

województwo
łódzkie

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 159/21
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 2 marca 2021 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030

SPIS TREŚCI:

I.	WPROWADZENIE	5
1.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	5
2.	CEL I ZAKRES PROGNOZY	6
II.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
1.	METODA OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO ZAPISÓW STRATEGII	9
2.	METODA ANALIZY I OCENY ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW STRATEGII NA CELE, PRZEDMIOT OCHRONY, INTEGRALNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000	12
III.	INFORMACJA O STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030	13
1.	ZAWARTOŚĆ STRATEGII	13
2.	CELE STRATEGII	14
3.	POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI	15
4.	POWIĄZANIA STRATEGII Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM	19
IV.	ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	22
1.	SYNTETYCZNA INFORMACJA O WOJEWÓDZTWIE	22
2.	MIĘDZYREGIONALNE POWIĄZANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	26
3.	FORMY OCHRONY PRZYRODY	28
4.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA (W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM)	30
5.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI STRATEGII	49
6.	POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI STRATEGII	64
V.	ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ STRATEGII NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000	68
1.	ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ STRATEGII NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA	68
1.1.	ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI, GLEBY, ZASOBY NATURALNE	82
1.2.	ODDZIAŁYWANIE NA WODY	84
1.3.	ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT I POWIETRZE	86
1.4.	ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINNOŚĆ	88
1.5.	ODDZIAŁYWANIE NA ZWIERZĘTA	90
1.6.	ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ	92
1.7.	ODDZIAŁYWANIE NA CIĄGŁOŚĆ UKŁADÓW PRZYRODNICZYCH	94
1.8.	ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM NATURA 2000	96

1.9.	ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI	99
1.10.	ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ	101
1.11.	ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI I DOBRA MATERIALNE	103
2.	ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW KIERUNKOWYCH WYNIKAJĄCYCH ZE STRATEGII NA CELE, PRZEDMIOT OCHRONY, INTEGRALNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ OBSZARU NATURA 2000	106
3.	OCENA REALIZACJI ZAPISÓW STRATEGII NA FORMY OCHRONY PRZYRODY	114
VI.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE I ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEŃ STRATEGII	118
VII.	ANALIZA ODPORNOŚCI USTALEŃ STRATEGII NA ZMIANĘ KLIMATU	124
VIII.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	126
IX	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W STRATEGII	129
X.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ STRATEGII ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	130
XI.	INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	134
XII.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	135
XIII.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	138
XIV.	SPIS TABEL	143
XV.	SPIS RYSUNKÓW	144
XVI.	BIBLIOGRAFIA	145
XVII.	ZAŁĄCZNIKI 1 – 6	148

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Podstawę prawną sporządzenia „Prognozy oddziaływania na środowisko” (dalej: Prognoza) dla zapisów „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030” (dalej: Strategia lub SRWŁ 2030) stanowi art. 46 pkt 1 **ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247), który formułuje obowiązek sporządzenia Prognozy przez organ opracowujący Strategię.

Ustawa w zakresie swojej regulacji dokonuje wdrożenia następujących **dyrektyw Wspólnot Europejskich**:

1. Dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1);
2. Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2);
3. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6);
4. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 7);
5. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7);
6. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

Zakres Prognozy wynikający z art. 51 ust. 2 ww. ustawy:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

2. CEL I ZAKRES PROGNOZY

Głównym celem „Prognozy oddziaływania na środowisko” jest określenie wystąpienia możliwych skutków w środowisku, które mogą powstać w wyniku realizacji potencjalnych działań i przedsięwzięć, dla których ramy wyznaczają cele i kierunki działań zawarte w Strategii.

Prognoza została opracowana w oparciu o wytyczne zawarte w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247). Ponadto, zgodnie z art. 53 omawianej ustawy, przy sporządzaniu prognozy do ocenianego dokumentu uwzględniono postanowienia dotyczące zakresu i stopnia szczegółowości informacji w niej wymaganych wydane przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (Pismo z dnia 28 września 2018 r. znak: WOOS.411.319.2018.MGw),
- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi (Pismo z dnia 1 października 2018 r. znak: ŁPWIS.NSOZNS.9022.1.512.2018.JOK).

Przy sporządzeniu Prognozy uwzględniono akty powszechnie obowiązującego prawa z zakresu środowiska i jego ochrony.

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy całego województwa łódzkiego i odpowiada obszarowi objętemu Strategią. Mając jednak na uwadze możliwość oddziaływań wykraczających poza granice województwa,

Prognoza uwzględnia także niektóre powiązania z sąsiednimi województwami w zakresie m.in. systemu obszarów chronionych, ciągłości powiązań przyrodniczych, przepływu zanieczyszczeń, obszarów zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, zlewni i kontynuacji dolin rzecznych.

W Prognozie przeprowadzono ocenę wpływu na środowisko całości zapisów Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2030. Należy jednak zauważyć, że Strategia będąc dokumentem określającym cele i priorytety polityki rozwoju, charakteryzuje się bardzo dużym stopniem ogólności, m.in. nie wskazuje konkretnych inwestycji i lokalizacji planowanych działań, a wskazane zintegrowane przedsięwzięcia strategiczne (ZPS) są integracją działań wynikających bezpośrednio z celów i kierunków Strategii. Ze względu na wynikające z tego faktu szerokie możliwości interpretacyjne zapisów Strategii, przeprowadzona w ramach Prognozy ocena ma charakter subiektywny. Należy przy tym podkreślić, że przy kwalifikacji prawdopodobieństwa wystąpienia potencjalnych źródeł oraz skali zagrożeń dla ochrony i jakości komponentów środowiska uwzględniono przyjęte potencjalne oddziaływanie na zasady zrównoważonego rozwoju oraz na cele ochrony przyrody wymienione w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55)¹.

¹ Art. 2. 1. **Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:** 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień. **2. Celem ochrony przyrody jest:** 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów; 2) zachowanie różnorodności biologicznej; 3) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego; 4) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony; 5) ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień; 6) utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody; 7) kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

II. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę opracowano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz przy uwzględnieniu stanu współczesnej wiedzy i z zastosowaniem dostępnych metod oceny. Przy czym ocena wpływu na środowisko zapisów Strategii została dostosowana do poziomu szczegółowości ustaleń wynikających z charakteru dokumentu, który z zasady nie wskazuje konkretnych inwestycji oraz nie precyzuje przestrzennej lokalizacji działań wynikających z celów i kierunków SRWŁ 2030.

Metody wykorzystywane przy opracowywaniu Prognozy uwzględniają:

- zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U.z 2021 r., poz. 247 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy;
- uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w dokumencie zgodnie z wytycznymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi.

Ze względu na złożoność dokumentu jakim jest Prognoza, na poszczególnych etapach opracowania zastosowano różne metody:

- w **rozdziale III** opisano **zawartość i cele** Strategii oraz dokonano analizy jej **powiązań z innymi dokumentami** szczebla europejskiego, krajowego i regionalnego, a także z **celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym**;
- w **rozdziale IV** scharakteryzowano **stan środowiska przyrodniczego województwa łódzkiego**, główne problemy związane z jego ochroną oraz potencjalne w nim zmiany w przypadku braku realizacji Strategii. Materiał został przygotowany z wykorzystaniem najbardziej aktualnych dostępnych danych źródłowych (m.in. Państwowego Monitoringu Środowiska, BDL GUS) oraz szczegółowych porównawczych analiz statystycznych i środowiskowych, przeprowadzonych na potrzeby diagnozy do „Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2030”;
- w **rozdziale V** dokumentu przeprowadzono **ocenę ogólną oddziaływania** zapisów Strategii, w szczególności kierunków działań, przewidzianych w ramach celów operacyjnych i celu horyzontalnego, na poszczególne **komponenty środowiska**. Podczas oceny brano pod uwagę sposób i charakter oddziaływania.

Ze względu na brak jednoznacznych wytycznych metodologicznych dla wykonywania oceny zastosowano metodę² obejmującą szczegółową ocenę przewidywanych (docelowych) znaczących oddziaływań na komponenty środowiska (opis metody w podrozdziale II.1.). Dodatkowo dla obszarów NATURA 2000 przeprowadzono identyfikację, analizę i ocenę oddziaływań generowanych zapisami Strategii na cele, przedmiot ochrony, ich integralność oraz spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, z jednoczesnym wskazaniem rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą przewidywanych negatywnych oddziaływań na środowisko (opis metody w podrozdziale II.2.). Ponadto ocena szczegółowa oddziaływań zapisów Strategii została przeprowadzona w odniesieniu do form ochrony przyrody.

- w **rozdziale VI** dokonano analizy **przewidywanych oddziaływań skumulowanych**, przyjmując za punkt wyjścia nakładanie się oddziaływań pochodzących z różnych kierunków działań, na ten sam komponent środowiska. Ze względu na określenie w Strategii horyzontu czasowego do 2030 r., przy jednoczesnym braku konkretnych terminów realizacji kierunków działań, analiza oddziaływań skumulowanych ma charakter przybliżony i dotyczy wyłącznie potencjalnego ryzyka wystąpienia takiego oddziaływania;
- w **rozdziale VII** dokonano **analizy odporności** ustaleń projektowanego dokumentu na **zmianę klimatu** ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych oraz analizy oddziaływań zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych na ustalenia projektowanego dokumentu;

² Metoda została opracowana na podstawie prognoz oddziaływania na środowisko dla dokumentów o charakterze regionalnym (m.in. Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Łódzkie 2030+; Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Planu Transportowego Województwa łódzkiego spełniającego kryteria warunku ex ante dla celu tematycznego 7 do RPO WŁ na lata 2014-2020). Analizy uwzględniają również „Operat wodnoprawny na odwodnienie Zakładu Górniczego KWB „Bełchatów”, Poltegor-projekt, 2014 r.

- w **rozdziale VIII** na podstawie analizy eksperckiej zaproponowano wykaz przykładowych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
- w **rozdziale IX** wskazanie **rozwiązań alternatywnych** do rozwiązań zawartych w Strategii nie było możliwe ze względu na strategiczny charakter dokumentu, nie przesądzający o przestrzennej lokalizacji potencjalnych działań;
- w **rozdziale X** zaprezentowano **metodę analizy skutków realizacji postanowień** Strategii opartą na monitoringu wskaźników;
- w **rozdziale XI** zamieszczono informację o braku transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- w **rozdziale XII** wskazano **rekommendacje i wnioski**.

1. METODA OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO ZAPISÓW STRATEGII

W celu oceny wpływu zapisów Strategii na środowisko została przeprowadzona identyfikacja, analiza i ocena przewidywanych oddziaływań³ na 16 komponentów środowiska, w odniesieniu do kierunków działań wskazanych w ramach celów operacyjnych i celu horyzontalnego. Przy ocenie ogólnej oddziaływania przeanalizowano jak zaproponowane zapisy mogą wpłynąć na środowisko, w tym na zasoby, twory i składniki przyrody i czy w sposób właściwy uwzględniają aspekty środowiskowe oraz cele ochrony przyrody wymienione w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. Jednocześnie w Prognozie przyjęto założenie, że potencjalne inwestycje realizowane w ramach kierunków działań i działań Strategii będą spełniać standardy środowiskowe i będą wdrażane z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT).

Kryteria oceny wybranych komponentów środowiska zostały sprecyzowane z uwzględnieniem aktualnego stanu środowiska przyrodniczego, zidentyfikowanych problemów oraz wniosków wynikających z przeprowadzonych analiz dokumentów strategicznych i programowych (tab. 1).

Ocena wpływu na poszczególne komponenty środowiska ustaleń Strategii została przeprowadzona metodą macierzową z uwzględnieniem sposobu i charakteru oddziaływania (tab. 2, tab. 3).

Wpływ zapisów Strategii na poszczególne komponenty został szczegółowo scharakteryzowany z ukierunkowaniem na potencjalne oddziaływania pozytywne i potencjalne oddziaływania negatywne wraz z katalogiem przykładowych rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym potencjalnych inwestycji wynikających z kierunków działań.

W Prognozie odstąpiono od oceny Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych (ZPS), które są wyborem strategicznym oraz priorytetyzacją działań ujętych w ramach polityki horyzontalnej i na poziomie Strategii nie mają swojej terytorializacji. Będą one realizowane poprzez kierunki działań zapisane w celach operacyjnych i celu horyzontalnym Strategii. W związku tym przeprowadzenie odrębnej oceny ZPS jest bezzasadne.

Szczegółowej oceny w Prognozie nie wymagały także obszary strategicznej interwencji (OSI). Przewidziane dla nich kluczowe działania wynikają bowiem bezpośrednio z celów operacyjnych i celu horyzontalnego, dla których oddziaływania zostały przeanalizowane na etapie oceny ogólnej Prognozy.

³ Rozumianych jako potencjalne docelowe oddziaływania.

Tab. 1. Kryteria oceny komponentów środowiska uwzględniane przy analizie oddziaływania na skutek realizacji przyjętych celów i kierunków działań w Strategii

Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)	Kryteria oceny
Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na ukształtowanie powierzchni (w tym trwała zmiana rzeźby terenu np. nasypy, przekopy, odkrytki w wyniku eksploatacji surowców etc.); Wpływ na przemieszczanie gruntów; Wpływ na zmianę użytkowania terenu (w tym zajęcie nowych powierzchni, ponowne wykorzystanie zdegradowanych terenów); Wpływ na stabilizację gruntów i ich ochronę przed procesami osuwiskowymi oraz erozją.
Gleby	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na degradację fizyczną, chemiczną i biologiczną pokrywy glebowej; Wpływ na poprawę warunków glebowych; Wpływ na przeciwdziałanie zanieczyszczeniu i degradacji gleb.
Zasoby naturalne	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na zużycie surowców mineralnych; Wpływ na degradację siedlisk leśnych oraz zmniejszenie lesistości; Wpływ na poprawę lesistości.
Wody powierzchniowe	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na jakość wód powierzchniowych; Wpływ na zmianę stosunków wodnych; Wpływ na zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych; Wpływ na zmniejszenie zagrożenia powodziowego.
Wody podziemne	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na jakość wód podziemnych; Wpływ na wielkość zasobów wód podziemnych; Wpływ na głębokość zalegania zwierciadła wody.
Klimat	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na ograniczanie skutków suszy; Wpływ na adaptację do zmian klimatu, w tym zjawisk ekstremalnych; Wpływ na minimalizację efektu cieplarnianego.
Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym pochodzenia komunalnego i komunikacyjnego) oraz dotrzymanie norm emisyjnych;
Roślinność	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na zmniejszenie powierzchni dziko występujących gatunków roślin na skutek zmiany sposobu użytkowania gruntu i warunków siedliskowych (tj. m.in. osuszenie, eutrofizacja wód, ruderalizacja); Wpływ na ograniczenie możliwości kontaktu między sąsiadującymi populacjami; Wpływ na poprawę warunków siedliskowych dla rozwoju szaty roślinnej.
Zwierzęta	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na ograniczenie miejsc rozrodu, regularnego przebywania oraz liczebności dziko występujących zwierząt wskutek zmiany sposobu użytkowania gruntu; Wpływ na zmniejszenie liczebności populacji gatunków chronionych; Wpływ na poprawę warunków siedliskowych fauny.
Różnorodność biologiczna	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na zubożenie składu gatunkowego siedlisk; Wpływ na fragmentację populacji, a w konsekwencji jej izolację; Wpływ na utratę różnorodności biologicznej gatunków priorytetowych dla Wspólnoty; Wpływ na zwiększanie ryzyka upowszechnienia gatunków obcych; Wpływ na degradację ekosystemów (w tym na funkcje i procesy w nich zachodzące m.in. poprzez duże zmiany warunków wodnych, jakości powietrza, zmiany sposobu użytkowania gruntu, intensywne rolnictwo); Wpływ na degradację usług ekosystemowych; Wpływ na degradację siedlisk obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, skutkująca utratą lub pogorszeniem stanu i jakości siedlisk naturalnych lub półnaturalnych.
Ciągłość układów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ powodujący fragmentację przestrzeni przyrodniczej (w tym korytarzy ekologicznych).
Obszary chronione, w tym Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na fragmentację lub ciągłość obszarów chronionych; Wpływ na jakość środowiska obszarów chronionych, w tym utratę lub podwyższenie ich wartości.
Zabytki	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na stan zachowania obiektów zabytkowych; Wpływ na jakość sąsiedztwa dla obiektów zabytkowych (w tym ekspozycja zabytków); Wpływ na poprawę funkcjonalności i dostępności zabytków dla społeczeństwa oraz utrwalanie ich estetyki w przestrzeni publicznej; Wpływ prowadzonych w ramach procesu inwestycyjnego prac budowlanych na stan techniczny zabytków położonych w sąsiedztwie realizowanego przedsięwzięcia.
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na pogorszenie walorów krajobrazowych; Wpływ na zachowanie walorów krajobrazu przyrodniczego, przyrodniczo-kulturowego i antropogenicznego; Wpływ na poprawę jakości krajobrazu.
Dobra materialne	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na wartość nieruchomości (gruntów i budynków) z uwagi na planowane zagospodarowanie w ich otoczeniu; Wpływ na przychody podmiotów gospodarczych, instytucji kultury i ludności.
Ludzie	<ul style="list-style-type: none"> Wpływ na wzrost lub minimalizację zagrożeń dla zdrowia człowieka związanych m.in. z klimatem akustycznym (hałasem), emisją zanieczyszczeń do powietrza, promieniowaniem elektromagnetycznym, skutkami zjawisk ekstremalnych; Wpływ na dostęp do wody pitnej dobrej jakości; Wpływ na dostępność komunikacyjną; Wpływ na dostęp do miejsc pracy; Wpływ na dostęp do terenów rekreacji i wypoczynku; Wpływ na dostęp do usług i przestrzeni publicznych.

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 2. Kategorie wpływu ze względu na sposób oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie

Sposób oddziaływania (kolorystyka zgodna z zastosowaną w analizie macierzowej)	Opis oddziaływania
Pozytywny	Korzystny wpływ na środowisko, prowadzący do odbudowy, wzbogacenia systemu albo co najmniej do zachowania (utrzymania) najistotniejszych wartości (walorów) przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz odpowiednich standardów środowiska
Negatywny	Negatywny wpływ na środowisko, prowadzący do degradacji lub potencjalnie generujący zagrożenia środowiska lub prowadzenie do obniżania jakości środowiska (także zurbanizowanego)
Minimalny negatywny	Minimalny, o niskim poziomie istotności w zakresie negatywnego oddziaływania lub o niewielkim zasięgu oddziaływania na środowisko (na granicy neutralności)
Zmienny (pozytywny, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne)	Negatywny wpływ na środowisko w pierwszym etapie realizacji przedsięwzięcia np. etap budowy. Korzystny wpływ na środowisko w dalszej perspektywie, np. na etapie eksploatacji przedsięwzięcia zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, lub – w pewnych aspektach niekorzystny, a w innych korzystny wpływ
Brak wpływu	Nie dotyczy danego komponentu środowiska (receptora)

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 3. Kategorie wpływu ze względu na charakter oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie

Kryterium		Opis kryterium	Skrót stosowany w analizie macierzowej
Bezpośredniość oddziaływania	Bezpośrednie	Zmiana w środowisku jest bezpośrednią konsekwencją oddziaływania na dany komponent środowiska, zaś skutki diagnozuje się poprzez określenie m.in. przekształconych powierzchni, wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza, utraconych siedlisk przyrodniczych, zrzutu ścieków czy deponowania odpadów. Ustalenie charakteru i zasięgu oddziaływania bezpośredniego wymaga wiedzy o sposobie zagospodarowania obszaru, gdzie działanie będzie realizowane i zastosowanej w nim technologii. Oddziaływanie zanika po ustąpieniu czynnika oddziałującego	B
	Pośrednie	Wywołane zmianą środowiska spowodowaną oddziaływaniem bezpośrednim innego czynnika, np. wzrost eutrofizacji wód na skutek wzrostu ładunku ścieków wprowadzanych do odbiornika	P
	Wtórne	Powstałe w wyniku zmian, procesów przekształcania lub ich następstw	W
Czas trwania oddziaływania	Długoterminowe	Kilkunastoletnie i dłuższe	D
	Średnioterminowe	Oddziaływanie kilkuletnie	SR
	Krótkoterminowe	Przewiduje się, że oddziaływanie będzie trwać jedynie przez ograniczony czas i ustanie po zakończeniu danego działania bądź na skutek wykorzystania środków łagodzących lub prac rekultywacyjnych albo naturalnego powrotu do stanu wyjściowego (np. opadanie osadów, które podczas budowy przeszły w zawiesinę)	K
Częstotliwość oddziaływania	Stałe	Oddziaływanie powodujące trwałe zmiany w dotkniętych zasobach/przedmiotach, bądź utrzymujące się co najmniej przez czas użytkowania obiektu	S
	Chwilowe	Przewiduje się, że oddziaływanie będzie trwało krótko, będzie nieregularne i sporadyczne (np. sporadyczne zwałowanie materiału skalnego wzdłuż trasy rurociągów)	C

Źródło: opracowanie własne.

2. METODA ANALIZY I OCENY ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW STRATEGII NA CELE, PRZEDMIOT OCHRONY, INTEGRALNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ OBSZARU NATURA 2000

Ocena oddziaływania zapisów kierunkowych wynikających ze Strategii polega na przeanalizowaniu ich wpływu na cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszarów NATURA 2000. Analizie poddano 41 obszarów Natura 2000 wraz z buforem o szerokości 1 km. Ocenę zawarto w macyry (Załącznik 4) zawierającej:

- numer porządkowy, nazwę i kod obszaru Natura 2000,
- przedmiot ochrony,
- rodzaj zagrożeń (istniejących i potencjalnych),
- kierunki działań wynikające z zapisów Strategii na cele, przedmiot ochrony i integralność obszaru Natura 2000,
- ocenę (klasyfikacja w Załączniku 4),
- opis potencjalnych oddziaływań, zawierający syntetyczną charakterystykę możliwych oddziaływań potencjalnych,
- proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Tab. 4. Klasyfikacja ocen zastosowanych w analizie wpływu zapisów kierunkowych wynikających ze Strategii na cele, przedmiot ochrony i integralność obszaru Natura 2000

Symbol	Ocena	Opis
N	negatywne	Oddziaływanie o dużym natężeniu
NM	negatywne minimalne	Oddziaływanie o najniższym natężeniu
NM/P	zmienne	Oddziaływanie negatywne na etapie realizacji, a pozytywne na etapie eksploatacji inwestycji
P	pozytywne	Oddziaływanie, którego skutkiem pośrednim są korzyści dla środowiska naturalnego
B	brak	Oddziaływania nie występują

Źródło: opracowanie własne.

Źródłem informacji na temat przedmiotów ochrony oraz zagrożeń były obowiązujące plany zadań ochronnych (PZO) obszarów Natura 2000, w tym plany zadań ochronnych dla rezerwatów pokrywających się z tymi obszarami. W przypadku braku tego dokumentu, posłużono się standardowym formularzem danych (SDF).

Oceniane zapisy kierunków działań Strategii przypisywano poszczególnym obszarom Natura 2000, jeśli uznano, że ich realizacja może potencjalnie wpływać na dany obszar. Każdemu z przypisanych kierunków działań nadano jedną ocenę zgodnie z wyżej opisaną klasyfikacją.

Wynikiem analizy są propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Są to zalecenia o charakterze uniwersalnym i dość ogólnym, dostosowanym do stopnia szczegółowości Strategii.

Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy związane były przede wszystkim z dużym poziomem ogólności zapisów Strategii. Utrudniało to często jednoznaczne określenie skali, zasięgu oraz intensywności oddziaływań. Ze względu na brak precyzyjnego terminu realizacji kierunków działań trudno było jednoznacznie określić ryzyko pojawienia się oddziaływań skumulowanych. Niedostatki techniki nie wystąpiły podczas opracowywania Prognozy, natomiast napotkane trudności ograniczono do minimum uwzględniając potencjalny przestrzenny rozkład danego działania⁴.

⁴ W odniesieniu do przesądzeń infrastrukturalnych wynikających z dokumentów stanowiących na poziomie krajowym.

III. INFORMACJA O „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030”

1. ZAWARTOŚĆ STRATEGII

Zgodnie z art. 11 ust. 1 i ust. 2 ustawy o samorządzie województwa⁵ z dnia 5 czerwca 1998 r. oraz art. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁶ samorząd województwa jest odpowiedzialny za kreowanie polityki rozwoju na poziomie regionalnym, a podstawowym narzędziem do prowadzenia tej polityki jest strategia rozwoju województwa (art.4).

Podstawę prawną opracowania „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030” stanowi Uchwała Nr LV/680/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, zmieniona Uchwałą Nr III/44/19 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 stycznia 2019 r.

Strategia wskazuje cele i kierunki działań, które podejmuje samorząd województwa oraz pozostali interesariusze strategii, tj. jednostki samorządu terytorialnego, środowiska biznesowe i naukowe, organizacje pozarządowe i inne instytucje. Pełni również funkcję koordynacyjną dla pozostałych dokumentów programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym. Dodatkowo pełni też funkcję informacyjną stanowiąc kompendium wiedzy o regionie.

„Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030” uwzględnia:

- podstawy prawne opracowania Strategii,
- najważniejsze uwarunkowania programowe wynikające z międzynarodowych i krajowych dokumentów strategicznych,
- światowe trendy rozwojowe wpływające na gospodarkę, społeczeństwo i przestrzeń,
- opis strategicznych wyzwań rozwojowych regionu do 2030 roku,
- wizję rozwoju województwa łódzkiego
- cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań w wymiarach:
 - gospodarczym,
 - społecznym,
 - przestrzennym;
- cel horyzontalny,
- zintegrowane przedsięwzięcia strategiczne,
- Obszary Strategicznej Interwencji,
- system realizacji Strategii zawierający:
 - podmioty realizujące Strategię,
 - zasady realizacji Strategii,
 - źródła finansowania i narzędzia realizacji Strategii,
 - system monitorowania i ewaluacji Strategii.

Szczególne miejsce w Strategii zajmują Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne (ZPS). Są one wyrazem operacjonalizacji celów Strategii oraz stosowanego na poziomie krajowym podejścia projektowego. Przedsięwzięcia te są wyborem strategicznym i priorytetyzacją działań przewidzianych w ramach polityki rozwoju, a także integracją celów i kierunków działań sformułowanych w sferach: gospodarczej, społecznej, przestrzennej i zarządczej, co pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w realizacji Strategii i dążeniu do zrównoważonego rozwoju województwa. Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne stanowią wiązki projektów, których zasadniczym celem jest osiągnięcie oddziaływania w ramach wszystkich sfer określonych w Strategii. W ramach ZPS nastąpi konsolidacja sił i środków w najważniejszych z punktu widzenia rozwoju województwa obszarach wymagających wsparcia. Zakłada się ich realizację na zasadach współpracy szerokiego grona interesariuszy publicznych i prywatnych.

⁵ Tekst jednolity Dz. U. z 2020, poz. 1668.

⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 1295; ze zm.

Strategia zakłada realizację siedmiu Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych:

1. Innowacyjne Łódzkie,
2. Profesjonalne Łódzkie,
3. Solidarne Łódzkie,
4. Zdrowe Łódzkie,
5. Zielone i aktywne Łódzkie,
6. Czyste środowisko,
7. Kolej na Łódzkie.

2. CELE STRATEGII

Strategia przyjmuje optymalną, docelową wizję rozwoju województwa łódzkiego jako *harmonijnie rozwijającego się województwa w centrum Polski, przyjaznego rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. Region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych.*

Natomiast część strategiczną dokumentu tworzy hierarchiczny i spójny układ zamierzeń rozwojowych województwa, na który składają się: cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań pozwalające na osiągnięcie założonej wizji rozwoju. W Strategii wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer - gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka,
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans,
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Dodatkowo wskazano jeden cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo. Działania podejmowane w sferze zarządczej warunkują realizację wskazanych powyżej celów strategicznych. Pozwolą na skuteczną realizację strategii i optymalizację procesów rozwojowych. W ramach tego celu działania będą skoncentrowane na poprawie funkcjonowania administracji publicznej oraz rozwoju współpracy na różnych poziomach zarządzania, szczególnie współpracy samorządu regionalnego i samorządów lokalnych.

Struktura celów SRWŁ 2030 przedstawia się w następujący sposób:

- Sfera gospodarcza – Cel strategiczny: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
 - Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego,
 - Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego,
 - Cel operacyjny 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP,
 - Cel operacyjny 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności;
- Sfera społeczna – Cel strategiczny: Obywatelskie społeczeństwo równych szans
 - Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego,
 - Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
 - Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- Sfera przestrzenna – Cel strategiczny: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń
 - Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska,
 - Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu,
 - Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej,
 - Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie,
 - Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami,
 - Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych;
- Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.

3. POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI

Z perspektywy województwa łódzkiego funkcjonującego w ramach polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu krajowym kluczowe znaczenie dla przyszłych planów województwa miało uchwalenie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Nakreślone w tym dokumencie kierunki postępu i wskazane priorytety stanowią niejako ramy działania dla samorządu województwa w kontekście zachowania spójności rozwoju całego kraju.

Istotnym uwarunkowaniem procesu tworzenia nowej strategii, wpływającym na formułowanie celów i kierunków interwencji są również cele polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Po roku 2020 zakłada się większą koncentrację środków na innowacje, wsparcie małych przedsiębiorstw, technologie cyfrowe i modernizację przemysłu. Priorytetowe będzie również przechodzenie do niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym oraz walka ze zmianami klimatu.

Opracowana Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (Strategia 2030) jest spójna z celami wskazanych powyżej dokumentów. Została przygotowana z wykorzystaniem klasycznego podejścia i zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, wynikające z uwarunkowań ustawowych. Pełni funkcję koordynacyjną dla pozostałych dokumentów programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym. Integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest Wojewódzka Strategia Polityki Społecznej.

Strategia realizuje cele zrównoważonego rozwoju wynikające z dokumentu „Przekształcamy Nasz Świat: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030” (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 25 września 2015 r.). Cele Zrównoważonego Rozwoju zapewniają równowagę pomiędzy trzema aspektami: gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Wszystkie cele i kierunki działań Strategii wpisują się w plan działań na rzecz ludzi, naszej planety i dobrobytu (Załącznik 1) oraz wpisują się w Europejski Zielony Ład (Załącznik 1A).

DOKUMENTY SZCZEBLA EUROPEJSKIEGO I KRAJOWEGO

AGENDA 2030 NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, została przyjęta przez zgromadzenie ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r. Agenda wskazuje 17 celów zrównoważonego rozwoju zapewniających równowagę pomiędzy trzema aspektami: gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

POLITYKA SPÓJNOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ NA LATA 2021-2027

Komisja Europejska w projekcie rozporządzenia ogólnego⁷ z 29 maja 2018 r. wskazała 5 celów polityki spójności wspieranych przez EFRR i EFS+⁸ w perspektywie 2021-2027. Dodatkowo nowym instrumentem finansowym w ramach polityki spójności służącym zapewnieniu wsparcia obszarom zmagającym się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z transformacji w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)⁹. W związku z tym KE do 5 celów tematycznych na lata 2021-2027 dodała jeszcze 1 cel szczegółowy związany z FST.

- 1.1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej (obszary: Wzrost znaczenia badań i innowacji oraz wykorzystanie zaawansowanych technologii; Wzmacnianie potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki);
- 1.2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa (obszary: Efektywność energetyczna; Wsparcie produkcji energii z odnawialnych źródeł; Wsparcie infrastruktury energetycznej i inteligentnych rozwiązań

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 maja 2018 r. ustanawiające wspólne przepisy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz COM(2018) 375 oraz projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce (wersja do konsultacji społecznych, styczeń 2021 r.), Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

⁸ EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus.

⁹ Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Fundusz na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji z 14.01.2020 r.

- (smart grids); Przystosowanie do zmian klimatu; Zrównoważona gospodarka wodna i ściekowa; Gospodarka odpadami i efektywne wykorzystanie zasobów; Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej; Transport niskoemisyjny i mobilność miejska);
- 1.3. Lepiej połączona Europa - mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne (obszary: Rozwój lądowej infrastruktury transportowej (punktowej i liniowej) w ramach sieci bazowej i kompleksowej TEN-T oraz poza nią (transport drogowy, szynowy/kolejowy, wodny śródlądowy, morski, lotniczy); Poprawa dostępności transportowej regionów i subregionów; Przyspieszenie wprowadzania rozwiązań cyfrowych do polskiego systemu transportowego; Sieci szerokopasmowe);
 - 1.4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym - wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych (obszary: Rynek pracy, zasoby ludzkie; Edukacja i kompetencje; Włączenie i integracja społeczna; Ochrona zdrowia; Kultura i turystyka);
 - 1.5. Europa bliżej obywateli - zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych (rezultaty: Transformacja gospodarek lokalnych; Zbudowanie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z miastami; Udział lokalnych interesariuszy w planowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego).

EUROPEJSKI ZIELONY ŁĄD

Europejski Zielony Ład (przyjęty 11 grudnia 2019 r.)¹⁰ to plan działania na rzecz zrównoważonej gospodarki UE (zwany też strategią na rzecz wzrostu), który pociągnął za sobą stworzenie w ramach Polityki Spójności instrumentu finansowego służącego zapewnieniu wsparcia obszarom zmagającym się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z transformacji w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej - Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)¹¹. Dlatego też Komisja Europejska do 5 celów tematycznych na lata 2021-2027 dodała jeszcze jeden cel szczegółowy związany z FST - 6. Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu - dedykowany regionom górniczym (rezultaty: Modernizacja rynków pracy obszarów „transformacji górniczej” rozumiana jako tworzenie miejsc pracy w sektorach nie związanych z sektorem górniczym oraz energetyki konwencjonalnej; Regeneracja i rekultywacja terenów pogórnich i przemysłowych; Utrzymanie (lub zwiększenie) poziomu aktywności zawodowej mieszkańców obszarów „transformacji górniczej”). Po roku 2020 zakłada się większą koncentrację środków na innowacje, wsparcie małych przedsiębiorstw, technologie cyfrowe i modernizację przemysłu. Priorytetowe będzie również przechodzenie do niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym oraz walka ze zmianami klimatu. Szczególnie istotne, w kontekście struktury gospodarczej województwa, są nowe uwarunkowania wynikające z celu polityki spójności związanego z transformacją w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, co bezpośrednio związane jest z procesami restrukturyzacyjnymi sektora górniczo-energetycznego.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030¹² (KSRR 2030), przyjęta przez Radę Ministrów 17 września 2019 r., jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. KSRR określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalnej dla zapewnienia udziału samorządów wszystkich szczebli w polityce regionalnej. KSRR 2030 jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych i rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030), w zakresie celu II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze

¹⁰ Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski Zielony Ład. Komisja Europejska. Bruksela, dnia 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final.0

¹¹ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające Fundusz na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji z 14.01.2020 r. COM(2020) 22 final.

¹² Uchwała Nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. (Monitor Polski 2019, poz. 1060).

społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Rozwinięciem celu głównego są trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym,
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Nowym elementem w systemie realizacji są rozwiązania dotyczące zintegrowanego podejścia, wynikające z przebudowy systemu zarządzania rozwojem kraju.

KONCEPCJA PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI INWESTYCJI PORT SOLIDARNOŚĆ – CENTRALNY PORT KOMUNIKACYJNY DLA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej (CPK), która wskazuje CPK jako nowe lotnisko typu hub, stanowiące jednocześnie centrum nowego systemu transportu w kraju, integrujące transport kolejowy, lotniczy i drogowy. Oprócz głównej inwestycji w zakresie budowy lotniska i węzła transportowego, koncepcja przewiduje realizację inwestycji towarzyszących, tj.: budowy nowych linii kolejowych (m.in. kolej dużych prędkości Warszawa - Łódź - Wrocław/Poznań, umożliwiającą prowadzenie ruchu regionalnego), rozbudowę autostrady A2 na odcinku Warszawa - Łódź oraz budowę Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej. Działaniami gospodarczymi ściśle związanymi z projektem CPK, w tym mającymi wpływ na integrację Łodzi i Warszawy jest powstanie High Tech City (parków biznesu), centrum targowo-wystawienniczego oraz kampusu polskich uczelni wyższych. Zakłada się również wdrożenie programów rozwojowych związanych z dziedzictwem narodowymi rewitalizacją obszarów zurbanizowanych, w tym Łodzi. Jako projekty komplementarne wskazuje się rozbudowę systemu Łódzkiego Węzła Kolejowego, rewitalizację, modernizację i rozbudowę systemu łódzkich tramwajów podmiejskich, przebudowę dworca Łódź Kaliska oraz budowę systemu Park&Ride.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 R.

Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 r. została przyjęta przez Radę Ministrów 24 września 2019 r.. W dokumencie jako główny cel krajowej polityki transportowej wskazano zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Realizację celu do 2030 r. ujęto w ramach sześciu kierunków interwencji¹³ obejmujących wszystkie gałęzie transportu oraz działań przewidzianych dla obszarów strategicznej interwencji¹⁴.

Dokument zakłada m.in. rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej drogowej, kolejowej i lotniczej, polepszanie jakości środków przewozu zbiorowego i wdrażanie innowacji m.in. w zakresie zwiększania odporności na zmiany klimatu oraz minimalizacji presji na środowisko, tak aby możliwe było stworzenie zrównoważonego systemu transportowego kraju do 2030 r.

W wymiarze globalnym i europejskim uwzględniono zwiększanie dostępności, m.in. w ramach Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) oraz strategicznych nowych elementów infrastrukturalnych (w tym Centralnego Portu Komunikacyjnego). W skali kraju przewidziano zwiększenie międzyregionalnej dostępności transportowej, dla wzmocnienia spójności terytorialnej kraju. Z kolei zwiększenie dostępności wewnątrz regionów poprawi jakość połączeń centrów z ich zapleczem (ośrodkami subregionalnymi i obszarami wiejskimi). Wskazano również promowanie rozwiązań wspierających zrównoważoną mobilność miejską. W zakresie mobilności miejskiej integrującej miasta z ich obszarami funkcjonalnymi przy zastosowaniu ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów, założono wdrażanie inteligentnych systemów transportowych, jak również stosowanie Planów zrównoważonej mobilności miejskiej.

¹³ 1. Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2. Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3. Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6. Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

¹⁴ m.in. miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040 R.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r¹⁵. przyjęta została przez Radę Ministrów 2 lutego 2021 r. Celem dokumentu jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dokument wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce i zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego.

Wskazane w dokumencie cele oparto na trzech filarach:

1. Sprawiedliwa transformacja (w tym transformacja rejonów węglowych; ograniczenie ubóstwa energetycznego; nowe gałęzie przemysłu związane z OZE i energetyką jądrową),
2. Zeroemisyjny system energetyczny (w tym morska energetyka wiatrowa; energetyka jądrowa; energetyka lokalna i obywatelska),
3. Dobra jakość powietrza (w tym transformacja ciepłownictwa; elektryfikacja transportu; dom z klimatem).

W dokumencie określono, że w 2030 r. udział węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej będzie nie większy niż 56%; nastąpi wzrost udziału OZE we wszystkich sektorach i technologiach, a udział OZE w końcowym zużyciu energii wyniesie co najmniej 23%; emisja GHG zostanie ograniczona o 30% w stosunku do 1990 r.; zużycie energii pierwotnej zostanie zmniejszone o 23% w stosunku do prognoz z 2007 r. Wskazano również harmonogram uruchamiania 6 bloków jądrowych począwszy od roku 2033 do 2043, a jedną z proponowanych lokalizacji jest Bełchatów.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA WISŁY¹⁶ oraz PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY¹⁷

Dokumenty stanowią podstawę podejmowania decyzji dotyczących stanu zasobów wodnych i określają zasady gospodarowania nimi w poszczególnych dorzeczach. Są opracowaniami strategicznymi wskazującymi zadania, których efektem będzie m.in. osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Projekt Strategii uwzględni cele środowiskowe Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy Odry i Wisły poprzez adaptację do zmian klimatu oraz poprawę jakości zasobów środowiska. W szczególności wskazuje się podejmowanie działań związane z poprawą jakości wód poprzez m.in. rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, ograniczenie eutrofizacji wód, zwiększenie zdolności retencyjnych oraz zmniejszenie deficytu wód.

PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM DLA OBSZARU DORZECZA WISŁY¹⁸ oraz PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM DLA OBSZARU DORZECZA ODRY¹⁹

Nadrzędnym celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska oraz dziedzictwa kulturowego. Ma on być realizowany poprzez podejmowanie działań w ramach 3 celów głównych: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego oraz poprawę systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy jest określenie poziomu ryzyka powodziowego na analizowanych obszarach, opracowanie map zagrożenia powodziowego (MZP) oraz map ryzyka powodziowego (MRP). W planach umieszcza się listę działań służących zmniejszeniu ekspozycji na negatywne skutki powodzi.

Projekt Strategii zakłada konieczność ograniczania skutków zjawisk ekstremalnych poprzez rozbudowę infrastruktury przeciwpowodziowej oraz zwiększanie retencji wód.

¹⁵ Przyjęta przez Radę Ministrów 2 lutego 2021 r.

¹⁶ Załącznik do rozporządzenia rady ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1911).

¹⁷ Załącznik do rozporządzenia rady ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1967).

¹⁸ Załącznik do rozporządzenia rady ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1841).

¹⁹ Załącznik do rozporządzenia rady ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz.1938)

4. POWIĄZANIA STRATEGII Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. d) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzono szczegółową analizę powiązań głównych celów wynikających ze Strategii z celami ochrony środowiska określonymi w dokumentach ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z punktu widzenia dokumentu.

Należy zauważyć, że „Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030” została opracowana zgodnie z zapisami wynikającymi z konwencji międzynarodowych oraz przyjętą polityką UE w zakresie ochrony środowiska. Kierunki zawarte w Strategii uwzględniają również ustalenia krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych obowiązujących w tej dziedzinie.

Pełna wersja zestawienia przedstawiającego sposoby uwzględnienia celów ochrony środowiska w Strategii została umieszczona w Załączniku 2.

Zdiagnozowane w dokumentach cele i problemy środowiska zostały uwzględnione w Strategii na wszystkich etapach opracowania podczas:

- przygotowywania diagnozy „Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2030”,
- określania wyzwań stojących przed regionem łódzkim,
- formułowania celów, kierunków działań i działań.

Tab. 5. Wykaz konwencji i dokumentów strategicznych uwzględnionych w analizie powiązań Strategii z celami ochrony środowiska wynikającymi z konwencji wielostronnych (międzynarodowych) i dokumentów szczebla europejskiego, krajowego i regionalnego

Konwencje wielostronne (międzynarodowe)	
1.	Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florencja, 20.10.2000 r.)
2.	Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego (16.11.1972)
3.	Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (Nowy Jork, 09.05.1992)
4.	Konwencja o Dostępie do Informacji, Udziale Społeczeństwa w Podejmowaniu Decyzji oraz Dostępie do Sprawiedliwości w Sprawach Dotyczących Środowiska (Aarhus, 25.11.1998 r.)
5.	Konwencja o Obszarach Wodno-Błotnych Mających Znaczenie Międzynarodowe, zwłaszcza jako Środowisko Życiowe Ptactwa Wodnego (Ramsar, 02.02.1971 r.)
6.	Konwencja o Ochronie Wędrownych Gatunków Dzikich Zwierząt (CMS) – Konwencja Bońska (Bonn, 23.06.1979 r.)
7.	Konwencja o Różnorodności Biologicznej (CBD) (Rio de Janeiro, 5.06.1992 r.)
8.	Konwencja o Ochronie Dzikiej Fauny i Flory Europejskiej oraz ich Siedlisk Naturalnych (Bern, 19.09.1979 r.)
9.	Program Działań z Nairobi ws. Oddziaływania, Wrażliwości i Adaptacji do Zmian Klimatu z 2006 r., Forum Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ws. Zmian Klimatu
10.	Przekształcamy Nasz Świat: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030
11.	Porozumienie Paryskie w sprawie zmian klimatu (Paryż, 12.12.2015 r.)
12.	Konwencja Waszyngtońska (CITES) - Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Waszyngton, 3.03.1973 r.)
Dokumenty szczebla UE	
1.	Art. 191 ust 1 Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)
2.	Dyrektywa NEC ₇ (ang. „National Emission Ceilings” - Dyrektywa o Krajowych Pułapach Emisji) - DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE
3.	Ramowa Dyrektywa Wodna, Dyrektywa 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r.
4.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy
5.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim
6.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku
7.	Dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych
8.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów
9.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych
10.	Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE
11.	Dyrektywa 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej Dyrektywa (UE) 2018/2002 zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej
12.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
13.	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
14.	Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2030 (z dnia 1 grudnia 2020 r.)
15.	Agenda Miejska dla Unii Europejskiej

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

16. Nowa Karta Lipska (z dnia 30 listopada 2020 r.)
17. Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027
18. Strategia Bioróżnorodności Unii Europejskiej do 2030 r.
19. Europejska Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej
20. Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem (11.10.2018 r.COM(2018) 673 final)
21. Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 – aktualne ambicje
22. Polityka energetyczna Polski do 2040 r.
23. Pakiet Odpadowy Gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)
24. Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”
25. Biała Księga – Plan utworzenia jednolitego obszaru transportu
26. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2019 (COP25) w Madrycie (Hiszpania) (2019/2712(RSP))
27. Europejski Zielony Ład
28. Europejskie Prawo o Klimacie
Dokumenty szczebla krajowego
1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
2. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030
3. Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i Obszarów Wrażliwych na Zmiany Klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)
4. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
5. Krajowa Polityka Miejska 2023
6. Polityka Surowcowa Państwa (projekt)
7. Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2023
8. Program Wodno-Środowiskowy Kraju
9. Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza
10. Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)
11. Krajowy Program Zwiększania Lesistości (Aktualizacja 2014 r.)
12. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
13. Mapa drogowa Transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
14. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
15. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
16. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
17. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (projekt)
18. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022
19. Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły
20. Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry
21. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły
22. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Odry
23. Założenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030
24. Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (projekt)
25. Polityka Wodna Państwa 2030 (projekt)
26. Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - Strategia Rozwoju w Obszarze Środowiska i Gospodarki Wodnej
27. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej
28. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020
29. Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku (KPK)
30. Program Budowy i Uruchomienia Przewozów Kolejami Dużych Prędkości w Polsce
31. Program Rozwoju Sieci Lotnisk i Lotniczych Urządzeń Naziemnych
32. Program Polskiej Energetyki Jądrowej (aktualizacja 2020 r.)
33. Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.
34. Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu
35. Rządowy Program Dostępność Plus 2018-2025
36. Plan Rozwoju Elektromobilności w Polsce „Energia dla przyszłości”
37. Kierunki Rozwoju Transportu Intermodalnego do 2030 r. z perspektywą do 2040 (projekt)
38. Strategia 5G dla Polski
39. Narodowy Plan Szerokopasmowy do 2025 roku
Dokumenty szczebla regionalnego
1. Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2021-2024 (projekt) z perspektywą do 2028
3. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028
4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi
5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (wersja 6.0 z 18 sierpnia 2020 r.)
6. Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego
7. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego - „LORIS 2030”

8.	Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka (UCHWAŁA NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka)
9.	Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Uchwała Nr XX/303/20 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej)
10.	Program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu (UCHWAŁA NR XIX/287/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu)
11.	Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Łodzi do 2030 roku

IV. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

1. SYNTETYCZNA INFORMACJA O WOJEWÓDZTWIE

Województwo łódzkie położone jest w centrum Polski i graniczy z województwami: mazowieckim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim, wielkopolskim oraz kujawsko-pomorskim, obejmując obszar pogranicza regionów historycznie ukształtowanych - Mazowsza, Małopolski i Wielkopolski. Zajmuje obszar 18 219 km², co stanowi 5,83% powierzchni kraju (9.). Administracyjnie województwo dzieli się na 24 powiaty (21 ziemskich i 3 grodzkie - Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice) oraz 177 gmin (18 miejskich, 26 miejsko-wiejskich oraz 133 wiejskich). Na strukturę hierarchiczną jednostek osadniczych składają się kształtujący się ośrodek metropolitalny o znaczeniu krajowym - Łódź, ośrodki regionalne - Piotrków Trybunalski, Pabianice, Zgierz, Skierniewice, Radomsko, Kutno, Sieradz oraz ośrodki subregionalne (Tomaszów Mazowiecki, Bełchatów, Łowicz, Rawa Mazowiecka, Zduńska Wola, Wieluń), ponadlokalne (Brzeziny, Łask, Łęczyca, Opoczno, Pajęczno, Poddębice, Wieruszów) i lokalne (grupa 23 miast).

Liczba ludności województwa łódzkiego według danych GUS w czerwcu 2020 r. wynosiła 2 448 713 osoby - 6,4% ludności kraju (6.), a średnia gęstość zaludnienia 135 os./km² (5.) i była większa od średniej krajowej (123 os./km²). Należy podkreślić, że od wielu lat województwo znajduje się w bardzo trudnej sytuacji demograficznej, wynikającej z silnych procesów depopulacyjnych. W latach 2010-2020 liczba ludności zmniejszyła się o ponad 97,8 tys. osób i w 2020 r. stanowiła jedynie 96,2% liczby ludności z 2010 r. Tempo wyludniania się regionu jest jednym z najwyższych w kraju. Główną przyczyną ubytku ludności w regionie łódzkim jest ujemny przyrost naturalny (Łódzkie -3,6‰; Polska -0,9‰) będący wynikiem niskiej liczby urodzeń i wysokiej liczby zgonów. Województwo charakteryzuje się również znacznym odpływem ludności na skutek migracji (-1,0‰). Według prognoz demograficznych GUS proces wyludniania województwa będzie się pogłębiał i do 2030 r. liczba jego ludności zmniejszy się o kolejne 117,7 tys. osób (4,8%).

Starzenie się społeczeństwa, niska dzietność kobiet (Łódzkie - 1,35; Polska - 1,42²⁰) i ruchy migracyjne sprawiają, że w strukturze wieku ludności tylko 58,7% mieszkańców województwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym (16.), aż 24,3% osoby w wieku poprodukcyjnym (1.), a zaledwie 17,0% osób w wieku przedprodukcyjnym (14.). Ludność miast stanowiła 62,4% mieszkańców województwa (7.) wobec średniej wartości wskaźnika dla kraju 60,0%.

Województwo położone jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geomorfologicznych: pasa nizin (Niż Środkowoeuropejski) oraz obszaru wyżyn (Wyżyny Polskie). W północnej części województwa dominują równiny morenowe i sandrowe urozmaicone morenowymi wzgórzami ostańcowymi. Większe zróżnicowanie ukształtowania powierzchni związane jest z dolinami rzek (Warty, Pilicy) oraz z centralną (Garb Łódzki) i południową częścią regionu (Pasma Przedborsko-Małopolskie). Najwyższym naturalnym wzniesieniem jest Fajna Ryba (347 m n.p.m.), stanowiąca kulminację Pasma Przedborsko-Małopolskiego oraz Góra Kamieńsk pochodzenia antropogenicznego (386 m n.p.m.), będąca zwałowiskiem zewnętrznym Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”. Najniższy położony punkt w województwie znajduje się poniżej ujścia Rawki do Bzury (77 m n.p.m.).

O specyfice hydrograficznej województwa decyduje jego wododziałowe położenie pomiędzy dorzecziami rzek Wisły i Odry. Głównymi rzekami regionu, tworzącymi jego sieć hydrograficzną, są: Pilica, Warta i Bzura, a największymi zbiornikami retencyjnymi: Zbiornik Sulejowski oraz Zbiornik Jeziorsko. Ponadto, w regionie znajduje się wiele małych cieków o stosunkowo niedużych przepływach oraz niewielkich zlewniach o bardzo małej zdolności retencyjnej. Dodatkowo sytuację pogarsza niewystarczająca liczba obiektów retencyjnych.

Województwo znajduje się w obrębie trzech regionów klimatycznych: środkowopolskiego (XVII), zachodniomałopolskiego (XX) oraz wschodniomałopolskiego (XXI). Charakteryzuje się klimatem umiarkowanym ciepłym, przejściowym kształtowanym przez masy powietrza oceanicznego i kontynentalnego. Na podstawie danych z wielolecia 1971-2000 stwierdza się znaczny wzrost średniej rocznej temperatury powietrza, w północnej i zachodniej części regionu nawet o 2 do 3°C. Zanotowano także anomalie w rocznej sumie opadów atmosferycznych i ich spadek od 10 do 30% skutkujący pojawieniem się strefy niskich opadów (poniżej 400 mm

²⁰ GUS 2019 r.

na rok) obejmującej północno-zachodni oraz zachodni fragment województwa. Województwo łódzkie leży w strefie wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich, dość często wieją też wiatry wschodnie oraz południowo-wschodnie.

Zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze) generują występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszenie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych, zdiagnozowane w północnej i północno-zachodniej części województwa oraz w rejonie leja depresji spowodowanego działalnością Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów. Obszary te charakteryzują się deficytem wody w sezonie wegetacyjnym. Stepowienie to jeden z ważniejszych problemów, jaki będzie występował w obszarze intensywnego rolnictwa. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym postępującemu stepowieniu jest najniższa w Polsce lesistość regionu oraz bardzo mała zdolność retencyjna zlewni. Obszarem największej kumulacji problemów związanych ze zjawiskami ekstremalnymi są miasta powyżej 100 tys. mieszkańców. Dla Łodzi zdiagnozowano 3 spośród 10 głównych zagrożeń klimatycznych, tj. upały, intensywne opady i burze, powódzie miejskie²¹.

Wody powierzchniowe województwa są silnie zanieczyszczone, a ich jakość w latach 2010-2019 uległa pogorszeniu. W latach 2014-2019 zły stan wód zdiagnozowano dla 95,3% spośród 192 ogółu badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)²². Zły stan większości rzek województwa wynika z ich niskiego stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe ze źródeł punktowych, ponadto zanieczyszczenia obszarowe (splukiwane opadami z terenów zurbanizowanych, rolnych i leśnych) oraz liniowe (pochodzenia komunikacyjnego). Najistotniejszym problemem środowiskowym w regionie jest eutrofizacja wód powierzchniowych. Akwenami szczególnie narażonymi na to zjawisko są zbiorniki: Sulejowski, Jeziorsko i Wąglanka-Miedzna, których stan w 2019 r. oceniono jako zły. Ponadto w regionie 121 JCWP uznano za wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, odpowiedzialnymi za wysoki poziom eutrofizacji. Do najbardziej zanieczyszczonych rzek należą Bzura (stare koryto), Łódka, Jasień, Ner (od Dobrzyńki do Zalewki), Pichna (od Urszulinki do ujścia), Pilica (od Zbiornika Sulejów do Wolbórki), Warta (od Zbiornika Jeziorsko do Siekiernika) oraz Wierznica. Województwo łódzkie jest zasobne w wody podziemne (8,4% zasobów kraju²³). Pod względem hydrogeologicznym znajduje się w zasięgu regionów: Kaliskiego, Kujawsko-Mazowieckiego, Południowo-Mazowieckiego, Śląskiego, Świętokrzyskiego, Niecki Łódzkiej i Niecki Miechowskiej.

Szczególnym problemem w regionie, zwłaszcza w jego największych miastach, jest niska i wciąż niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego związana z emisją powierzchniową, liniową oraz punktową. W ostatnich latach nasila się presja urbanizacyjna, która jest wyraźnie zauważalna w przestrzeni. Jest ona efektem m.in. migracji ludności miast na obszary wiejskie oraz rozwojem terenów inwestycyjnych. Składają się na nią takie zjawiska, jak np. niekontrolowana suburbanizacja, wkraczanie zabudowy w obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo (np. doliny rzeczne) oraz rozwój obiektów infrastrukturalnych, przemysłowych i reklamowych. Powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych w 2019 r. wynosiła 111 002 ha (6,1% powierzchni województwa) i w stosunku do 2010 r. wzrosła o 17 690 ha. O presji urbanizacyjnej świadczy m.in. ilość wydanych pozwoleń na budowę, wzrost zasobów mieszkaniowych oraz zwiększenie liczby ludności w gminach podmiejskich.

Województwo jest zasobne w surowce mineralne. Udokumentowano tu znaczne ilości złóż kopalin energetycznych, głównie węgla brunatnego, mających istotne znaczenie w skali Europy. Wielkość złóż i osiągnięte wydobycie stawiają Kopalnię Bełchatów wśród największych europejskich dostawców tego surowca energetycznego. Kompleks górniczy Bełchatowa odpowiada za produkcję ok. 20% energii elektrycznej wykorzystywanej w kraju. Wyjątkowe właściwości piasków formierskich oraz surowców szklarskich występujących w rejonie Tomaszowa Mazowieckiego sprawiają, że znajdują się w sferze zainteresowań licznych odbiorców krajowych i zagranicznych. Ponadto na tle kraju region odznacza się występowaniem wapieni i margli oraz wód geotermalnych, m.in. w rejonie Uniejowa, Poddębic, Łęczycy, Ozorkowa, Skierniewic, Sieradza, Zduńskiej Woli, Kleszczowa, Radomska i Wielunia. Od 2012 r. Uniejów posiada status miejscowości uzdrowiskowej i jest to jedyne w Polsce uzdrowisko termalne.

²¹ „Plany adaptacji do zmian klimatu 44 miast Polski – Publikacja podsumowująca”, Warszawa 2018 (www.44mpa.pl).

²² Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019. Dla pozostałych 4,7% JCWP wystąpił brak możliwości wykonania oceny.

²³ 2019 r., <https://bdl.stat.gov.pl>

Łódzkie należy do stosunkowo dobrze rozwiniętych województw, o wysokim udziale przemysłu w wartości dodanej brutto (28,9% w 2018 r., wobec 25,8% średnio dla Polski) i dynamicznie rosnącym udziale usług. W skali Unii Europejskiej jest to region słabo rozwinięty, nie osiągający 75% poziomu rozwoju UE. W 2019 r. pod względem wielkości produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca region plasował się na 7. miejscu w kraju. Dynamika wzrostu tego wskaźnika w latach 2010-2019 nie była zadowalająca: Łódzkie, ze wzrostem wynoszącym 162,5%, zajęło dopiero 10. miejsce w kraju. Udział produktów podmiotów zaliczanych do wysokiej i średnio-wysokiej techniki w województwie łódzkim wyniósł w 2019 r. 27,6% (11. miejsce) wobec 34,2% średnio w Polsce.

Województwo łódzkie nie należy do grupy województw o najwyższym udziale pracujących w usługach, pod tym względem region zajmuje dopiero 9. miejsce w kraju (Łódzkie 55,1%; Polska 58,0%). Jednak pod względem dynamiki przyrostu pracujących w tym sektorze w latach 2010-2019, Łódzkie ze wzrostem na poziomie 3,11 p.p. uplasowało się na 2. pozycji w kraju. Z kolei w 2019 r. odsetek innowacyjnych przedsiębiorstw usługowych wyniósł w regionie 10,4% (8.) – była to wartość zbliżona do średniej dla kraju (11,9%).

Województwo łódzkie należy do regionów o dobrej dostępności drogowej zewnętrznej i wewnętrznej. Przebiegają tu drogi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, będące elementami transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), a powiązania międzyregionalne i regionalne zapewniają drogi krajowe i wojewódzkie. W środkowej części województwa krzyżują się autostrady: A1 relacji Gdańsk - Łódź - Katowice - Gorzyczki (Ostrawa) z A2 relacji (Berlin) Świecko - Poznań - Stryków - Warszawa. Ponadto istotnymi elementami strategicznego układu transportowego województwa są: droga ekspresowa S8 relacji Piotrków Trybunalski - Warszawa i Łódź - Wrocław (E67) oraz fragment drogi ekspresowej S14.

W 2019 r. długość dróg publicznych²⁴ wynosiła 26 034,2 km (7.), a gęstość 142,9 km/100 km² (7.) (Polska 135,9 km/100 km²). Długość dróg krajowych od 2010 r. wzrosła o 137,1 km i w 2019 r. wynosiła 1 485,9 km (3.). W tym samym czasie długość autostrad wzrosła z 77,2 km do 226,2 km (1.), natomiast długość dróg ekspresowych wzrosła do 223 km (5.). W 2019 r. gęstość dróg krajowych wyniosła 8,2 km/100 km², w tym autostrad i dróg ekspresowych 2,5 km/100 km² (2. miejsce w kraju; średnia krajowa 1,3 km/100 km²).

Łączna długość dróg wojewódzkich w regionie wzrosła z 1 178,6 km (14.) w 2010 r. do 1 363,4 km (14.) w 2019 r. Pod względem gęstości dróg wojewódzkich wynoszącej w 2019 r. 7,5 km/100 km², region zajmuje 15. pozycję w kraju (Polska 9,4 km/100 km²), co jest rekompensowane przez dużą gęstość dróg krajowych.

Województwo charakteryzuje się relatywnie dobrze rozwiniętą siecią dróg powiatowych i gminnych, których łączna długość w 2019 r. wyniosła 23 184,9 km (7.), z czego 18 160,0 km (6.) stanowiły drogi o nawierzchni twardej. Gęstość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej w regionie w 2019 r. wynosiła 99,7 km/100km² (4.) i była wyższa niż średnia dla kraju 82,6 km/100 km².

Przez region przebiegają strategiczne elementy układu kolejowego, w tym linie kolejowe należące do sieci TEN-T: Nr E20/CE20 Berlin - Kunowice - Poznań - Kutno - Warszawa - Terespol - Moskwa, E65/CE65 Katowice - CMK - Warszawa - Gdynia, E65 Chorzów Batory - Zduńska Wola Karsznice - Tczew - Gdynia, CE20 Łowicz - Skierniewice - Łuków i C65/1 relacji Zduńska Wola Karsznice - Koluszki - Skierniewice oraz planowana linia dużych prędkości Warszawa - Łódź - Poznań/Wrocław wraz z podłączeniem do Centralnej Magistrali Kolejowej. Województwo łódzkie charakteryzuje niższa od średniej krajowej gęstość sieci kolejowej (6,2 km/100 km²), wynosząca w 2019 r. 5,9 km/100 km², przy całkowitej długości linii kolejowych - 1 084,0 km (stanowiąc 5,6% sieci krajowej, przy czym niezelektryfikowane pozostawało 6,3% linii).

Podstawę funkcjonowania transportu lotniczego na terenie województwa stanowi Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta. Lotnisko obsługuje ruch pasażerski (w 2019 r. obsłużył 241 707 osób, 11. miejsce w kraju) i towarowy (cargo). W 2019 r. w PL Łódź zrealizowano 1 664 operacje (12. miejsce w kraju), o ok. 49,0% mniej niż w 2010 r. – 3 268 operacji (7.). W tym samym okresie w Polsce liczba operacji lotniczych wzrosła o ok. 66,0%.

Dogodne położenie komunikacyjne, obecność bazy produkcyjnej i usługowej oraz bliskość dużych rynków zbytu sprawia, że Łódzkie jest jednym z największych w kraju obszarów koncentracji działalności logistycznej. Parki magazynowe zlokalizowane są przede wszystkim w Łodzi i jej okolicach (rejon Strykowa) oraz w rejonie Piotrkowa Trybunalskiego. Na koniec 2019 r. podaż powierzchni magazynowej multi-tenant i build-to-suit (BTS) w regionie wyniosła 3,12 mln m², co stanowiło 16% ogólnej powierzchni magazynowej w kraju (3. miejsce w kraju).

²⁴ Krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Województwo łódzkie jest znaczącym w kraju ośrodkiem akademickim, w którym w roku akademickim 2018/19 funkcjonowały 23 uczelnie wyższe, z czego 7 to uczelnie publiczne. Atrakcyjność uczelni jest m.in. pochodną ich pozycji w rankingach szkół wyższych. Lokaty łódzkich uczelni publicznych w 2020 r. wahały się od 8. (Politechnika Łódzka) do 15. (Uniwersytet Łódzki) na około 90 szkół wyższych, zaś w rankingu uczelni niepublicznych od 10. (Społeczna Akademia Nauk) do 26. (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna) na około 50 szkół wyższych.

Województwo łódzkie charakteryzuje się złym stanem zdrowia mieszkańców, czego odzwierciedleniem są jedne z najwyższych w skali kraju współczynniki zgonów z powodu nowotworów (1. miejsce w kraju, Łódzkie 316,3/100 tys.; Polska 284,5), z powodu chorób układu krążenia (3. miejsce, Łódzkie – 488,8/100 tys.; Polska 437,2/100 tys.). W 15 spośród 24 powiatów regionu umieralność na nowotwory była wyższa od ogólnopolskiej. W tym samym, 2018 r. region łódzki zajmował także czołowe miejsca pod względem zgonów z powodu: przyczyn zewnętrznych (1. miejsce w kraju), chorób układu oddechowego (1. miejsce), chorób układu pokarmowego (2. miejsce) oraz z przyczyn niewyjaśnionych (5. miejsce). Pomimo odnotowanego w latach 2010-2018 spadku liczby zgonów w Łódzkiem z powodu chorób układu krążenia (o 15,0%) wzrosła jednak liczba zgonów z powodu nowotworów o 8,9%.

Wskaźnik lesistości województwa wynoszący 21,5%²⁵ plasuje je na ostatnim miejscu w kraju i wyraźnie odbiega od średniej krajowej (29,6%). Rozmieszczenie lasów w regionie jest nierównomierne, największą lesistością (ponad 30,0%) charakteryzują się gminy w środkowo-wschodniej i południowo-wschodniej jego części, najmniej zalesione (do 10,0%) są północne fragmenty oraz centralna jego część. W strukturze siedliskowej lasów regionu dominują monokultury sosnowe.

Większość gleb województwa charakteryzuje się niską jakością i wysokim zakwaszeniem. Biorąc pod uwagę wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej (61,9 pkt, Polska 66,6 pkt) oraz udział gruntów ornych i sadów w ogólnej powierzchni gminy, największe predyspozycje do rozwoju funkcji rolniczej występują w północnej części województwa, a najgorsze w południowej. Struktura odczynu gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych utrzymuje się na wysokim poziomie plasując region na pierwszym miejscu w kraju, a ponad ¼ gleb województwa wymaga zabiegów wapnowania (3.).

Województwo łódzkie charakteryzuje się stosunkowo niewielką powierzchnią obszarów o wysokich walorach przyrodniczych. W 2019 r. udział obszarów prawnie chronionych stanowił 19,5% powierzchni województwa (15.) (Polska 32,3%) i w stosunku do roku 2010 zmniejszył się o 0,1 p.p. Problemami w zakresie zwiększania udziału powierzchni obszarów prawnie chronionych są: niedostatecznie uporządkowany status prawny, niechęć samorządów do powoływania nowych form ochrony przyrody, brak planów ochrony dla niektórych parków krajobrazowych oraz brak kompleksowego monitoringu krajobrazowego. Skutkuje to niespójnością systemu obszarów chronionych oraz słabymi powiązaniem przyrodniczymi w skali regionalnej i ponadregionalnej. Zagrożeniem dla zachowania różnorodności biologicznej regionu są m.in.: inwazje obcych gatunków roślin i zwierząt, spadek poziomu wód gruntowych, sukcesja wtórna w ekosystemach nieleśnych, obniżanie się kondycji zdrowotnej drzew w wyniku zmian klimatycznych, a także najniższa w kraju lesistość, dominacja monokultur sosnowych, presja inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo.

Region pod względem kulturowym posiada duży potencjał związany z wielokulturowym dziedzictwem. Charakteryzuje się występowaniem licznych obiektów i obszarów zabytkowych świadczących o jego bogatej przeszłości. W 2019 r. w rejestrze zabytków ŁWKZ znajdowało się 2 551²⁶ zabytków nieruchomości, które koncentrują się głównie w historycznych jednostkach osadniczych. Jednak spośród około 100 jednostek osadniczych o potwierdzonym rodowodzie miejskim tylko 47 jest uwzględnionych w WEZ, a jedynie 16 wpisano (w całości lub w części) do rejestru zabytków. Pod względem ilościowym zasób lokuje region na 14. pozycji w skali kraju. W Wojewódzkim programie opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2020-2023 wskazano listę 228 obiektów i obszarów reprezentatywnych, 30 zabytków archeologicznych oraz wyróżniono 66 ośrodków, tworzące sieć unikatowych ośrodków historycznych (głównie miasta i miasteczka o rodowodzie średniowiecznym), w których zachowały się wartościowe elementy zabytkowego rozplanowania, zespoły budowlane lub ich pozostałości o znacznej wartości.

²⁵ GUS 2019 r.

²⁶ Dane WUOZ w Łodzi – stan na 31.12.2019 r.

Do najcenniejszych zabytków na obszarze województwa należą obiekty i obszary uznane przez Prezydenta RP za pomniki historii (4), są to: Bazylika Katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Łowiczu, Zespół Opactwa Cystersów w Sulejowie, Łódź – wielokulturowy krajobraz miasta przemysłowego oraz Nieborów i Arkadia – zespół pałacowo-ogrodowy i ogród sentymentalno-romantyczny. Dla ochrony cennych form krajobrazu kulturowego na terenie województwa utworzono 4 parki kulturowe: „Miasto Tkaczy” w Zgierzu, „Wzgórze Zamkowe” w Sieradzu, Park kulturowy etnograficznego podregionu kutnowskiego związanego z poetą romantycznym Józefem Bohdanem Zaleskim w Leszczynku oraz Park Kulturowy ulicy Piotrkowskiej w Łodzi. Wyjątkowym w skali Europy miastem jest Łódź, posiadająca unikatowy, wielokulturowy krajobraz wielkomiejski z przenikającą się dziewiętnasto- i dwudziestowieczną zabudową mieszkaniową, rezydencjonalną (okazałe kamienice, wille, pałace, rezydencje prezentujące różne style architektoniczne) oraz zabudową przemysłową (fabryki i fawuły robotnicze), które dopełniają zabytkowe parki i nekropolie różnych wyznań.

2. MIĘDZYREGIONALNE POWIĄZANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego i A. Rychlinga województwo łódzkie usytuowane jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geomorfologicznych: pasa nizin (Niż Środkowoeuropejski) oraz obszaru wyżyn (Wyżyny Polskie), przebiegających równoleżnikowo na obszary sąsiednich województw.

Województwo łódzkie leży w obrębie trzech głównych jednostek tektonicznych Polski, które przebiegają z północnego zachodu na południowy wschód: antyklinorium śródpolskiego (mającego kontynuację w województwach: wielkopolskim, kujawsko-pomorskim, mazowieckim i świętokrzyskim), synklinorium szczecińsko-miechowskiego (mającego kontynuację w województwach: wielkopolskim, świętokrzyskim i śląskim) oraz monokliny przedsudeckiej (mającego kontynuację w województwach: wielkopolskim, śląskim i opolskim).

Powiązania przyrodnicze umożliwiające migrację roślin, zwierząt i grzybów kształtują się poprzez sieć korytarzy ekologicznych, które nie są prawną formą ochrony przyrody.

Natomiast obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną prawną Łódzkiego mają zapewnione powiązania przyrodnicze w ościennych województwach łącząc się:

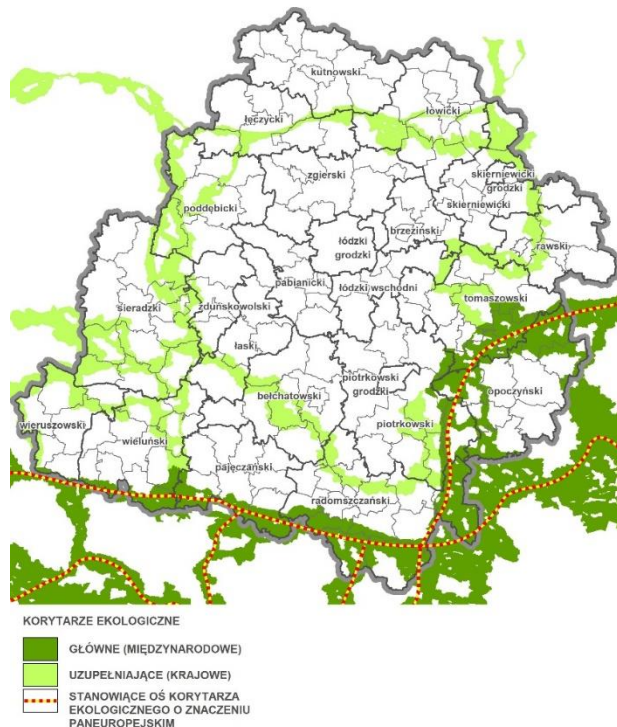
- z województwem mazowieckim poprzez: Kampinoski Park Narodowy (enklawa Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach), rezerwat przyrody Rawka, parki krajobrazowe: Bolimowski (dalej również jako OCHK Bolimowsko-Radziejowicki z doliną Środkowej Rawki), Spalski (dalej jako OCHK Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki), obszary Natura 2000: Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003, Dolina Pilicy PLB140003, Dolina Rawki PLH100015, Dolina Dolnej Pilicy PLH140016, Grabinka PLH140044, obszary chronionego krajobrazu: Dolina Przysowy (dalej jako OCHK Dolina Skrzywy Lewej, Gostynińsko-Gąbiński), Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej (dalej jako OCHK Bolimowsko-Radziejowicki z doliną Środkowej Rawki), Bolimowsko-Radziejowicki z doliną środkowej Rawki (dalej również jako OCHK Bolimowsko-Radziejowicki z doliną Środkowej Rawki), Dolina Chojnatki;
- z województwem świętokrzyskim poprzez: Przedborski Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000: Ostoja Przedborska PLH260004, Dolina Czarnej PLH260015, Dolina Górnej Pilicy PLH260018, obszary chronionego krajobrazu: Piliczański (dalej jako OCHK: Konecko-Łopuszniański, Włoszczowsko-Jędrzejowski), Przedborski (dalej jako OCHK Przedborski);
- z województwem śląskim poprzez: Załęczański Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy PLH260018, Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu;
- z województwem opolskim poprzez: obszar Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007, obszar chronionego krajobrazu Dolina Prosnicy;
- z województwem wielkopolskim poprzez: obszary Natura 2000: Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001, Zbiornik Jeziorsko PLB100002, Dolina Środkowej Warty PLB300002, Pradolina Bzury-Neru PLH100006, obszary chronionego krajobrazu: Dolina Prosnicy (dalej jako OCHK Dolina Prosnicy), Nadwarciański (dalej jako OCHK Uniejowski).

Przez teren województwa łódzkiego przebiega 8 głównych (międzynarodowych) oraz 7 uzupełniających (krajowych) korytarzy ekologicznych, które są ważnym elementem dla zapewnienia łączności i spójności ekologicznej, należą do nich:

- główne korytarze ekologiczne (międzynarodowe): Bory Stobrawskie - Lasy Przedborskie, Dolina Dolnej Pilicy, Dolina Drzewiczki, Lasy Przedborskie, Puszcza Świętokrzyska - Dolina Pilicy, Stawy Milickie - Bory Stobrawskie, Załęczański łuk Warty, Załęczański łuk Warty - Lasy Przedborskie. Przez te korytarze (za wyjątkiem Doliny Drzewiczki) przebiega oś korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim;
- uzupełniające korytarze ekologiczne (krajowe): Dolina Bzury - Dolina Pilicy, Dolina Bzury - Neru, Dolina Górnej Proсны, Dolina Warty, Dolina Warty - Dolina Pilicy, Lasy Kaliskie i Sieradzkie, Lasy Łowickie - Puszcza Bolimowska.

Rys. 1. Powiązania międzyregionalne - korytarze ekologiczne

Źródło: Opracowanie własne BPPWŁ

Na stan czystości rzek województwa łódzkiego istotny wpływ mają zanieczyszczenia wód powierzchniowych wprowadzane do rzek poza jego granicami, w szczególności Warty, Pilicy, spływających z obszaru województwa śląskiego oraz Proсны - z województwa opolskiego. Jednocześnie odbiorcą zanieczyszczeń wód z obszaru województwa łódzkiego są województwa wielkopolskie oraz mazowieckie.

Województwo łódzkie współdzieli z województwami sąsiednimi główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP)²⁷, charakteryzujące się wysoką zasobnością i dużymi walorami użytkowymi (z województwem kujawsko-pomorskim: 215 Subniecka Warszawska, 226 Zbiornik Krośniewice - Kutno; z województwem mazowieckim: 215 Subniecka Warszawska, 2151 Subniecka Warszawska (część centralna), 225 Łanięta, 404 Zbiornik Koluśki-Tomaszów, 412 Zbiornik Goszczewice-Szydłowiec; z województwem świętokrzyskim: 408 Niecka Miechowska (część NW), 411 Zbiornik Końskie; z województwem

śląskim: 325 Zbiornik Częstochowa (W), 326 Zbiornik Częstochowa (E), 408 Niecka Miechowska (część NW); z województwem opolskim: 311 Zbiornik Rzeki Proсны, 325 Zbiornik Częstochowa (W); z województwem wielkopolskim: 151 Zbiornik Turek-Konin-Koło, 226 Zbiornik Krośniewice-Kutno, 311 Zbiornik Rzeki Proсны).

Ponadto udokumentowane złoża węgla brunatnego i soli kamiennej mają kontynuację na terenie województwa wielkopolskiego, natomiast strefa wód geotermalnych zlokalizowana jest również w województwach mazowieckim, kujawsko-pomorskim i wielkopolskim.

²⁷ Dane uzyskane 12.02.2021 r. od Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego (stan na 31.03.2020 r.) <http://dm.pgi.gov.pl/File/Get/50F2FC9F9DFB1545B41010D32E3094D99F5C58A2?lang=pl>

3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Region łódzki charakteryzuje się stosunkowo niewielką powierzchnią obszarów o wysokich walorach przyrodniczych. Część z nich objęta jest formami ochrony prawnej, które jednak nie tworzą spójnego systemu obszarów chronionych. W 2019 r. udział obszarów prawnie chronionych stanowił 19,5% powierzchni województwa (15., Polska 32,3%), od 2010 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie i zmniejszył się o 0,1%²⁸.

W 2020 r. na terenie województwa występowały w całości lub częściowo (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000) następujące formy ochrony przyrody:

- 1 park narodowy – Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach, stanowiący część Kampinoskiego Parku Narodowego (72,4 ha²⁹),
- 87 rezerwatów przyrody (7 070,33 ha³⁰),
- 7 parków krajobrazowych (117 628,42 ha³¹),
- 17 obszarów chronionego krajobrazu (244 238,8 ha)³²,
- 41 obszarów Natura 2000 (5 Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków – 40 258,63 ha, 7 specjalnych obszarów ochrony siedlisk - 8 863,75 ha, 29 Obszarów Mających Znaczenie dla Wspólnoty - 55 467,67 ha)³³,
- 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (11 998,6 ha)³⁴,
- 4 stanowiska dokumentacyjne (35,1 ha)³⁵,
- 882 użytki ekologiczne (o łącznej powierzchni 1 784,6 ha)³⁶,
- 2 017 pomników przyrody³⁷.

²⁸ GUS. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych ogółem dla Polski od 1995 r. w celu wyeliminowania podwójnego liczenia tej samej powierzchni nie uwzględnia rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych położonych w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach Natura 2000. Dane z zakresu form ochrony przyrody dotyczą stanu na 31.XII.

²⁹ <https://www.kampinoski-pn.gov.pl/edukacja/ohz-w-smardzewicach>

³⁰ Opracowanie własne na podstawie Rejestru form ochrony przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) www.lodz.rdos.gov.pl oraz obowiązujących aktów prawnych.

³¹ Opracowanie własne na podstawie Rejestru form ochrony przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) www.lodz.rdos.gov.pl oraz obowiązujących aktów prawnych.

³² Opracowanie własne na podstawie:

- obowiązujących aktów prawnych (z wyjątkiem trzech OChK: Bolimowsko-Radziejowicki z doliną środkowej Rawki, Dolina Przysowy oraz Doliny Bzury ustanowionych rozporządzeniami byłych wojewodów, częściowo leżących na terenie sąsiednich województw, których powierzchnię oszacowano z wykorzystaniem narzędzi GIS),

- Rejestru form ochrony przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) www.lodz.rdos.gov.pl

³³ Powierzchnia zdublowana. Opracowanie własne na podstawie obowiązujących aktów prawnych oraz Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2021/161 z dnia 21 stycznia 2021 r. ws. przyjęcia czternastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2021) 21) (Dz.Ur. Unii Europejskiej L 51/330 z 15 lutego 2021 r.).

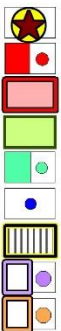
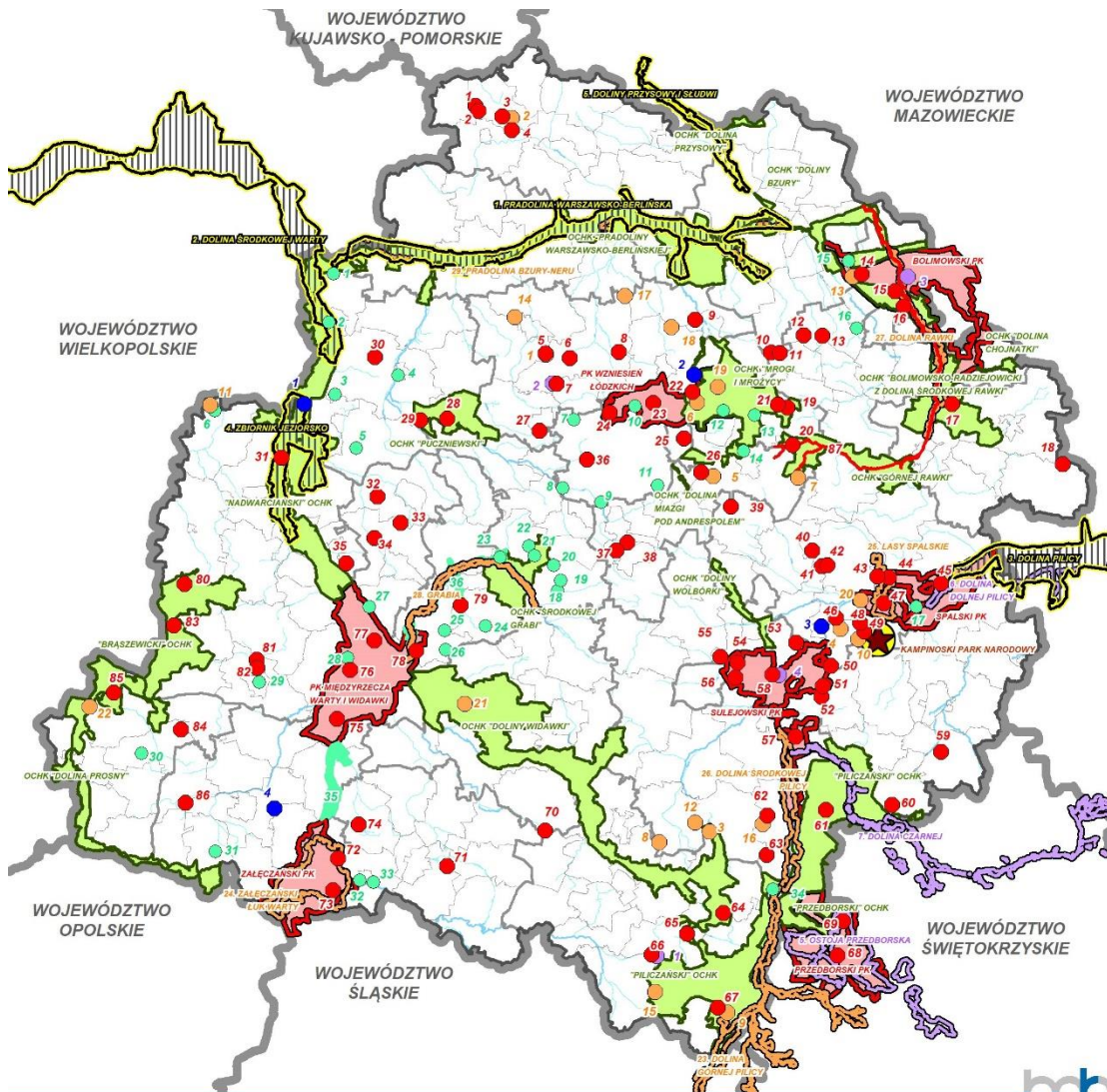
³⁴ Opracowanie własne na podstawie Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) – www.lodz.rdos.gov.pl z korektą powierzchni ZPK „Strefa krawędziowa doliny rzeki Warty”, która według Uchwały Nr LIV/448/2017 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 20 października 2017 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego „Uroczysko Zielen” wynosi 79,432 ha. Powierzchnię ZPK „Kolumna-Las” i „Parki Złoczewskie” oszacowano na podstawie narzędzi GIS.

³⁵ Opracowanie własne na podstawie Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) – www.lodz.rdos.gov.pl

³⁶ Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (stan na 9.02.2021 r) <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> oraz obowiązujących aktów prawnych.

³⁷ Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (stan na 9.02.2021 r) <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Rys. 2. Istniejące wybrane formy ochrony przyrody w województwie łódzkim w 2020 r.

- PARK NARODOWY**
- REZERWATY PRZYRODY**
- PARKI KRAJOBRAZOWE**
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU**
- ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE**
- STANOWISKA DOKUMENTACYJNE**
- OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSOP)**
- SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOOS)**
- OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY (OMZW)**

- REZERWATY PRZYRODY**
- 1 OSTROWY
 - 2 OSTROWY BĄZANTARNA
 - 3 DARÓWA ŚWIETLISTA
 - 4 PERNA
 - 5 DARÓWA GROTNICKA
 - 6 CIOSINY
 - 7 GRADY NAD LINDĄ
 - 8 GRADY NAD MOSZCZENICĄ
 - 9 ZAWRZEŻYNA
 - 10 WĄSKA RUCZYNA
 - 11 BUKOWIŁC
 - 12 ŻRÓDŁA ROBOŹNI
 - 13 UROCZYSKO BĄZANTARNA
 - 14 POLANA ŚWICKA
 - 15 KOPANICA
 - 16 RUDA CHLEBACZ
 - 17 BARSK
 - 18 TRĘBACZÓW
 - 19 ZIMNA WODA
 - 20 PUPLEN
 - 21 DOŁSKA
 - 22 PAROWY JANINOWSKIE
 - 23 STRUGA DOBIELSKOWSKA
 - 24 LAS ŁACIWAŃSKI
 - 25 WĄCZYŃ
 - 26 GAIKÓW
 - 27 TOROWSKO RABIEŃ
 - 28 JODŁY OLESZNICIE
 - 29 BIAKÓW
 - 30 NAPOLIÓŃCÓW
 - 31 JEZIORO
 - 32 JAMNO
 - 33 WOLAŚLAWICE
 - 34 JARLECZNIK
 - 35 PÓLBORU
 - 36 POLESIE KONSTANTYNOWSKIE
 - 37 BOLENA
 - 38 WÓLBORKA
 - 39 ŁADNÓW
 - 40 MAŁEJCZ
 - 41 KRUSZEWIEC
 - 42 STANOKÓW W LIBOCHNAŃSKI
 - 43 CAC SPAŁSKA
 - 44 KONEWKA
 - 45 ZAPROWICE

- ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE**
- 1 ZABYTKOWY PARK POWORSKI
 - 2 W CZEPOWIE DOŁNYM
 - 3 NIEMIŚCÓW
 - 4 PODDEBICKI
 - 5 PARK ZAWITKI
 - 6 LIPICKIE BŁOTA
 - 7 DOLINA SOKOŁÓWEKI
 - 8 WIEDEZYŃCA NERU
 - 9 IŁOBRZYŃKI
 - 10 RUDA WILLOWA
 - 11 SUCHA DOLINA
 - 12 W MOSKULACH
 - 13 DOLINA MROGI
 - 14 RUCHWA
 - 15 NIEROBY
 - 16 ZWIĘZIEMIEC KRÓLEWSKI
 - 17 SZARPA JURAWSKA
 - 18 BORKOWICE
 - 19 DĄBROWA II
 - 20 DĄBROWA I
 - 21 DOBRON
 - 22 MOJLIŃ
 - 23 DOLINA GRABI
 - 24 ZABYTKOWY PARK W RUCZNY
 - 25 SŁĘŻEJOWICE
 - 26 LUCYJÓW
 - 27 STREFA KRAWĘDZIOWA DOLINY RZĘKI WARTY
 - 28 GORY WARENE
 - 29 PARKI ZŁOCZEWSKIE
 - 30 PARK ZARYTKOWY W M. SOKOLKI
 - 31 WZGORZA OZAROWSKIE
 - 32 REHESZANSKIE ZAŁĘŻENIE PALACOWO-PARKOWE
 - 33 W DZIAŁOSZYNE
 - 34 DĘBAŁOSZYŃSKI
 - 35 MAJÓWA GÓRA
 - 36 OSJANKOWSKI
 - 37 DOLINA GRABI

- STANOWISKA DOKUMENTACYJNE**
- 1 SIEDLAKÓW
 - 2 OSŁONIECIE GEOLOGICZNE W NIESUKOWIE KOLONII
 - 3 GROTY MORSKOZYCKIE
 - 4 KAMIENIOMI PIASKOWCÓW OLEWIN
- OBSZARY NATURA 2000:**
- A) OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (PLB)**
- 1 PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA
 - 2 DOLINA ŚRÓDKOWEJ WARTY
 - 3 DOLINA PILICY
 - 4 ZBIORNIK JEZIOROWY I ŚLUDWI
- B) SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (PLH)**
- 1 OSY W JASIEŃNI
 - 2 GRADY NAD LINDĄ
 - 3 GRABINKA
 - 4 LUBIĄSZÓW W PUSZCZY PILEKIL
 - 5 OSTOJA PRZEFORBORSKA
 - 6 DOLINA DOŁEJ PILICY
 - 7 DOLINA CZARNEJ

- C) OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY (PLH)**
- 1 DĄBROWA GROTNICKA
 - 2 DĄBROWA ŚWIETLISTA W FERINIE
 - 3 ŁANKA W BŁĘCZOWICACH
 - 4 NIEBIESKIE ŹRÓDŁA
 - 5 BUCZYNA JANINOWSKA
 - 7 DĄBROWY ŚWIETLISTE KOŁO BĘDZIANA
 - 8 LASY GOSZKOWICZKIE
 - 9 LAS DĘBOWIEC
 - 10 LASY ŚMARDZEWICKIE
 - 11 LIPICKIE MOKRAŁA
 - 12 DĄBROWY W MARIANKU
 - 13 POLANY PUSZCZY BOŁKOWSKIEJ
 - 14 SIŁONE ŁĄKI W PEŁCZYSKACH
 - 15 TOROWSKA ZTYNO - EWINA
 - 16 WIELKOPOLSKO - JODŁY POD CZARTORIA
 - 17 SIŁONE BŁOTA
 - 18 SZCZYPIORNIKI I KOWALKI
 - 19 WOLA CYRUSOWA
 - 20 ŁĄKI CIEROWICKIE
 - 21 ŚWIĘTE ŁUGI
 - 22 TOROWSKA NAD PROSNA
 - 23 DOLINA GÓRNEJ PILICY
 - 24 ZAŁĘCZAŃSKI ŁUK WARTY
 - 25 LASY SPALSKIE
 - 26 DOLINA ŚRÓDKOWEJ PILICY
 - 27 DOLINA RAWKI
 - 28 GRABA
 - 29 PRADOLINA BZURY-NERU

Źródło: opracowanie własne.

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA (W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM)

KOPALINY

Występowanie złóż w województwie łódzkim jest ściśle związane z jego budową geologiczną, głównie z czwartorzędowymi formami działalności lodowców, akumulacyjną działalnością rzek i procesami eolicznymi.

Najstarszym surowcem województwa, pochodzącym z paleozoiku, jest sól cechsztyńska. Gospodarczo użyteczne są niektóre skały mezozoicznego podłoża. Są to piaski formierskie i surowce szklarskie niecki tomaszowskiej oraz wapienie i margle z okolic Sulejowa, Sławna i Działoszyna. Z okresu trzeciorzędowego pochodzi węgiel brunatny, którego największe pokłady zalegają w głębokich zapadliskach tektonicznych (rów kleszczowski i złoczewski). Najmłodsze polodowcowe utwory, pochodzące z okresu czwartorzędu, to złoża surowców ilastych i okrucowych – gliny, piaski i żwiry.

Region wyróżnia w skali kraju występowanie wód termalnych, m.in. w rejonie Uniejowa, Poddębic, Łęczycy, Ozorkowa, Sieradza, Skierniewic, Zduńskiej Woli, Kleszczowa, Radomska i Wielunia.

Według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce³⁸ (według stanu na 31.12.2019 r.) na terenie województwa występowało ogółem 1 136 złóż kopalin, w tym 11 złóż surowców energetycznych, 3 złoża surowców chemicznych, 1 115 złóż surowców innych (skalnych) oraz łącznie 7 złóż, wód leczniczych i termalnych. W stosunku do 2010 r. udokumentowano o 257 złóż więcej. Wody lecznicze i termalne są dużym potencjałem w regionie dla rozwoju turystyki uzdrowiskowej (w Uniejowie) i rehabilitacyjnej (m.in. w Kleszczowie, Poddębicach, Skierniewicach).

W grupie surowców energetycznych, do której należy ropa naftowa, gaz ziemny oraz węgiel brunatny, tylko ten ostatni ma znaczenie gospodarcze, zarówno w skali regionu jak i kraju. W 2019 r. jego zasoby geologiczne bilansowe stanowiły około 9,0% zasobów krajowych (9 złóż: „Bełchatów – pole Bełchatów”, „Bełchatów – pole Kamieńsk”, „Bełchatów – pole Szczerców”, „Łęki Szlacheckie”, „Łowicz”, „Rogóżno”, „Uniejów”, „Węglewice”, „Złoczew”), a łączne wydobycie z pól Bełchatów i Szczerców pokrywało ponad 77,0% wydobycia krajowego. Ropa naftowa (udokumentowana w rejonie Gomunic, gmina Sulmierzyce) oraz gaz ziemny (stwierdzony w okolicach Unikowa, na pograniczu gmin Lututów i Złoczew) występują w niewielkich ilościach i nie odgrywają większego znaczenia gospodarczego.

Surowce chemiczne reprezentują nieeksploatowane złoża soli kamiennej stwierdzone w rejonie miejscowości Łanięta (gmina Łanięta), Rogóżno (gmina Zgierz) oraz częściowo w gminie Grabów jako złoża Kłodawa (z zasobami również w województwie wielkopolskim). Zasoby geologiczne bilansowe soli kamiennej stanowią około 24,0% zasobów krajowych³⁹.

Najliczniejszą grupą są surowce skalne, do których zaliczono:

- piaski formierskie - 10 złóż, wśród których 3 są eksploatowane (w tym 1 okresowo) w rejonie Grudzeń-Lasu (gmina Sławno) oraz Ludwikowa (na pograniczu miasta i gminy Tomaszów Mazowiecki). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią około 39,0% zasobów krajowych, a wydobycie pokrywa niespełna 63,0% wydobycia krajowego;
- surowce szklarskie - 12 złóż, których eksploatacja koncentruje się w rejonie Białej Góry (gmina Tomaszów Mazowiecki), Zajączkowa (gminy Mniszków i Sławno) oraz Unewela (gminy Tomaszów Mazowiecki, Sławno). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią około 80,0% zasobów krajowych, a ich wydobycie pokrywa prawie 71,0% wydobycia krajowego;
- piaski i żwiry - najliczniejsze w tej grupie, rozproszone w regionie, na które składa się 861 złóż (4. miejsce w kraju), w tym 365 eksploatowanych (stałe bądź okresowo). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią prawie 3,5% zasobów krajowych, a wydobycie pokrywa około 5,0% wydobycia krajowego (w stosunku do 2018 r. wzrosło o 15,1%). Naturalne piaski i żwiry pozyskiwane są również podczas eksploatacji złóż węgla brunatnego. Ze złóż nieudokumentowanych, podczas eksploatacji w 2019 r. w kopalni Bełchatów z „Pola

³⁸ Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2020 r.

³⁹ Ze złożem Kłodawa, którego większa część znajduje się w województwie wielkopolskim.

- Szczerców” wydobyto łącznie 218,3 tys. t piasków i żwirów⁴⁰;
- piaski kwarcowe⁴¹ - 16 złóż, wśród których 2 są eksploatowane – w rejonie Mierzyna (gmina Rozprza) oraz Teodorów (gmina Dobroń, Łask). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią odpowiednio⁴²: 11,7% oraz 8,7% zasobów krajowych, a wydobycie 7,2%⁴³ wydobycia krajowego;
 - kamienie łamane i bloczne (chalcedonit, opoka, piaskowiec, trawertyn, wapień) - 68 złóż, z których 33 są eksploatowane w powiatach: opoczyńskim, pajęczańskim, piotrkowskim, poddębickim, radomszczańskim, tomaszowskim i wieluńskim. W grupie tej istotne znaczenie mają złoża: chalcedonitów („Teofilów”, gmina Inowłódz) oraz trawertynu („Zalesiaki”, gmina Działoszyn), których eksploatacja pokrywa po 100,0% wydobycia krajowego w przypadku każdego z nich;
 - surowce ilaste ceramiki budowlanej – 100 złóż, w tym 7 eksploatowanych w powiatach bełchatowskim, opoczyńskim, piotrkowskim, wieluńskim i zgierskim. Najwięcej pozyskuje się ze złoża „Chelsty” (gmina Żarnów) oraz „Mokrsko” (gmina Mokrsko). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią 2,1%, a ich wydobycie około 1,8% wydobycia krajowego;
 - surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego – 7 złóż, z których żadne nie jest eksploatowane. Zasoby geologiczne bilansowane stanowią niespełna 13,0% zasobów krajowych tego surowca;
 - surowce ilaste dla przemysłu cementowego – w przypadku jedyne go złoża „Wieluń-Widoradz” (gmina Wieluń) zaniechano eksploatacji. Zasoby geologiczne bilansowe stanowią 25,9% zasobów krajowych;
 - surowce dla prac inżynierskich – reprezentowane przez 1 złożo „Wiewiórów Rządowy II” (gmina Dobryczyce), z którego zaniechano eksploatacji;
 - wapień i margle dla przemysłu cementowego – udokumentowano 14 złóż, których eksploatacja koncentruje się w powiecie pajęczańskim ze złóż „Działoszyn-Trębaczew”, „Niwiska Górne-Grądy” oraz „Pajęczno-Makowiska I”. Zasoby geologiczne bilansowe stanowią blisko 15,0% zasobów krajowych i pokrywają 10,3% krajowego wydobycia;
 - wapień dla przemysłu wapienniczego – 15 złóż, obecnie eksploatowane są 3 złoża w rejonie miejscowości Niwiska Dolne (gmina Pajęczno), Sulejów (miasto i gmina Sulejów) oraz Lisowice (gmina Działoszyn). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią 11,1% zasobów krajowych;
 - gliny ceramiczne kamionkowe – jedyne zaniechane złożo „Paszkowice” (gmina Żarnów) pokrywa 5,3% zasobów krajowych;
 - gliny ogniotrwałe – reprezentowane przez zaniechane złożo „Żarnów” (gmina Żarnów);
 - torfy – udokumentowano 8 złóż, tylko jedno jest eksploatowane w rejonie Huty Porajskiej (gmina Kamieński) i ma śladowy udział zarówno w zasobach krajowych, jak i w jego wydobyciu.

Do grupy wód leczniczych i termalnych zaliczono 7 złóż, z których:

- złoża: „Kleszczów GT-1”, „Poddębice”, „Sieradz GT-1”, „Skierniewice GT-1, GT-2”, „Uniejów I” to wody termalne o temperaturze powyżej 50 stopni C;
- złożo: „Łódź (EC-2, otwór nr 3)” to wody termalne o temperaturze 20-50 stopni C;
- złożo „Kotowice” to wody lecznicze zmineralizowane.

Występowanie wód termalnych w rejonie Uniejowa stanowiło podstawę do ustanowienia w 2012 r. uzdrowiska „Uniejów”⁴⁴. Obszar uzdrowiska obejmuje wydzieloną powierzchnię 3 207,0 ha miasta i gminy Uniejów w powiecie poddębickim. Wody termalne na potrzeby turystyki, rekreacji i rehabilitacji wykorzystywane są również w Poddębicach, gdzie w 2014 r. powstała Pijalnia Wód Termalnych. Wody te w sezonie letnim ogrzewają odkryte miejskie baseny oraz służą do hydroterapii i rehabilitacji. Udokumentowane wody lecznicze

⁴⁰ Na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce (według stanu na 31.12.2019 r.). Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2020 r.

⁴¹ Zasoby obliczono łącznie dla piasków kwarcowych do produkcji betonów komórkowych oraz piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej.

⁴² 1. Piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych, 2. Piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej.

⁴³ W Bilansie... brak danych o wydobyciu w 2019 r. piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej.

⁴⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012r. w sprawie nadania statusu uzdrowiska miastu Uniejów wraz z sołectwami: Spycimierz, Spycimierz-Kolonia, Zieleń i Człopy położonym na obszarze gminy Uniejów (Dz.U. z 10 lipca 2012 r., poz. 782).

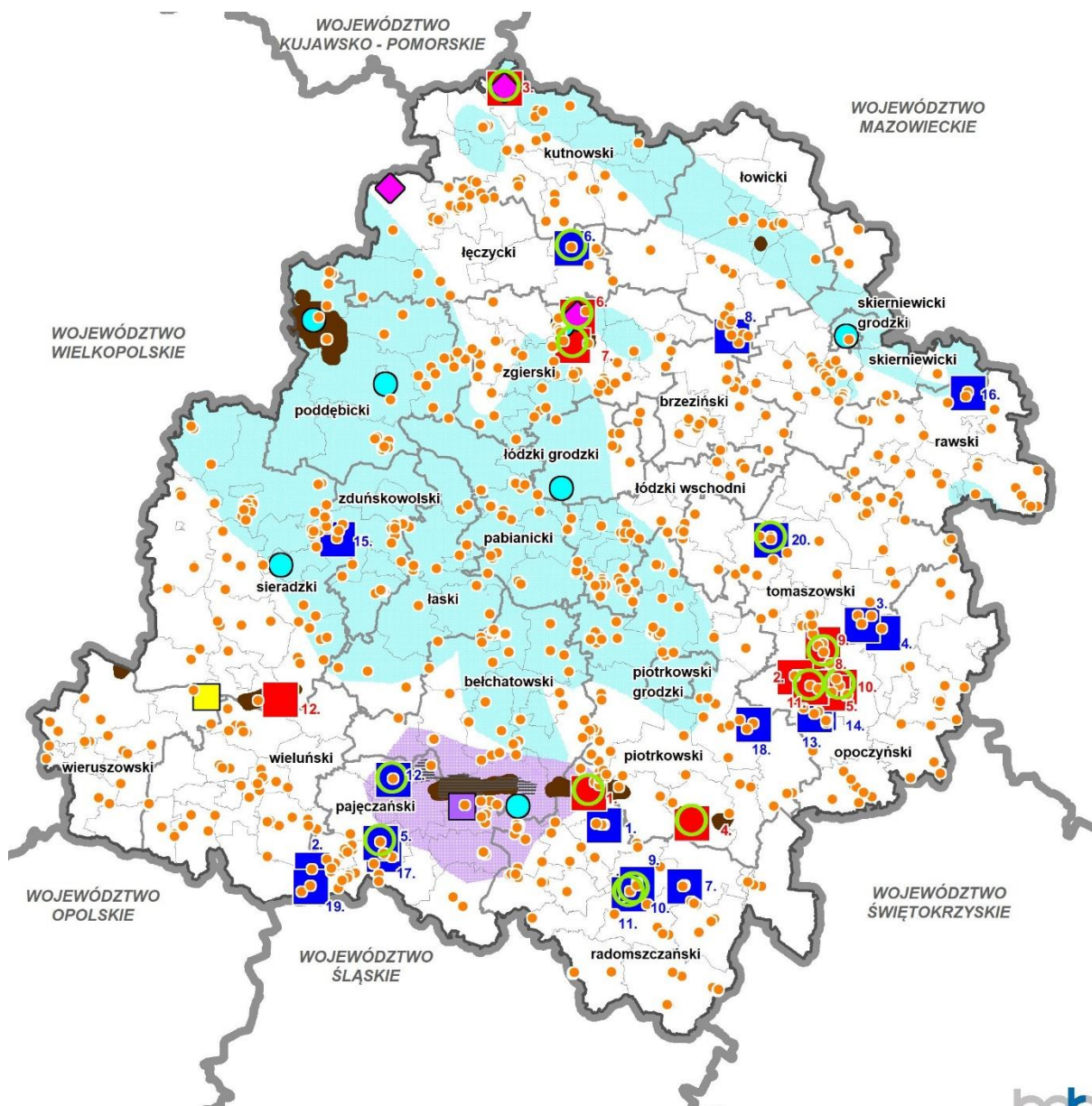
oraz klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych w rejonie Rogóżna (gminy Zgierz i Ozorków) oraz wód termalnych w rejonie Skierniewic i Makowa, mogą stanowić podstawę do rozwoju funkcji uzdrowiskowej.

W 2016 r. w celu zabezpieczenia potrzeb i bezpieczeństwa surowcowego kraju oraz umożliwienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego regionu, Główny Geolog Kraju wytypował⁴⁵:

- 12 złóż o szczególnych walorach surowcowych, mających znaczenie ogólnokrajowe, są to: węgiel brunatny (Bełchatów – p. Kamieńsk, Złoczew, Łęki Szlacheckie, Rogóżno), sól kamienna (Łanięta, Rogóżno), surowce szklarskie (Góry Trzebiatowskie, Radonia, Unewel-Wschód, Unewel Zachód – Las, Wygnanów II, Zajęczków);
- 20 złóż o wyróżniających się walorach surowcowych (jakością kopaliny i wielkością zasobów), które mogą mieć znaczenie regionalne, w tym kopalin niezbędnych dla zabezpieczenia potrzeb budowlanych regionu, są to: kamienie łamane i bloczne (chalcedonit – Dęborzyczka, wapień – Kodrąb 2), wapień dla przemysłu wapienniczego (Bobrowniki, Kodrąb-Dmenin, Pajęczno, Sulejów II), wapień i margle dla przemysłu cementowego (Goślub, Granice, Kodrąb-Dmenin, Kule, Mariampol-Stok, Mariampol-Stok I), piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych (Dylów Szlachecki, Męcka Wola II, Zaosie-Bronisławów), piaski i żwiry (Barczkowice-1, Brzustów I, Kalenice, Narty II, Węże).

⁴⁵ Wniosek Głównego Geologa Kraju do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego – pismo z dnia 22 grudnia 2016 roku (znak: DSA-LO.075.20.2016.KD).

Rys. 3. Udokumentowane złoża kopalin w 2019 r.

UDOKUMENTOWANE
ZŁOŻA KOPALIN W 2019 R.

ZŁOŻA O ZNACZENIU
OGÓLNOKRAJOWYM *

ZŁOŻA O ZNACZENIU
REGIONALNYM **

SUROWCE ENERGETYCZNE:

WĘGIEL BRUNATNY

GAZ ZIEMNY /
ROPA NAFTOWA

SUROWCE CHEMICZNE

SUROWCE SKALNE

WODY LECZNICZE
I TERMALNE

STREFA WYSTĘPOWANIA WÓD
GEOTERMALNYCH
DO WYKORZYSTANIA
W CIEPŁOWNICTWIE
I BALNEOLOGII

TERENY GÓRNICZE ISTNIEJĄCE

OBSZARY GÓRNICZE ISTNIEJĄCE
(POLE BELCHATÓW I, POLE SZCZERCÓW I)

REJONY KONCENTRACJI KONFLIKTÓW
PLANOWANEJ URBANIZACJI Z OBSZARAMI
POTENCJALNEJ EKSPLOATACJI ZŁOŻ
KOPALIN O ZNACZENIU OGÓLNOKRAJOWYM
I REGIONALNYM

* 1. Belchatów-p. Kamieński, 2. Góry Trzebiatowskie, 3. Łanięta, 4. Łęki Szlacheckie, 5. Radonia,
6. i 7. Rogóźno (sól kamienna, węgiel brunatny), 8. Unewel-Wschód, 9. Unewel Zachód-Las, 10. Wygnanów II, 11. Zajęczków, 12. Złoczew

** 1. Barczkowie-1, 2. Bobrowniki, 3. Brzustów I, 4. Dęborzyczka, 5. Dylów Szlachecki, 6. Goślub, 7. Granice, 8. Kalenice, 9. Kodrąb 2,
10. i 11. Kodrąb-Dmenin (wapień dla przemysłu wapienniczego, wapień i margle dla przemysłu cementowego), 12. Kule,
13. Mariampol-Stok, 14. Mariampol-Stok I, 15. Męcka Wola II, 16. Narty II, 17. Pajęczno, 18. Sulejów II, 19. Węże, 20. Zaosie-Bronisławów

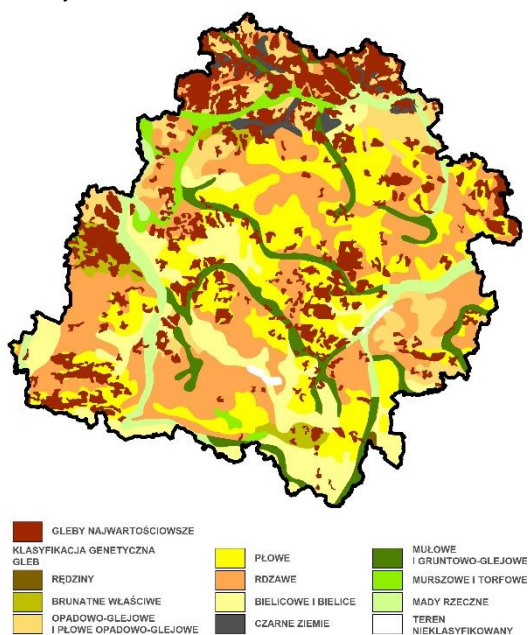
Źródło: opracowanie własne.

GLEBY

Gleby najwyższej jakości (klas I-IV) koncentrują się w północnej części regionu i są to najkorzystniejsze obszary dla rozwoju produkcji rolnej. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla województwa wynosi 61,9 pkt⁴⁶ i jest niższy od średniej krajowej (66,6 pkt). Większość gleb województwa charakteryzuje się niską jakością i wysokim zakwaszeniem, co przyczynia się do ich degradacji, stanowiąc istotny problem dla rozwoju rolnictwa. W latach 2016-2019 struktura odczynu gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych utrzymywała się na wysokim poziomie i łącznie stanowiła 58,0% gleb województwa (3.⁴⁷, Polska 40,0%). W latach 2016-2019 konieczne potrzeby wapnowania gleb wskazano dla 28,0% gleb regionu (5., Polska 20,0%⁴⁸).

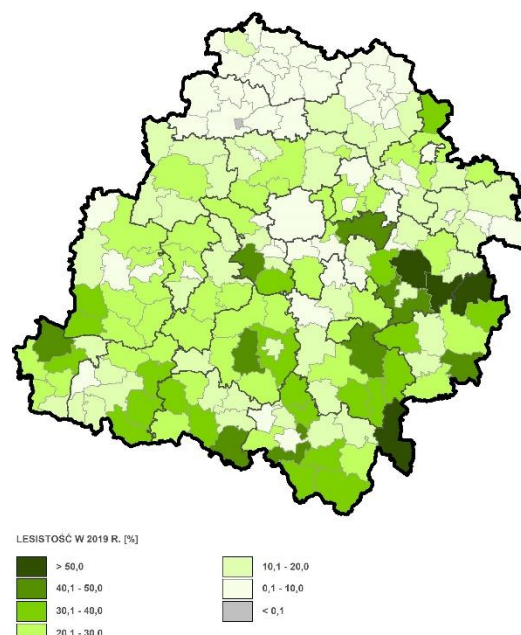
Rys. 4. Klasyfikacja genetyczna gleb

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej

Rys. 5. Lesistość w województwie w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

LASY

Region należy do najmniej zalesionych w skali kraju, wskaźnik lesistości rzędu 21,5%⁴⁹ w 2019 r. ułożył go na ostatnim miejscu, wskazując zarazem na pilną potrzebę zwiększania powierzchni leśnej. Rozmieszczenie lasów jest nierównomierne, największą lesistością charakteryzują się gminy w środkowo-wschodniej i południowo-wschodniej części województwa, najmniej zalesione są jego północne fragmenty. W 2019 r. w strukturze siedliskowej lasów regionu dominowały siedliska borowe (drzewostany z przewagą gatunków iglastych, najczęściej sosny i świerku), występujące na około 65,6% powierzchni lasów⁵⁰ (Polska 50,0%⁵¹). W 2019 r. w składzie gatunkowym drzewostanów dominowała sosna (72,2%, Polska 59,9%⁵²).

⁴⁶ Warunki przyrodnicze rolnictwa wg województw – wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy IUNG-PIB.

⁴⁷ Za województwami podlaskim i podkarpackim. Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁴⁸ Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁴⁹ Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁵⁰ Obliczenia własne na podstawie Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁵¹ Obliczenia własne na podstawie Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁵² Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

KRAJOBRAZ

Na stan krajobrazu wpływa kondycja jego składników, tj. elementów przyrodniczych - abiotycznych i biotycznych, oraz środowiska antropogenicznego. Krajobraz regionu łódzkiego w przeważającej mierze należy do grupy krajobrazów przyrodniczo-kulturowych ze względu na dominację terenów wiejskich. Przekształcone w różnym stopniu krajobrazy przyrodnicze wraz z krajobrazami kulturowymi pokrywają mniejszą część województwa.

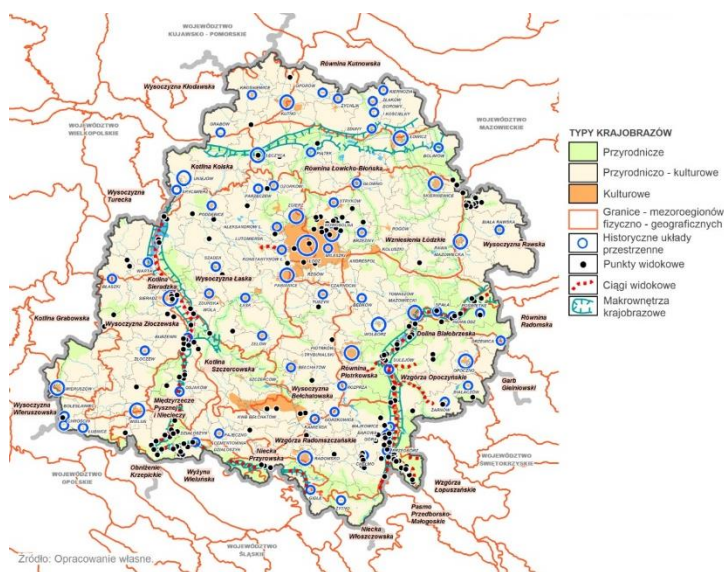
Najmniej znamion przekształcenia antropogenicznego posiada krajobraz przyrodniczy, szczególnie na obszarach objętych ochroną rezerwatową. W nieco mniej nienaruszonym stanie znajdują się takie krajobrazy przyrodnicze jak naturalne odcinki rzek, krajobrazy bagienno-łąkowe, związane z dolinami rzek i bezodpływowych obniżen o ekstensywnym użytkowaniu, a także krajobrazy największych kompleksów leśnych. Szczątkowy udział mają tutaj krajobrazy bezleśne związane z murawami kserotermicznymi i zbiorowiskami naskalnymi. Z powodu zaniechania użytkowania krajobrazy podlegają przekształceniom w wyniku sukcesji. Jedynie na terenach objętych czynną ochroną człowiek podejmuje próbę ich zachowania.

W województwie łódzkim dominuje krajobraz wiejski przynależący do grupy krajobrazów przyrodniczo-kulturowych. Tworzą go przede wszystkim tereny upraw stanowiące tło krajobrazowe. Urozmaicenie stanowią takie formy pokrycia/zagospodarowania terenu jak zabudowa wiejska, miejska, przemysłowa, tereny komunikacyjne oraz przyrodnicze - leśne i dolinne. Stan krajobrazu wiejskiego różni się w zależności od rejonu województwa. Na północy dominują wielkopowierzchniowe uprawy, natomiast na południu powierzchnia użytków rolnych jest mniejsza, krajobraz jest bardziej urozmaicony innymi formami pokrycia, a gdzieś zachował się wstęgowy układ pól i miedz.

Najbardziej przekształcone, a w niektórych przypadkach całkowicie ukształtowane przez człowieka, są krajobrazy kulturowe. Najcenniejszy zasób stanowią ośrodki miejskie i wiejskie o zachowanych historycznych układach przestrzennych, często o rodowodzie średniowiecznym i z odznaczającymi się w krajobrazie panoramami zdominowanymi przez wieże kościołów. Przekształceniami negatywnymi charakteryzują się obszary zabudowy przemysłowej i magazynowej, wielkopowierzchniowa eksploatacja surowców naturalnych oraz wielkie farmy energetyki alternatywnej, w których dominują agresywne krajobrazowo dominanty zarówno wysokościowe, jak i kubaturowe oraz powierzchniowe.

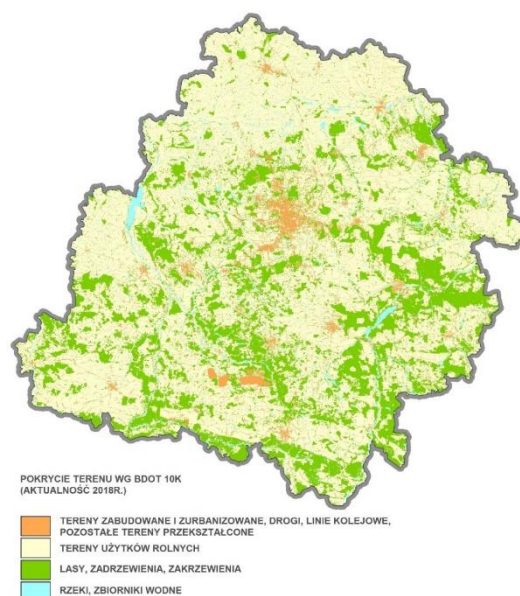
Rys. 6. Typy krajobrazów w województwie łódzkim

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 7. Udział form pokrycia terenu w powierzchni województwa w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

STAN WÓD PODZIEMNYCH

Według danych GUS⁵³ zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa szacuje się na 1 541,2 hm³ (8,4% ogólnych zasobów kraju).⁵⁴ W stosunku do 2010 r. nastąpił przyrost udokumentowanych zasobów wód podziemnych w regionie o 115,8 hm³. Na terenie województwa występują cztery główne poziomy wód podziemnych związane z utworami jurajskimi, kredowymi, trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Region znajduje się w zasięgu 17 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP)⁵⁵.

Łódzkie wyróżnia w skali kraju występowanie wód termalnych (m.in. w rejonie Uniejowa, Poddębic, Łęczycy, Ozorkowa, Sieradza, Skierniewic, Zduńskiej Woli, Kleszczowa, Radomska i Wielunia). Według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce⁵⁶ (według stanu na 31.12.2019 r.) na analizowanym obszarze wskazano 7 złóż wód leczniczych i termalnych (wody termalne o temperaturze powyżej 50 stopni C: „Kleszczów GT-1”, „Poddębice”, „Sieradz GT-1”, „Skierniewice GT-1, GT-2”, „Uniejów I”; wody termalne o temperaturze 20-50 stopni C; złoża: „Łódź (EC-2, otwór nr 3)”; wody lecznicze zmineralizowane: złoża „Kotowice”).

W 2019 r. województwo znajdowało się w zasięgu 14 Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) i według całościowej oceny stanu (chemiczny i ilościowy) 2 JCWPd zaliczono do stanu słabego, a 12 JCWPd zakwalifikowano do stanu dobrego⁵⁷. Ze względu na oddziaływanie czynników antropogenicznych tylko 2 JCWPd są zagrożone nie osiągnięciem celów środowiskowych.⁵⁸

W latach 2016 – 2019 prowadzone w Łódzkiem badania stanu⁵⁹ wód podziemnych w ramach sieci monitoringu krajowego⁶⁰ i regionalnego⁶¹ obejmowały ogółem 215 punktów pomiarowych. Stwierdzono, że w większości wody podziemne reprezentują II i III klasę jakości (odpowiednio – 54,42% i 16,74% punktów pomiarowych), pozostałe charakteryzowały się I, IV i V klasą jakości (odpowiednio: 21,86%, 5,12% i 1,86% punktów pomiarowych)⁶².

Na jakość wód podziemnych negatywny wpływ mają zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego (nawozy organiczne i chemiczne zawierających azotany, środki ochrony roślin), które wraz wodami opadowymi infiltrują i przedostają się do poziomów wodonośnych.

⁵³ <https://bdl.stat.gov.pl>

⁵⁴ Wg Bilansu zasobów eksploatacyjnych i dyspozycyjnych wód podziemnych Polski wg stanu na 31.12.2019 r., PIG-PIB, Warszawa, 2020, maksymalna wartość zasobów eksploatacyjnych wyniosła 175932,12 m³/h i przekraczała średnie wartości dla Polski.

⁵⁵ Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1 : 50 000 Województwo łódzkie, Warszawa 2014.

⁵⁶ Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2020 r.

⁵⁷ Wg Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczkach - stan na 2019 rok GIOŚ 2019 r. w regionie sklasyfikowano JCWPd o numerach 47, 62, 63, 65, 71, 72, 73, 81, 82, 83, 84, 85, 98, 99. Pod względem oceny stanu chemicznego wszystkie JCWPd zakwalifikowane zostały do stanu dobrego. Pod względem stanu ilościowego dwie JCWPd (62 i 83) zakwalifikowano do stanu słabego, a pozostałe 12 do dobrego.

⁵⁸ Projekt „Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028” za kartami informacyjnymi JCWPd <https://www.pgi.gov.pl/>, [dostęp 20.10.2020 r.]; ocena stanu ilościowego i chemicznego na podstawie: „Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczkach – stan na rok 2016”, ocena ogólna stanu JCWPd, ocena ryzyka i cele środowiskowe na podstawie dokumentu „Opracowanie celów środowiskowych z 2019 r.” z PGW WP.

⁵⁹ Wg Państwowego Monitoringu Środowiska klasyfikacja jakości wód: I klasa – bardzo dobra; II klasa – dobrej; III klasa – zadowolająca; IV klasa – niezadowolająca; V klasa – zła.

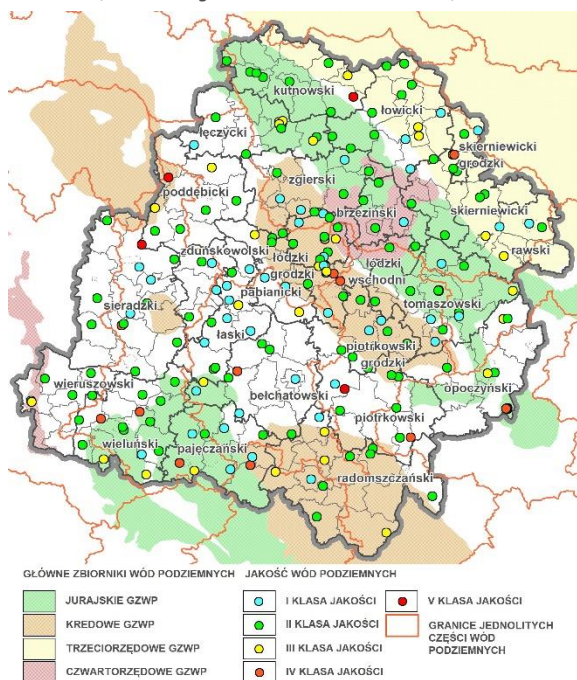
⁶⁰ Badania w ramach krajowego monitoringu zwykłych wód podziemnych prowadzone w latach 2017 – 2019 objęły w Łódzkiem 55 punktów pomiarowych i wykazały, że wody podziemne w większości reprezentują II i III klasę jakości (odpowiednio - 43,64% i 32,73% punktów pomiarowych), a pozostałe charakteryzowały się IV i V klasą jakości (odpowiednio 16,36% i 7,27% punktów pomiarowych). Dane wg Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczkach - stan na 2019 rok, Załącznik 2. Klasyfikacja jakości wody w punktach SOBWP. GIOŚ, Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020 GIOŚ.

⁶¹ Badania w ramach sieci monitoringu regionalnego prowadzone w latach 2016 – 2018 objęły w Łódzkiem 160 punktów pomiarowych i wykazały, że wody podziemne reprezentowały w większości I i II klasę jakości (odpowiedni: 29,38% i 58,13% punktów pomiarowych [p.p.]), pozostałe charakteryzowały się III i IV klasą (odpowiedni: 11,25 % p.p. i 1,25% p.p.). Dane wg Raportów o stanie środowiska w województwie łódzkim (2016, 2017, 2020), WIOŚ, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łódzkiem.

⁶² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu". Program uwzględni postanowienia tzw. Dyrektywy Azotanowej (Dyrektywa UE 91/676/EWG).

Rys. 8. Wody podziemne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie monitoringu GIOŚ w latach 2017-2019, monitoringu WIOŚ w latach 2016-2018, PIG

W województwie stwierdzono występowanie 11 JCWPd⁶³ wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. Łódzkie znajduje się w obrębie regionów wodnych Warty i Środkowej Wisły będących obszarami szczególnie narażonymi, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć, a szczegółowe działania w tym zakresie określa krajowy Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu⁶⁴.

Istotnym zagrożeniem dla wód podziemnych w dłuższej perspektywie jest wzrost częstości występowania oraz przyrost czasu trwania suszy hydrologicznej i glebowej przyczyniających się do obniżania poziomu wód podziemnych. Prognozowane zmiany klimatu skutkujące skróceniem czasu zalegania pokrywy śnieżnej oraz zmniejszeniem częstotliwości i intensywności opadów śniegu będą niekorzystnie wpływać na odnawianie wód podziemnych. W połączeniu ze wzrostem intensywności rolnictwa może to przyczynić się do wzrostu stężenia zanieczyszczeń.

Dużym zagrożeniem dla obecnego zasobu wód podziemnych są leje depresji powstające w wyniku odwodnienia złoża, w tym istniejący (wynoszący 482 km²) oraz prognozowany w rejonie odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Bełchatów i Szczerców. Według prognoz⁶⁵ zasięg leja wokół odkrywki Bełchatów i Szczerców w 2025 r. wyniesie ok. 390 km².

Potencjalne zagrożenie dla czystości wód podziemnych stanowią również zamknięte składowiska odpadów przeznaczone do rekultywacji. W województwie zidentyfikowano 20 takich składowisk⁶⁶.

⁶³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz.U. 2002 Nr 241, poz. 2 093) zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2018 r. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionach wodnych Warty oraz Środkowej Wisły na obszarze województwa łódzkiego zostały wykazane na podstawie:

- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W POZNANIU z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.Ur.z.W.Ł. z dnia 1 marca 2017 r., poz. 1077),

- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (Dz.Ur.z.W.Ł. z dnia 31 marca 2017 r., poz. 1668).

⁶⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2016 poz. 1967); Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2016 poz. 1917).

⁶⁵ Wg Szkicu sytuacyjnego zasięgu leja depresji ZG KWB „Bełchatów”, 1:100 000, stan na 31.03.2018 r.; „Operat wodnoprawny na odwodnienie Zakładu Górniczego KWB „Bełchatów”, Poltegor-projekt, 2014 r.

⁶⁶ Stan na styczeń 2021 r. Dane wg urzędów gmin.

STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

O specyficie hydrograficznej województwa decyduje jego wododziałowe położenie pomiędzy dorzecziami rzek Wisły i Odry. w regionie znajduje się wiele małych cieków o stosunkowo niedużych przepływach oraz niewielkich zlewniach o bardzo małej zdolności retencyjnej. Głównymi rzekami regionu, tworzącymi jego sieć hydrograficzną, są: Pilica, Warta i Bzura oraz ich największe dopływy: Czarna Maleniecka, Wolbórka, Luciąża, Ner, Widawka, Oleśnica, a także Ochnia, Rawka i Mroga. Ponadto, największymi zbiornikami retencyjnymi w regionie są: Zbiornik Sulejowski i Zbiornik Jeziorsko. Wśród mniejszych zbiorników należy wymienić m.in.: Cieszanowice, Miedzna, Próba i Smardzew. Całkowita pojemność obiektów małej retencji wodnej⁶⁷ w 2019 r. wyniosła w Łódzkiem 19 251 dam³.

Wody powierzchniowe województwa są silnie zanieczyszczone, a ich jakość w ostatnich latach uległa pogorszeniu. W latach 2014-2019 zły stan wód zdiagnozowano dla 95,3% spośród 192 ogółu badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)⁶⁸. Zły stan większości rzek województwa wynika z ich niskiego stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Najbardziej zanieczyszczone rzeki to m.in.: Bzura (stare koryto), Łódka, Jasień, Kanały: Łęka-Dobrogosty, Strzegociński, Ner (od Dobrzyńki do Zalewki), Pichna (od Urszulinki do ujścia), Pilica (od Zbiornika Sulejów do Wolbórki), Warta (od Zbiornika Jeziorsko do Siekiernika) oraz Wierzniça. Spośród badanych JCWP zaledwie 12 charakteryzowało się dobrym stanem/potencjałem ekologicznym, 116 JCWP umiarkowanym, a pozostałe 64 słabym bądź złym. Większość JCWP w regionie charakteryzowało się stanem chemicznym poniżej dobrego (127), a dobrym zaledwie 10 (w przypadku 55 nie dokonano klasyfikacji)⁶⁹.

Mimo prowadzonych sukcesywnie prac związanych z budową i modernizacją oczyszczalni ścieków, nadal głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe ze źródeł punktowych, ponadto zanieczyszczenia ze źródeł rozproszonych i obszarowych (spłukiwane opadami z terenów zurbanizowanych i rolnych, pochodzące od ludności niekorzystającej z systemu kanalizacji zbiorczej oraz z tzw. depozycji atmosferycznej)⁷⁰ oraz liniowe (pochodzenia komunikacyjnego).

Obecnie najistotniejszym problemem środowiskowym w województwie jest **eutrofizacja wód powierzchniowych**. Ze względu na ograniczone zdolności samooczyszczania, szczególnie narażone na to zjawisko są zbiorniki wodne, w których dochodzi do kumulacji stężeń substancji biogennej i wystąpienia niekorzystnych warunków tlenowych. Stan wód dla trzech przebadanych w 2019 r. zbiorników (Sulejowski, Jeziorsko i Wąglanka-Miedzna) oceniono jako zły. Najstabszym potencjałem ekologicznym charakteryzuje się Zbiornik Sulejowski⁷¹, gdzie eutrofizacja przyczyniła się do znacznej degradacji jego walorów przyrodniczych i turystycznych (m.in. do zakwitów sinic). Ponadto w Łódzkiem 121 JCWP uznano za wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, odpowiedzialnymi za wysoki poziom eutrofizacji⁷².

⁶⁷ GUS Ochrona środowiska 2020.

⁶⁸ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019. Dla pozostałych 4,7% JCWP wystąpił brak możliwości wykonania oceny.

⁶⁹ Zgodnie z Planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy: Wisły, Odry (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., poz.: 1911, 1967) realizacja celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (osiągnięcie dobrego stanu/potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) oraz podziemnych (osiągnięcie dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ilościowego) powinna zachodzić w możliwie najkrótszym terminie. Jednakże z powodu występowania istotnych oddziaływań antropogenicznych wyznaczone cele środowiskowe mogą być niezrealizowane, dlatego przedłużenie terminu ich osiągnięcia zostało określone do 2021 r. lub 2027 r.

⁷⁰ Wg Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy: Wisły, Odry (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., poz.: 1911, 1967). Depozycja atmosferyczna – źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez wielocząsteczkowe węglowodory aromatyczne (WWA) pochodzące z niskiej emisji.

⁷¹ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019.

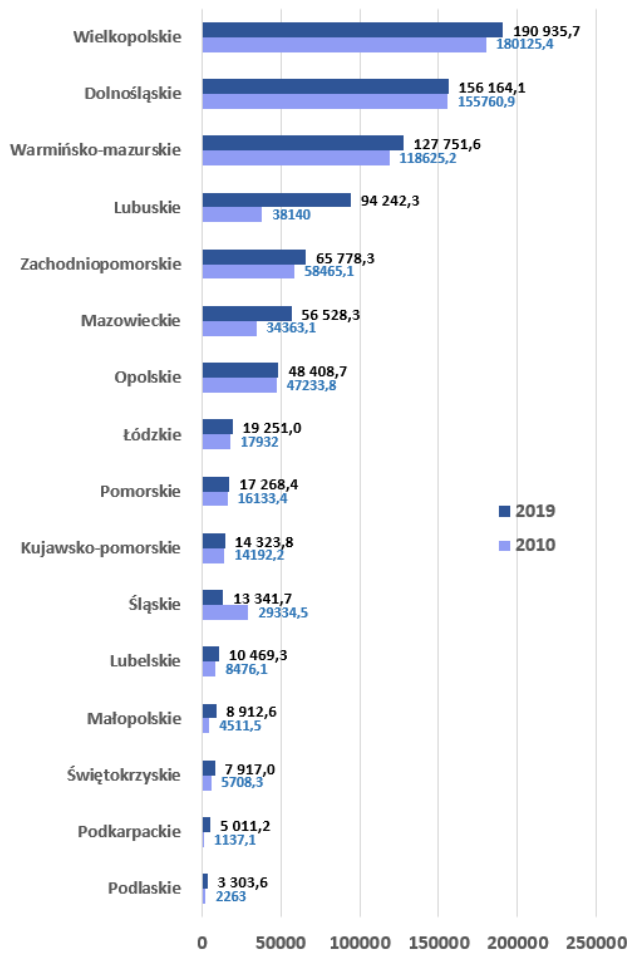
⁷² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz.U. 2002 Nr 241, poz. 2 093) zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2018 r. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionach wodnych Warty oraz Środkowej Wisły na obszarze województwa łódzkiego zostały wykazane na podstawie:

- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W POZNANIU z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.Ur.z. W.Ł. z dnia 1 marca 2017 r., poz. 1077);

- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niema, Świeżej oraz Jarft (Dz.Ur.z. W.Ł. z dnia 31 marca 2017 r., poz. 1668).

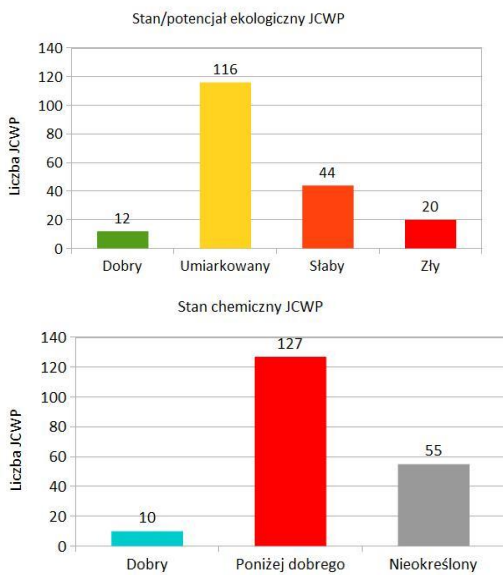
Rys. 9. Pojemność całkowita obiektów małej retencji wodnej w województw w 2010 i 2019 r. [dam³]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS Ochrona środowiska 2011, 2020

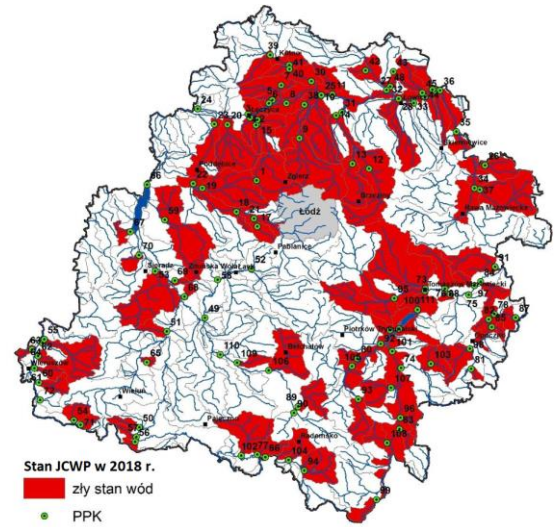
Rys. 11. Stan ekologiczny i chemiczny JCWP w latach 2014-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu”, GIOŚ 2019.

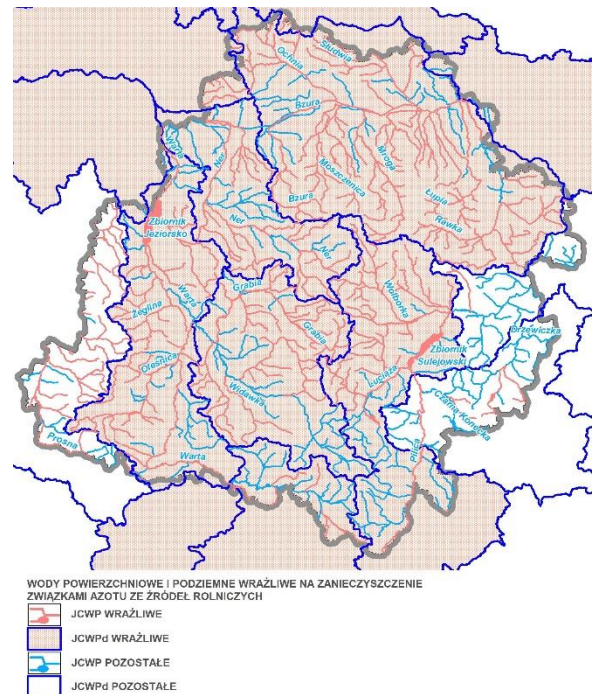
Rys. 10. Stan jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Źródło: Stan środowiska w województwie łódzkim raport 2020, GIOŚ, Łódź 2020

Rys. 12. JCWP i JCWPd wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rozp. Dyr. RZGW w W-wie z dn. 29.03.2017 r. oraz Dyr. RZGW w Poznaniu z dn. 28.02.2017 r.

JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Szczególnym problemem w województwie łódzkim, zwłaszcza w jego największych miastach, jest niska i wciąż niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego związana z emisją powierzchniową, liniową oraz punktową.

Emisja powierzchniowa (tzw. niska emisja) związana ze spalaniem paliw stałych w paleniskach domowych skutkuje przekroczeniami poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, jak również dopuszczalnej wartości dobowej pyłu zawieszonego PM₁₀, dopuszczalnej wartości średniej rocznej pyłu zawieszonego PM_{2,5}, poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu oraz powstawaniem smogu, przyczyniającego się do złego stanu zdrowia mieszkańców. Pod względem przekroczeń miasta województwa znajdują się w krajowej czołówce. Problem dotyczy nie tylko aglomeracji łódzkiej, ale również innych ośrodków miejskich (m.in. Brzeziny, Piotrkowa Trybunalskiego, Opoczna, Radomska, Tomaszowa Mazowieckiego, Zduńskiej Woli⁷³).

W 2019 r. przekroczenia dopuszczalnej wartości średniodobowej stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ odnotowano w 12 ośrodkach (Łódź, Brzeziny, Łowicz, Opoczno, Pabianice, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Rawie Mazowieckiej, Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Zduńskiej Woli, Zgierz), przy czym najwyższe w Radomsku. 4 miasta z województwa znalazły się w grupie 21 ośrodków z Polski, w których odnotowano co najmniej 60 dni ze stężeniem PM₁₀ większym niż 50 µg/m³.⁷⁴ Najdłuższy okres z wysokim poziomem zanieczyszczeń zaobserwowano w Zgierzu (60 dni), Piotrkowie Trybunalskim (60 dni), Radomsku (64 dni) i Zduńskiej Woli (61 dni).

Poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ osiągnął wartości powyżej normy na 17 stanowiskach pomiarowych, w tym w Łodzi, Bełchatowie, Brzeziny, Kutnie, Łowicz, Opoczno, Pabianice, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Rawie Mazowieckiej, Sieradz, Skierniewicach, Tomaszów Mazowiecki, Uniejowie, Wieluniu, Zduńskiej Woli. Najwyższy poziom docelowy benzo(a)pirenu utrzymywał się w Brzeziny oraz Radomsku (4,6 oraz 4,9). W okresie 2010-2017 zauważono spadek wskaźnika BaP(PM₁₀) w Opoczno (z 24,6 do 4,0), jednak wciąż pozostaje znacząco powyżej dopuszczalnej normy i należy zauważyć, że wahania wskaźników emisji są uwarunkowane często lokalnymi warunkami pogodowymi (inwersją termiczną, występowaniem wiatrów).

Zbyt wysoki poziom dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} został odnotowany w strefie aglomeracji łódzkiej. Należy jednak zauważyć, że w większości miast, w których nie odnotowano przekroczeń w 2019 r., stacje pomiarowe wykazywały wysokie wartości stężeń⁷⁵. Problem jakości powietrza dotyczy także obszarów wiejskich, gdzie głównym źródłem ciepła są indywidualne instalacje grzewcze opalane paliwami stałymi.

Na niską jakość powietrza ma również wpływ emisja liniowa z transportu drogowego. Wysokie natężenie ruchu przyczynia się do zwiększania stężenia tlenków azotu, tlenków węgla i metali ciężkich. W wyniku tego, przy wysokiej temperaturze wzrasta stężenie ozonu, a na terenach silnie zurbanizowanych dochodzi do powstania tzw. smogu fotochemicznego. Największa koncentracja tej emisji związana jest rejonami przebiegu autostrad A1 i A2, drogi ekspresowej S8 i gęstej sieci drogowej w aglomeracji łódzkiej. Problem emisji liniowej odczuwalny jest w centrach dużych miast, zwłaszcza Łodzi i Piotrkowa Trybunalskiego.

W zakresie emisji punktowej w 2019 r. łódzkie znajdowało się w grupie województw o najwyższych wskaźnikach emisji: dwutlenku siarki (36,2 tys. ton, 1. miejsce w kraju), tlenków azotu (30,8 tys. ton, 1. miejsce), pyłów (1,93 tys. ton, 4. miejsce), tlenków węgla (28,4 tys. ton, 3. miejsce), dwutlenku węgla (38 115,7 tys. ton, 1. miejsce). Emitentami przyczyniającymi się do takiego poziomu emisji są przede wszystkim zakłady szczególnie uciążliwe, które w 2019 r. wyemitowały ogółem 38 212,6 tys. ton zanieczyszczeń gazowych (1. miejscu w kraju), z czego 99,7% stanowiła emisja dwutlenku węgla. W porównaniu do 2010 r. emisja dwutlenku węgla wzrosła o 7,2 p.p., przy jednoczesnym spadku pozostałych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

⁷³ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim - raport wojewódzki za rok 2019, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi, Łódź 2020.

⁷⁴ <http://powietrze.gios.gov.pl>.

⁷⁵ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim - raport wojewódzki za rok 2019, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi, Łódź 2020.

Należy zauważyć, że znaczna emisja punktowa w województwie łódzkim jest głównie pochodzenia energetycznego. Największymi emitentami gazów i pyłów w województwie łódzkim są: Elektrownia Bełchatów, Elektrociepłownie Łódzkie, zakłady energetyczne produkujące ciepło na potrzeby innych miast województwa (w Zgierzu, Piotrkowie Trybunalskim, Pabianicach, Sieradzu, Zduńskiej Woli, Skierniewicach, Wieluniu i Radomsku), EUROGLAS POLSKA SPÓŁKA z o.o., Os. Niewiadów gm. Ujazd, PFLEIDERER PROSPAN S.A., Wieruszów, Cementownia „WARTA” S.A., OPOCZNO I Sp. z o.o. w Opcznie.⁷⁶

Problemem w zakresie bardzo niskiej jakości powietrza jest tempo wdrażania uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza⁷⁷, niedostateczny monitoring zanieczyszczeń oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców. W dalszym ciągu wiele obiektów wymaga termomodernizacji, a sieci ciepłownicze nie są wystarczająco rozwinięte. W zakresie infrastruktury komunikacyjnej w wielu miejscowościach tranzytowy oraz wzmożony lokalny ruch samochodowy nadal jest prowadzony przez obszary zwartej zabudowy, a transport wymaga doinwestowania w kierunku zmniejszania jego emisyjności. Istniejące trasy rowerowe nie tworzą spójnej i bezkolizyjnej sieci. Ponadto, problemem w zakresie przewietrzania terenów zurbanizowanych jest zabudowywanie korytarzy napowietrzających.

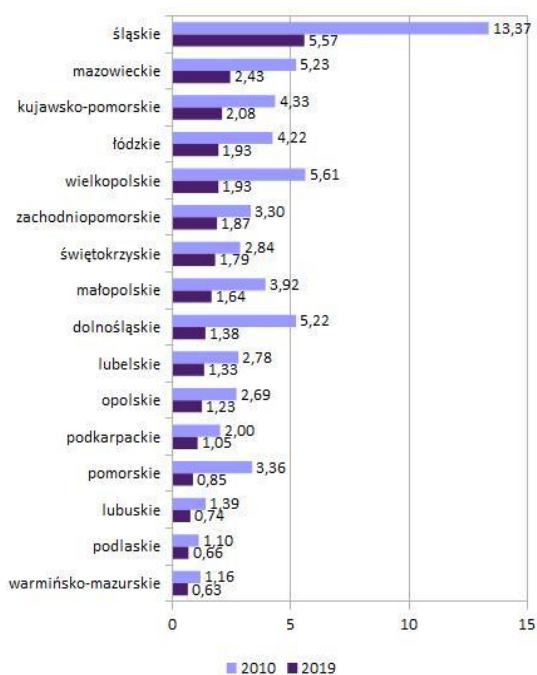
Zanieczyszczenia powietrza wpływają na zdrowie mieszkańców województwa nie tylko w sposób bezpośredni (w procesie oddychania), ale mogą osiadać na roślinach, dostawać się do gleby i wody. Tymi drogami substancje zawarte pierwotnie w powietrzu mogą być wchłaniane przez rośliny i w nich akumulowane, a w konsekwencji, wraz z spożywaniem produktów roślinnych, substancje szkodliwe dostają się zarówno do organizmów ludzi, jak i zwierząt. Ponadto zanieczyszczenie powietrza niekorzystnie wpływa na wielkość plonów, co może być szczególnie odczuwalne w przypadku upraw ekologicznych.

⁷⁶ Wg GUS Ochrona Środowiska 2020. Wg Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r. (WIOŚ).

⁷⁷ Dla stref, w których odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń.

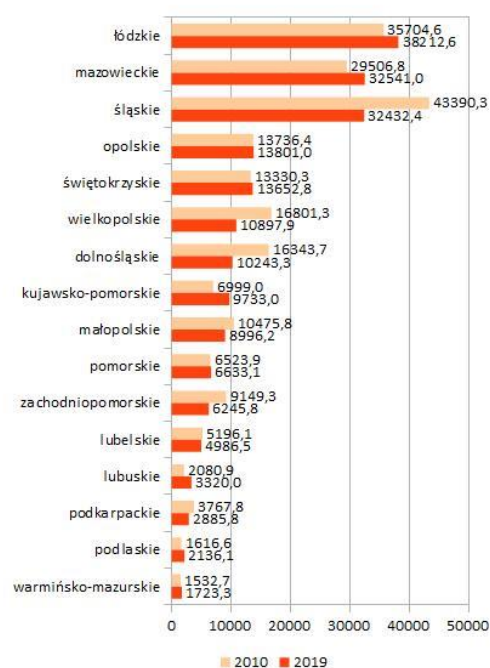
Rys.13. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2019 r. [tys. t/rok]

Źródło: Ochrona Środowiska 2020, GUS

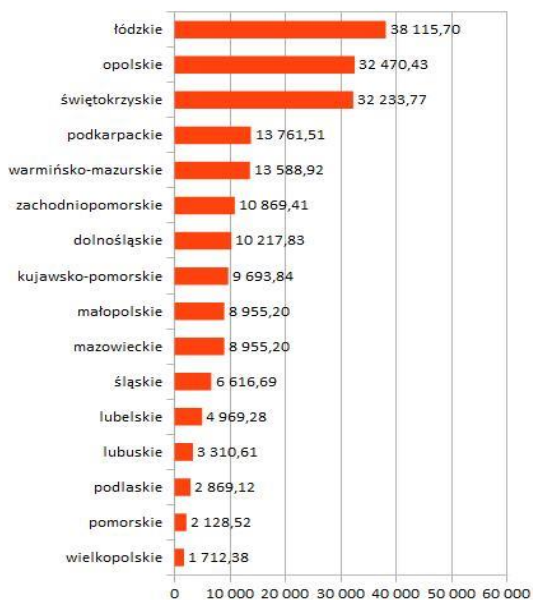
Rys.14. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2019 r. [tys. t/rok]

Źródło: Ochrona Środowiska 2020, GUS

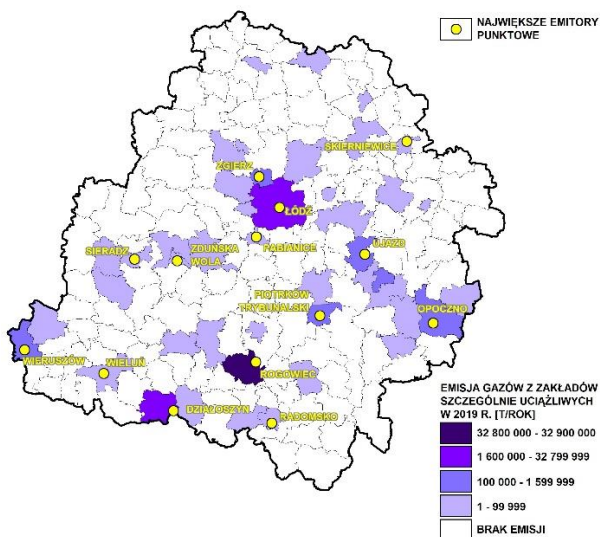
Rys.15. Emisja wybranych gazów cieplarnianych i ich prekursorów według województw w 2019 r.

Źródło: Ochrona Środowiska 2020, GUS

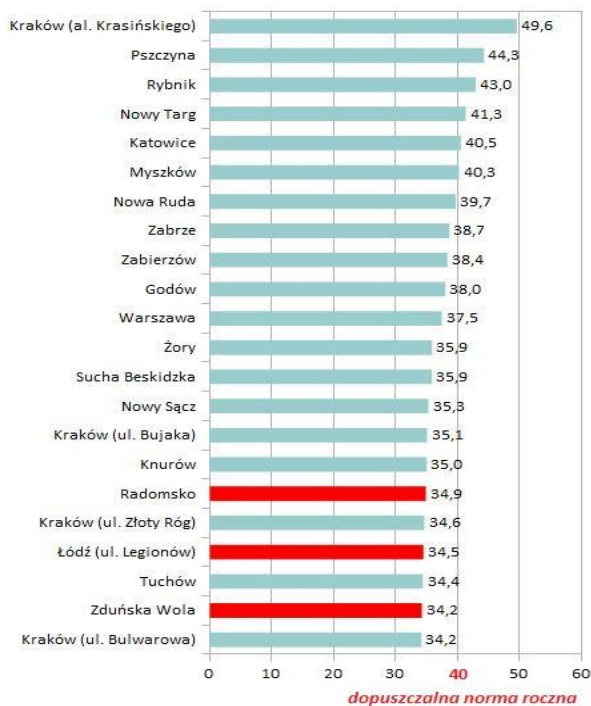
Rys.16. Emisja gazów z zakładów szczególnie uciążliwych w 2019 r. [t/rok]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

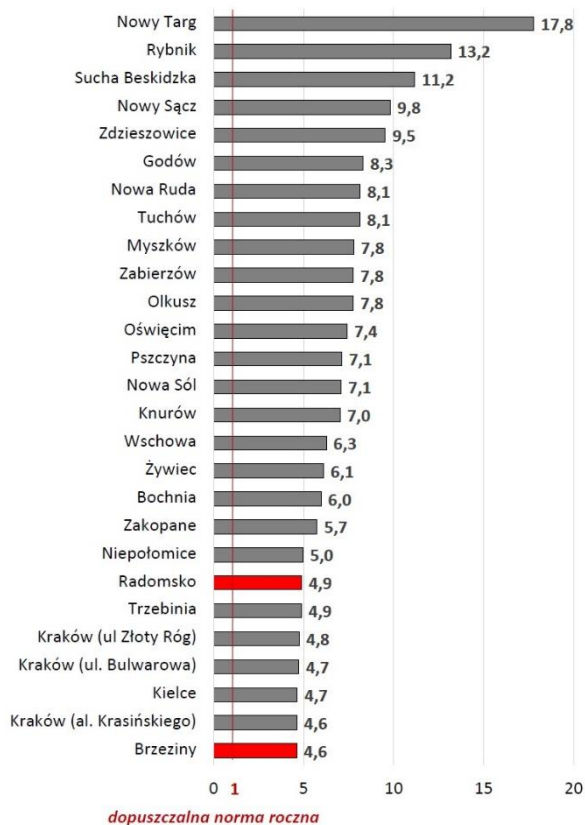
Rys.17. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM10 – w tym powyżej normy 40 ug/m³ w 2019 r.

Źródło: GIOŚ

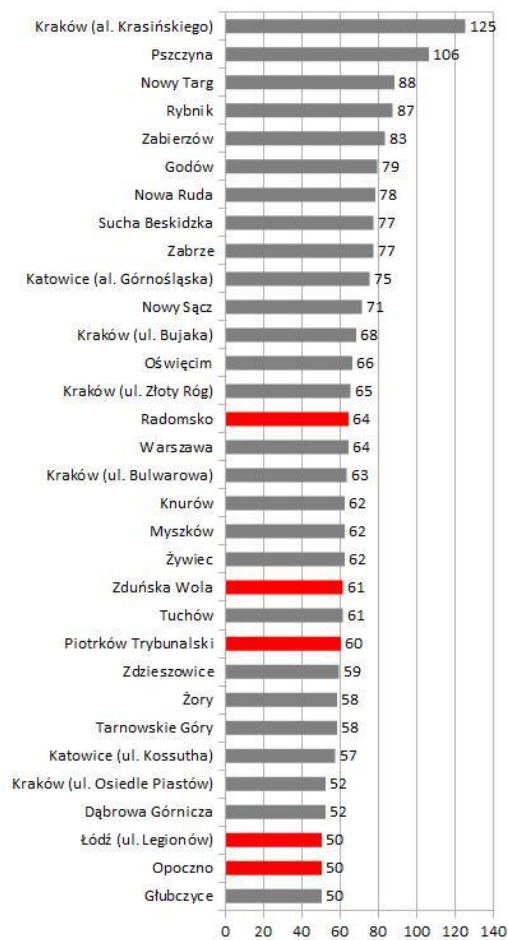
Rys.19. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym BaP w pyłe PM10 (norma 1 ng/m³) w 2019 r.

Źródło: GIOŚ

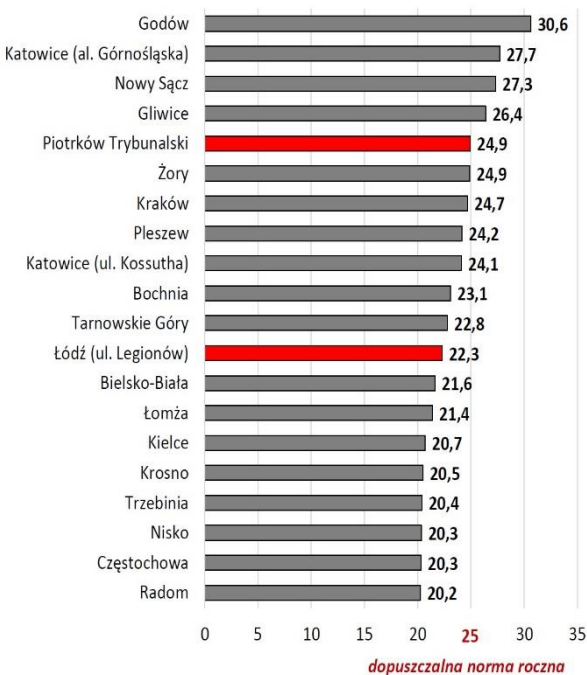
Rys.18. Miasta Polski o najwyższej liczbie dni ze stężeniem PM10 większym niż 50 ug/m³ w 2019 r. w skali kraju

Źródło: GIOŚ

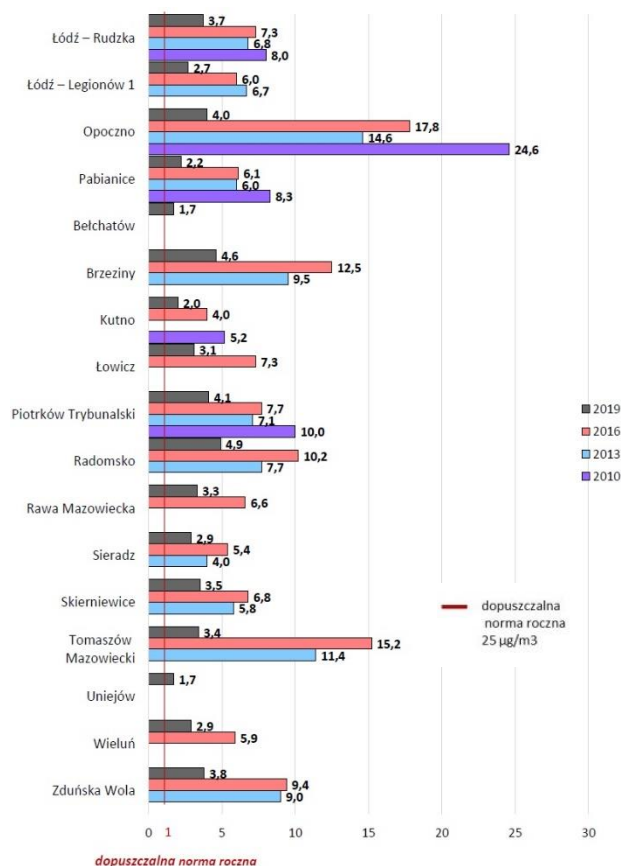
Rys.20. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM2,5 – w tym powyżej normy 25 ug/m³ w 2019 r.

Źródło: GIOŚ

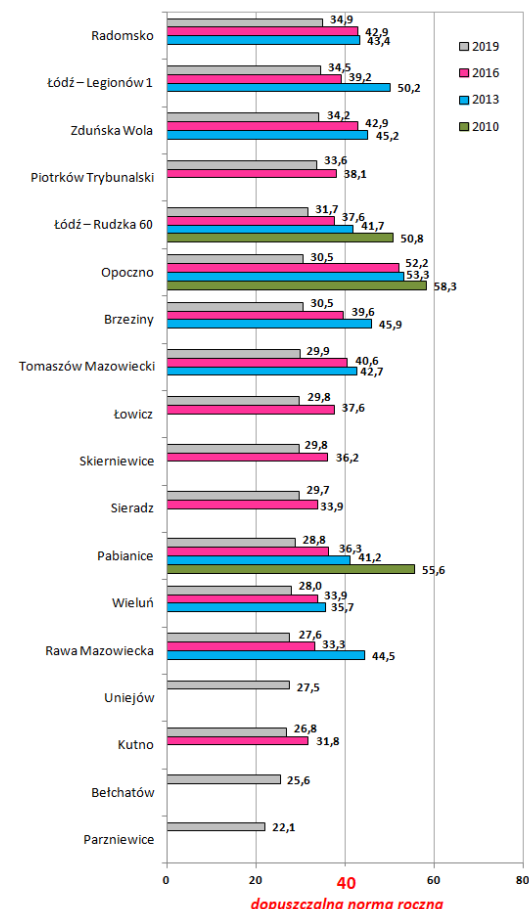
Rys.21. Wartości średnioroczne poziomu stężenia BaP (w pyłe PM10) w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ zamieszczonych na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl>

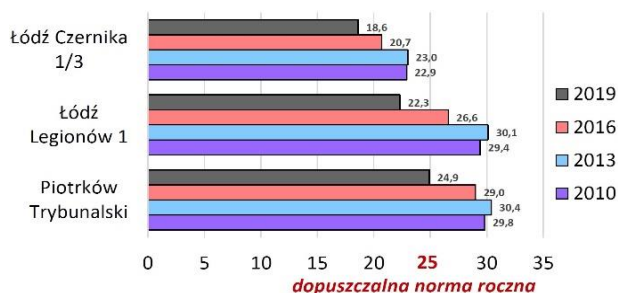
Rys.22. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM10 w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ zamieszczonych na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl>

Rys.23. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM2,5 w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ zamieszczonych na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl>

JAKOŚĆ KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Źródła hałasu można podzielić na drogowy, kolejowy, lotniczy oraz przemysłowy. W zależności od rodzaju przeznaczenia terenu dopuszczalne normy hałasu są różne, przy badaniu ich przekroczeń przyjęto poziom od 55 dB wzwyż. Diagnozując stan klimatu akustycznego bierze się przede wszystkim pod uwagę wskaźnik L_{DWN78} . Najpoważniejszym źródłem hałasu w województwie łódzkim są drogi krajowe o przepustowości powyżej 3 mln samochodów rocznie. Szczególnie duży hałas emitowany jest od autostrad i dróg szybkiego ruchu. Na zjawisko pogarszania hałasu komunikacyjnego mają przede wszystkim wpływ: wzrastająca liczba pojazdów osobowych i ciężarowych oraz ilość i zły stan infrastruktury drogowej.

W 2019 r. przeprowadzono badania monitoringowe, w ramach których wykonano pomiary hałasu drogowego łącznie w 12 punktach pomiarowych w Krośniewicach, Zduńskiej Woli i Żychlinie⁷⁹. Spośród nich, w dwóch stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocy (w Zduńskiej Woli i Żychlinie). Z przeprowadzonych analiz wynika, że nie zarejestrowano przekroczeń dopuszczalnej wartości poziomu długookresowego⁸⁰. Badania hałasu kolejowego wykonano w jednej miejscowości - Krzewie (na południe od Krośniewic) i odnotowano tam w porze nocy przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu⁸¹.

Dla porównania w latach 2017 - 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi (WIOŚ) zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa łódzkiego na lata 2016-2020 przeprowadził pomiary hałasu drogowego w łącznie w 27 punktach w:

- Piotrkowie Trybunalskim, Sulejowie, Wieruszowie (badania w 2017 r. w 12 punktach pomiarowych),
- Działoszynie, Opocznie, Radomsku (badania w 2018 r. w 15 punktach pomiarowych)⁸².

Według wyników pomiarów krótkookresowych hałasu drogowego w latach 2017-2018 w regionie łódzkim stwierdzono przekroczenia⁸³ w 11 punktach w porze nocy (w Piotrkowie Trybunalskim, Działoszynie, Radomsku oraz Sulejowie z maksymalnym przekroczeniem normy dopuszczalnej o 10 dB) oraz w 5 w porze dnia (w Piotrkowie Trybunalskim, Działoszynie, Opocznie, Radomsku oraz Sulejowie, w którym odnotowano maksymalne przekroczenie o 2,9 dB)⁸⁴.

Dodatkowo badania przeprowadzono dla terenów chronionych, gdzie brak przekroczeń odnotowano dla 127 punktów w porze dnia i dla 106 w porze nocy. Do przekroczeń doszło w 14 punktach w porze dnia oraz w 35 punktach w porze nocy.

Według wyników pomiarów długookresowych hałasu drogowego w latach 2017-2018 w regionie łódzkim stwierdzono, że do przekroczeń doszło w 3 punktach pomiarowych zarówno w porze dnia jak i porze nocy w Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku oraz Sulejowie, w którym zanotowano największe przekroczenia na poziomie od 5 do 10 dB. Ponadto przeprowadzono kontrolę odcinkową w Działoszynie, gdzie w 1 punkcie doszło do przekroczeń w porze dnia, a w 3 w porze nocy (przekroczenia na poziomie od 2,3 do 4,6 dB).

W latach 2017-2018 WIOŚ w Łodzi przeprowadził pomiary monitoringowe hałasu kolejowego w 5 punktach na terenie Wieruszowa, Działoszyna, Radomska i Opoczna. Według wyników tych pomiarów stwierdzono przekroczenia w dwóch miejscowościach w Działoszynie i Radomsku zarówno w porze dnia i w porze nocy. Inne badania hałasu kolejowego zostały zrealizowane przez PKP PLK S.A.. W tych dodatkowych pomiarach brak przekroczeń w porze dnia odnotowano w 27 punktach natomiast w porze nocy w 25 punktach. Natomiast

⁷⁸ Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od 06:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (18:00 -22:00) oraz pory nocy (22:00 -06:00).

⁷⁹ W każdej miejscowości zlokalizowano po 3 punkty pomiarowe do pomiarów krótkookresowych (ograniczone do jednej doby) oraz 1 punkt do pomiarów długookresowych (w odniesieniu do okresu jednego roku) wg Oceny stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2019.

⁸⁰ Dotyczy to zarówno dopuszczalnej wartości poziomu długookresowego (L_{DWN}), jak również dopuszczalnej wartości poziomu długookresowego (L_N).

⁸¹ Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2019.

⁸² Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020. GIOŚ

⁸³ Dopuszczalne poziomy hałasu dla wyników krótkookresowych dla pory dnia –65 dB i pory nocy 56 dB, oraz dla wskaźników długookresowych 68 dB dla pory dnia i 59 dB dla pory nocy

⁸⁴ Poziom hałasu krótkookresowego dla wymienionych ośrodków osiągnął wartości przekraczające dopuszczalną normę w nocy od 56,7 do 66 dB, natomiast w dzień od 62,9 do 67,9 dB (za Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020. GIOŚ).

dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku zostały przekroczone w 8 punktach pomiarowych w porze dnia i w 11 punktach w porze nocy.

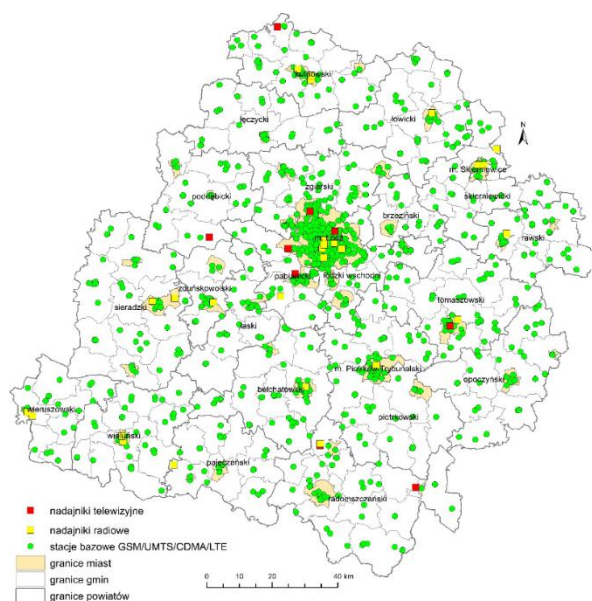
W tym samym okresie przeprowadzono badania hałasu lotniczego. Pomiary wykonano w 5 punktach z czego 1 w gminie Pabianice oraz 4 na terenie miasta Łodzi. Według otrzymanych wyników nie zostały przekroczone normy dla pory dnia w żadnym z badanych punktów, a poziom hałasu w 2018 r. był niższy w porównaniu do 2017 r.

Według badań WIOŚ latami 2017-2018 hałasu przemysłowego przeprowadzonego na terenie 87 zakładów (w tym przemysłu spożywczego i chemicznego, energetyczne, przetwórstwa tworzyw sztucznych, ferm hodowlanych, sklepów, klubów i innych), wynikało, że źródłami hałasu były turbiny wiatrowe, klimatyzatory, agregaty, wentylatory oraz maszyny produkcyjne. Przekroczenia norm miały miejsce w 28 zakładach z czego w 18 w porze nocy, w 6 w porze dnia, w 4 w porze dnia i nocy. Na terenie kontrolowanych zakładów umieszczono 203 punkty pomiarowe - w 11 punktach odnotowano przekroczenia w porze dnia, natomiast w 33 w porze nocy.

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Rys. 24. Źródła promieniowania elektromagnetycznego z zakresu 0,003 GHz – 3 GHz na terenie województwa łódzkiego

Źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017 – 2019 w województwie łódzkim – w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska

Podstawowe emitory promieniowania to stacje bazowe GSM/UMTS/CDMA/LTE, nadajniki RTV oraz linie energetyczne napowietrzne i stacje GPZ. W 2019 r. na obszarze województwa znajdowało się 11 569 nadajników na stacjach bazowych GSM / UMTS / CDMA / LTE i w porównaniu do 2017 r. ich liczba wzrosła o 951. Ponadto w łódzkim funkcjonuje około 18 nadajników telewizyjnych i 58 radiowych, ich największe zagęszczenie koncentruje się w obszarze Aglomeracji Łódzkiej⁸⁵.

W latach 2017-2019 przeprowadzono corocznie badania promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w 45 punktach pomiarowych w miastach i na terenach wiejskich. W żadnym z tych punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnego natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego, określonej w wysokości 7 V/m. Średnia arytmetyczna obliczona za wszystkich wyników pomiarów uzyskanych w okresie 2017-2019 r. wynosiła 0,38 V/m, a wartości natężenia PEM w poszczególnych punktach utrzymywały się na stosunkowo niskich poziomach.

WARUNKI KLIMATYCZNE

Województwo łódzkie charakteryzuje się klimatem umiarkowanym ciepłym, przejściowym. Przejściowość tego klimatu wynika z wpływów oceanicznych i kontynentalnych. W województwie przenikają się wpływy ciepłych klimatów strefy umiarkowanej (od południa) oraz chłodnych klimatów strefy umiarkowanej (od północy).

Lato trwa około 95 dni, a zima przeciętnie około 87 dni. Natomiast okres wegetacyjny, który jest stosunkowo długi – trwa około 220 dni (od końca marca do początku listopada).

⁸⁵ Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017 - 2019 w województwie łódzkim - w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Województwo łódzkie leży w strefie wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich (odpowiednio powyżej 20,0% oraz 10,0-12,0%). Dość często wieją też wiatry wschodnie (ponad 10,0%) oraz południowo-wschodnie.

Według rocznika statystycznego województwa łódzkiego w 2019 r. temperatura średnia wyniosła 10,3°C, maksymalna 37,6°C, a minimalna – 30,3 C. Roczna suma opadów wyniosła 388 mm, natomiast średnia prędkość wiatru 3,3 m/s. Średnie usłonecznienie w przeważającej części województwa notuje się na poziomie 2 065 godzin/rok. Zachmurzenie przeciętnie kształtuje się na poziomie 5,4 oktantów (w skali od 0 do 8).

W latach 2010-2019 zaobserwowano zarówno w województwie łódzkim, jak i w całej Polsce, pojawienie się strefy niskich opadów (poniżej 400 mm na rok). Powodem jest wyraźny spadek rocznej sumy opadów, który zasięgiem obejmuje północno-wschodni oraz zachodni fragment województwa. Rozkład sumy opadów w Łódzkiem w roku hydrologicznym jest nierównomierny i wykazuje anomalie w postaci wyjątkowo suchych okresów zimowych. Z kolei w okresie letnim i jesiennym pojawiają się deszcze nawalne, co wskazuje na zaburzenia w cyklu hydrologicznym.

W latach 2010-2019. odnotowano wyraźny wzrost średniej rocznej temperatury powietrza. W północnej i zachodniej części województwa nawet na poziomie 2°C. Modelowany wzrost temperatury powietrza skutkuje znaczącym wydłużeniem okresu wegetacyjnego, nawet o 3 tygodnie⁸⁶. Porównując rozkład temperatur średnich w 2019 r. na terenie województwa łódzkiego można zauważyć anomalię charakteryzującą się wyjątkowo ciepłym okresem zimowym, pojawiającym się upalnym latem, jak również ciepłą wiosną i jesienią.

Dla zachodniej części Łódzkiego, tempo zmian prognozowane jest, jako powolna ewolucja ku warunkom klimatycznym charakterystycznym termicznie dla klimatu oceanicznego, ale z pogłębiającym się w czasie deficytem zasilania opadowego⁸⁷. Pod względem prognozowanych warunków klimatycznych dla części województwa, będącej w dorzeczu Wisły, modele klimatyczne wskazują na zwiększający się w kształtowaniu pogody udział kontynentalnych mas powietrza, co skutkuje przyrostem czasu trwania okresu suszy atmosferycznej⁸⁸.

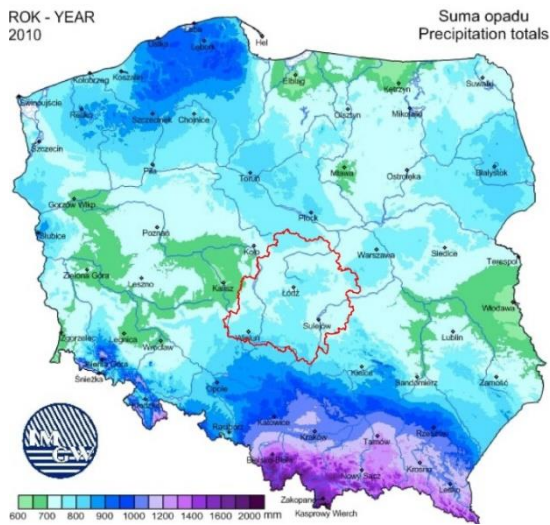
W zakresie opadów, jak i warunków termicznych w województwie łódzkim w 2019 r. odnotowano anomalie klimatyczne. W ostatnich latach obserwuje się również nasilenie zjawisk ekstremalnych, tj. występowanie deszczy nawalnych i silnych wiatrów. Skutki deszczy nawalnych są najbardziej odczuwalne w ośrodkach miejskich, które ze względu na duże powierzchnie zabudowane uniemożliwiające infiltrację nadmiaru wody i często niedrożne systemy kanalizacji, są narażone na podtopienia. Ekstremalne zjawiska klimatyczne występują również na obszarach wiejskich, gdzie silne wiatry stają się przyczyną uszkodzeń budynków mieszkalnych i napowietrznych elementów infrastrukturalnych.

⁸⁶ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Dz U. z 2016 r., poz. 1967

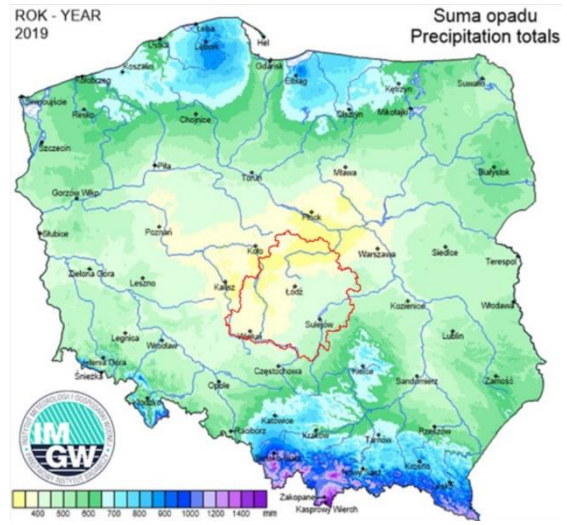
⁸⁷ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Dz U. z 2016 r., poz. 1967

⁸⁸ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz U. z 2016 r., poz. 1911

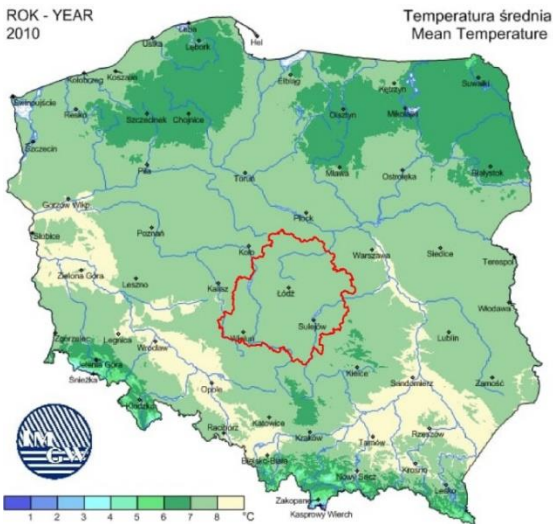
Rys. 25. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2010 r. Źródło: IMGW

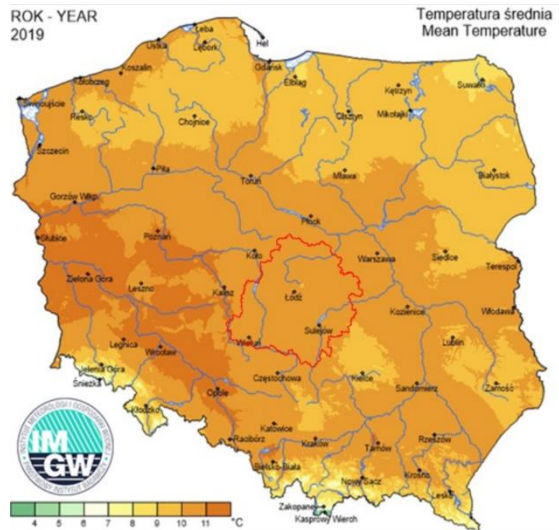
Rys. 26. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2019 r. Źródło: IMGW

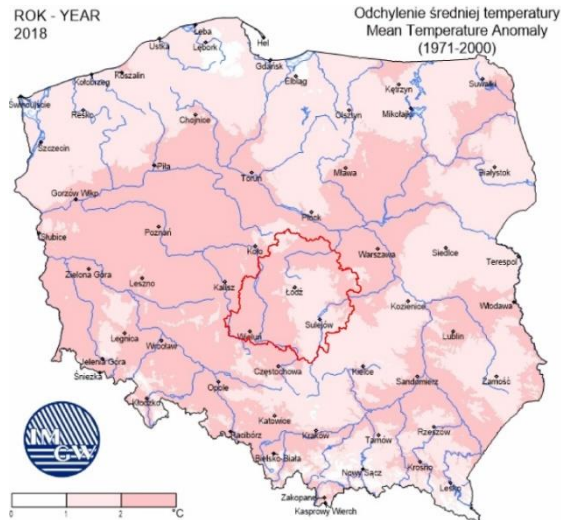
Rys. 27. Temperatura średnia w Polsce w 2010 r. Źródło: IMGW

Rys. 28. Temperatura średnia w Polsce w 2019 r. Źródło: IMGW

Rys. 29. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2018 r. Źródło: IMGW

Rys. 30. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2019 r. Źródło: IMGW

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI STRATEGII

Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania przestrzeni przyrodniczej kluczowe są: zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego w sposób umożliwiający trwałe korzystanie z nich zarówno obecnie, jak i w przyszłości, poprawa jakości środowiska, adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie ryzyka wynikającego z zagrożeń.

Zrównoważony rozwój wymaga, aby prowadzona i planowana działalność gospodarcza była dostosowana do uwarunkowań środowiska, co umożliwi kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni i wpłynie na poprawę warunków życia jego mieszkańców. Niezbędne jest położenie szczególnego nacisku na te komponenty środowiska, których jakość, pomimo podejmowanych działań naprawczych, jest wciąż niezadowolająca oraz te, których wykorzystanie skutkuje niekorzystnymi zmianami w środowisku.

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska, które ze względu na rodzaj, charakter i zasięg oddziaływania mają kluczowy wpływ na politykę przestrzenną województwa należy zaliczyć:

- fragmentację środowiska przyrodniczego, w tym m.in. zmniejszenie różnorodności biologicznej,
- postępującą presję urbanizacyjną,
- degradację powierzchni ziemi w wyniku eksploatacji kopalni,
- degradację krajobrazu,
- nadmierne zakwaszenie i przesuszenie gleb,
- niską jakość wód powierzchniowych,
- wysokie zagrożenie suszą, pogłębiające proces stepowienia oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne,
- zagrożenie i ryzyko powodziowe,
- niską jakość powietrza,
- niekorzystny klimat akustyczny,
- zagrożenia związane z gospodarką odpadami,
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Ponadto w województwie wśród dodatkowych, choć marginalnych, zagrożeń z zakresu środowiska można wymienić:

- występowanie 31 osuwisk⁸⁹, 165 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi⁹⁰ oraz 22 obszary predysponowane do wystąpienia ruchów masowych ziemi⁹¹;
- negatywne oddziaływanie pól elektromagnetycznych, choć w tym zakresie nie odnotowuje się przekroczeń wartości dopuszczalnej.

FRAGMENTACJA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Województwo łódzkie charakteryzuje się zarówno niskim udziałem terenów objętych ochroną prawną, jak również niespójnym systemem obszarów chronionych. Fragmentacja środowiska przyrodniczego to bardzo istotny problem w ochronie przyrody, który może w efekcie doprowadzić do rozczłonkowania siedlisk i utraty ich wartości. Samo objęcie ochroną prawną obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym nie zapewni prawidłowego funkcjonowania środowiska bez zachowania ciągłości ekologicznej z innymi obszarami. Dlatego szczególnie istotne jest kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych, co sprzyjać będzie wysokiej jakości środowiska województwa i wpłynie na poprawę jakości życia jego mieszkańców.

⁸⁹ W powiatach: poddębickim (3), sieradzkim (1), łaskim (1), bełchatowskim (4), tomaszowskim (16), skierniewickim (6).

⁹⁰ W powiatach: skierniewickim (67), rawskim (72), tomaszowskim (26).

⁹¹ 4 obszary predysponowane do wystąpienia ruchów masowych znajdują się w okolicach Zbiornika Jeziorsko, natomiast pozostałe obszary (skarpy i zbocza) zlokalizowane są w dolinach rzek: Bzury, Czarnawki, Mrogi, Rawki, Wolbórki, Bieliny, Piasecznicy, Pilicy, Warty oraz w okolicach Zbiornika Sulejowskiego.

Opracowano na podstawie Przeglądowej mapy osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w skali 1:50 000 w ramach projektu Systemu Osłony Przeciwoświeckowej (SOPO) oraz danych zebranych w rejestrach starostw powiatowych na potrzeby Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi (2018 r.).

W terenach otwartych negatywnym zjawiskiem jest presja inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo oraz tereny usytuowane w ich bezpośrednim sąsiedztwie (enklawy leśne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne). Przykładem takich miejsc w Łódzkiem są m.in. parki krajobrazowe przyciągające inwestorów ze względu na ich atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazową, a tym samym optymalne miejsce zamieszkania. Zakłóca to spójność i ciągłość przestrzenną, a także funkcjonalną obszarów chronionych objętych prawną ochroną bądź predestynowanych do jej ustanowienia. Zmiana przeznaczenia terenów rolnych i leśnych na cele budowlane powoduje w wielu wypadkach utratę cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt. Ponadto tereny te są sukcesywnie doposażane w infrastrukturę komunikacyjną oraz techniczną, stanowiące bariery, które powodują fragmentację systemu przyrodniczego i w rezultacie mogą utrudniać prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów.

BRAK SKUTECZNYCH NARZĘDZI OCHRONY

Istotnym elementem utrudniającym ochronę, racjonalne zagospodarowanie przestrzenne i właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi obszarów objętych ochroną prawną jest m.in. brak planów ochrony bądź planów zadań ochronnych dla niektórych parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000 oraz aktualnych aktów prawnych wydanych na podstawie obowiązującej od 2004 r. ustawy o ochronie przyrody. Tym samym dla wielu obszarów objętych ochroną prawną nie można wyegzekwować skutecznej ochrony, ze względu na brak formalnie obowiązujących zakazów. Problemami w zakresie obszarów objętych ochroną prawną są także: nieuporządkowany status prawny dla części obszarów chronionego krajobrazu, niechęć samorządów do powoływania nowych obszarów oraz brak kompleksowego monitoringu krajobrazowego, co może skutkować niespójnością systemu obszarów chronionych województwa czy słabymi powiązaniem przyrodniczymi w skali regionalnej i ponadregionalnej.

POSTĘPUJĄCA PRESJA URBANIZACYJNA

Obserwowana w ostatnich latach postępująca presja urbanizacyjna, zarówno w województwie łódzkim, jak i całym kraju, jest wyraźnie zauważalna w przestrzeni. Jest ona efektem m.in. migracji ludności miast na obszary wiejskie oraz rozwojem terenów inwestycyjnych. Składają się na nią takie zjawiska jak: niekontrolowana suburbanizacja, wkraczanie zabudowy w obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo (np. doliny rzeczne) oraz rozwój obiektów infrastrukturalnych, przemysłowych i reklamowych.

Powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych w 2019 r. wynosiła 111 002 ha (6,1% powierzchni województwa, która wynosi 1 821 895 ha) i w stosunku do 2010 r. wzrosła o 17 690 ha⁹². O presji urbanizacyjnej świadczy m.in. wzrost zasobów mieszkaniowych oraz zwiększenie liczby ludności w gminach podmiejskich. W województwie największy przyrost zasobów mieszkaniowych w latach 2010-2019 odnotowano w gminach sąsiadujących z aglomeracją łódzką, szczególnie w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Łodzi, ale również w gminach Wodzierady, Bełchatów i Skierniewice⁹³. Największy przyrost ludności na przestrzeni lat 2010-2019, podobnie jak w przypadku analizy zasobów mieszkaniowych, odnotowano w gminach sąsiadujących z Łodzią, Bełchatowem i Tomaszowem Mazowieckim⁹⁴.

Najistotniejsze z punktu widzenia postępujących procesów urbanizacyjnych w województwie jest planowane budownictwo mieszkaniowe i wynikające stąd potrzeby oraz zagrożenia. Lokalizacja zasobów ma szczególne znaczenie dla rozwoju i kształtowania sieci osadniczej oraz wielkości i intensywności zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna prowadzona przez samorządy lokalne skutkuje rozpraszaniem zabudowy i brakiem ładu przestrzennego. Dominującą funkcją nowych terenów inwestycyjnych, planowanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, jest funkcja mieszkaniowa. Wszystkie gminy niezależnie od istniejącej i prognozowanej sytuacji demograficznej i procesów depopulacji, przewidują wzrost powierzchni terenów przeznaczonych na funkcję mieszkaniową, jednak tendencja ta jest zdecydowanie większa na obszarach wiejskich. W roku 2018 powierzchnia przeznaczona pod tereny mieszkaniowe wyznaczona w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin wynosiła 209 446 ha, a w stosunku

⁹² BDL GUS

⁹³ BDL GUS

⁹⁴ BDL GUS

do roku 2010 wzrosła o 15 458 ha. Przeszacowania powierzchni przyszłych terenów mieszkaniowych (9,2-krotne w stosunku do istniejących) znacznie przekraczają rzeczywiste i prognozowane potrzeby mieszkańców gmin. W 2018 r. całkowita pojemność demograficzna wyznaczonych w województwie terenów mieszkaniowych wyniosła 9 061 560 osób i była 3,67 krotnie większa od liczby mieszkańców województwa (2 466 322 osób w 2018 r.)⁹⁵.

Nowa zabudowa rozprzestrzenia się w sposób niekontrolowany, bez miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na zasadach określanych w pojedynczych decyzjach o warunkach zabudowy. Wkraczanie zabudowy na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo, w tym w doliny rzeczne i tereny zalewowe skutkuje degradacją środowiska i sprawia, że równowaga pomiędzy obszarami otwartymi a zagospodarowanymi zostaje zachwiana. Skutkuje to rozpraszaniem zabudowy oraz powstawaniem osiedli mieszkaniowych bez odpowiedniej infrastruktury i dostępu do podstawowych usług. W efekcie obniża się jakość życia, podwyższają się koszty funkcjonowania i presja na środowisko przyrodnicze, w tym zanieczyszczenie powietrza.

Rozwój gospodarczy wyraźnie zaznacza się w fizjonomii krajobrazu. Związane z zainwestowaniem infrastrukturalnym i przemysłowym obiekty są niezbędne, lecz powstają bez analizy ich wpływu na przestrzeń, powodując przeładowanie krajobrazu elementami infrastruktury technicznej i reklamami, a w efekcie dysharmonię wywołaną przez obiekty dominujące wysokościowo lub obszarowo. Równie widoczne są konflikty w rozwoju zainwestowania obszarów wiejskich, które następuje kosztem zachowania tradycyjnych układów pól i rozłogów oraz indywidualnych cech budownictwa. Nowa zabudowa jest często diametralnie różna pod względem skali i użytych materiałów od występujących lokalnych form architektonicznych. Powszechny jest brak świadomości w zakresie tradycyjnej architektury i kompozycji przestrzennej. Zabudowa lokowana jest bez uwzględnienia i poszanowania kulturowego krajobrazu rolniczego. Efektem powyższych niekorzystnych zjawisk jest nie tylko degradacja cennych krajobrazów kulturowych oraz przyrodniczych, ale dochodzi również do zakłócania walorów ekspozycyjnych obszarów cennych widokowo (m.in. zabytków i panoram historycznych jednostek osadniczych).

Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania⁹⁶, w części dotyczącej analizy walorów ekspozycyjnych historycznych jednostek osadniczych, wykazała, że najbardziej zagrożone są elementy krajobrazu związane z dziedzictwem kulturowym oraz fizjonomią, czyli ogólnym wyglądem krajobrazu. Wśród rozpoznanych zagrożeń znajdują się zjawiska związane z szeroko pojętą presją inwestycyjną, tj. zaburzenie historycznych układów przestrzennych przez nowe inwestycje, wprowadzanie materiałów i obiektów degradujących styl i funkcjonalność zespołów przestrzennych, zanik cech architektury regionalnej oraz jednoczesna unifikacja materiałów i form architektury, chaos przestrzenny i stylistyczny form zagospodarowania przestrzeni, wywołany także przez liczne reklamy, wprowadzanie obiektów dominujących wysokościowo i obszarowo oraz przypadkowość i brak estetyki w zabudowie i infrastrukturze. Diagnoza zagrożeń dla walorów widokowo-kompozycyjnych wewnątrz krajobrazowych w dolinach rzecznych⁹⁷ w województwie dała podobne wyniki. Wśród rozpoznanych zagrożeń znalazły się m.in.: wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury w obszarach ekosystemów naturalnych, zaburzenie historycznych układów przestrzennych, brak właściwej ochrony i konserwacji zabytków oraz cennych kulturowo obiektów inżynieryjno-technicznych, wprowadzanie materiałów i obiektów degradujących styl i funkcjonalność, zanik cech architektury regionalnej z jednoczesną unifikacją materiałów i form architektonicznych, przypadkowość i brak estetyki w nowej zabudowie, wprowadzanie dominujących wysokościowo i obszarowo w krajobrazie obiektów, niekontrolowany rozwój zabudowy lotniskowej oraz przeciążenie ruchem turystycznym bezpośredniej strefy brzegowej rzek i zbiorników wodnych.

Dalszą konsekwencją niekontrolowanego rozlewania się dużych miast jest zdegradowanie i wyludnianie ich terenów śródmiejskich. W ramach odwrócenia niekorzystnych trendów oraz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej obszary te stopniowo poddawane są procesom rewitalizacji.

⁹⁵ Raport roczny z monitoringu procesów planowania przestrzennego na poziomie lokalnym w województwie łódzkim za rok 2019, BPPWł.

⁹⁶ Ekspertyza wykonana na zlecenie BPPWł przez Pracownię Projektową URBIOSIS Agnieszka Kowalewska pn. Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania w województwie łódzkim; grudzień 2018.

⁹⁷ Ekspertyza wykonana na zlecenie BPPWł przez Pracownię Projektową URBIOSIS Agnieszka Kowalewska pn. Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania w województwie łódzkim; grudzień 2018.

DEGRADACJA POWIERZCHNI ZIEMI W WYNIKU EKSPLOATACJI KOPALIN

Problemy związane z wpływem eksploatacji kopalni na środowisko koncentrują się przede wszystkim w centralnej części województwa. Biorąc pod uwagę skalę oraz intensywność zmian należy je określić jako zagrożenie środowiska szczególnie istotne w skali województwa.

W 2019 r. w skali kraju województwo łódzkie znajdowało się w czołówce pod względem powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji (5 098,0 ha - 3. miejsce w kraju⁹⁸, Polska 62 089,0 ha), za województwami wielkopolskim i dolnośląskim, co stanowiło 0,3% powierzchni ogółem (Polska 0,2%)⁹⁹.

Szczególnie negatywne oddziaływania na środowisko odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa i Szczercowa, powodują znaczne przekształcenia rzeźby terenu, zmiany warunków hydrogeologicznych, degradację gleb i krajobrazu, zanieczyszczenia atmosfery oraz utratę walorów przyrodniczych (w tym degradację i zaburzenia ekosystemów), kulturowych i krajobrazowych. Zmianom uległa struktura przestrzenna i osadnicza obszaru. Bardzo wyraźną sylwetką w krajobrazie odznacza się Góra Kamieńsk, powstała jako zwałowisko zewnętrzne Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów, której wygląd dodatkowo dysharmonizują liczne elektrownie wiatrowe.

Inne miejsca przekształcenia powierzchni ziemi w wyniku eksploatacji kopalni zlokalizowane są w rejonie Białej Góry i Unewela (surowce szklarskie), Grudzeń-Lasu (piaski formierskie), Działoszyna (wapienie i margle dla przemysłu cementowego), Raciszyna (kamienie łamane i bloczne - wapień) oraz Czatolina (piaski i żwiry).

Problematyka minimalizowania i ograniczania negatywnych skutków eksploatacji kopalni połączona z oceną korzyści i strat związanych z podejmowaniem nowych inwestycji w tym zakresie ma kluczowe znaczenie dla eliminacji istniejących i potencjalnych konfliktów przestrzennych z obszarami cennymi przyrodniczo i krajobrazowo czy też z istniejącą zabudową.

DEGRADACJA KRAJOBRAZU

Na istniejące problemy ochrony krajobrazu przekłada się pośrednio większość obecnych problemów związanych z ochroną środowiska. Zagrożeniem widocznym w pierwszej kolejności jest rozwój gospodarczy, w tym rozwój zabudowy (m.in. wielkopowierzchniowej i wielkogabarytowej) oraz infrastruktury technicznej (m.in. sieci energetycznej i komunikacyjnej), zwłaszcza w strefach podmiejskich, słabo zurbanizowanych i na terenach otwartych, często cennych przyrodniczo.

Konieczność rozwoju alternatywnych źródeł energii wiąże się z powstawaniem farm energetyki wiatrowej i słonecznej powodując zmiany w dotychczasowym charakterze krajobrazu wiejskiego. Najbardziej dysharmonizującymi krajobraz elementami infrastruktury technicznej są napowietrzne linie energetyczne, maszty telefonii komórkowej oraz elektrownie wiatrowe. Problem ten jest szczególnie istotny w rejonie obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych bądź kulturowych.

Równie istotnym problemem dla ochrony krajobrazu jest powierzchniowa eksploatacja surowców, która do momentu zakończenia użytkowania i realizacji rekultywacji, jest zmianą trwałą i powodującą szereg wtórnych zmian w środowisku, a w konsekwencji w krajobrazie. Powstający w wyniku odkrywki złoża lej depresji powoduje znaczące obniżenie poziomu wód gruntowych, a to z kolei skutkuje degradacją siedlisk przyrodniczych, które diametralnie zmieniają skład gatunkowy lub wręcz całkowicie zanikają, pośrednio zmieniając krajobraz.

Równie istotny z punktu widzenia krajobrazu, choć o nieco bardziej lokalnym charakterze, ale szczególnie niebezpieczny na obszarach chronionych i w dolinach rzek, jest niekontrolowany rozwój zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej w lokalizacjach nieuzasadnionych ekonomicznie, powodujący fragmentację oraz antropizację środowiska. Szczególnie dużym problemem jest zabudowywanie makrownętrz dolin Warty i Pilicy.

Niestety, niemożliwe jest całkowite powstrzymanie procesu przekształcania krajobrazu. Skutkiem nieodpowiedzialnie zlokalizowanych inwestycji może być zakłócanie walorów widokowych i powodowanie dysharmonii lub wręcz przesłanianie cennych widoków. Ważne jednak, aby próbować równoważyć postęp poszanowaniem obszarów najcenniejszych w zakresie krajobrazu przyrodniczego i kulturowego.

⁹⁸ W 2018 r. województwo łódzkie zajmowało 4. miejsce.

⁹⁹ GUS BDL, 2019 r.

NADMIERNE ZAKWASZENIE I PRZESUSZENIE GLEB

Większość gleb województwa łódzkiego charakteryzuje się niską jakością oraz wysokim zakwaszeniem skutkującym ich degradacją i stanowi istotny problem dla rozwoju rolnictwa. W latach 2016-2019 ponad połowę gleb w województwie stanowiły gleby o odczynie kwaśnym i bardzo kwaśnym, konieczne potrzeby wapnowania wskazano dla nieco ponad 1/4 z nich (28%), a każdy ze wskaźników znacznie przekraczał średnią krajową¹⁰⁰.

Kolejny problem związany z ograniczeniami dla rozwoju rolnictwa dotyczy nasilających się zmian klimatycznych, w tym m.in. zjawiska suszy. Dla przykładu, w okresie od 1.06.2019 r. do 31.07.2019 r. w 168 gminach województwa (spośród 177) udział gleb podatnych i bardzo podatnych na suszę rolniczą w użytkach rolnych utrzymywał się na poziomie ponad 50,0%¹⁰¹.

NISKA JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Wody powierzchniowe województwa łódzkiego, położonego w regionach wodnych Środkowej Wisły i Warty, podlegają silnej presji antropogenicznej, związanej z gospodarką komunalną, przemysłem i rolnictwem. Problem niskiej jakości wód powierzchniowych jest jednym z największych zagrożeń ekologicznych łódzkiego.

Gospodarka komunalna jest istotnym źródłem zanieczyszczeń, gdyż w Łódzkiem duża część obszarów wiejskich nie posiada kanalizacji bytowej, a ścieki często odprowadzane są rowów przydrożnych i innych miejsc niedozwolonych, w tym bezpośrednio do wód powierzchniowych. Ponadto problemem są nieszczelne szamba. Źródłem zanieczyszczeń jest także kanalizacja ogólnospławna, którą odprowadzane są często ścieki bytowo-gospodarcze, przemysłowe oraz wody opadowe niosące zanieczyszczenia pochodzące z powierzchni utwardzonych obszarów zurbanizowanych (parkingów, terenów przemysłowych, handlowych) i zawierające substancje wymywane z powietrza.

Na niską jakość wód w województwie istotnie wpływają zanieczyszczenia obszarowe z terenów rolniczych, zawierające pozostałości nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, stanowiące źródło azotu, fosforu oraz biogenów będących przyczyną eutrofizacji, a w konsekwencji zubożenia środowiska fauny i flory wodnej.

Działalność przemysłowa z zakładów przemysłowych związanych z przemysłem energetycznym, poligraficznym, spożywczym, skórzano-obuwniczym, chemicznym oraz farmaceutycznym stanowi również źródło zanieczyszczeń. Skoncentrowana jest w dwóch obszarach - łódzkim Okręgu Przemysłowym i Piotrkowsko-Belchatowskim Okręgu Przemysłowym.

Zdiagnozowanym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych w województwie turystyka i rekreacja skoncentrowana nad Zbiornikami: Sulejowskim i Jeziorsko. Kąpieliska, przystanie wodne i ośrodki turystyczne stanowią źródło często nieoczyszczonych ścieków komunalnych. Eutrofizacja największych zbiorników wodnych (zwłaszcza Zbiornika Sulejowskiego) w ostatnich latach przyczyniła się do znacznego obniżenia ich dotychczasowych walorów turystycznych.¹⁰²

WYSOKIE ZAGROŻENIE SUSZĄ ORAZ INNE EKSTREMALNE ZJAWISKA POGODOWE I KLIMATYCZNE

Zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze), generują występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszanie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych. Prowadzi to do zubożenia i utraty różnorodności biologicznej ekosystemów. W północnej i północno-zachodniej części łódzkiego zdiagnozowano wysoki niedobór wody w sezonie wegetacyjnym, co przyczynia się m.in. do utraty materii organicznej w glebie. Ponad połowa powierzchni województwa jest ekstremalnie i silnie zagrożona suszą rolniczą. Zagrożenie suszą hydrologiczną zdiagnozowano w stopniu umiarkowanym a z kolei suszą hydrogeologiczną w stopniu umiarkowanym lub niskim¹⁰³. Niedobór wody występuje nie tylko w obszarze intensywnego rolnictwa,

¹⁰⁰ w latach 2016-2019, GUS BDL.

¹⁰¹ Na podstawie raportów Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej w Polsce <http://www.susza.iung.pulawy.pl/komentarz>, <http://www.susza.iung.pulawy.pl/KBW> w województwie łódzkim suszę rolniczą odnotowano w okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. Największy deficyt wody zarejestrowano w okresie od 1 czerwca 2019 r. do 31 lipca 2019 r.

¹⁰² Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020. GIOŚ 2021 r.

¹⁰³ Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

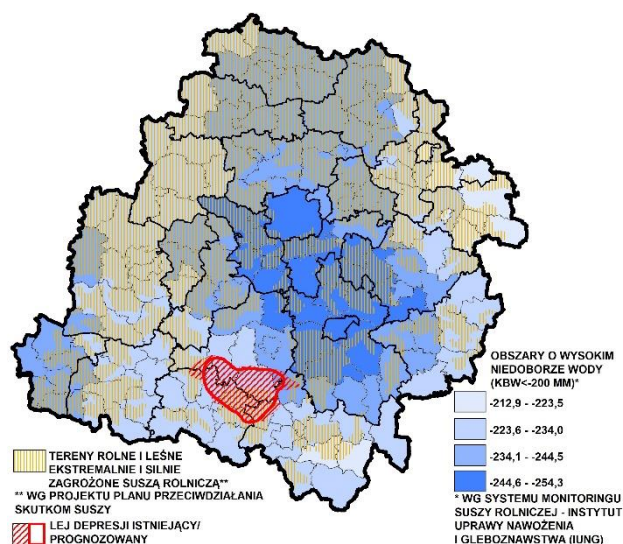
ale odczuwalny jest także w rejonie leja depresji, który powstawał na skutek działalności Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów¹⁰⁴. Długotrwałe obniżony poziom wód gruntowych powoduje, i powodować będzie w przyszłości, nieodwracalne skutki w ekosystemach i krajobrazie, a także jest przyczyną problemów w rolnictwie.

Czynnikami sprzyjającymi suszy są m.in. wzrost średniej rocznej temperatury, jak również anomalie w rocznej sumie opadów w województwie. Według danych z wielolecia 1971-2000 stwierdza się, że w Łódzkiem wzrosła średnia roczna temperatura o 2 do 3 stopni C, zwłaszcza w północnej i zachodniej jego części. Scenariusze klimatyczne dla Polski pokazują, że najpowszechniejszymi zjawiskami pogodowymi w najbliższym dziesięcioleciu będą fale upałów z tendencją do wydłużania czasu ich występowania. Z prognozy różnicy liczby dni suchych w roku między okresem 2008–2018 i 2021–2050 wynika, że w Łódzkiem wartość ta wzrośnie o około 16-19 dni¹⁰⁵. Ponadto, prognozy zmian średniej rocznej temperatury dla okresu 2071-2100 wskazują, że do końca stulecia średnia roczna temperatura powietrza w Polsce wzrośnie ponad poziom z roku 1990 o około 3,5–4°C¹⁰⁶. Dla największych miast Polski prognozowany jest wzrost liczby dni upalnych (z temperaturą maksymalną przekraczającą 30°C), najbardziej znaczący na północy kraju. Ponadto, o średnio 20 dni zmniejszy się liczba dni przymrozkowych¹⁰⁷.

Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki, m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego i możliwości uprawy nowych gatunków roślin. Negatywne skutki przejawiające się w przyspieszeniu początku sezonu wegetacyjnego będą dużo gorsze dla roślin niż przyspieszenie końca sezonu

Rys. 31. Deficyt wód w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej IUNG, PPSS, KWB Bełchatów

przymrozkowego. Wskutek tego przymrozki pojawiają się w mniej korzystnych fazach rozwoju roślin – w czasie kwitnienia lub zawiązywania owoców, czyli w czasie, gdy wrażliwość roślin na niskie temperatury jest najsilniejsza. Zanotowano także anomalie w rocznej sumie opadów atmosferycznych i ich spadek od 10 do 30%. Podobnie jak w przypadku temperatur, jest to trend utrzymujący się. Wyraźny spadek rocznej sumy opadów w latach 2010-2019 skutkowało pojawieniem się strefy niskich opadów (poniżej 400 mm na rok), obejmującej północno-zachodni oraz zachodni fragment województwa. Prognozy zmian wysokości opadów wskazują na nieznaczny wzrost całkowitej liczby dni z opadem oraz liczby dni z opadem ekstremalnym powyżej 10 mm/dobę, głównie w miastach we wschodniej i południowej części kraju¹⁰⁸. Przewiduje się

znaczący przyrost częstości i wydłużania się okresów suszy glebowej i hydrologicznej, postępujący deficyt dobrej jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych do celów komunalnych, przemysłowych, a przede wszystkim rolniczych¹⁰⁹. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym suszy jest najniższa w Polsce lesistość województwa oraz bardzo mała zdolność retencyjna zlewni.

¹⁰⁴ Stopień wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych jest bardzo wysoki a wartości poboru znacznie przekraczają wielkość zasobów dostępnych do zagospodarowania. Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy (wersja z dnia 12.08.2019 r.). Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

¹⁰⁵ Polityka ekologiczna Państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.

¹⁰⁶ <http://klimada.mos.gov.pl/adaptacja-do-zmian-klimatu/globalne-procesy/> - Projekt Peseta-<http://peseta.jrc.es>

¹⁰⁷ Polityka ekologiczna Państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.

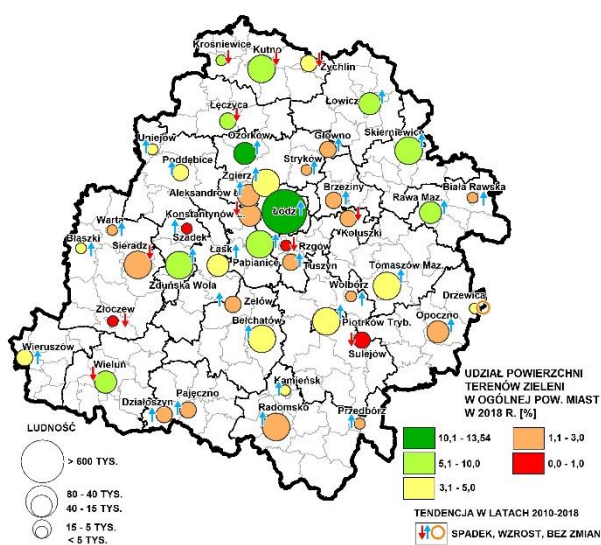
¹⁰⁸ Zrealizowane na potrzeby projektu dotyczącego miejskich planów adaptacji do zmian klimatu dla 44 miast w Polsce <http://klimada.mos.gov.pl/adaptacja-do-zmian-klimatu/globalne-procesy/>

¹⁰⁹ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 1911).

Ośrodki miejskie, zwłaszcza te największe, w związku z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak upały i deszcze nawalne oraz powodzie nagłe/miejskie, borykają się z koniecznością adaptacji do zmian klimatycznych. Skutkiem opadów o bardzo dużym natężeniu, krótkim czasie trwania i ograniczonej lokalnie przestrzeni¹¹⁰ oraz utrudnionej infiltracji wody i często niedrożnych systemów kanalizacji, są podtopienia. Obszarem największej kumulacji problemów związanych ze zjawiskami ekstremalnymi są miasta powyżej 100 tys. mieszkańców. Dla Łodzi zdiagnozowano 3 spośród 10 głównych zagrożeń klimatycznych, tj. upały, intensywne opady i burze, powodzie miejskie¹¹¹. Spośród miast województwa, Łódź¹¹², Bełchatów¹¹³ i Tomaszów Mazowiecki¹¹⁴ posiadają opracowane strategie lub plany adaptacji do zmian klimatu. Ekstremalne zjawiska klimatyczne występują również na obszarach wiejskich, gdzie silne wiatry stają się przyczyną uszkodzeń budynków mieszkalnych i napowietrznych elementów infrastrukturalnych.

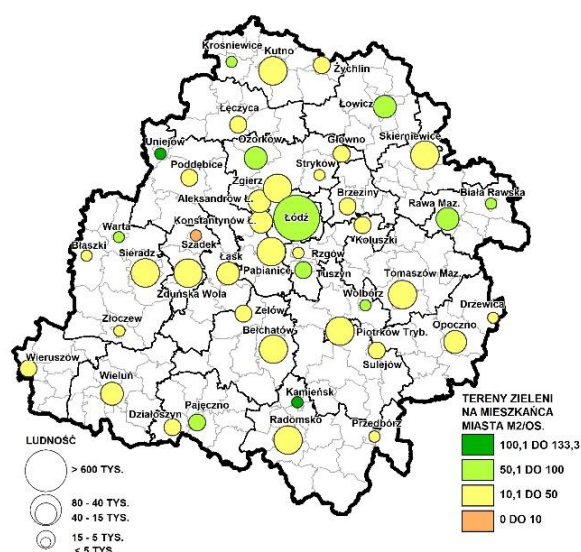
Rys. 32. Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni miast w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Rys. 33. Powierzchnia terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Jednym z istotnych elementów sprzyjających adaptacyjności miast do zmian klimatu są tereny zieleni, budujące system błękitno-zielonej infrastruktury. W województwie w 2019 r. średni udział powierzchni terenów zieleni w miastach¹¹⁵ kształtował się na poziomie 5,97%, powyżej średniej krajowej (4,77%). Zaledwie kilkanaście miast zarówno w 2010 r., jak i 2019 r. utrzymywało wskaźnik powyżej średnich krajowych, tj. Krośnice, Łęczyca, Łowicz, Pabianice, Rawa Mazowiecka, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Wieluń, Zduńska Wola, Ozorków i Łódź. Najwyższym udziałem takich terenów w ogólnej powierzchni miasta na poziomie 13,55% charakteryzowała się Łódź. Pod względem powierzchni terenów zieleni miejskiej, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, większość miast (31 przypadków) odnotowuje wskaźnik na poziomie poniżej 50 m²/os., w 13 wskaźnik wynosi powyżej 50 m²/os.¹¹⁶, w tym w Kamieńsku i Uniejowie powyżej 100 m²/os. Niewielki udział terenów zieleni w miastach ogranicza ich zdolności adaptacyjne do zmian klimatu, powodując większą podatność na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych. Ponadto niezwykle istotnym aspektem w kontekście efektywnego funkcjonowania systemów terenów zieleni jest ich jakościowe oraz przestrzenne rozmieszczenie w tkance miejskiej, mające znaczenie zarówno dla poprawy lokalnych warunków klimatycznych, jak i przewietrzania miasta.

¹¹⁰ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 1967).

¹¹¹ „Plany adaptacji do zmian klimatu 44 miast Polski - Publikacja podsumowująca”, Warszawa 2018 (www.44mpa.pl).

¹¹² Dokumentu jeszcze nie przyjęto uchwałą Rady Miasta.

¹¹³ Uchwała nr XIX/143/20 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 27 lutego 2020r.

¹¹⁴ Uchwała nr XXI/184/2019 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2019 r.

¹¹⁵ Wskaźnik uwzględnia udział powierzchni terenów zieleni takich jak: parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej, zieleń uliczna, cmentarze, lasy gminne w ogólnej powierzchni miast - obliczenia własne na podstawie GUS.

¹¹⁶ 50 m²/osobę to minimalna wielkość terenów zieleni w miastach rekomendowana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

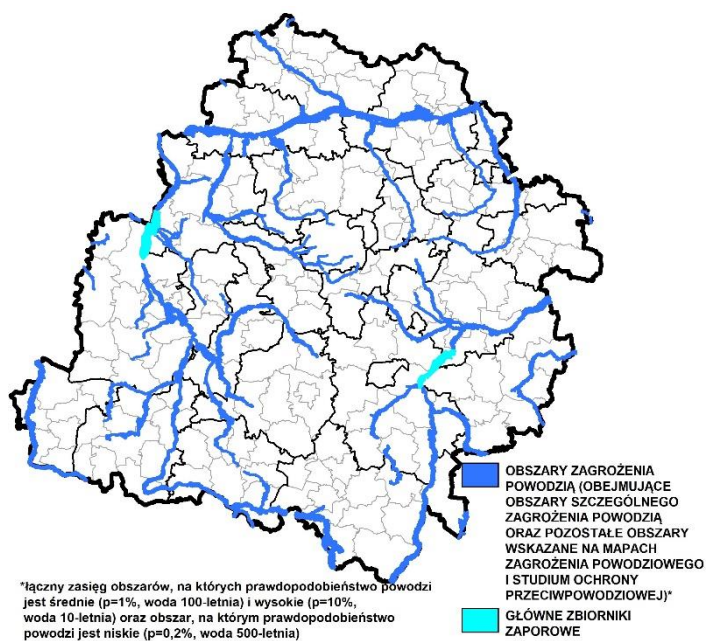
ZAGROŻENIE I RYZYKO POWODZIOWE

Na terenie województwa zidentyfikowano zagrożenie powodziowe o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. Na podstawie mapy zagrożenia powodziowego oraz studium ochrony przeciwpowodziowej ustalono, że w Łódzkiem, w myśl ustawy Prawo Wodne, występują następujące kategorie obszarów zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (woda 100 - letnia),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (woda 10 - letnia),
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy.

Rys. 34. Zagrożenie powodziowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne. Dodatkowo, zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego ustalono, że na terenie województwa łódzkiego występuje również obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (p=0,2%) oraz obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia wału przeciwpowodziowego. Duże zagrożenie powodziowe pojawia się na rzekach, m.in.: Warcie, Pilicy i Bzurze. Zgodnie z zapisami ustawy Prawo wodne, w ramach wstępnej oceny ryzyka powodziowego, wyznaczone zostały obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Dla tych obszarów sporządzono mapy

zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego, na których zostały przedstawione m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

W województwie występują powodzie roztopowe oraz opadowe. Problemem jest mała zdolność retencyjna większości zlewni cząstkowych, w konsekwencji wody odpywają stosunkowo szybko do największych rzek, wywołując stany powodziowe. Według danych z Projektu ISOK¹¹⁷ oraz studiów ochrony przeciwpowodziowej obszary szczególnego zagrożenia powodzią stanowią od 1,82% (p=10%) do 2,83% (p=1%)¹¹⁸ powierzchni województwa. Problem z zagrożeniem powodzią dotyczy 73,5% (130) gmin, niezależnie od powierzchni zasięgu obszarów o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi. W największym stopniu problem zagrożenia powodziowego dotyczy 10 gmin regionu. Są to miasta: Łęczyca, oraz gminy wiejskie: Łowicz, Krzyżanów, Góra Św. Małgorzaty, Tomaszów Mazowiecki, Gidle, Zapolice, Radomsko, Sędziejowice, Świnice Warckie, gdzie procent powierzchni gminy zajętej pod obszary szczególnego zagrożenia powodzią wodą 100-letnią wynosi od 10,26% do 19,97%. W planach zarządzania ryzykiem powodziowym¹¹⁹ na terenie

¹¹⁷ Projekt ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) pilotowany przez KZGW w Warszawie, którego efektami prac projektu są mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP) Sporządzone na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2018 r., poz. 2268, ze zm.) oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska, Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Ministra Administracji i Cyfryzacji oraz Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 października 2018 r. w sprawie opracowywania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2031).

¹¹⁸ P=0,2% - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi niskie, raz na 500 lat, P=1% - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi średnie, raz na 100 lat, P=10% - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wysokie, raz na 10 lat.

¹¹⁹ Na podstawie: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

województwa znajduje się 5 obszarów problemowych:

- **obszar problemowy Warta** - obejmuje obszary o bardzo wysokim i wysokim poziomie ryzyka. W jego zasięgu znalazły się gmina Sieradz, miasto Sieradz, a miasto i gmina Warta została uznana za obszar problemowy o największym ryzyku powodziowym (tzw. HOT-SPOT);
- **obszar problemowy Działoszyn** - w części miasta Działoszyna występuje bardzo wysoki i wysoki poziom ryzyka (zagrożenie w rejonie zurbanizowanej części miasta). Działoszyn uznano za tzw. HOT-SPOT (obszar problemowy o największym ryzyku powodziowym);
- **obszar problemowy Pilica** - wysokie ryzyko powodziowe na obszarze ONNP Pilicy spowodowane nadmiernym zagospodarowaniem naturalnych terenów zalewowych rzeki, zdiagnozowane na kilku odcinkach Pilicy - w województwie obejmuje miasto Tomaszów Mazowiecki;
- **obszar problemowy Wolbórka** - w wyniku silnego zagospodarowania terenów stanowiących naturalne rozlewiska rz. Wolbórki, na której zagrożenie może być potęgowane dodatkowo cofką od odbiornika (Pilicy), w sytuacji wystąpienia powodzi zalane zostają silnie zurbanizowane tereny w Tomaszowie Mazowieckim;
- **obszar problemowy Bzura** - zagrożenie powodziowe na rzece Bzurze występuje zarówno na górnym (miasto Ozorków), środkowym (miasto Łowicz), jak również ujściowym odcinku położonym już poza granicami województwa łódzkiego¹²⁰.

Uwzględniając specyfikę regionu wodnego Warty i środkowej Wisły oraz zidentyfikowane obszary szczególnie narażone na ryzyko powodzi dla województwa określono działania służące minimalizacji skutków powodzi, zawarte w dwóch Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym: dla Obszaru Dorzecza Wisły i dla Obszaru Dorzecza Odry¹²¹ oraz w Planach Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły i na Obszarze Dorzecza Odry. Są to zadania dotyczące m.in.: analizy zwiększania retencji na terenach zurbanizowanych, możliwości likwidacji/zmiany funkcji oraz modernizacji obiektów zagrażających środowisku w przypadku powodzi, możliwości stosowania mobilnych systemów ochrony przed powodzią, stanu technicznego istniejących systemów melioracji, możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych, budowy dużych zbiorników retencyjnych, makroniwelacji i rekultywacji zbiorników wodnych, modernizacji wałów, renaturyzacji i regulacji rzek, remontów budowli hydrotechnicznych. Poza tym, w zaktualizowanych Planach Gospodarowania Wodami zaplanowano inwestycje mające służyć zwiększeniu ilości i poprawie jakości wód, tj. makroniwelacje, rekultywacje, udrażnianie zbiorników, zwiększanie przepustowości, regulacje i odmulanie koryt rzek.

Występowanie na obszarach gmin województwa terenów zagrożenia powodziowego wymaga także konieczności podjęcia działań ochronnych dla istniejącego zainwestowania oraz zmiany polityki przestrzennej w zakresie planowania zabudowy, wskazanej w dokumentach planistycznych na poziomie lokalnym.

Poza zidentyfikowanym zagrożeniem powodziowym oraz obszarami szczególnie problemowymi w tym zakresie, istnieje również ryzyko wystąpienia powodzi w wyniku awarii największych budowli hydrotechnicznych. Obecnie zagrożenie takie dotyczy czterech zbiorników w województwie: Jeziorsko, Sulejów, Cieszanowice i Miedzna. Prawdopodobieństwo tego typu awarii i katastrof nie jest duże, jednak ich skutki mogą spowodować poważne zniszczenia.

¹²⁰ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPZRP.

¹²¹ W ramach Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym: dla obszaru dorzecza Wisły i dla obszaru dorzecza Odry zidentyfikowano działania strategiczne techniczne i nietechniczne planowane do wdrożenia w I cyklu planistycznym (lata 2016-2021) oraz działania buforowe, których realizacja może rozpocząć się w I cyklu planistycznym.

Na terenie województwa występuje również zagrożenie podtopieniami powstające na skutek gwałtownych, krótkotrwałych ulew powodujących nagłe wezbrania cieków¹²². Problem ten dotyczy przede wszystkim obszarów zurbanizowanych, na których mamy do czynienia z dużym odsetkiem powierzchni nieprzepuszczalnych oraz często niewydolnymi systemami odprowadzania wód opadowych, stąd występowanie tzw. powodzi miejskich. Na terenach wiejskich podtopienia mogą występować lokalnie i są związane m.in. z niedrożnością rowów melioracyjnych. Największa skala podtopień występujących na skutek nawałnych opadów deszczy została zdiagnozowana na terenie: Łodzi, Skierniewic, Zelowa, Radomska, miasta i gminy Brzeziny, gminy: Moszczenica, Wodzierady (w miejscowości Kwiatkowie)¹²³.

Według danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej¹²⁴ obszary zagrożone podtopieniami występują w obrębie dolin rzecznych:

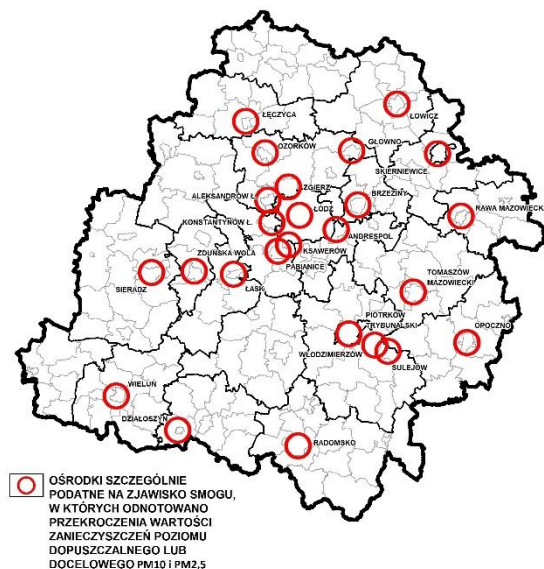
- Warty, na całym biegu rzeki na terenie województwa łódzkiego (przy czym największy zasięg zagrożenia podtopieniami występuje od Rychłocic w gm. Konopnica, przez ujściowy odcinek Widawki do Warty, aż do północno-zachodnich granic Łódzkiego);
- Bzury, zwłaszcza od Ozorkowa aż do granicy z województwem mazowieckim;
- Pilicy, od granicy z województwem świętokrzyskim do Zbiornika Sulejowskiego i od Zbiornika Sulejowskiego do granicy z województwem mazowieckim;
- Czarnej (prawobrzeżny dopływ Pilicy), od granicy z województwem świętokrzyskim do ujścia do Pilicy.

NISKA JAKOŚĆ POWIETRZA

Kluczowym problemem w zakresie niskiej jakości powietrza jest emisja powierzchniowa, która w sezonie grzewczym ma ogromny wpływ na stan powietrza, zwłaszcza w miastach oraz na terenach wiejskich w obszarze zwartej zabudowy. Stara, zwarta i nie podłączona do centralnej sieci ciepłowniczej, zabudowa w centrum Łodzi i innych ośrodkach miejskich województwa powoduje kumulowanie się dużych ładunków szkodliwych substancji na niewielkiej przestrzeni o dużej gęstości zaludnienia. Utrudnione przewietrzanie tych terenów, często pozbawionych naturalnych korytarzy przewietrzających, sprzyja powstawaniu zjawiska smogu. W 2019 r. większość miast województwa znajdowała się w zasięgu strefy przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. W miastach również odnotowano przekroczenia wartości poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ (24 godzinnej) oraz rocznej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Na podstawie odnotowanych przekroczeń wartości poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀, wartości dobowych pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz wartości rocznych pyłu zawieszonego PM_{2,5} wskazano w województwie 25 ośrodków szczególnie podatnych na zjawisko smogu.

Rys. 35. Ośrodki miejskie szczególnie podatne na zjawisko smogu, w których odnotowano przekroczenia wartości zanieczyszczeń poziomu dopuszczalnego lub docelowego PM₁₀, PM_{2,5}

Źródło: Opracowanie własne BPPWŁ na podstawie danych GIOŚ

¹²² Wg art. 16 pkt. 43 ustawy z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 ze zm.) podtopienia wywołane przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych nie są powodzią. W przypadku wystąpienia niejednokrotnie są przyczyną poważnych strat i wymagają interwencji służb ratowniczych.

¹²³ Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla województwa łódzkiego, ŁUW w Łodzi, Łódź 2018.

¹²⁴ <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

Powietrze atmosferyczne w Łódzkiem jest znacznie zanieczyszczone przez emisję pochodzenia przemysłowego. W 2019 r. emisja energetyczna stanowiła ponad 90% emisji punktowej, co wpływa na wysoki poziom emisji zanieczyszczeń gazowych, w tym gazów cieplarnianych. Przykładowo udział samej Elektrowni Bełchatów w sumarycznej emisji punktowej z terenu województwa łódzkiego stanowił 83% w przypadku SO_x, 81% w przypadku NO_x¹²⁵ oraz 86% w przypadku CO₂.

Jednocześnie na pogorszenie jakości powietrza wpływa również wysoka emisja zanieczyszczeń powietrza z transportu w ośrodkach miejskich oraz przy drogach o wysokim natężeniu ruchu.

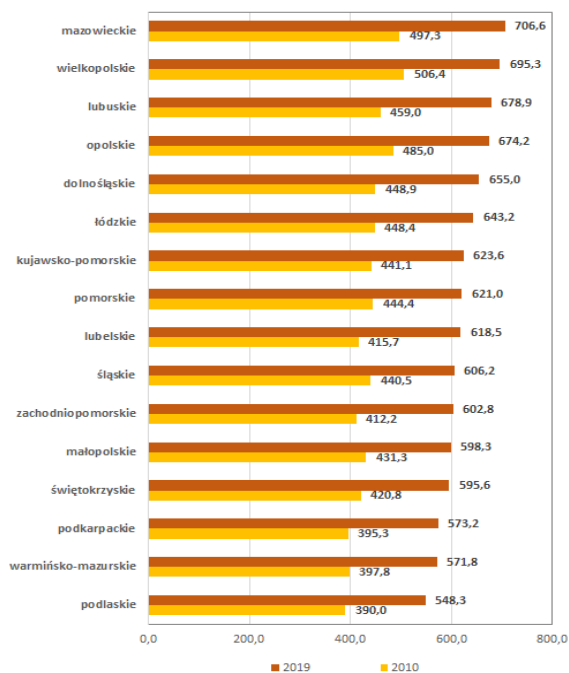
NIEKORZYSTNY KLIMAT AKUSTYCZNY

W województwie łódzkim istnieje ryzyko ekspozycji mieszkańców na hałas, zwłaszcza drogowy. Na podstawie mapy akustycznej przygotowanej dla dróg krajowych w 2017 r.¹²⁶ wskazano na korzystną tendencję spadkową na poziomie 20% średniego zasięgu hałasu w porównaniu do poprzedniego mapowania z 2012 r. Ocena trendu zmian natężenia hałasu przy drogach wojewódzkich w porównaniu do mapy akustycznej z 2012 r. również miała pozytywny charakter i związana była z prowadzoną modernizacją dróg i pojawieniem się pojazdów samochodowych nowszej generacji¹²⁷.

Należy jednak podkreślić, że obecnie obserwuje się wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów osobowych i ciężarowych, co może wpłynąć negatywnie na klimat akustyczny województwa w przyszłości. Poprawy klimatu akustycznego można jednak upatrywać w stopniowym wyprowadzaniu ruchu tranzytowego z ośrodków miejskich dzięki inwestycjom drogowym, w tym realizacji S14.

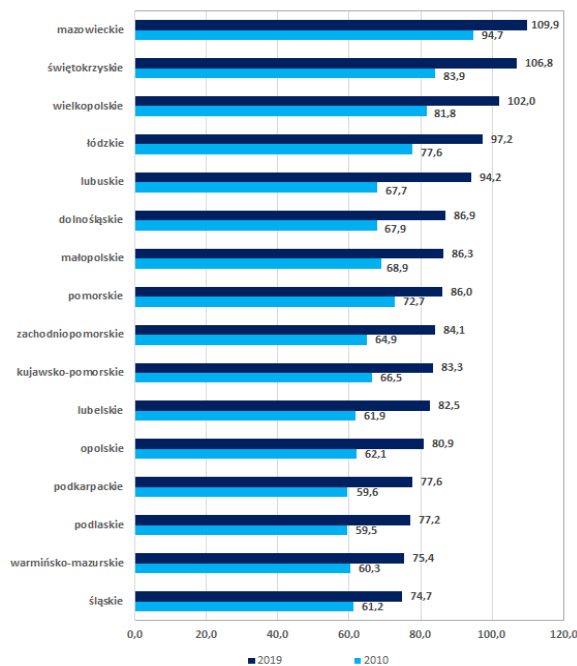
Rys. 36. Liczba pojazdów osobowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rys. 37. Liczba pojazdów ciężarowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W związku z planowaną realizacją Centralnego Portu Komunikacyjnego (gmina Baranów woj. mazowieckie), który ma powstać do 2027 r., przewiduje się pogorszenie warunków akustycznych, szczególnie dla gmin usytuowanych w północno-wschodniej części województwa.

¹²⁵ Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020, GIOŚ.

¹²⁶ „Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa łódzkiego (zadanie 3)” - 2017 (za Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020, GIOŚ).

¹²⁷ jw.

ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ ODPADAMI

Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska jest stale wzrastająca masa odpadów wytwarzanych zarówno w sektorze komunalnym, jak i w przemyśle. W okresie ostatnich 10 lat wzrost ten w stosunku do 2010 r. wyniósł odpowiednio – dla odpadów komunalnych 23%, a dla odpadów przemysłowych 34%. Odpady mają negatywny wpływ na czystość wód, gleby i powietrza, a ich składowanie dodatkowo powoduje konieczność wyłączenia z użytkowania terenów pod składowiska oraz stwarza konflikty krajobrazowe.

W analizowanym okresie w sektorze gospodarki odpadami komunalnymi zaobserwowano korzystną tendencję wzrostu udziału odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów o 24 p.p. do poziomu 32,6% w 2019 r. i jednocześnie spadku udziału odpadów deponowanych na składowiskach do poziomu 38,8% (o 43 p.p.). Natomiast w przypadku odpadów przemysłowych, stanowiących 91% odpadów wytwarzanych ogółem w 2019 r., widoczne były niekorzystne tendencje w ich zagospodarowaniu, np. spadek udziału odpadów poddanych odzyskowi do poziomu 5,4% (o 9,3 p.p.), przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu udziału odpadów unieszkodliwianych przez składowanie (ponad 80%).

Potencjalne zagrożenie dla środowiska w województwie łódzkim stanowi brak instalacji do zagospodarowania frakcji energetycznej (tzw. frakcji podsitowej), powstającej w procesie przetwarzania odpadów komunalnych, która ze względu na swoją wysoką kaloryczność, nie powinna być bezpośrednio deponowana na składowiskach odpadów. Potencjalnym zagrożeniem skażeniem środowiska jest również brak wystarczających mocy przerobowych do unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

Potencjalnym źródłem zagrożenia dla środowiska są instalacje do przetwarzania odpadów¹²⁸. W okresie ostatnich 10 lat nastąpił korzystny dla ochrony środowiska proces zmniejszania liczby funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych. Zamknięto ok. 60 składowisk nie spełniających wymogów ochrony środowiska i rozpoczęto ich rekultywację. W 2020 r. w województwie pozostawało 20 zamkniętych niezrekultywowanych składowisk, z czego 15 było w trakcie rekultywacji. W celu minimalizowania zagrożeń wynikających z gospodarki odpadami, do instalacji służących przetwarzaniu odpadów sukcesywnie wprowadzane są nowoczesne technologie, ze szczególnym naciskiem na ponowne wykorzystanie zawartych w nich cennych surowców.

Dużym problemem dla środowiska są również niezrekultywowane tereny składowisk odpadów, innych niż niebezpieczne i obojętne, na których nie były składowane odpady komunalne. Wynika to przede wszystkim z trudności identyfikacji właścicieli terenów tych składowisk oraz braku na ten cel środków finansowych. Mimo obserwowanego od 2010 r. korzystnego trendu wzrostu zagospodarowanej masy osadów ściekowych powstających w procesie oczyszczania ścieków (o 15,5 p.p., do wartości 51,7% wytworzonych osadów) nadal zagrożenie dla środowiska stanowi masa niezagospodarowanych komunalnych osadów ściekowych.

Znaczące zagrożenie dla środowiska, związane z pożarami lub skażeniem chemicznym, stanowi także nielegalne deponowanie odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”, wyrobiska poeksploatacyjne, zdegradowane tereny poprzemysłowe).

Rys. 38. Składowiska odpadów w województwie łódzkim w połowie 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne BPPWŁ

¹²⁸ Możliwość realizacji inwestycji związanych ze składowaniem i przetwarzaniem odpadów powinna być uzależniona od decyzji środowiskowych. Inwestycje te powinny być realizowane zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 r., poz. 523).

Źródłem potencjalnego zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi są również wyroby zawierające azbest, które po zinwentaryzowaniu, są unieszkodliwiane poprzez składowanie w przeznaczonych do tego celu kwaterach na 3 składowiskach (Płoszów - gm. Radomsko, Pukinin - gm. Rawa Mazowiecka, Młyńsko Wieś - gm. Biała). W latach 2010-2019 w województwie nastąpił ponad 44-krotny wzrost ilości unieszkodliwionych odpadów azbestowych, ale równoczesny 50-procentowy wzrost ilości odpadów zinwentaryzowanych powodował, że nadal do unieszkodliwienia pozostało ich ponad 94%, co wskazuje na relatywnie niską skuteczność usuwania tych odpadów.

RYZIKO WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII

Według danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi na terenie województwa łódzkiego w 2019 r. zlokalizowanych było: 7 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR), 22 zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR)¹²⁹. Poza tym w Łódzkiem zlokalizowanych jest 98 zakładów, w których występują substancje niebezpieczne w ilościach mogących spowodować wystąpienie zagrożenia dla ludzi i środowiska również poza ich terenem¹³⁰. Oprócz wymienionych zakładów w województwie funkcjonuje kilkaset stacji paliw, co również stwarza ryzyko wystąpienia awarii groźnych dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska.

Tab. 6. Zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

ZAKŁADY O DUŻYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ (ZDR)		
Lp.	Nazwa zakładu	Adres
1.	AmeriGas Polska Sp. z o.o. Oddział w Łodzi	93-231 Łódź, ul. Dostawcza 3
2.	Colep Polska Sp. z o.o.	97-410 Kleszczów, ul. Przemysłowa 10
3.	Eurofoam Polska Sp. z o.o. w Zgierzu	95-100 Zgierz, ul. Szczawińska 42
4.	PERN S.A. Baza Paliw Nr 1 w Kuluszkach	95-040 Kuluszki, ul. Naftowa 1
5.	ORLEN Paliwa Sp. z o.o. Terminal Gazu Płynnego w Nowej Brzeźnicy	98-331 Nowa Brzeźnica, ul. Dworcowa 15
6.	Centrum Dystrybucji UNILEVER	97-300 Piotrków Trybunalski, ul. gen. Sikorskiego 81
7.	FM Polska Spółka z o.o. Hala Nr 6 w P3 Piotrków Park	97-306 Grabica, Wola Bykowska 31
ZAKŁADY O ZWIĘKSZONYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ (ZZR)		
1.	Bałtykgaz Sp. z o.o. w Rumii - Rozlewnia Gazu Płynnego w Wieluniu	98-300 Wieluń, ul. Długosza 37
2.	Bialchem Group Sp. z o.o. w Białymstoku - Oddział Błaszki	98-235 Błaszki, ul. Kociołki 27
3.	Brenntag Polska Sp. z o.o. - Magazyn Specjalistyczny w Zgierzu	95-100 Zgierz, ul. Kwasowa 5
4.	DORGAS Dorota Łyżwa Centrum Dystrybucji Gazu Płynnego	98-313 Konopnica, ul. Szkolna 20
5.	Dystrybutor Gazu "Propan - Butan" - Ryszard Kaniewski	99-300 Kutno, ul. Wierzbie 2a
6.	EUROGLAS POLSKA Sp. z o.o.	97-225 Ujazd, ul. Niewiadów 65
7.	GAL-GAZ GALEWICE Sp. z o.o. Spółka Komandytowa	98-405 Galewice, ul. Zmyślona 11
8.	LINDE GAZ POLSKA Sp. z o.o. z/s w Krakowie Oddział w Łodzi	91-204 Łódź, ul. Traktorowa 145
9.	LOTOS - TERMINALE S.A. - Zakład w Piotrkowie Trybunalskim	97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Przemysłowa 43
10.	Nowa Chłodnia Łódź Sp. z o.o.	91-203 Łódź, ul. Traktorowa 170
11.	PEGAS GRUPA Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli	98-220 Zduńska Wola, ul. Ceramiczna 2
12.	Pfleiderer Prospan S.A.	98-400 Wieruszów, ul. Bolesławecka 10
13.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "Eko - Gaz" Jatczak Sp. Jawna	95-060 Brzeziny, ul. Waryńskiego 8
14.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe ROL-BUD Rozlewnia Gazu Płynnego w Ignacowie	97-340 Ignaców, gm. Rozprza
15.	Rozlewnia Gazu "Skiergaz" Henryk Sałkowski	96-126 Płyćwia 44, gm. Godzianów
16.	SAGA-GAZ Sp. o.o.	99-300 Kutno, ul. Bohaterów Walk n/Bzurą 4a
17.	Veolia Energia Łódź S.A. - EC 3	90-972 Łódź, ul. J. Andrzejewskiej 5
18.	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów	97-406 Bełchatów 5, ul. Energetyczna 7
19.	Cryogas M&T POLAND S.A.	95-015 Głowno, ul. Łódzka 2
20.	Zakład Produkcji Paliw Syntetycznych z Bioetanolu EKOBENZ Sp. z o.o.	97-410 Bogumiń, ul. Zachodnia 10
21.	PPHU TAMIR Mirosława Jasińska, Bogusław Młotkowski Sp. Jawna z/s w Brzezinach - Rozlewnia Gazu w Głownie	95-015 Głowno, ul. Kopernika 41b
22.	BAR-GAZ Braszak Ilona	98-285 Wróblew, ul. Smardzew 9a

Źródło: https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/powazne_awarie/zaklady_2019.xlsx

¹²⁹ Dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi według stanu na dzień 30.06.2019 r. (znak sprawy: WZ.0760.33.2019 z dnia 15 listopada 2019 r.). Projekt Programu Ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 wymienia 8 ZDR (Kuehne + Nagel Sp. z o.o., Wola Bykowska 34, 97-306 Grabica, LINDE GAZ POLSKA Sp. z o.o. w Krakowie, Oddział w Łodzi, ul. Traktorowa 145, 91-204 Łódź, natomiast nie wskazuje Centrum Dystrybucji UNILEVER) oraz 23 ZZR (w tym nie wskazane ww. tabeli - BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego Sp. z o.o. ul. Lodowa 103, 93-232 Łódź, BSG Sp. z o.o. ul. A. Struga 20, 95-100 Zgierz, TAP Kutno Sp. z o.o., ul. Poprzeczna 5, 99-300 Kutno, nie wskazuje natomiast w grupie ZZR LINDE GAZ POLSKA i Cryogas M&T POLAND S.A.).

¹³⁰ jw.

W 2019 r. według danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi transport materiałów niebezpiecznych o różnej zawartości (chemikalia, gazy, farby, rozcieńczalniki, materiały wybuchowe, ługi itp.) odbywał się odcinkami:

- autostrad (A1, A2),
- dróg ekspresowych (S8, S14),
- dróg krajowych (8, 12, 14, 42, 45, 60, 70, 71, 72, 74, 91, 92),
- wojewódzkich (473, 480, 481, 483, 484, 485, 486, 581, 582, 584, 702, 703, 704, 705, 707, 710, 713, 714, 715, 716, 726, 741, 742),
- powiatowych i gminnych (Baby-Lubiatów-Wolbórz-Studzianki-Golesze – Bronisławów, Baby – Biskupia Wola – Kruszów – Tuszyń – Rzgów – Kalinko),
- lokalnych (przez miasto Sulejów, Bełchatów – Grocholice – Rogowiec)¹³¹. Oprócz dróg kołowych materiały niebezpieczne przewożone są trasami kolejowymi (1, 3, 4, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 22, 24, 25, 33, 131, 146, 181, 541)¹³².

Poza opisanym powyżej transportem materiałów niebezpiecznych, ma miejsce transport magistralny różnego rodzaju rurociągami.

Centralne położenie regionu powoduje, że jego obszar jest szczególnie narażony na możliwość wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, które mogą być spowodowane intensywnym przewozem substancji niebezpiecznych szlakami drogowymi i kolejowymi. Największa koncentracja źródeł niebezpiecznych substancji chemicznych występuje na terenach przemysłowych zwłaszcza w rejonie Łodzi (m.in. terminal towarowy Łódź-Olechów), Bełchatowa, Piotrkowa Trybunalskiego i Zduńskiej Woli (Karsznice)¹³³.

W związku z nasileniem przewozów materiałów niebezpiecznych zarejestrowano także sukcesywny wzrost różnego rodzaju zdarzeń w transporcie drogowym i kolejowym, których w latach 2017-2019 na obszarze województwa łódzkiego odnotowano 140¹³⁴.

W zakresie przechowywania i transportu materiałów niebezpiecznych, na terenie województwa za najbardziej istotne zagrożenie dla człowieka i środowiska należy uznać stale wzrastającą częstotliwość przewozu substancji i materiałów niebezpiecznych po drogach i liniach kolejowych oraz brak odpowiednio wyposażonych parkingów dla uszkodzonych pojazdów przewożących takie substancje.

W 2019 r. nie odnotowano w województwie łódzkim zdarzeń o charakterze poważnej awarii. Natomiast w latach 2016-2018 zdarzenia tego typu wystąpiły kilkakrotnie (w 2016 r. wyciek benzyny na autostradzie A2 w Kozankach Wielkich; w 2017 r. wyciek kwasu propionowego w Łodzi oraz emisja do powietrza substancji chemicznej - formaliny technicznej w Zgierzu, ul. Boruty; w 2018 r. wyciek amoniaku w Kutnie, ul. Południowa, pożar na składowisku odpadów w Piotrkowie Trybunalskim, ul. Topolowa)¹³⁵.

¹³¹ Dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi według stanu na dzień 30.06.2019 r. (znak sprawy: WZ.0760.33.2019 z dnia 15 listopada 2019 r.).

¹³² Dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi według stanu na dzień 30.06.2019 r. (znak sprawy: WZ.0760.33.2019 z dnia 15 listopada 2019 r.).

¹³³ Projekt Programu Ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028.

¹³⁴ Zdarzenia z udziałem materiałów niebezpiecznych na obszarze województwa łódzkiego w latach 2017-2019 na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi (znak sprawy: WZ.0760.33.2019 z dnia 15 listopada 2019 r.).

¹³⁵ Projekt Programu Ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028.

Rys.39. Problemy środowiska wynikające z zagrożeń

Źródło: BPPWŁ, KWPS, RZGW, KPZK, ISOK, KWB Bełchatów, Starostwa Powiatowe.

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICE GMIN
- TERENY ROLNE I LEŚNE EKSTREMALNIE I SILNIE ZAGROŻONE SUSZĄ ROLNICZĄ WEDŁUG PROJEKTU PLANU PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM SUSZY
- OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIĄ (OBEJMUJĄCE OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ POZOSTAŁE OBSZARY WSKAZANE NA MAPACH ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO I STUDIUM OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ)
*łączny zasięg obszarów, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie (p=1%, woda 100-letnia) i wysokie (p=10%, woda 10-letnia) oraz obszar, na którym prawdopodobieństwo powodzi jest niskie (p=0,2%, woda 500-letnia)

- ZEUTROFIZOWANE RZĘKI, ZBIORNIKI
- OBSZAR NAJWIĘKSZEJ EUTROFIZACJI WÓD POWIERZCHNIOWYCH
- ISTNIEJĄCY LEJ DEPRESJI
- PROGNOZOWANY LEJ DEPRESJI
- OBSZARY DEGRADACJI POWIERZCHNI ZIEMI ZWIĄZANE Z ISTNIEJĄCĄ EKSPLOATACJĄ KOPALIN
- OBSZARY DEGRADACJI POWIERZCHNI ZIEMI ZWIĄZANE Z PROGNOZOWANĄ EKSPLOATACJĄ KOPALIN
- OSUWISKA ISTNIEJĄCE
- OBSZARY PREDYSPONOWANE DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH ZIEMI ORAZ TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

- ZAKŁADY O DUŻYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII
- ZAKŁADY O ZWIĘKSZONYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII
- NAJWIĘKSI EMITENCI ZANIECZYSZCZEŃ DO ATMOSFERY
- ZAMKNIĘTE SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH DO REKULTYWACJI

6. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI STRATEGII

W przypadku braku realizacji dokumentu obowiązywać będzie Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2020 przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r.

Potencjalne zmiany stanu środowiska, zarówno poprzez wdrażanie kierunków działań Strategii, jak i w przypadku odstąpienia od nich, w dużej mierze warunkowane będą procesami zachodzącymi w przestrzeni województwa. Obowiązująca Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2020 zakłada, że regionalna polityka rozwoju będzie realizowana w dwóch płaszczyznach: horyzontalnej (odnoszącej się do obszaru całego województwa, obejmującej trzy filary: spójność gospodarczą, społeczną i przestrzenną) oraz terytorialno-funkcjonalnej (realizowanej na terenie obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowanych obszarów funkcjonalnych). Dokument porusza wiele aspektów, m.in. problematykę związaną z ochroną środowiska, a kierunki działań zapewniają zrównoważony rozwój województwa.

Ze względu na kończący się okres obowiązywania obecnej Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2020 oraz zmiany dotyczące kluczowych dokumentów strategicznych na różnych poziomach, zachodzi konieczność dostosowania jej zapisów m.in. w kontekście dokumentów:

▪ europejskich:

1. Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027 r.¹³⁶;
2. Europejski Zielony Ład¹³⁷;
3. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju¹³⁸;

▪ krajowych:

1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)¹³⁹;
2. Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej (CPK)¹⁴⁰;
3. Polityka energetyczna Polski do 2040 r.¹⁴¹;
4. Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej¹⁴²;
5. oraz dokumentów uchylonych: Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030¹⁴³ i Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (SOR - z perspektywą do 2030 r.)¹⁴⁴;

▪ regionalnych:

1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi¹⁴⁵.

Jednym z elementów Prognozy jest analiza stanu w przypadku braku realizacji założeń Strategii, tzw. wariantu „0”. Ocena ta odnosi się do czysto hipotetycznego scenariusza, jaki mógłby mieć miejsce w sytuacji, gdyby odstąpiono od aktualizacji Strategii, rezygnując tym samym ze wsparcia, jakie niesie ze sobą opracowanie tego dokumentu. Skonkretyzowane w sferze przestrzennej (dla której celem strategicznym jest Atrakcyjna i dostępna przestrzeń) wyzwania (m.in. środowiskowe) oraz cele operacyjne i kierunki działań,

¹³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 maja 2018 r. ustanawiające wspólne przepisy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz potrzeby Funduszu Azyłu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz COM(2018) 375 oraz projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce (wersja do konsultacji społecznych, styczeń 2021 r.), Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

¹³⁷ Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski Zielony Ład z 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final.

¹³⁸ Przyjęta przez zgromadzenie ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r.

¹³⁹ Przyjęta Uchwałą Nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. (Monitor Polski 2019, poz. 1060).

¹⁴⁰ Przyjęta Uchwałą Nr 173/2017 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność - Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej.

¹⁴¹ Przyjęta przez Radę Ministrów 2 lutego 2021 r.

¹⁴² Przyjęta Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (M.P. 2019, poz. 794).

¹⁴³ Utraciła moc z dniem 13.11.2020 r. na podstawie art. 33 Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 1378).

¹⁴⁴ Uchylona z dniem 13.11.2020 r. na podstawie Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 1378).

¹⁴⁵ Przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego 28 sierpnia 2018 r. Uchwałą nr LV/679/18/ w sprawie uchwalenia „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi”.

w tym adaptacyjność do zmian klimatycznych, szeroko pojęta ochrona i kształtowanie krajobrazu czy racjonalizacja gospodarki odpadami, nie zostaną rozwiązane i zrealizowane.

Ponadto, o wdrażaniu celu horyzontalnego Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo będzie świadczyć racjonalne gospodarowanie przestrzenią. W przypadku odstąpienia od realizacji Strategii również w tym zakresie należy spodziewać się niekorzystnych zmian, skutkujących brakiem ładu przestrzennego, nieracjonalną gospodarką terenami czy słabym wdrażaniem koncepcji zrównoważonego rozwoju na wszystkich szczeblach administracji publicznej (mniejsze wykorzystanie instrumentów zlecania zadań publicznych z uwzględnieniem aspektów ekologicznych tzw. „zielonych zamówień”).

Czynnikami bezpośrednio wywołującymi zmiany w środowisku w wyniku odstąpienia od realizacji celów strategicznych oraz celu horyzontalnego Strategii będą:

- fragmentacja środowiska przyrodniczego, w tym m.in. zmniejszenie różnorodności biologicznej,
- niewystarczająco spójny system obszarów chronionych województwa,
- niski udział obszarów objętych ochroną prawną,
- niska lesistość,
- niekontrolowana suburbanizacja,
- nadmierne zakwaszenie i przesuszenie gleb,
- deficyt wód,
- wysokie zagrożenie występowania suszy,
- bardzo mała zdolność retencyjna zlewni,
- silnie zanieczyszczone i zeutrofizowane wody powierzchniowe,
- przestarzałe sieci wodociągowe i stacje uzdatniania wraz z ujęciami wody,
- niewystarczająco rozbudowane systemy kanalizacji,
- niewielki udział zakładów przemysłowych ponownie wykorzystujących oczyszczone ścieki do celów produkcyjnych,
- ekstremalne zjawiska pogodowe (upały, deszcze nawalne, intensywne burze, powodzie nagłe/miejskie, podtopienia, wichury),
- utrudniona infiltracja wód opadowych,
- niewystarczająco rozbudowany system błękitno-zielonej infrastruktury,
- zagrożenie i ryzyko powodziowe,
- bardzo niska jakość powietrza,
- niekorzystny klimat akustyczny,
- niezrekultywowane zamknięte składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne¹⁴⁶,
- wysoki udział odpadów przemysłowych składowanych w odpadach wytworzonych,
- odpady zawierające azbest,
- powstawanie miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”, zdegradowane tereny poprzemysłowe),
- niewystarczający poziom świadomości ekologicznej mieszkańców województwa m.in. w zakresie selektywnej zbiórki odpadów (w tym odpadów niebezpiecznych), spalania odpadów, gospodarowania wodą, ochrony powietrza,
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii,
- zły stan zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego.

Natomiast, **konsekwencjami** zmian w środowisku w wyniku odstąpienia od realizacji celów strategicznych oraz celu horyzontalnego Strategii będą:

- brak ciągłości systemu obszarów chronionych województwa oraz słabe powiązania przyrodnicze z sąsiednimi województwami,
- niewielka powierzchnia obszarów prawnie chronionych,
- niewystarczająca ochrona walorów przyrodniczych, w tym częściowa utrata różnorodności biologicznej,

¹⁴⁶ Możliwość realizacji inwestycji związanych ze składowaniem i przetwarzaniem odpadów powinna być uzależniona od decyzji środowiskowych. Inwestycje te powinny być realizowane zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 r., poz. 523).

- postępująca presja urbanizacyjna,
- zmniejszenie drożności korytarzy przewietrzających,
- zaburzanie i ograniczanie kształtowania stref ekotonowych,
- zmniejszenie lesistości województwa,
- pogłębianie procesu stepowienia, zwłaszcza na obszarach o wysokim niedoborze wody ekstremalnie i silnie zagrożonych suszą rolniczą,
- zmniejszenie liczby gatunków roślin i zwierząt, w tym rzadkich i zagrożonych wyginięciem oraz siedlisk przyrodniczych, w szczególności na obszarach objętych ochroną prawną,
- ograniczenie powierzchni terenów biologicznie czynnych, w tym trwałych użytków zielonych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- rozpraszenie zabudowy i brak ładu przestrzennego,
- degradacja krajobrazu i utrata różnorodności biologicznej skutkująca fragmentacją oraz postępującą presją urbanizacyjną, szczególnie w rejonach obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych,
- dalsza degradacja walorów przyrodniczo-krajobrazowych w wyniku eksploatacji węgla brunatnego ze złóż Bełchatów-pole Bełchatów oraz Bełchatów-pole Szczerców,
- zwiększona wrażliwość na skutki suszy,
- pogłębiający się niedobór wody,
- zwiększanie uciążliwości klimatycznych, szczególnie na obszarach zurbanizowanych (m.in. wyspa ciepła, zagrożenie lokalnymi podtopieniami, uciążliwe skutki długotrwałej suszy),
- zahamowanie/spowolnienie rozwoju systemów błękitno-zielonej infrastruktury,
- spadek jakości gleb w wyniku nadmiernego nawożenia oraz stosowania środków ochrony roślin,
- niewystarczająca poprawa zasobów wód powierzchniowych,
- nasilenie eutrofizacji wód powierzchniowych,
- powolna i niewystarczająca poprawa jakości wód powierzchniowych,
- niewystarczająca poprawa zdolności retencyjnych zlewni,
- nieracjonalna gospodarka wodno-ściekowa oraz gospodarka odpadami stwarzające zagrożenie dla zasobów i jakości wód podziemnych (szczególnie w strefach ONO i OWO),
- niewystarczające niwelowanie zaburzonych warunków hydrologicznych w wyniku eksploatacji węgla brunatnego ze złóż Bełchatów-pole Bełchatów oraz Bełchatów-pole Szczerców,
- niewystarczająco rozbudowane systemy kanalizacji,
- presja urbanizacyjna na tereny zagrożenia powodziowego,
- powolna poprawa jakości powietrza,
- kumulowanie się dużych ładunków szkodliwych substancji na niewielkiej przestrzeni, o dużej gęstości zaludnienia i niekorzystnych warunkach przewietrzania, sprzyjających powstawaniu zjawiska smogu,
- zahamowanie rozwoju proekologicznego transportu,
- zwiększanie uciążliwości akustycznych,
- niesprawne systemy selektywnego zbierania odpadów,
- obciążanie środowiska odpadami komunalnymi,
- niewystarczające tempo procesów rekultywacji składowisk odpadów,
- niska skuteczność usuwania odpadów zawierających azbest,
- spowolnienie tempa podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- zagrożenie związane ze składowaniem i transportem materiałów niebezpiecznych,
- pogarszający się stan zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego.

Wyrazem operacjonalizacji celów Strategii oraz stosowanego na poziomie krajowym podejścia projektowego są Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne (ZPS). Przedsięwzięcia te są wyborem strategicznym i priorytetyzacją działań ujętych w ramach polityki rozwoju. Każde z przedsięwzięć pozwoli na zintegrowanie celów i działań sformułowanych w sferach: gospodarczej, społecznej, przestrzennej i zarządczej, co przy uwzględnieniu działań podnoszących sprawność zarządzania województwem łódzkim umożliwi osiągnięcie efektu synergii w realizacji Strategii i dążeniu do zrównoważonego rozwoju województwa. Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne stanowią wiązki projektów, których zasadniczym celem jest osiągnięcie oddziaływania w ramach

wszystkich sfer określonych w Strategii. W ramach ZPS nastąpi konsolidacja sił i środków w najważniejszych z punktu widzenia rozwoju województwa obszarach wymagających wsparcia. Na siedem Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych, trzy związane są bezpośrednio z problematyką środowiska przyrodniczego: (1. Innowacyjne Łódzkie, 5. Zielone i Aktywne Łódzkie, 6. Czyste Środowisko). W przypadku odstąpienia od realizacji wskazanych w Strategii ZPS, przypuszczalnie nastąpi:

- zmniejszenie adaptacyjności do postępujących zmian klimatycznych, przyczyniających się do pogłębiania deficytu wód powierzchniowych województwa oraz negatywnie wpływających na rozwój rolnictwa,
- zahamowanie wzrostu świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą,
- pogarszanie lokalnych warunków mikroklimatycznych wpływających na stan zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego,
- zmniejszenie retencjonowania wód na obszarach zlewni,
- zwiększenie poziomu zanieczyszczenia wód powierzchniowych,
- brak kontynuacji uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej,
- nasilenie skutków zmian klimatycznych,
- zmniejszenie odporności województwa na klęski żywiołowe,
- zahamowanie/spowolnienie rozwoju systemów błękitno-zielonej infrastruktury,
- zahamowanie rozwoju termomodernizacji budynków oraz wymiany nieefektywnych źródeł ciepła,
- wzrost niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego,
- wzrost emisji liniowej pochodzenia komunikacyjnego (samochodowego),
- niedoinwestowanie taboru niskoemisyjnego,
- zahamowanie rozwoju węzłów przesiadkowych oraz systemów elektromobilności,
- zahamowanie rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE),
- brak przyrostu stref zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych w miastach,
- brak spójności systemu obszarów chronionych województwa,
- częściowa utrata różnorodności biologicznej i zwiększenie udziału zdegradowanych ekosystemów,
- zahamowanie rozwoju systemów monitorowania poziomu zanieczyszczenia powietrza,
- pogarszanie jakości życia mieszkańców województwa, w efekcie stanu ich zdrowia,
- nieracjonalne wydatkowanie środków na cele związane z ogrzewaniem domów,
- zahamowanie rozwoju sektora materiałów budowlanych, zwłaszcza w zakresie termomodernizacji, technologii oczyszczania powietrza czy eko-budownictwa,
- zmniejszenie atrakcyjności przestrzeni do zamieszkania oraz spędzania wolnego czasu w miastach,
- zmniejszenie wykorzystania odpadów jako źródła surowców oraz energii,
- niesprawny system zbierania, segregowania i przetwarzania odpadów,
- zahamowanie tempa rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów komunalnych oraz likwidacji miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich wysypisk),
- ograniczenie rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zwiększenie ilości odpadów trafiających do środowiska,
- zwiększenie powierzchni zajmowanych przez składowiska i pogorszenie lokalnych walorów krajobrazowych.

Zapewnienie optymalnych warunków środowiskowych w województwie jest możliwe przy uznaniu ochrony środowiska za jeden z kluczowych celów rozwojowych, któremu towarzyszyć będzie delegowanie odpowiednich środków finansowych. W sytuacji braku realizacji Strategii może nastąpić zaostrenie konfliktów pomiędzy potrzebami ochrony środowiska a rozwojem województwa łódzkiego, zahamowanie przemian dla środowiska oraz degradacja walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych.

V. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ STRATEGII NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000

1. ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ STRATEGII NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Zgodnie z przyjętą metodologią ocenę wpływu zapisów Strategii na środowisko przeprowadzono z uwzględnieniem sposobu i charakteru ich oddziaływania. W ocenie macierzowej przyjęto założenie, że realizacja zapisów Strategii będzie przebiegała z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technologii, minimalizując tym samym stopień negatywnego oddziaływania na środowisko.

Na podstawie przygotowanych macierzy oceny (tab. 7, 8, 9, 10) opracowano zestawienia w formie tabelarycznej prezentujące łączną ocenę wpływu na środowisko kierunków działań wskazanych w Strategii w ramach sfer – celów strategicznych, celów operacyjnych i celu horyzontalnego (tab. 11, 12, 13, 14).

W macierzach oceny (tab. 7, 8, 9, 10) zastosowano następujące oznaczenia:

Sposób oddziaływania	
	Pozytywny
	Negatywny
	Minimalny negatywny
	Zmienny (pozytywny, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne)
	Brak wpływu
Charakter oddziaływania	
<i>Bezpośredniość oddziaływania</i>	
B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
W	Wtórne ¹⁴⁷
<i>Czas trwania oddziaływania</i>	
D	Długoterminowe
SR	Średnioterminowe
K	Krótkoterminowe
<i>Częstotliwość oddziaływania</i>	
S	Stałe
C	Chwilowe

Biorąc pod uwagę wyniki uzyskanej oceny przygotowano syntetyczną analizę sposobu i charakteru oddziaływania celów operacyjnych i horyzontalnego na poszczególne komponenty środowiska, wskazując najbardziej i najmniej obciążone oddziaływaniem negatywnym (Załącznik 3).

W kolejnym etapie opracowania analizy, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska (receptorów oddziaływania), przygotowano szczegółowy opis potencjalnych oddziaływań pozytywnych i negatywnych wraz z propozycją rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym potencjalnych inwestycji.

¹⁴⁷ Nie zostało zidentyfikowane na etapie oceny.

Tab. 7. Ocena wpływu kierunków działań w ramach celów operacyjnych sfery gospodarczej Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska

1. SFERA GOSPODARCZA – CEL STRATEGICZNY: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA																
Wybrane komponenty środowiska, (receptory oddziaływania)	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Kierunki działań (źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 1.1. ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU BADAWCZEGO I INNOWACYJNEGO															
1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.1.2. Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.1.3. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.1.4. Wykorzystanie istniejących i kształtujących się potencjałów stymulujących rozwój gospodarczy	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
Kierunki działań (źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 1.2. PODNOSZENIE JAKOŚCI KAPITAŁU LUDZKIEGO															
1.2.1. Zwiększenie atrakcyjności uczelni w województwie łódzkim	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.2.2. Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.2.4. Rozwój kompetencji kluczowych	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
Kierunki działań (źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 1.3. WSPARCIE ROZWOJU MŚP															
1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.3.2. Wspieranie usieciowienia MŚP	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S
Kierunki działań (źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 1.4. ROZWÓJ SEKTORA ROLNEGO I ZWIĘKSZENIE JEGO KONKURENCYJNOŚCI															
1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej	x	x	x	B D S	x	P D S	B D S	P D S	P D S	B D S	x	x	x	B D S	B D S	B D S
1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych	x	B D S	x	P D S	P D S	P D S	x	B D S	B D S	B D S	x	x	x	B D S	B D S	B D S

Tab. 8. Ocena wpływu kierunków działań w ramach celów operacyjnych sfery społecznej Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska

2. SFERA SPOŁECZNA – CEL STRATEGICZNY: OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS																
Wybrane komponenty środowiska, (receptory oddziaływania)	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Kierunki działań (źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 2.1. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO															
2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	B D S
2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	B D S	P D S	B D S	B D S
2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji	B K S	B K S	x	x	x	x	x	x	x	x	x	B D S	P D S	P D S	P D S	P D S
2.1.4. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S	B D S	B D S
Kierunki działań (źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 2.2. POPRAWA STANU ZDROWIA MIESZKAŃCÓW															
2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	B D S	B D S
2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	B D S	B D S
2.2.3. Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	B D S
Kierunki działań (źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 2.3. OGRANICZENIE SKALI UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO															
2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem	x	x	x	P D S	P D S	P D S	P D S	x	x	x	x	x	x	x	B D S	B D S
2.3.2. Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	B D S
2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	P D S

Tab. 9. Ocena wpływu kierunków działań w ramach celów operacyjnych sfery przestrzennej Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska

3. SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ																
Wybrane komponenty środowiska, (receptory oddziaływania)	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Kierunki działań (Źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA															
3.1.1. Poprawa jakości powietrza	B D S	B D S	x x	x x	x x	P D S	P D S	B D S	B K S	B D S	P D S	P D S	x D S	B D S	B D S	P D S
3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości	B SR C	B SR C	x x	B D S	B D S	P D S	P D S	B SR S	B K C	B SR C	B K C	B K C	x D S	B D S	B D S	P D S
3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S
3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B SR S	B SR C	B SR S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S
Kierunki działań (Źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU															
3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego	B K C	B K C	x x	B K C	P K C	P D S	x D S	B K C	B K C	B K C	B D S	B D S	x D S	B D S	B D S	B D S
3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	B D S	B K C	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S
3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	P D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S
Kierunki działań (Źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ															
3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S
3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S
3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa	x x	x x	x x	x x	x x	P D S	B K S	x K C	B K C	x x	x x	x x	x x	x x	B D S	B D S
3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	x D S	x D S	P D S	B D S
3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	x D S	B D S	B D S	B D S
Kierunki działań (Źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE															
3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	B D S	B D S	B SR S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S
3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego	B K S	B D S	B D S	x x	x x	P D S	B D S	B SR S	B SR S	B SR S	B D S	B SR S	B SR S	B SR S	B D S	P D S

3. SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ																
Wybrane komponenty środowiska (receptory oddziaływania)	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Kierunki działań (Źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI															
3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	x	x	B D S	B D S	P D S
3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S
3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	B D S	B D S	B D S	x	x	x	x	B D S	B K S	B D S	B D S	x	x	B D S	B D S	P D K C
Kierunki działań (Źródła generujące oddziaływania)	CEL OPERACYJNY 3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH															
3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	B K S	B K S	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	B D S	B D S	P D S
3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	B D S	P D S

Tab. 10. Ocena wpływu kierunków działań w ramach celu horyzontalnego Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska

ZARZĄDZANIE ROZWOJEM																
Wybrane komponenty środowiska (receptory oddziaływania)	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Kierunki działań (Źródła generujące oddziaływania)	CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNI I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO															
a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	B D S
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	B D S
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	P D S	B D S
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S

Podsumowujące oceny wpływu celów, kierunków działań zapisanych w Strategii na środowisko tego obszaru.

Tab. 11. Ocena wpływu na środowisko celów operacyjnych i kierunków działań sfery gospodarczej Strategii

1. SFERA GOSPODARCZA – CEL STRATEGICZNY: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA										
CEL OPERACYJNY	1.1. ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU BADAWCZEGO I INNOWACYJNEGO									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.1.2. Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.1.3. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.1.4. Wykorzystanie istniejących i kształtujących się potencjałów stymulujących rozwój gospodarczy	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
CEL OPERACYJNY	1.2. PODNOSZENIE JAKOŚCI KAPITAŁU LUDZKIEGO									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
1.2.1. Zwiększenie atrakcyjności uczelni w województwie łódzkim	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.2.2. Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.2.4. Rozwój kompetencji kluczowych	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
CEL OPERACYJNY	1.3. WSPARCIE ROZWOJU MŚP									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.3.2. Wspieranie usieciowienia MŚP	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	2,00	12,50	0,00	0,00	1,75	10,94	0,00	0,00	12,25	76,56
CEL OPERACYJNY	1.4. ROZWÓJ SEKTORA ROLNEGO I ZWIĘKSZENIE JEGO KONKURENCYJNOŚCI									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej	2,00	12,50	0,00	0,00	7,00	43,75	0,00	0,00	7,00	43,75
1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych	10,00	62,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,00	37,50
ŚREDNIA	6,00	37,50	0,00	0,00	3,50	21,88	0,00	0,00	6,50	40,63

ŚREDNIA DLA CELU STRATEGICZNEGO: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
	8,50	18,75	0,00	0,00	1,75	5,47	0,00	0,00	41,75	75,78

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 12. Ocena wpływu na środowisko celów operacyjnych i kierunków działań sfery społecznej Strategii

2. SFERA SPOŁECZNA – CEL STRATEGICZNY: OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS										
CEL OPERACYJNY	2.1. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury	4,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,00	75,00
2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji	4,00	25,00	0,00	0,00	1,00	6,25	2,00	12,50	9,00	56,25
2.1.4. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej	4,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,00	75,00
ŚREDNIA	3,50	21,88	0,00	0,00	0,25	1,56	0,50	3,13	11,75	73,44
CEL OPERACYJNY	2.2. POPRAWA STANU ZDROWIA MIESZKAŃCÓW									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
2.2.3. Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
CEL OPERACYJNY	2.3. OGRANICZENIE SKALI UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
	6,00	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	62,50
2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem	6,00	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	62,50
2.3.2. Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług)	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	3,33	20,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,67	79,17
ŚREDNIA DLA CELU STRATEGICZNEGO: OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS	Wpływ na środowisko									
Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
10,00	18,40	0,00	0,00	0,33	0,52	0,67	1,04	42,33	80,03	

Tab. 13. Ocena wpływu na środowisko celów operacyjnych i kierunków działań sfery przestrzennej Strategii

3. SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ										
CEL OPERACYJNY	3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
3.1.1. Poprawa jakości powietrza	6,00	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	6,00	37,50	4,00	25,00
3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości	6,00	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	8,00	50,00	2,00	12,50
3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody	14,00	87,50	0,00	0,00	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych	8,00	50,00	0,00	0,00	4,00	25,00	4,00	25,00	0,00	0,00
ŚREDNIA	8,50	53,13	0,00	0,00	1,50	9,38	4,50	28,12	1,50	9,38
CEL OPERACYJNY	3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego	6,00	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	7,00	43,75	3,00	18,75
3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	14,00	87,50	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	12,50	0,00	0,00
3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni	16,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŚREDNIA	12,00	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	18,75	1,00	6,25
CEL OPERACYJNY	3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa	2,00	12,50	9,00	56,25	4,00	25,00	1,00	6,25	0,00	0,00
3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych	4,00	25,00	8,00	50,00	4,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa	2,00	12,50	0,00	0,00	3,00	18,75	0,00	0,00	11,00	68,75
3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym	5,00	31,25	0,00	0,00	9,00	56,25	0,00	0,00	2,00	12,50
3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych	2,00	12,50	3,00	18,75	10,00	62,50	0,00	0,00	1,00	6,25
ŚREDNIA	3,00	18,75	4,00	25,00	6,00	37,50	0,20	1,25	2,80	17,50
CEL OPERACYJNY	3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	1,00	6,25	4,00	25,00	11,00	68,75	0,00	0,00	0,00	0,00
3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego	4,00	25,00	0,00	0,00	3,00	18,75	7,00	43,75	2,00	12,50
ŚREDNIA	2,50	15,63	2,00	12,50	7,00	43,75	3,50	21,88	1,00	6,25

CEL OPERACYJNY		3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	2,00	12,50	7,00	43,75	5,00	31,25	0,00	0,00	2,00	12,50	
3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	16,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	1,00	6,25	2,00	12,50	6,00	37,50	1,00	6,25	6,00	37,50	
ŚREDNIA	6,33	39,58	3,00	18,75	3,67	22,92	0,33	2,08	2,67	16,67	
CEL OPERACYJNY		3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	1,00	6,25	1,00	6,25	3,00	18,75	0,00	0,00	11,00	68,75	
3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
ŚREDNIA	1,50	9,38	0,50	3,13	1,50	9,38	0,00	0,00	12,50	78,13	
ŚREDNIA DLA CELU STRATEGICZNEGO: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
	18,67	35,24	5,67	9,90	10,67	20,49	6,00	12,01	9,67	22,36	

Źródło: opracowanie własne.

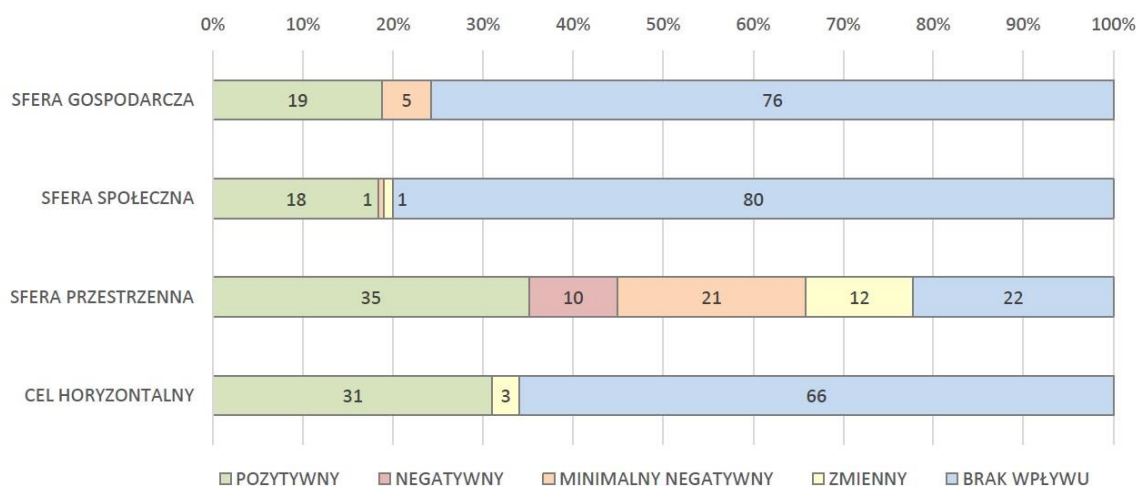
Tab. 14. Ocena wpływu na środowisko kierunków działań celu horyzontalnego Strategii

CEL HORYZONTALNY		EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO									
Kierunki działań	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego	14,00	87,50	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	12,50	0,00	0,00	
ŚREDNIA DLA CELU HORYZONTALNEGO: EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
	5,00	31,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	3,13	10,50	65,63	

Źródło: opracowanie własne.

Interpretując udział poszczególnych rodzajów wpływu kierunków działań Strategii na wybrane komponenty, należy uznać, że **zapisy SRWŁ 2030 w większości pozostają bez wpływu** na komponenty środowiska. Oznacza to, że potencjalne działania wynikające z ich realizacji nie ingerują w środowisko przyrodnicze. Wynika to z faktu, że **kierunki działań formułowane są z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju**. Ponadto Strategia jest dokumentem formułującym zapisy na dużym poziomie ogólności, a większość kierunków działań dotyczy aspektów społeczno-gospodarczych, dla których realizacja będzie miała **charakter nieinwestycyjny**. Dlatego też **brak wpływu w największym stopniu dotyczy kierunków działań ze sfery gospodarczej (76%), społecznej (80%) oraz celu horyzontalnego (66%)**, dla których kolejnym zidentyfikowanym znaczącym oddziaływaniem był wpływ pozytywny na środowisko. Znacznie **większe zróżnicowanie rodzajów oddziaływań wykazują kierunki działań w sferze przestrzennej**, której wpływ na poszczególne komponenty środowiska ma przede wszystkim charakter pozytywny (35%), jednak odnotowano również istotny udział oddziaływań o charakterze minimalnie negatywnym (21%), negatywnym (10%) i zmiennym (12%). Dywersyfikacja oddziaływań wynika z działań na rzecz intensywniejszego niż w innych celach strategicznych rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Najbardziej inwazyjne w stosunku do komponentów środowiska są kierunki działań zapisane w ramach celów operacyjnych: 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej oraz 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie. W tych kierunkach działania nastawione będą na budowę infrastruktury transportowej oraz elektroenergetycznej. Inwestycje z tych dziedzin, wkraczając w tereny dotąd niezainwestowane, mogą potencjalnie skutkować przekształceniami komponentów środowiska. Jednocześnie należy podkreślić **przewagę wpływów o charakterze pozytywnym** oraz zmiennym na komponenty środowiska w ramach kierunków działań w celach operacyjnych 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska oraz 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu.

Rys. 40. Udział poszczególnych rodzajów wpływu kierunków działań Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach sfer i celu horyzontalnego

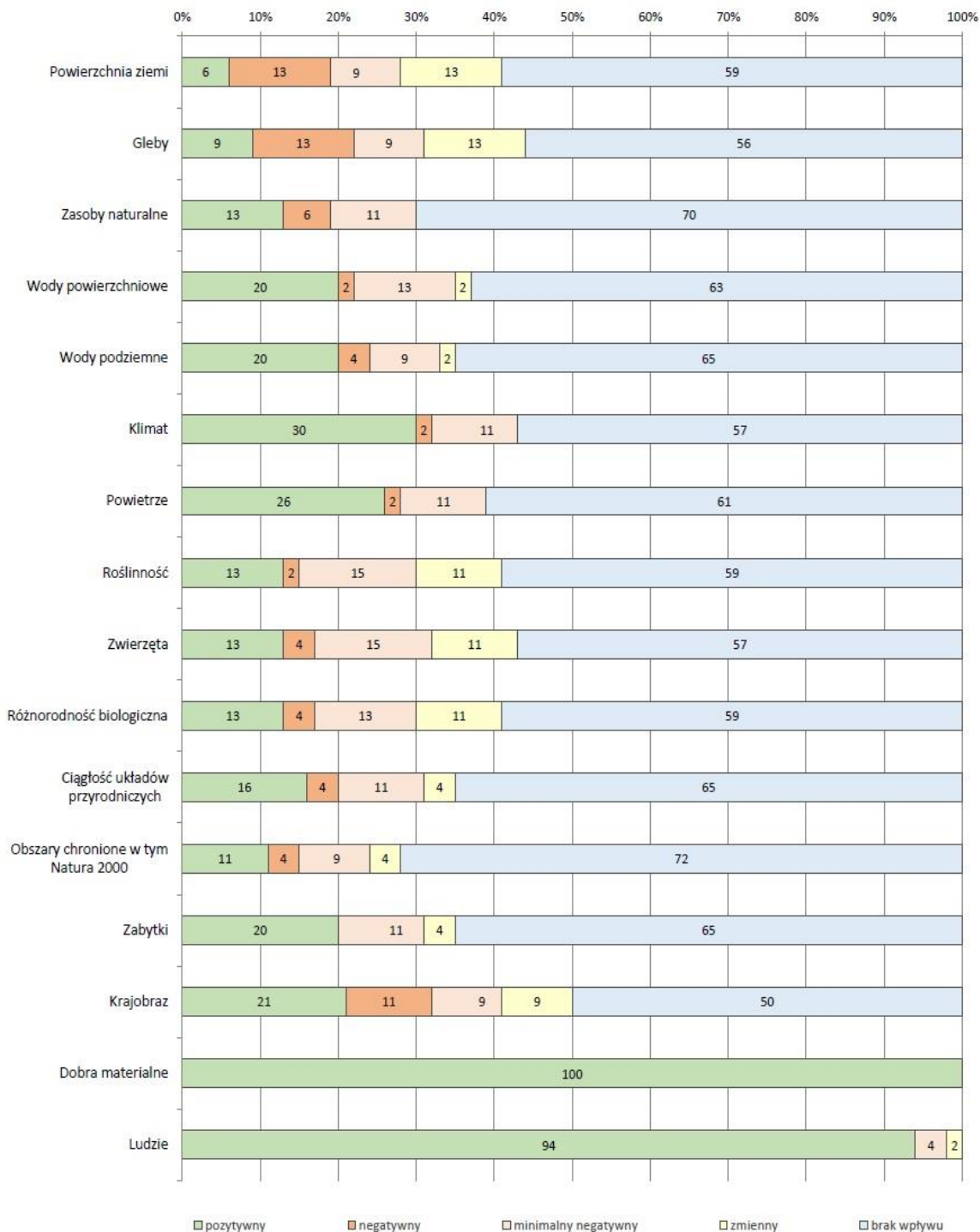
Źródło: opracowanie własne.

W wyniku przeprowadzonej analizy wpływu kierunków działań Strategii na 16 komponentów środowiska stwierdzono, iż **wszystkie zapisy kierunkowe będą pozytywnie oddziaływały na dobra materialne (100%)** oraz prawie wszystkie na **ludzi (94%)**. Istotny pozytywny wpływ zapisów SRWŁ 2030 pojawia się przy komponentach: powietrze oraz klimat (odpowiednio 26 i 30%). W pozostałych 12 komponentach pozytywny wpływ na środowisko zawiera się w przedziale od 6% do 21%. Ponadto ustalenia Strategii w znacznym stopniu charakteryzują się **brakiem wpływu na większość analizowanych komponentów**, który kształtuje się w przedziale 50% - 72%.

Zapisy Strategii będą wywierały najbardziej negatywny wpływ na komponenty: powierzchnia ziemi (13%), gleby (13%) i krajobraz (11%). Dla reszty komponentów negatywny wpływ przyjmuje wartości od 0% do 6%. Zidentyfikowano również wpływ minimalny negatywny dla prognozowanych oddziaływań na roślinność

i zwierzęta, (po 15%). Natomiast w odniesieniu do pozostałych 13 komponentów osiąga on wartości nie przekraczające 13%. Niewielki wpływ zapisów SRWŁ 2030 na każdy element środowiska odnotowano dla oddziaływania zmiennego (od 0% do 13%).

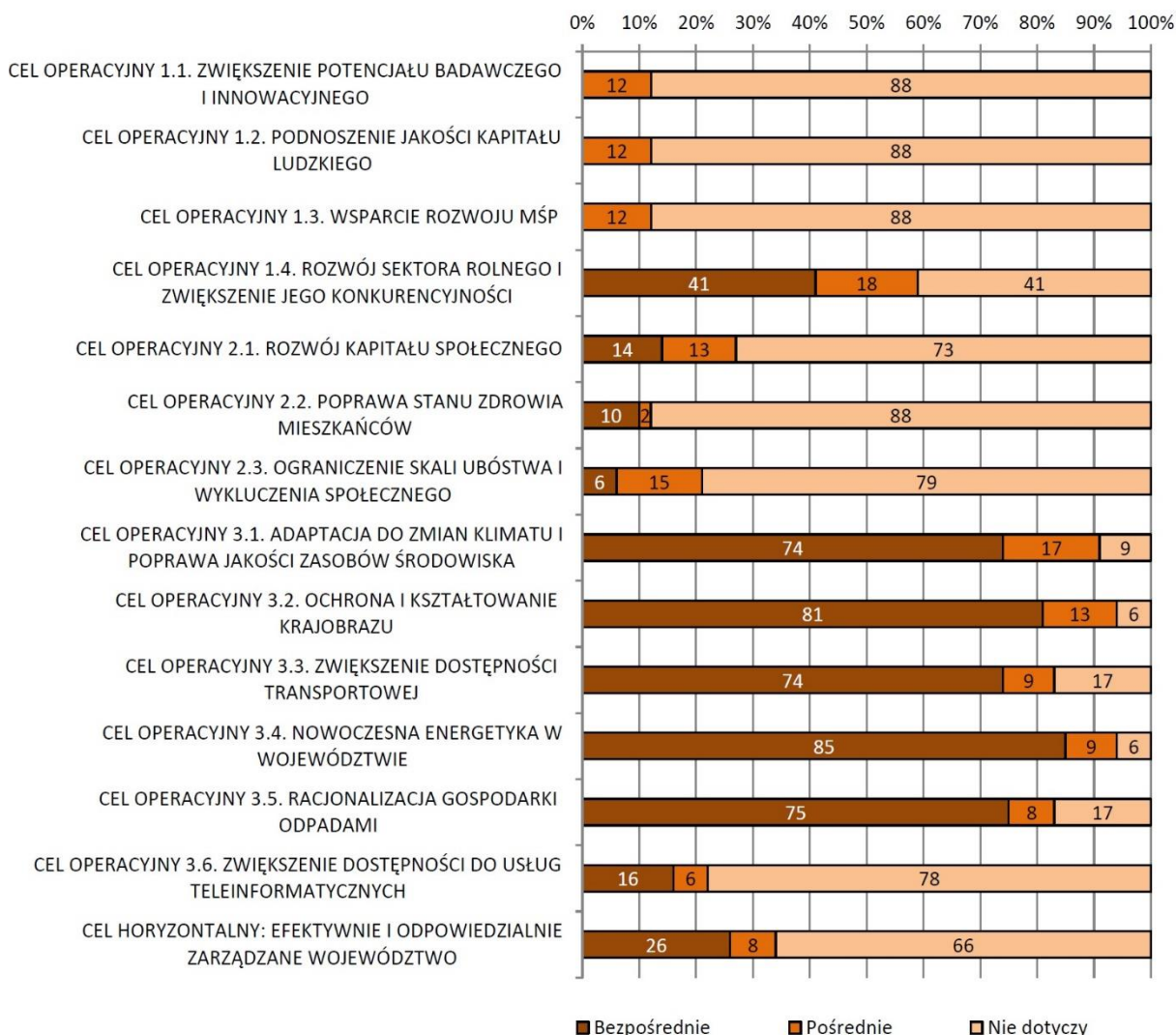
Rys. 41. Rodzaj wpływu kierunków działań Strategii na wybrane komponenty środowiska

Źródło: opracowanie własne.

Analizując **bezpośredniość** oddziaływań należy uznać, że oddziaływania o charakterze bezpośrednim będą dotyczyły tych celów operacyjnych, w ramach których przewidziane kierunki działań będą wiązały się z realizacją inwestycji o charakterze infrastrukturalnym. Dotyczy to zapisów, celów operacyjnych sfery przestrzennej: 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. Udział oddziaływań bezpośrednich kształtuje się w tych celach na poziomie od 74% do 85%. Pośredni wpływ na środowisko dość wyraźnie zaznacza się w celach 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 2.3. 3.1. i 3.2., i zawiera się w przedziale od 12 do 18%. W pozostałych szacuje się pośrednie oddziaływanie zaledwie na poziomie kilku procent. Na etapie oceny żaden zapis Strategii nie generuje oddziaływań wtórnych.

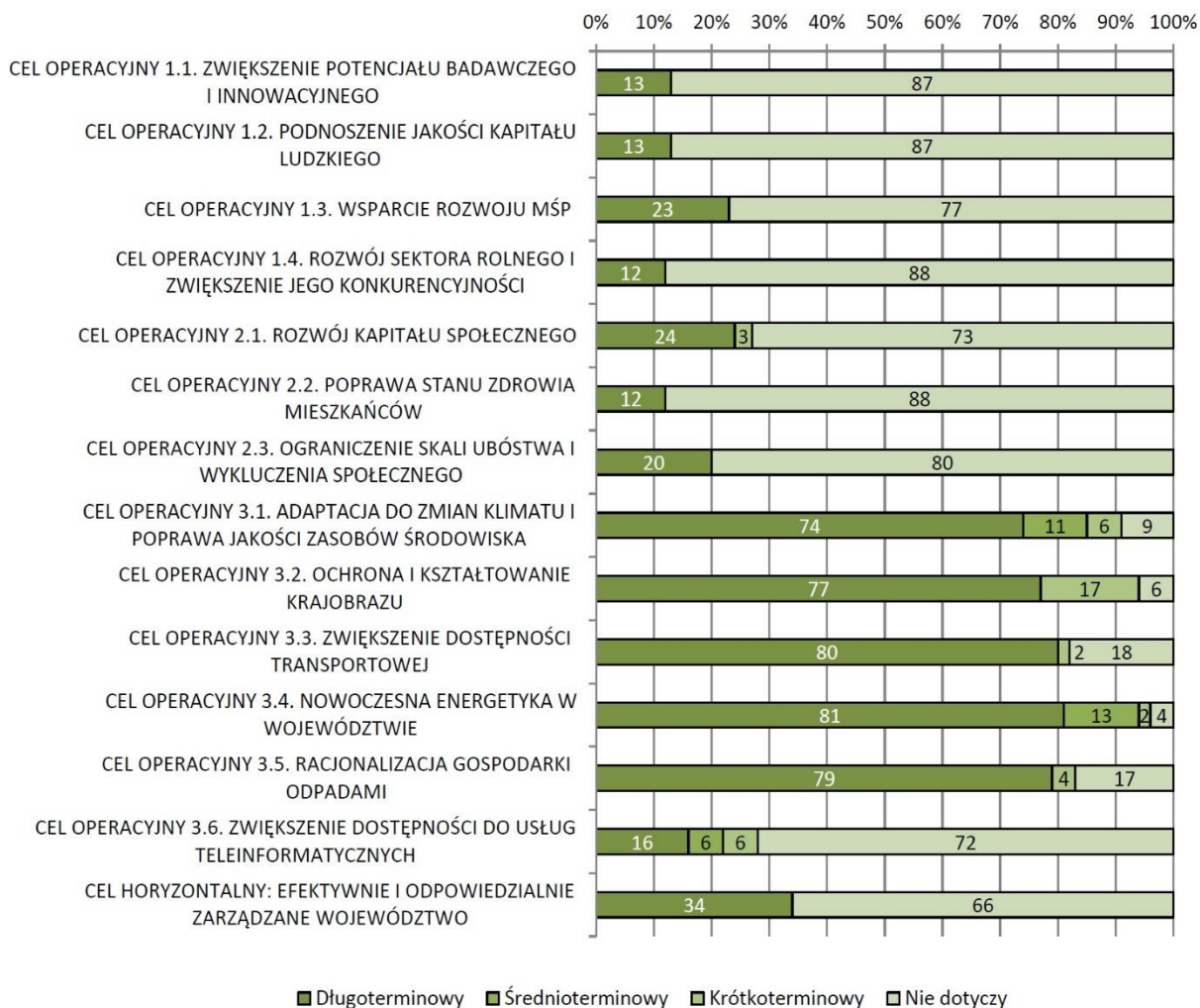
Rys. 42. Bezpośredniość oddziaływań na środowisko zapisów Strategii

Źródło: opracowanie własne.

Pod względem **czasu trwania**, oddziaływania mają głównie charakter długoterminowy, utrzymują się tak długo, jak długo funkcjonuje dana inwestycja bądź przedsięwzięcie. Stąd przewaga oddziaływań długoterminowych najbardziej uwidacznia się w celach operacyjnych sfery przestrzennej (od 3.1. do 3.5). Oddziaływania o krótszym horyzoncie czasowym, tj. średnioterminowe, zaznaczają się w celu 3.1. na poziomie 11% i w celu 3.4. – 13%. Natomiast krótkoterminowe, zidentyfikowane na poziomie 17%, mają największy udział w celu 3.2.

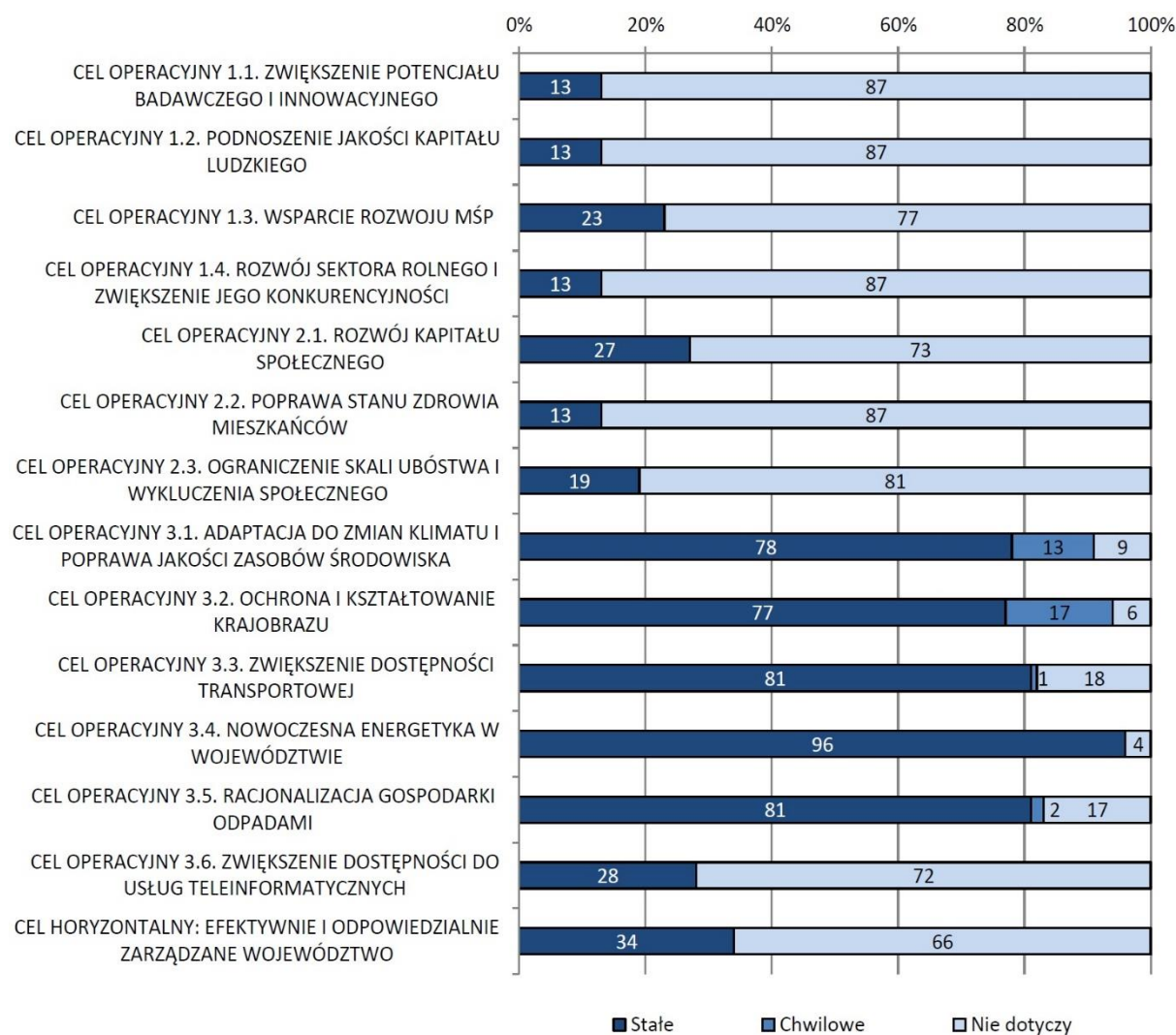
Rys.43. Czas trwania oddziaływań na środowisko zapisów Strategii

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę **częstotliwość oddziaływania** należy uznać, że większość występujących oddziaływań będzie miało charakter stały. W większości celów strategii jest to jedyne oddziaływanie prognozowane w tej kategorii. Oddziaływanie chwilowe będzie jedynie niewielką częścią oddziaływań sfery przestrzennej (3.1., 3.2., 3.3. i 3.5.). Wynika to z faktu, że cele sfery przestrzennej wiążą się z budową nowych inwestycji. Ten właśnie etap skutkuje chwilowym oddziaływaniem na środowisko, zazwyczaj negatywnym. Szacuje się go na poziomie od 1 do 17%. Należy jednak zauważyć, że stałe zmiany w środowisku będące konsekwencją realizacji zapisów strategii, będą miały również wymiar pozytywny.

Rys. 44. Częstotliwość oddziaływań na środowisko ustaleń Strategii

Źródło: opracowanie własne.

1.1. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI, GLEBY, ZASOBY NATURALNE

W ramach realizacji celów i kierunków działań określonych w Strategii przewidywane jest wystąpienie niewielkiej przewagi pozytywnych potencjalnych oddziaływań na zasoby naturalne nad negatywnymi (odpowiednio 6 i 3 kierunki działań). W przypadku gleb i powierzchni ziemi możemy mówić o przeważającym negatywnym oddziaływaniu (odpowiednio po 6 kierunków działań w stosunku do 4 i 3 kierunków działań o oddziaływaniu potencjalnie pozytywnym). Minimalnie negatywne oddziaływanie na komponenty zachodzić może w przypadku realizacji od około 9% (powierzchnia ziemi i gleby - po 4 kierunki działań) do blisko 11% kierunków działań (zasoby naturalne - 5 kierunków działań). Największy udział będzie mieć potencjalny brak wpływu kierunków działań Strategii - w przypadku gleb, powierzchni ziemi oraz zasobów naturalnych będzie to odpowiednio 22 (47,8%), 23 (50%) oraz 23 (50%) kierunki działań. Z kolei oddziaływania o charakterze zmiennym mogą pojawić się przy około 13% kierunków działań (powierzchnia ziemi i gleby, odpowiednio po 6 kierunków działań).

Powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne – potencjalne oddziaływania pozytywne

Pozytywny wpływ na zachowanie lub polepszenie dotychczasowego stanu powierzchni ziemi i gleb będą miały działania na rzecz atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni (Cel strategiczny 3). Bezpośredni pozytywny charakter oddziaływań na powierzchnię ziemi i gleby dotyczyć będzie m.in. przeciwdziałania skutkom suszy i zmniejszania niedoborów wody (3.1.3.), rewaloryzowania, poszerzania i wzbogacania przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3), a także zmniejszania negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.). Dodatkowo działania służące ograniczaniu skutków zjawisk ekstremalnych (3.1.4.), ochrony i wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.) oraz prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego (Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo) będą mieć pozytywne znaczenie dla zachowania zasobów naturalnych. Powyższe kierunki działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu (cel operacyjny 3.1.), ochrony i kształtowania krajobrazu i poprawy jakości zasobów środowiska (cel operacyjny 3.2.) oraz racjonalizacji gospodarki odpadami (cel operacyjny 3.5.), w sposób bezpośredni i długookresowy będą się przyczyniać do pozytywnych przekształceń systemu glebowego, rzeźby terenu oraz korzystnie wpływać na zasoby naturalne województwa łódzkiego.

Powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne – potencjalne oddziaływania negatywne

Realizacja celów operacyjnych Strategii niewątpliwie będzie wywierała negatywny wpływ na powierzchnię ziemi, gleby oraz zasoby naturalne. Trudne do uniknięcia koszty postępu cywilizacyjnego ze szczególnie dużym natężeniem będą występować w przypadku realizacji kierunków działań związanych z celem strategicznym 3: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń, szczególnie w zakresie zwiększania dostępności transportowej (3.3.), bezpieczeństwa energetycznego (3.4.) i racjonalizacji gospodarki odpadami (3.5.).

Potencjalnie negatywne oddziaływania pojawiać się będą zarówno na etapie budowy, jak i późniejszej eksploatacji obiektów infrastruktury technicznej. Podczas realizacji inwestycji możliwe negatywne oddziaływanie na zasoby środowiska wynikać będzie głównie ze wzmożonego zapotrzebowania na materiały budowlane. Zwiększenie dostępności drogowej województwa (3.3.1.), włączenie w system szybkich połączeń kolejowych (3.3.2.) oraz zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych (3.3.5.) skutkować będzie fizyczną ingerencją w podłoże, a w konsekwencji przekształceniami gleb i form ukształtowania powierzchni ziemi, a także zajmowaniem m.in. terenów leśnych. Organizowanie zaplecza materiałowo-technicznego budowy, magazynowanie materiałów budowlanych, kruszyw i odpadów na czas realizacji inwestycji zmniejszy powierzchnię biologicznie czynną i obniży produktywność gleb na skutek ich zasklepienia. Negatywnym oddziaływaniem będzie także przekształcanie powierzchni biologicznie czynnych na skutek usuwania pokrywy glebowej na etapie prowadzonych inwestycji, dotyczących rozwoju strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.), m.in. w rejonie Bełchatowa i Szczercowa. Eksploatacja złóż surowców powodować będzie dalsze pogłębianie negatywnych zmian. W krajobrazie pojawiać się będą liczne elementy antropogeniczne w postaci nasypów i rowów odwadniających, grunty będą przemieszczane i zagęszczane. W trakcie prac wydobywczych, w związku z użyciem sprzętu budowlanego i eksploatacyjnego następować może zanieczyszczenie gleb substancjami

ropopochodnymi. Przekształcenia niewidoczne na powierzchni ziemi, w wyniku powstania leja depresyjnego, wpływać będą na jakość gruntów rolniczych. Potencjalne przekształcenia będą miały trwały charakter.

Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby może mieć także rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (3.5.1.), jak również kierunek działań związany z poprawą skuteczności oczyszczania województwa z azbestu (3.5.3.) poprzez budowę i rozbudowę składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest.

Większość kierunków działań na rzecz atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni (Cel strategiczny 3) realizowanych będzie poprzez działania o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym.

Należy jednocześnie założyć, że w długookresowej perspektywie, w wyniku ingerencji na powierzchnię ziemi i gleby podejmowane będą działania rekultywacyjne, kompensujące szkody dla gleb, powierzchni ziemi i zasobów naturalnych. Po zakończeniu prac budowlanych likwidacji ulegną tymczasowe ciągi komunikacyjne, drogi techniczne (dojazdowe), place manewrowe i miejsca postojowe dla maszyn budowlanych oraz środków transportu. Przewiduje się, że w wyniku realizacji zapisów Strategii, w zakresie komponentu zasoby naturalne nastąpi nieznaczna poprawa ich stanu.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków prewencyjnych, minimalizujących negatywne oddziaływanie na gleby, powierzchnię ziemi i zasoby naturalne należą:

- ograniczanie do minimum przekształceń rzeźby terenu, np. poprzez maksymalne wykorzystanie naturalnych form terenu w fazie projektowania i planowania infrastruktury oraz podczas realizacji inwestycji (realizacja obiektów wkomponowanych w istniejący krajobraz);
- wdrażanie założeń gospodarki cyrkulacyjnej polegającej na racjonalizacji eksploatacji surowców naturalnych i wykorzystywaniu materiałów budowlanych;
- maksymalne ograniczanie ingerencji w tereny nieprzekształcone oraz przywracanie struktur glebowych i powierzchni terenu do stanu z okresu poprzedzającego wprowadzenie negatywnych zmian w komponentach;
- zmniejszanie znaczenia transportu samochodowego celem obniżania emisji spalin samochodowych i metali ciężkich przenikających do gleb poprzez kształtowanie racjonalnych rozwiązań multimodalnego i proekologicznego transportu pasażerskiego i towarowego (np. rozwój i usprawnianie systemu połączeń kolejowych w ramach propagowania systemu niskoemisyjnych środków transportu).

Tab. 15. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powierzchnię ziemi

Potencjalne oddziaływanie pozytywne	
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
Potencjalne oddziaływanie negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.3.5.	Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych
3.4.1.	Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
3.5.3.	Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu

Tab. 16. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na glebę

Potencjalne oddziaływanie pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko

Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.3.5.	Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych
3.4.1.	Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
3.5.3.	Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu

Tab. 17. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zasoby naturalne

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.3.5.	Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych

Źródło: opracowanie własne.

1.2. ODDZIAŁYWANIE NA WODY

Na ogólną liczbę 46 kierunków działań zapisanych w Strategii pozytywnie na wody powierzchniowe będzie oddziaływało 9 (20%). Brak oddziaływań zdiagnozowano dla 29 działań (63%), wpływ minimalny negatywny dla 6 (13%), zaś zmienny w 1 przypadku (2%). Działania mogące mieć negatywny wpływ dotyczą zaledwie 1 przypadku, co stanowi 2% ogólnej liczby.

W odniesieniu do wód podziemnych sytuacja przedstawia się bardzo podobnie, gdyż 9 działań (20% ogółu kierunków działań) ma pozytywny wpływ na środowisko. Wpływ negatywny zdiagnozowano dla 2 działań, minimalnie negatywny stwierdzono w 4 przypadkach (9%), zaś zmienny w 1 przypadku (2%). Największy udział, na poziomie 65% (30 przypadków), mają działania, które nie oddziałują na środowisko.

Wody powierzchniowe i podziemne – potencjalne oddziaływania pozytywne

Ustalono, że część kierunków działań wynikających ze Strategii będzie wpływać pozytywnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, a ich przewidywane oddziaływania będą mieć w większości charakter bezpośredni, długoterminowy oraz stały.

Zasadniczy wpływ pozytywny na komponent wody podziemne związany będzie z realizacją kierunków działań polegających na: utrzymaniu wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych (1.4.2.), wsparciu dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem (2.3.1.) ochronie zasobów wód oraz poprawie ich jakości (3.1.2.), przeciwdziałaniu skutkom suszy i zmniejszaniu niedoborów wody (3.1.3.), ograniczaniu skutków zjawisk ekstremalnych (3.1.4.), ochronie i wykorzystaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.), rewaloryzowaniu, poszerzaniu i wzbogacaniu przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3.), zmniejszaniu negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.).

Pozytywny wpływ na wody będzie miało również wdrażanie kierunku działań polegającego na prowadzeniu zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego (d.) w ramach realizacji celu horyzontalnego: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.

W efekcie realizacji ww. kierunków działań należy spodziewać się poprawy jakości wód w rzekach i zbiornikach oraz zwiększenia ich dostępnej pojemności, zachowania istniejącego zasobu wód podziemnych o dobrej jakości, poprawy systemów odprowadzenia ścieków i lepszego dostępu do czystej wody, likwidacji małych i dużych punktowych źródeł zanieczyszczania wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oprócz tego należy spodziewać się mniejszej presji na ekosystemy wodne ze strony doprowadzanych ścieków, zwiększenia retencji wód opadowych na obszarach zurbanizowanych oraz na terenach zieleni, zmniejszenie poboru i oszczędności wód

podziemnych, zabezpieczenia miejsc alimentacji zbiorników wód podziemnych. Dodatkowo pozytywny wpływ na wody powierzchniowe, będzie miało utworzenie spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych, co będzie skutkowało m.in. udrażnianiem korytarzy hydrologicznych związanych z dolinami rzecznyymi co poprawy warunki migracji gatunków. Mając na uwadze powyższe można stwierdzić, że realizacja zawartych w Strategii zapisów uwzględnia konieczność realizacji celów środowiskowych wynikających z „Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry” oraz „Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły”. Ponadto z punktu widzenia przyjętych w Strategii kierunków działań możliwe będzie również zapewnienie ochrony wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Wody powierzchniowe i podziemne – potencjalne oddziaływania negatywne

W wyniku analizy zapisów Strategii stwierdzono, że wpływ negatywny na wody powierzchniowe i podziemne może potencjalnie wystąpić w ramach kierunków działań służących: rozwojowi strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.), gdzie można spodziewać się zaburzenia stosunków wodnych związanego z eksploatacją węgla brunatnego, skutkującego przesuwaniem się leja depresji w rejonie odkrywki Bełchatów-Szczerców oraz rozwojowi infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (3.5.1.), gdzie mogą powstawać nowe miejsca punktowego zanieczyszczenia wód albo powierzchni narażonych na to oddziaływanie. Oddziaływania powyższych działań w większości mają charakter bezpośredni, długoterminowy i będą stałe.

Jednocześnie istnieje również niewielkie potencjalnie ryzyko nie osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód na skutek presji spowodowanych zarówno przez źródła punktowe i obszarowe, pobory wód, a także regulacje przepływów rzek. Jednakże brak możliwości realizacji celów środowiskowych jest znacznie większy przy braku realizacji Strategii.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

W odniesieniu do zdiagnozowanych oddziaływań zapisów Strategii przewiduje się rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ realizacji potencjalnych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne, tj.:

- prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- ograniczenie intensywności spływu powierzchniowego, m.in. zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnych;
- wykonanie rowów odwadniających wraz z urządzeniami oczyszczającymi (separatory, osadniki, zbiorniki retencyjne, studnie chłonne);
- zidentyfikowanie lokalnych ujęć wód położonych w pobliżu realizowanych inwestycji i ustalenie dla nich stref ochronnych (ze szczególnym uwzględnieniem lokalizowania w tych strefach zaplecza budowy, czy miejsc obsługi sprzętu budowlanego i pojazdów);
- zabezpieczenia urządzeń, w których użytkowane są substancje niebezpieczne dla środowiska wodnego, przed wyciekami;
- wyposażenie zaplecza budowy w system odbioru i odprowadzania ścieków bytowych.

Tab. 18. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody powierzchniowe

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
2.3.1.	Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
3.1.2.	Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Tab.19. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody podziemne

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
2.3.1.	Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
3.1.2.	Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.4.1.	Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Źródło: opracowanie własne.

1.3. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT I POWIETRZE

W związku z realizacją działań przewidzianych w ramach celów operacyjnych określonych w Strategii w znacznej większości kierunków działań, tj. odnotowano brak oddziaływania na klimat (26 - 57%) i powietrze (28 - 61%). Na dużym poziomie istotności są oddziaływania pozytywne na komponenty środowiska, zdiagnozowane w przypadku 14 kierunków działań - (30%) na komponent klimatu oraz 12 - (26%) na komponent powietrza. Wpływ 1 z kierunków działań określono jako negatywny zarówno dla klimatu jak i powietrza. W przypadku 5 kierunków (11%) dla klimatu i powietrza wpływ określono jako minimalnie negatywny.

Klimat i powietrze – potencjalne oddziaływania pozytywne

Kluczowym elementem zapewniającym bezpieczne funkcjonowanie człowieka w wymiarze społecznym, ekonomicznym i kulturowym jest środowisko, w tym jego kondycja, różnorodność i zasobność. Środowisko kształtuje warunki życia ludzi i przyrody ożywionej, dostarcza wodę, pożywienie, energię i wiele innych zasobów naturalnych. Jakość i walory poszczególnych komponentów środowiska, w tym m.in. klimatu, silnie wpływają na zdrowie ludzi i komfort życia. Skuteczne zarządzanie emisjami przemysłowymi, szczególnie z sektora energetycznego, znacząco zmniejszyło ich udział w przekroczeniach standardów jakości powietrza oraz pozwoliło na znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych. Jest to zadanie stosunkowo trudne ze względu na wysoką emisyjność gospodarki, wynikającą z dominującej roli węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła. Jednak efektywna ochrona klimatu wymaga dalszej redukcji emisji przy wykorzystaniu stale udoskonalanych metod technicznych i naturalnych. W kontekście działań zmierzających do poprawy jakości powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu szczególną rolę odgrywa właśnie systematyczne obniżanie emisji gazów cieplarnianych¹⁴⁸. Generalnie pozytywny wpływ na warunki klimatyczne będzie miało zatem ograniczenie emisji gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za efekt ocieplania atmosfery. Ograniczenie wpływu różnych czynników negatywnych na klimat będzie osiągnięte poprzez realizację kierunków działań zapisanych w Strategii o charakterze oddziaływań: bezpośrednim lub pośrednim, długoterminowym lub średnioterminowym, stałym, polegających na utrzymaniu wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych (1.4.2.) wsparciu dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem (2.3.1.), poprawie jakości powietrza (3.1.1.), ochronie zasobów wód oraz poprawie ich jakości (3.1.2.), przeciwdziałaniu skutkom suszy i zmniejszaniu niedoborów wody (3.1.3.), ograniczaniu skutków zjawisk ekstremalnych (3.1.4.), ochronie wartości i kształtowaniu dziedzictwa kulturowego (3.2.1.), ochronie i wykorzystaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2), rewaloryzowaniu, poszerzaniu i wzbogacaniu przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3.), włączeniu w system szybkich połączeń kolejowych (3.3.2.), stworzeniu atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym (3.3.4.), rozwoju strategicznego systemu gazowego (3.4.2.), zmniejszaniu negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.). Pozytywny wpływ na klimat i powietrze będzie miało również wdrażanie kierunku

¹⁴⁸ Polityka ekologiczna Polski 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.

działań polegającego na prowadzeniu zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego (d.) w ramach realizacji celu horyzontalnego Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.

W związku z prowadzonymi działaniami należy spodziewać się m.in. ograniczenia niekorzystnego wpływu na powietrze atmosferyczne ze strony transportu, zmniejszenia emisji ze źródeł energetycznych na skutek rozwoju systemu gazowego i zwiększenia wykorzystania OZE, wymiany źródeł ciepła oraz nośników energii w miejscach zagrożonych niską emisją.

Klimat i powietrze – potencjalne oddziaływania negatywne

Wśród działań zapisanych w Strategii część charakteryzuje się negatywnym wpływem na klimat i powietrze atmosferyczne. Charakter tych oddziaływań jest bezpośredni lub pośredni, długoterminowy i stały. Działania te dotyczą rozwoju infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (3.5.1.), dla których należy spodziewać się negatywnego wpływu o zasięgu lokalnym w postaci emisji zanieczyszczeń ze składowania odpadów i instalacji do termicznego przetwarzania odpadów. Ponadto, można spodziewać się nadal minimalnie negatywnego wpływu na klimat i powietrze, m.in. za przyczyną rozwoju strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.), gdyż mimo wprowadzenia szerokiego wachlarza z zakresu OZE i planowanych działań transformacyjnych, nadal zostanie utrzymana produkcja energii w Elektrowni Bełchatów do momentu zmiany miksu energetycznego i utrzyma się emisja z elektrowni konwencjonalnych związków będących efektem spalania węgla brunatnego.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

W odniesieniu do zdiagnozowanych oddziaływań negatywnych zapisów Strategii przewiduje się pakiet rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na klimat i powietrze atmosferyczne:

- na etapie prowadzenia prac budowlanych korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących;
- stosowanie niskoemisyjnego sprzętu budowlanego, szczególnie w przypadku prowadzenia robót w pobliżu terenów zabudowy oraz obszarów chronionych;
- ograniczenie emisji ze składowisk poprzez odpowiedni dobór technologii składowania, przewożenia oraz utylizacji odpadów na terenach planowanych instalacji;
- dalsze wdrażanie technologii wpływających na minimalizację emisji z elektrowni konwencjonalnych, w tym m.in. Elektrowni Bełchatów, w celu obniżania ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery;
- stosowanie zapisów promujących ochronę powietrza w dokumentach przetargowych.

Tab. 20. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na klimat

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
2.3.1.	Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
3.1.1.	Poprawa jakości powietrza
3.1.2.	Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.1.	Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.3.4.	Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
3.4.2.	Rozwój strategicznego systemu gazowego
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Tab. 21. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powietrze

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
2.3.1.	Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
3.1.1.	Poprawa jakości powietrza
3.1.2.	Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.3.4.	Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
3.4.2.	Rozwój strategicznego systemu gazowego
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Źródło: opracowanie własne.

1.4. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINNOŚĆ

Większość kierunków działań (blisko 60%) przyjętych w Strategii ma obojętny wpływ na stan roślinności w regionie łódzkim. Natomiast pozostałe wpływają na rośliny pozytywnie i negatywnie w zbliżonych proporcjach. Na 46 kierunków działań 27 będzie obojętnych, 6 wpłynie pozytywnie, 5 będzie miało wpływ zmienny prowadzący do pozytywnego, 7 wykaże minimalnie negatywny wpływ, natomiast w 1 przypadku prognozuje się wpływ negatywny.

Roślinność – potencjalne oddziaływanie pozytywne

Spośród kierunków działań wskazanych w Strategii przewiduje się, że pozytywny wpływ na roślinność będzie miało utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych (1.4.2). Działania planowane w ramach tego kierunku (wspieranie tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz produkcji żywności wysokiej jakości: ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej oraz wspieranie tworzenia zrównoważonego i konkurencyjnego przemysłu rolno-spożywczego) powinny przyczynić się bezpośrednio do poprawy jakości warunków rozwoju roślinności oraz różnorodności gatunkowej poprzez przywrócenie gatunków tradycyjnych do produkcji roślinnej. Przypuszcza się, że oddziaływanie zamierzonych działań będzie miało charakter długoterminowy i stały.

Przewiduje się, że pozytywny wpływ na roślinność będzie miało przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody (3.1.3). W wyniku jego realizacji wzrośnie odsetek terenów zalesionych, a dzięki zachowaniu terenów źródłiskowych i podmokłych będą istniały korzystne warunki dla rozwoju i utrzymania szaty roślinnej. Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej przyczyni się do powstania nowych ostoi różnorodności biologicznej. Działania w ramach tego kierunku będą mieć bezpośredni wpływ na szatę roślinną, a skutki ich przeprowadzenia będą miały charakter długoterminowy i stały.

Ocenia się, że realizacja części działań w zakresie celu operacyjnego 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu dotycząca ochrony i wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2) oraz rewaloryzowania, poszerzania i wzbogacania przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3) będzie miała pozytywny wpływ na roślinność. Działania na rzecz ochrony przyrody takie jak tworzenie spójnego systemu obszarów chronionych, zwiększanie udziału powierzchni zaaranżowanych terenów zieleni, przy założeniu wykorzystania gatunków rodzimych i nieinwazyjnych, dostosowanych do siedliska, korzystnie wpłynie na różnorodność biologiczną roślin. Przewiduje się, że oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, długoterminowy i stały.

Jednocześnie należy podkreślić, że co do zasady pozytywnie na roślinność wpływać również będzie realizacja pozostałych kierunków działań wskazanych w celu operacyjnym 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska oraz 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu, dla których wskazano wpływ zmienny, czyli po zakończeniu fazy budowy potencjalnych inwestycji będzie następowała stopniowa sukcesja roślinności, a także poprawa warunków siedliskowych (np. na skutek rozwoju systemu błękitno-zielonej infrastruktury, tworzenia systemu obszarów chronionych, ochrony i odtwarzania różnorodności biologicznej).

Kierunkiem działań realizującym założenia celu operacyjnego związanego z racjonalizacją gospodarki odpadami (3.5) pozytywnie oddziałującym na roślinność jest zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.). Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów komunalnych oraz likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów będzie mieć pozytywny, długoterminowy i stały wpływ na siedliska roślinne oraz ekosystemy.

Istotny pozytywny wpływ na szatę roślinną będą miały działania wdrażane w ramach realizacji celu horyzontalnego: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo, w tym kierunku: prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego skutkującego m.in. ograniczeniem tzw. rozlewania się zabudowy oraz ochroną terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową, co będzie miało bezpośredni i długotrwały wpływ na stan roślinności.

Roślinność – potencjalne oddziaływanie negatywne

Wśród kierunków działań wpływających negatywnie na roślinność należy wymienić zwiększenie dostępności drogowej województwa (3.3.1.), podejmowanie działań mających na celu uzupełnienie strategicznego układu drogowego oraz poprawę parametrów technicznych dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych może doprowadzić do zmian gatunkowych lokalnych siedlisk roślinności. Przewiduje się, że pozostałe kierunki działań realizujących założenia celu operacyjnego 3.3. (wykluczając 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa) będą miały potencjalnie minimalnie negatywne oddziaływanie na roślinność. Zwiększenie ruchu na przewozów publicznym transportem zbiorowym, czy rozwój usług logistycznych może przyczynić się do pogorszenia jakości gleby poprzez wzmożoną ilość zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego. Ponadto, kolejnym potencjalnym zagrożeniem dla roślinności może być wyłączenie coraz większych powierzchni naturalnych siedlisk w celu rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej i logistycznej.

Przewiduje się również potencjalne minimalnie negatywne oddziaływanie na roślinność rozwoju strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.). Istniejąca eksploatacja złóż węgla brunatnego może wiązać się z ingerencją w szatę roślinną w miejscu odkrywki.

Ponadto towarzyszące eksploatacji zjawisko, jakim jest lej depresji, prowadzić będzie do potencjalnych zmian w składzie gatunkowym zbiorowisk roślinnych w zasięgu jego oddziaływania i zubożenia siedlisk roślinności w wyniku niedoboru wód gruntowych.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Ograniczenie negatywnego oddziaływania na roślinność można osiągnąć poprzez:

- wybór lokalizacji inwestycji o możliwie najmniejszym wpływie na obszary cenne przyrodniczo, obszary objęte ochroną przyrody, doliny rzeczne, obszary wodno-błotne i leśne;
- przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających etap realizacji inwestycji;
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych – poprawa lub odtworzenie stanu zachowania;
- renaturyzacja zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych torfowisk i mokradeł, łąk świeżych lub zalewowych;
- odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych muraw psammofilnych lub kserotermicznych;
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonych inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- w przypadku konieczności przecięcia inwestycją doliny, terenu wodno-błotnego lub korytarza ekologicznego, preferowanie lokalizacji w najwęższym miejscu lub estakadą;
- ograniczanie wycinki drzew i krzewów do minimum, wykonywanie nasadzeń kompensacyjnych;
- na etapie budowy stosowanie odpowiednich zabezpieczeń koron, pni i systemów korzeniowych drzew;
- ograniczenie ingerencji w tereny sąsiadujące z terenem budowy.

Tab. 22. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na roślinność

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1	Zwiększenie dostępności drogowej województwa

Źródło: opracowanie własne.

1.5. ODDZIAŁYWANIE NA ZWIERZĘTA

Realizacja zapisów Strategii będzie oddziaływać na faunę województwa łódzkiego w niewielkim stopniu. Znaczna część, blisko 60% analizowanych kierunków, pozostanie bez wpływu na analizowany komponent środowiska przyrodniczego. Spośród zaproponowanych w dokumencie kierunków działań bezpośrednio 6 będzie wywoływać pozytywne skutki dla fauny. Przewiduje się, że 2 kierunki wpłyną na nią negatywnie.

Zwierzęta – potencjalne oddziaływania pozytywne

Prognozuje się, że realizacja kierunków działań mających na celu utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych (1.4.2.) będzie miało pozytywne oddziaływanie na faunę województwa łódzkiego. Przewiduje się, że wzrost udziału ekologicznych gospodarstw rolnych stosujących tradycyjne formy uprawy, ograniczających użycie środków ochrony roślin, pestycydów korzystnie wpłynie m.in. na populację i różnorodność gatunkową owadów.

Zdecydowanie pozytywny wpływ na życie zwierząt w województwie łódzkim będzie miał kierunek działań na rzecz przeciwdziałania skutkom suszy i zmniejszania niedoborów wody (3.1.3.) w ramach realizacji celu operacyjnego 3.1. adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska. Poprzez ochronę obszarów źródłiskowych, terenów podmokłych oraz zbiorników wodnych bezpośrednio wpłynie na utrzymanie stanu jak i powiększanie powierzchni ekosystemów naturalnych i półnaturalnych.

Realizacja działań realizujących założenia celu operacyjnego 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez ochronę i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.) oraz rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3.) będzie miała pozytywny wpływ na zwierzęta. Działania podejmowane na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo, tworzenie zwartej systemu obszarów chronionych, projektowanie nowych terenów zieleni z uwzględnieniem gatunków rodzimych i nieinwazyjnych będą sprzyjały odbudowie potencjału biologicznego oraz zwiększeniu różnorodności gatunkowej zwierząt.

Jednocześnie należy podkreślić, że co do zasady pozytywnie na zwierzęta wpłynie również będzie realizacja pozostałych kierunków działań wskazanych w celu operacyjnym 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska oraz 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu, dla których wskazano wpływ zmienny, czyli po zakończeniu fazy budowy potencjalnych inwestycji będzie następowała stopniowa odbudowa równowagi ekosystemowej na skutek m.in. poprawy jakości wód, rozwoju systemu błękitno-zielonej infrastruktury, tworzenia systemu obszarów chronionych, ochrony i odtwarzania różnorodności biologicznej, (w tym renaturyzacji zdegradowanych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, zachowaniu trwałych użytków zielonych, utrzymywania istniejących i tworzenia nowych ostoi różnorodności biologicznej).

Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.), w tym rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów komunalnych oraz likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów, w perspektywie długookresowej będą sprzyjały powstawaniu nowych ekosystemów o bardziej dogodnych warunkach życia dla zwierząt.

Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego, zwłaszcza poprzez promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, zakładającego

ochronę terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową, pozytywnie wpłynie na zasięg i jakość habitatów zwierząt w regionie.

Zwierzęta – potencjalne oddziaływania negatywne

Realizacja niewielkiej części kierunków działań Strategii będzie mogła mieć wyraźnie negatywny wpływ na zwierzęta. Negatywnych skutków należy spodziewać się w związku z rozwojem systemu zewnętrznych i wewnętrznych powiązań drogowych (3.3.1.) i kolejowych (3.3.2.)

Powstanie nowych dróg i węzłów komunikacyjnych, zwłaszcza dróg głównych: autostrad, tras szybkiego ruchu, obwodnic miejscowości w ciągu dróg krajowych i wojewódzkich (kierunek działań 3.3.1.) oraz linii kolejowych (kierunek działań 3.3.2.), skutkować będzie niszczeniem siedlisk przyrodniczych z uwagi na fizyczną ingerencję w struktury glebowe, usuwanie szaty roślinnej w pobliżu ciągów komunikacyjnych i infrastruktury towarzyszącej. Tworzone bariery ekologiczne w istotnym stopniu będą ograniczać lub modyfikować drożność naturalnych korytarzy migracji zwierząt. Intensywny ruch komunikacyjny pogorszyć może stan siedlisk i populacji poprzez emisje zanieczyszczeń, a towarzyszący mu hałas sprzyjać będzie płoszeniu zwierząt.

Większość negatywnych dla zwierząt działań Strategii mieć będzie charakter bezpośredni, będą prowadzone w długoterminowym horyzoncie czasowym i obciążone stałymi konsekwencjami.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków minimalizujących negatywne skutki zapisów Strategii na zwierzęta należą m.in.:

- minimalizacja negatywnego wpływu fazy realizacji przedsięwzięć na siedliska zwierząt;
- wykonanie siedlisk zastępczych dla gatunków ptaków na etapie prowadzenia inwestycji;
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonych inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- uwzględnianie okresów rozrodczych zwierząt w ustalaniu harmonogramu robót;
- planowanie inwestycji z zachowaniem ciągłości korytarzy ekologicznych i uwzględnieniem tras migracji zwierząt (przejścia dla zwierząt);
- usuwanie barier ekologicznych w trakcie przebudowy/rozbudowy istniejących inwestycji drogowych i kolejowych;
- ograniczanie do minimum wpływu rozwoju energetyki wiatrowej poprzez lokalizację elektrowni wiatrowych z dala od kompleksów leśnych i zidentyfikowanych lub potencjalnych szlaków migracji zwierząt, głównie ptaków i nietoperzy;
- ograniczanie ingerencji w obszary nieprzekształcone, zwłaszcza w tereny objęte ochroną prawną.

Tab. 23. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zwierzęta

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych

Źródło: opracowanie własne.

1.6. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

W przypadku większości kierunków działań (60%) określonych w Strategii przewiduje się brak wpływu na różnorodność biologiczną. W ocenie tego komponentu oddziaływania pozytywne (6), wraz ze zmiennymi (pozytywnymi, dla których tylko na etapie realizacji prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne - 5), przewiduje się łącznie dla niemal 1/4 ogólnej liczby kierunków działań. Natomiast oddziaływania negatywne (2) oraz minimalnie negatywne (6) razem stanowią 17% wszystkich kierunków działań.

Różnorodność biologiczna – potencjalne oddziaływania pozytywne

Kluczową rolę w zakresie różnorodności biologicznej będą odgrywać działania ukierunkowane na przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody (3.1.3.), zwłaszcza związane z poprawą naturalnej retencji. Przewiduje się, że działania mające na celu ochronę obszarów źródłiskowych, terenów podmokłych i zbiorników wodnych wpłyną pozytywnie na liczebność populacji wielu gatunków zwierząt oraz jakość zbiorowisk roślinnych. Zachowanie trwałych użytków zielonych i uprawa międzyplonów jako element racjonalnej gospodarki rolnej może się przyczynić do tworzenia nowych ostoj bioróżnorodności, co wpłynie pozytywnie na strukturę gatunkową i siedliskową terenów otwartych.

Istotne znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej będą miały działania sprzyjające zmniejszeniu negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.). Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów komunalnych oraz likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów pozytywnie wpłyną na stan potencjalnych siedlisk, a w rezultacie także na większe zróżnicowanie gatunkowe.

Dla wsparcia różnorodności biologicznej istotne będzie utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych (1.4.2.) Prognozuje się wspieranie tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz produkcji żywności wysokiej jakości: ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej.

Bardzo istotne dla poprawy jakości różnorodności biologicznej w województwie łódzkim będzie prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego. Przewiduje się, że promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, uwzględnianie ochronę terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową będzie miało pozytywny wpływ na stopień zróżnicowania ekosystemów.

W zakresie kształtowania krajobrazu oraz zwiększania potencjału przyrodniczego jednym z istotnych działań wpływających pozytywnie na różnorodność biologiczną będą: ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.) oraz rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni, estetycznych oraz edukacyjnych (3.2.3.). Wprowadzanie elementów zieleni będzie odgrywać istotną rolę w rewaloryzacji przestrzeni, zwłaszcza miejskiej i wpłynie na poprawę adaptacyjności obszarów o intensywnej zabudowie do zmian klimatu.

Jednocześnie, co do zasady, pozytywnie na roślinność wpływać również będzie realizacja pozostałych kierunków działań wskazanych w celu operacyjnym 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska, dla których wykazano wpływ zmienny, czyli po zakończeniu fazy budowy potencjalnych inwestycji będzie następowała stopniowa poprawa warunków siedliskowych (np. na skutek rozwoju systemu błękitno-zielonej infrastruktury, tworzenia systemu obszarów chronionych, ochrony i odtwarzania różnorodności biologicznej).

Różnorodność biologiczna – potencjalne oddziaływania negatywne

Przewiduje się, że realizacja kierunków działań związanych ze zwiększeniem dostępności drogowej województwa (3.3.1.) może znacząco negatywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną. Planowane zwiększenie gęstości sieci drogowej poprzez dopełnienie strategicznego układu transportowego może stać się przyczyną fragmentacji ekosystemów i rozdrabniania siedlisk populacji poszczególnych gatunków. Negatywne oddziaływanie istniejącej i nowopowstałej infrastruktury drogowej będzie się utrzymywać także na etapie eksploatacji, przyczyniając się do osłabienia lub utraty drożności korytarzy ekologicznych (np. dla dużych ssaków), pogorszenia stanu siedlisk i populacji poprzez emisje (zanieczyszczenia powietrza, hałas), płoszenia zwierząt i wzrostu ich śmiertelności czy potencjalnego rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych albo synantropizacji.

Emisja liniowa zanieczyszczeń do atmosfery czy spływ powierzchniowy wód opadowych zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi mogą skutkować wzrostem stężenia szkodliwych związków chemicznych, zakwaszaniem siedlisk, a w dłuższej perspektywie zubożeniem ekosystemów oraz zanikaniem gatunków wrażliwych.

Podobne skutki dla stanu różnorodności biologicznej mogą przynieść działania mające na celu rozwój systemu szybkich połączeń kolejowych (3.3.2.). Największym zagrożeniem jest fragmentacja siedlisk, zmniejszenie zawartości ekosystemów oraz wzrost poziomu hałasu.

Minimalnie negatywny wpływ na różnorodność biologiczną w regionie będą odgrywały kierunki działań w celu operacyjnym 3.3 Zwiększenie dostępności transportowej, 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie i 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami. Działania minimalnie negatywnie będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy i stały.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na różnorodność biologiczną należą:

- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w ich najwęższym miejscu);
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych dla występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków;
- ograniczanie wycinki drzew i krzewów oraz stosowanie odpowiednich zabezpieczeń drzew i krzewów podczas prowadzenia prac;
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków;
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji;
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania robót związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny (m.in. okres rozrodu płazów, lęgu ptaków);
- wykonanie siedlisk zastępczych dla gatunków płazów na etapie prowadzenia inwestycji;
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych - poprawa lub odtworzenie stanu zachowania;
- renaturyzacja zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych torfowisk i mokradeł, łąk świeżych lub zalewowych;
- odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych muraw psammofilnych lub kserotermicznych;
- odtworzenie zniszczonych gniazd bociana białego poza obszarem górniczym w miejscach wskazanych przez ornitologa;
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonej inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- prowadzenie prac w ciekach zgodnie z zachowaniem środków opisanych w decyzji, w celu zachowania walorów przyrodniczych;
- zastosowanie odpowiednich technicznych rozwiązań przy projektowaniu oświetlenia w celu ograniczenia negatywnego efektu przyciągania zwierząt - niskociśnieniowych lamp sodowych oraz unikanie zbędnego rozpraszania światła;
- stosowanie ogrodzeń ochronnych;
- stosowanie nieprzezroczystych ekranów akustycznych.

Tab. 24. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na różnorodność biologiczną

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych

Źródło: opracowanie własne.

1.7. ODDZIAŁYWANIE NA CIĄGŁOŚĆ UKŁADÓW PRZYRODNICZYCH

W ramach realizacji celów i kierunków działań określonych w Strategii na ogólną liczbę 46 kierunków działań nie stwierdzono przewagi istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie ciągłości układów przyrodniczych. W ocenie tego komponentu oddziaływania pozytywne (7), wraz ze zmiennymi (pozytywnymi, dla których tylko na etapie realizacji prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne - 2) razem zajmują 1/5 ogólnej liczby kierunków działań. Natomiast oddziaływania negatywne (2) oraz minimalnie negatywne (5) łącznie stanowiły 15% wszystkich kierunków działań, a 65% nie będzie miało wpływu na ciągłość układów przyrodniczych (30).

Ciągłość układów przyrodniczych – potencjalne oddziaływania pozytywne

Kluczową rolę w tym zakresie odgrywać będą kierunki działań służące realizacji celu operacyjnego 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu, które zapewnią trwałość struktur przyrodniczych, m.in. poprzez utworzenie spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych, i sprzyjać będzie długoterminowo, bezpośrednio oraz stale utrzymaniu i zwiększaniu ciągłości układów przyrodniczych.

Natomiast kierunki działań zmierzające do: poprawy jakości powietrza (3.1.1.), ograniczania skutków zjawisk ekstremalnych (3.1.4.), zmniejszania negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.), oraz prowadzenia zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego będą sprzyjać podnoszeniu jakości środowiska przyrodniczego. Realizacja działań polegających na rozwoju systemów błękitno-zielonej infrastruktury, m.in. poprzez utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, wprowadzaniu elementów zielonej infrastruktury w miastach, utrzymaniu i tworzeniu korytarzy przewietrzających czy likwidacji miejsc nielegalnego składowania odpadów, zapewni ciągłość układów przyrodniczych i usprawni ich powiązanie z systemem krajowym i międzynarodowym oraz, w pewnym stopniu, ograniczy presję urbanizacyjną.

Bardzo istotne dla ciągłości układów przyrodniczych w województwie łódzkim będzie prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

W przypadku kierunków działań związanych z ochroną zasobów wód oraz poprawą ich jakości (3.1.2.) oraz rozwojem strategicznego systemu gazowego (3.4.2.) przewiduje się zmienny, ale w efekcie pozytywny wpływ (za wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne).

Oddziaływania pozytywne na ciągłość układów przyrodniczych w zdecydowanej większości będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy i stały. Bezpośrednie i pośrednie pozytywne oddziaływanie przewiduje się w przypadku realizacji celów operacyjnych służących: adaptacji do zmian klimatu i poprawie jakości zasobów środowiska (3.1.), ochronie i kształtowaniu krajobrazu (3.2.) oraz racjonalizacji gospodarki odpadami (3.5.).

Ciągłość układów przyrodniczych – potencjalne oddziaływania negatywne

W ramach realizacji celów operacyjnych określonych w Strategii przewiduje się, że największe potencjalne znaczące negatywne oddziaływanie na ciągłość układów przyrodniczych będą miały kierunki działań związane ze zwiększaniem dostępności drogowej województwa (3.3.1.) oraz włączaniem w system szybkich połączeń

kolejowych (3.3.2.). Wdrażanie działań koncentrujących się na: dopełnianiu strategicznego układu drogowego wraz z realizacją sprawnych powiązań z węzłami (obejmujących m.in. wspieranie budowy i przebudowy autostrad i dróg ekspresowych), rozwoju i poprawie parametrów technicznych dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, realizacji systemu KDP czy rozbudowie układu kolejowego, w największym stopniu mogą zaważyć na ciągłości układów przyrodniczych.

Negatywne oddziaływanie w największym stopniu związane będzie z usuwaniem drzew i krzewów, ryzykiem zajęcia stanowisk gatunków roślin i zwierząt chronionych, jak również przerwaniem drożności korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich płoszeniem.

Ponadto, zwiększanie ruchu komunikacyjnego, związane z podnoszeniem standardów dróg krajowych i wojewódzkich czy realizacją obwodnic w miejscowościach najbardziej obciążonych ruchem tranzytowym, może nieść za sobą negatywne zjawisko rozprzestrzeniania się obcych gatunków roślin wzdłuż tras. Większość negatywnych oddziaływań na gatunki, siedliska przyrodnicze czy korytarze migracyjne będzie miała charakter lokalny i przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych możliwe będzie zminimalizowanie ich niekorzystnego wpływu.

W przypadku realizacji niektórych działań infrastrukturalnych mogą wystąpić stałe, bezpośrednie negatywne oddziaływania na ciągłość układów przyrodniczych, związane ze zwiększaniem liczby barier antropogenicznych, fragmentacją siedlisk i korytarzy migracyjnych zwierząt. W przypadku budowy napowietrznych linii elektroenergetycznych możliwe jest negatywne oddziaływanie na awifaunę.

Minimalnie negatywny wpływ na ciągłość układów przyrodniczych będą odgrywały kierunki działań związane z przeciwdziałaniem skutkom suszy i zmniejszaniu niedoborów wody (3.1.3.), zwiększaniem intermodalności transportu towarowego i rozwojem usług logistycznych (3.3.5.), rozwojem strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.), rozwojem infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (3.5.1.) oraz poprawą skuteczności oczyszczania województwa z azbestu (3.5.3.).

Oddziaływania negatywne na ciągłość układów przyrodniczych będą miały głównie charakter bezpośredni, długoterminowy i stały. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie przewiduje się w przypadku realizacji celów operacyjnych służących: adaptacji do zmian klimatu i poprawie jakości zasobów środowiska (3.1.), ochronie i kształtowaniu krajobrazu (3.2.), zwiększaniu dostępności transportowej (3.3.), zwiększaniu bezpieczeństwa energetycznego (3.4.) oraz racjonalizacji gospodarki odpadami (3.5.).

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na ciągłość układów przyrodniczych należą:

- prowadzenie liniowych elementów infrastrukturalnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne w sposób ograniczający ilość ich przecięć z realizowaną inwestycją;
- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu);
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych do występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków;
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieków wodnych (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonej inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- prowadzenie prac w ciekach zgodnie z zachowaniem środków opisanych w decyzji, w celu zachowania walorów przyrodniczych.

Tab. 25. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ciągłość układów przyrodniczych

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
3.1.1.	Poprawa jakości powietrza
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.1.	Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego
3.2.2.	Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych

Źródło: opracowanie własne.

1.8. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM NATURA 2000

W ramach realizacji celów operacyjnych i kierunków działań określonych w Strategii na ogólną liczbę 46 kierunków działań nie stwierdzono przewagi istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie obszarów chronionych, w tym Natura 2000. W ocenie tego komponentu oddziaływania pozytywne (6) wraz ze zmiennymi (pozytywnymi, dla których tylko na etapie realizacji prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne - 2), łącznie stanowiły 17%. Natomiast oddziaływania negatywne (2) oraz minimalnie negatywne (3) razem stanowią około 11% ogólnej liczby kierunków działań, a prawie 3/4 z nich (33; 72%) nie będzie miała wpływu na obszary chronione, w tym Natura 2000.

Obszary chronione, w tym Natura 2000 – potencjalne oddziaływania pozytywne

Kluczową rolę w tym zakresie odgrywać będzie kierunek działań związany z ochroną i wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.), który w pewnym stopniu ograniczy presję urbanizacyjną, zminimalizuje negatywną ingerencję człowieka w krajobraz, w tym na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. Istotnymi działaniami na rzecz obszarów chronionych będą utrzymanie istniejących i powoływanie nowych form ochrony przyrody oraz uspołnienie systemu obszarów chronionych województwa (SOCh), co zapewni jego powiązanie z systemem krajowym i międzynarodowym. Działania koncentrujące się na utrzymaniu i kształtowaniu ostoi najwyższej różnorodności biologicznej, renaturalizacji ekosystemów zdegradowanych, jak również kontroli i ograniczaniu rozwoju gatunków inwazyjnych – bez wątpienia poprawią jakość tych obszarów. Jest to bardzo istotne działanie w odniesieniu do obszarów objętych ochroną prawną (m.in. rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000) zapobiegające degradacji cennych siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony oraz ekosystemów. Ponadto, ważnym działaniem wspomagającym będzie stworzenie kompleksowego monitoringu krajobrazowego. Duże znaczenie przypisuje się racjonalnemu wykorzystaniu walorów przyrodniczo-krajobrazowych, które powinno towarzyszyć realizacji przedsięwzięć na potrzeby turystyki zrównoważonej, w tym m.in. turystyki zdrowotnej (uzdrowiskowej, rehabilitacyjnej), wykorzystującej zasoby wód leczniczych i termalnych.

Ponadto, pozytywnego wpływu na obszary chronione, w tym Natura 2000, należy spodziewać się w związku z realizacją kierunków działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy i zmniejszaniu niedoborów wody (3.1.3.), rewaloryzowaniu, poszerzaniu i wzbogacaniu przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3.), zmniejszaniu negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.) oraz prowadzeniu zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego (d.), a pośrednio poprawie jakości powietrza (3.1.1.). Poprzez działania zmierzające do: utrzymania i tworzenia korytarzy przewietrzających, zwiększania powierzchni zadrzewień i zakrzewień, poprawy zdolności retencyjnych (zwiększanie naturalnej retencji, wprowadzanie zalesień, stosowanie rozwiązań służących spowalnianiu spływu wód, ochrona obszarów źródłkowych, odtwarzanie mokradel i starorzeczy), prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej (zachowanie trwałych użytków zielonych, utrzymywanie istniejących i tworzenie nowych ostoi bioróżnorodności) polepszy się stan siedlisk przyrodniczych oraz funkcjonowanie ekosystemów.

Zwiększanie dostępności drogowej województwa (3.3.1.) oraz włączanie w system szybkich połączeń kolejowych (3.3.2.), m.in. poprzez koncentrację ruchu na głównych arteriach komunikacyjnych, unikanie przecinania form ochrony przyrody czy korytarzy ekologicznych oraz rozpatrywanie alternatywnych przebiegów, omijających cenne siedliska i ekosystemy, w pewnym stopniu przyczyni się do zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz zapewni integralność układów przyrodniczych. Tak sformułowane zapisy pozwolą na zrównoważone i racjonalne kształtowanie systemu transportowego województwa, przy jednoczesnym zastosowaniu nowoczesnych technologii podnoszących jego efektywność oraz dążeniu do przesunięcia modalnego na rzecz rozwoju nowoczesnych, zintegrowanych i przyjaznych środowisku środków transportu.

W przypadku kierunków działań związanych z ochroną zasobów wód oraz poprawą ich jakości (3.1.2.) oraz rozwojem strategicznego systemu gazowego (3.4.2.) przewiduje się zmienny, ale docelowo pozytywny wpływ (za wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne). Zdefiniowane działania w tym zakresie obejmą m.in.: budowę i rozbudowę kanalizacji, ograniczanie eutrofizacji wód powierzchniowych (ochronę, poprawę oraz zapobieganie pogorszeniu stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód, renaturyzację wód, wdrażanie dobrych praktyk rolniczych minimalizujących produkcję zanieczyszczeń, tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych).

Realizacja kierunków działań oddziałujących pozytywnie na obszary chronione, w tym Natura 2000, przyczyni się do zachowania wysokiej jakości krajobrazu, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców województwa. W zdecydowanej większości będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy i stały. Bezpośrednie i pośrednie pozytywne oddziaływanie przewiduje się w przypadku realizacji celów operacyjnych służących: adaptacji do zmian klimatu i poprawie jakości zasobów środowiska (3.1.), ochronie i kształtowaniu krajobrazu (3.2.) oraz racjonalizacji gospodarki odpadami (3.5.).

Obszary chronione, w tym Natura 2000 – potencjalne oddziaływania negatywne

W ramach realizacji celów operacyjnych i kierunków działań określonych w Strategii przewiduje się, że największe potencjalne znaczące negatywne oddziaływanie na obszary chronione, w tym Natura 2000, będą miały kierunki działań związane ze zwiększaniem dostępności drogowej województwa (3.3.1.) oraz włączaniem w system szybkich połączeń kolejowych (3.3.2.). Wdrażanie działań koncentrujących się na: dopełnianiu strategicznego układu drogowego wraz z realizacją sprawnych powiązań z węzłami (m.in. wspieranie budowy, przebudowy i rozbudowy autostrad i dróg ekspresowych, budowy nowych i dostosowania do odpowiednich standardów istniejących odcinków dróg dojazdowych do węzłów, szczególnie w rejonie Łodzi), jak również rozwoju i poprawie parametrów technicznych dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, budowie i rozbudowie linii kolejowych stanowiących ciągi doprowadzające do Centralnego Portu Komunikacyjnego czy rozwoju kluczowych elementów układu kolejowego, w największym stopniu mogą ingerować i zaważyć na walorach obszarów objętych ochroną prawną (w tym Natura 2000).

Negatywne oddziaływanie w największym stopniu związane będzie z usuwaniem drzew i krzewów, ryzykiem zajęcia stanowisk gatunków roślin i zwierząt chronionych, jak również przerwaniem drożności korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich płoszeniem. Biorąc pod uwagę fakt, że udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa łódzkiego jest niewielki, zapisy Strategii zapewniają racjonalne i zasobooszczędne podejście do zasobów przyrodniczych, m.in. poprzez koncentrację ruchu komunikacyjnego, głównie wokół istniejących dróg.

Ponadto, zwiększanie ruchu komunikacyjnego, związane z podnoszeniem standardów dróg krajowych i wojewódzkich czy realizacją obwodnic w miejscowościach najbardziej obciążonych ruchem tranzytowym, może nieść za sobą ryzyko negatywnego oddziaływania na gatunki, siedliska przyrodnicze czy korytarze ekologiczne. Jednak przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych możliwe będzie zminimalizowanie ich negatywnego wpływu.

W przypadku realizacji niektórych działań infrastrukturalnych mogą wystąpić stałe, bezpośrednie negatywne oddziaływania na różnorodność biologiczną istniejących form ochrony przyrody, związane ze zwiększaniem liczby barier antropogenicznych, fragmentacją siedlisk i korytarzy migracyjnych zwierząt.

Minimalnie negatywny wpływ na obszary chronione (w tym Natura 2000) będą odgrywały kierunki działań związane z: rozwojem sektora sportu, turystyki i rekreacji (wspieranie inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej, w tym m.in. szlaków turystycznych - 2.1.3.), ograniczaniem skutków zjawisk

ekstremalnych, koncentrującym się na realizacji inwestycji przeciwpowodziowych (m.in. budowa obiektów hydrotechnicznych, w tym wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych - 3.1.4.) oraz rozwojem strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.) - w zakresie utrzymania i rozbudowy systemu elektroenergetycznego oraz wspierania budowy instalacji do pozyskiwania energii z OZE (m.in. geotermia, fotowoltaika). Wsparcie działań służących utrzymaniu produkcji energii w Elektrowni Bełchatów do momentu zmiany miksu energetycznego będzie mogło mieć minimalnie negatywny wpływ na sąsiadujące obszary objęte ochroną prawną, zwłaszcza na ich warunki wodne, co może skutkować częściową utratą cennych siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt. Jednak w sytuacji stopniowej rezygnacji z eksploatacji węgla brunatnego jako głównego źródła produkcji energii przewiduje się, że stan środowiska w tym zakresie będzie powoli się polepszał. W przypadku budowy napowietrznych sieci elektroenergetycznych możliwe jest chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.).

Oddziaływania negatywne na obszary chronione, w tym Natura 2000, będą miały głównie charakter bezpośredni, długoterminowy i stały. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie na ten komponent przewiduje się w przypadku realizacji celów operacyjnych służących: adaptacji do zmian klimatu i poprawie jakości zasobów środowiska (3.1.), zwiększeniu dostępności transportowej (3.3.) oraz nowoczesnej energetyce w województwie (3.4.).

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na obszary chronione, w tym Natura 2000 należą:

- prowadzenie liniowych elementów infrastrukturalnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne w sposób ograniczający ilość ich przecięć z realizowaną inwestycją;
- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu);
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych do występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków;
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płyty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków;
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji;
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych - poprawa lub odtworzenie stanu zachowania;
- przywracanie/odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych;
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania prac związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny (m.in. okres rozrodu płazów, lęgu ptaków).
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania prac związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny (m.in. okres rozrodu płazów, lęgu ptaków).

Tab. 26. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym (negatywnym) na obszary chronione, w tym Natura 2000

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
3.1.1.	Poprawa jakości powietrza
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych

Źródło: opracowanie własne.

1.9. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI

Na podstawie analizy potencjalnego sposobu oddziaływania ustaleń Strategii na zabytki ocenia się, że wśród 46 kierunków działań, zakładanych dla realizacji zapisanych w dokumencie celów operacyjnych i horyzontalnego, przeważają działania cechujące się brakiem wpływu na ten komponent - aż 30 (65%), w tym wszystkie zapisane dla celów sfery społecznej. Natomiast w przypadku 9 kierunków działań (20%) należy się spodziewać oddziaływań pozytywnych. Dotyczą one zwłaszcza ustaleń dla sfery przestrzennej, zapisanych w celu operacyjnym 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu. Jednocześnie nie przewiduje się oddziaływań stricte negatywnych. Jedynie 5 kierunków działań (11%) może mieć wpływ minimalnie negatywny, a w przypadku 2 (4%) może się pojawić oddziaływanie zmienne. Potencjalnie wystąpią one w efekcie realizacji działań w ramach celów operacyjnych sfery przestrzennej, zwłaszcza związanych z realizacją infrastruktury transportowej (3.3.) i energetycznej (3.4.).

Szacuje się, że charakter przewidywanych oddziaływań na komponent będzie przeważnie bezpośredni (75%), długoterminowy (94%) i stały (100%).

Zabytki – potencjalne oddziaływania pozytywne

Pozytywne oddziaływanie prognozuje się w całości dla ustaleń celu operacyjnego 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu, dedykowanego konkretnie ochronie wartości dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczo-krajobrazowych województwa. Działania planowane w ramach tego celu powinny się przyczynić (w większości bezpośrednio, długotrwale i stale) do ochrony wartości i kształtowania pozytywnego wizerunku dziedzictwa kulturowego. Zakłada się, że na osiągnięcie rezultatu – rozumianego jako poprawa stanu zachowania i właściwe wykorzystanie zabytków – wpłynie zwłaszcza realizacja zamierzeń służących zachowaniu kompletności i integralności zasobu dziedzictwa (ze szczególnym uwzględnieniem historycznych jednostek przestrzennych), w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych (wspieranie projektów rewitalizacji zabytków), zagospodarowanie obiektów zagrożonych i nieużytkowanych (m.in. na funkcje kulturalne, turystyczne i rekreacyjne), oraz zwiększeniu skali i skuteczności ochrony, m.in. poprzez poszerzenie możliwości finansowania, a także zachowaniu lokalnych form architektonicznych (3.2.1.). Ponadto do pełniejszego wykorzystania zabytków, a przez to do poprawy ich stanu zachowania przyczynią się działania przewidziane w zakresie ochrony i wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.). Natomiast tworzeniu korzystnego wizerunku i rewaloryzacji zabytkowych przestrzeni, zwłaszcza miejskich, będą sprzyjać działania dotyczące poszerzenia i wzbogacania przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3.).

Ponadto korzystny wpływ na zabytki (bezpośredni i pośredni, długotrwały, stały) przewiduje się dla oddziaływań kierunków celu 2.1. Rozwój kapitału społecznego dotyczących zwiększenia uczestnictwa w kulturze i rozwoju usług kultury (2.1.2.), rozwoju sektora sportu, turystyki i rekreacji (2.1.3.) oraz wzmacniania tożsamości regionalnej i lokalnej (2.1.4) - poprzez wzrost szacunku dla tradycji i współodpowiedzialności za wspólne zasoby i dobra na skutek poznawania dziedzictwa.

Jednocześnie prognozuje się, że działania dotyczące tworzenia atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym (3.3.4.), z zastosowaniem taboru przyjaznego ludziom i środowisku, pośrednio wpłyną korzystnie na zabytki, służąc poprawie ich dostępności, co powinno się przełożyć na promocję dziedzictwa i wzrost zainteresowania jego turystycznym wykorzystaniem. W synergii z mniejszym obciążeniem środowiska zanieczyszczeniami komunikacyjnymi, działania te przyczynią się pośrednio do długotrwałej poprawy warunków środowiskowych, a w efekcie wpłyną korzystnie na stan zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego. Podobnie korzystne oddziaływania przewiduje się w odniesieniu do działań ukierunkowanych na zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko (3.5.2.), które m.in. poprzez zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych, zwłaszcza przemysłowych i cennych z uwagi na walory kulturowe, poprawią możliwości zagospodarowania zabytków na cele użytkowe.

Wsparciem pozytywnego oddziaływania na zabytki będzie także prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego (d), przypisanej do celu horyzontalnego: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.

Zabytki – potencjalne oddziaływania negatywne

Ocenia się, że realizacja ustaleń Strategii nie będzie oddziaływać na zabytki w sposób negatywny. Natomiast przewiduje się, na etapie realizacji 5 kierunków działań, potencjalne oddziaływania minimalnie negatywne na komponent. Ocenia się, że ich wpływ będzie mieć charakter bezpośredni, długotrwały i stały.

Dotyczy to zwłaszcza działań, w ramach których możliwe są zmiany sposobu zagospodarowania terenu i przekształcenia związane z realizacją inwestycji, stwarzające zagrożenie zniszczeniem dziedzictwa archeologicznego, lub pogorszeniem (ograniczeniem) możliwości właściwego korzystania z zabytków. Odnosi się to do kierunków działań dotyczących przeciwdziałania skutkom suszy i zmniejszaniu niedoborów wody (3.1.3.), ograniczaniu skutków zjawisk ekstremalnych (3.1.4.) oraz rozbudowy kolejowego układu komunikacyjnego przewidzianego w ramach włączenia województwa w system szybkich połączeń kolejowych (3.3.2.) i zwiększenia intermodalności transportu towarowego i rozwoju usług logistycznych (3.3.5.), a także rozwoju strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.).

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

W obliczu braku potencjalnych oddziaływań negatywnych na zabytki, niniejsze rozwiązania odnoszą się do zidentyfikowanych oddziaływań minimalnie negatywnych.

Do ograniczenia, bądź częściowego wyeliminowania, niekorzystnego wpływu przewidywanych oddziaływań na zabytki może przyczynić się zastosowanie określonych środków zaradczych, w przypadku zabytków najważniejszymi środkami minimalizującymi są:

- stosowanie się do zasad wynikających z przepisów szczególnych oraz indywidualnych wytycznych i zaleceń wcz;
- ograniczanie do niezbędnego minimum powierzchni przekształcanej w procesach inwestycyjnych;
- zachowywanie odpowiedniego dystansu od zabytków w celu ograniczenia oddziaływania np. hałasu i zanieczyszczeń oraz ingerencji w osie widokowe i strefy ekspozycyjne;
- tworzenie dla dysharmonii krajobrazowych naturalnych przesłon widokowych, np. z odpowiednio zakomponowanej zieleni;
- w przypadku stanowisk archeologicznych pozostających w bezpośredniej kolizji przestrzennej z planowanymi inwestycjami, braku innych możliwości, poprzedzenie inwestycji wyprzedzającymi badaniami archeologicznymi, a także prowadzeniem nadzoru w trakcie realizacji inwestycji, co pozwoli na udokumentowanie ich formy i ochronę materialnej zawartości.

Tab. 27. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zabytki

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
2.1.2.	Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury
2.1.3.	Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji
2.1.4.	Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej
3.2.1.	Ochrona i kształtowanie wartości dziedzictwa kulturowego
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.3.4.	Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
Brak	

Źródło: opracowanie własne.

1.10. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Przewidziane w Strategii działania ogólnie odznaczają się zróżnicowanym wpływem na krajobraz. Dominuje brak oddziaływania, stwierdzony w około 23 przypadkach (50%). Oddziaływanie pozytywne będzie mieć około 21% kierunków działań. Negatywny wpływ prognozuje się dla 11% oddziaływań. Oddziaływania zmienne oraz minimalnie negatywne stanowią łącznie ok. 18% wszystkich oddziaływań.

Krajobraz – potencjalne oddziaływanie pozytywne

Generalnie kierunki działań związane z celem operacyjnym 3.2. ochrona i kształtowanie krajobrazu wpływać będą na krajobraz pozytywnie. Wynika to z faktu, iż obejmują oddziaływania na znaczącą część komponentów środowiska kształtujących wygląd krajobrazu. Są to m.in. na ciągłość układów przyrodniczych, obszary chronione, w tym Natura 2000, a także na powierzchnię ziemi, gleby, wody powierzchniowe, roślinność, różnorodność biologiczną. Cel osiągnięty zostanie dzięki takim działaniom kształtującym krajobraz w pozytywny sposób, jak m.in. uspojnienie regionalnego systemu obszarów chronionych, ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej, czy szeroko rozumiane zrównoważone gospodarowanie przestrzenią przeciwdziałające chaotycznej suburbanizacji z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Ważnym elementem krajobrazu jest dziedzictwo kulturowe (kierunek działań 3.2.1.), dlatego zarówno działania wpływające na krajobraz bezpośrednio poprzez zachowanie kompletności i integralności zasobów, jak i wykorzystujące potencjał dziedzictwa kulturowego w procesach rewitalizacyjnych, oddziaływać będą na komponent w sposób pozytywny. Dodatkowo na rzecz poprawy krajobrazu w najbliższym otoczeniu człowieka wpływ będą miały działania w ramach kierunku 2.1.2. np. poprzez inwestycje w instytucje kultury niejednokrotnie będące obiektami zabytkowymi, działania związane z kształtowaniem błękitno-zielonej infrastruktury (kierunek działań 3.2.3.) oraz infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej (kierunek działań 2.1.3.).

Oddziaływania pozytywne oraz zmienne (tj. negatywne na etapie realizacji i pozytywne w czasie funkcjonowania przedsięwzięć) przypisano kierunkom działań celu związanego z szeroko pojętą adaptacją do zmian klimatu i poprawą jakości zasobów środowiska (cel 3.1.). Pozytywnie kształtować krajobraz będą takie działania jak m.in. utrzymywanie i tworzenie korytarzy przewietrzających, renaturyzacja rzek i zbiorników wodnych, tworzenie stref ekotonowych, wprowadzanie zalesień i zadrzewień, zachowanie użytków zielonych, utrzymywanie i tworzenie ostoi różnorodności biologicznej czy rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.

Wszystkie działania zaproponowane w celach operacyjnych 3.1 i 3.2. Strategii będą mieć pozytywny wpływ na wiele komponentów, także na krajobraz. W sposób bezpośredni oraz długotrwały i stały służyć będą zarówno zachowaniu walorów krajobrazów przyrodniczych i kulturowych, jak i kształtowaniu ładu przestrzennego bezpośrednio przekładającego się na jakość krajobrazu.

Korzystny wpływ na krajobraz gwarantują zapisy celu horyzontalnego, szczególnie dotyczące prowadzenia zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego (lit. d). Polegają m.in. na wspieraniu rozwoju urbanizacji na obszarach o odpowiedniej infrastrukturze zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich, poprawie estetyki przestrzeni w procesach rewitalizacji oraz tworzeniu przyjaznych przestrzeni publicznych i terenów zieleni. Ponadto założenia te wynikają z faktu, iż jednym z elementów wizji Strategii jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni, czyli ukształtowanej zgodnie z zasadą ładu przestrzennego oraz uwzględniającej ochronę obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo przed rozpraszaniem zabudowy.

Wspieranie działań na rzecz ekologicznych gospodarstw rolnych (kierunek 1.4.2.) i zrównoważonych sposobów uprawy i przetwórstwa powinno pozytywnie wpłynąć na dominujący w łódzkim krajobrazie rolniczy, wydobywając pozostałości jego tradycyjnego charakteru.

Marginalne w skali krajobrazu całego województwa, jednak niezwykle znaczące z punktu widzenia jego walorów estetycznych, będzie bezpośrednie pozytywne oddziaływanie dla krajobrazu zdegradowanego miejsc składowania odpadów. Jest ono zagwarantowane w ramach realizacji kierunku działań polegającego na rekultywacji składowisk odpadów oraz likwidacji nielegalnych miejsc składowania odpadów (3.5.2.).

Krajobraz – potencjalne oddziaływanie negatywne

Przewiduje się, że oddziaływania negatywne na krajobraz będą wykazywać te kierunki działań, które Przewiduje się, że oddziaływania negatywne na krajobraz będą wykazywać te kierunki działań, które związane są ze zwiększeniem dostępności transportowej (cel operacyjny 3.3.), nowoczesną energetyką w województwie (cel operacyjny 3.4.), dostępnością do usług teleinformatycznych (poprzez rozwój bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej – kierunek działania: 3.6.1.) oraz racjonalizacją gospodarki odpadami (cel operacyjny 3.5. z wyjątkiem kierunku działania: 3.5.2.). Zaznaczyć jednak należy, iż krajobraz województwa jest już mniej lub bardziej przekształcony oraz działania inwazyjne w stosunku do krajobrazu oddalone będą od obszarów o najwyższych walorach krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych.

Negatywne oddziaływanie na walory krajobrazowe będzie mieć miejsce w przypadku inwestycji infrastrukturalnych w otwartym krajobrazie przyrodniczym i przyrodniczo-kulturowym. W przypadku powstawania dominant, szczególnie takich jak farmy wiatrowe i fotowoltaiczne (kierunek działań 3.4.1.) w otwartym krajobrazie wiejskim, nieprzekształconym dotychczasowo, powodować będzie największą degradację walorów krajobrazowych. Negatywne oddziaływanie w krajobrazie będzie miało rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego, związanego z rozwojem agresywnej krajobrazowo napowietrznej infrastruktury (kierunek działań 3.4.1.).

Pośrednie zmiany w krajobrazie powodowane będą dalszym obniżaniem wód gruntowych w wyniku istnienia leja depresji spowodowanego kontynuacją wydobywania węgla przez KWB Bełchatów do czasu wygaszenia po roku 2030. Zmiany te będą skutkowały przekształceniem składu gatunkowego w ekosystemach, co w konsekwencji doprowadzi do zmian w krajobrazie. Proces ten będzie możliwy do powstrzymania jedynie na skutek zaniechania eksploatacji i całkowitej rekultywacji obszaru wydobywania

Rozbudowywana sieć drogowa i kolejowa województwa będzie związana z inwestycjami zupełnie zmieniającymi charakter krajobrazu w miejscu ich przebiegu (kierunki działań 3.3.1. i 3.3.2.). Dodatkowo ze względu na zastosowanie ekranów dźwiękowych może dochodzić do ograniczenia ekspozycji krajobrazu z dróg. Inwestycje polegające na podnoszeniu standardów istniejących dróg, poprawie jakości publicznego transportu zbiorowego czy zwiększeniu intermodalności transportu towarowego i usług logistycznych częściowo znajdować się będą na terenach zurbanizowanych, terenach infrastruktury transportowej czy istniejącej zabudowy przemysłowej i magazynowej. Należy więc uznać, iż nie wpłyną w bardzo negatywny sposób na wizerunek krajobrazu kulturowego, a jedynie go przekształcą.

Biorąc pod uwagę czas i częstotliwość oddziaływania, bez względu na fakt czy kierunki działania okazały się pozytywne, czy też negatywne, większość kierunków działań będzie mieć charakter bezpośredni, długotrwały o stałych skutkach w krajobrazie.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Minimalizację negatywnego oddziaływania na krajobraz można osiągnąć stosując pewne rozwiązania na etapie realizacji inwestycji tj.:

- ograniczanie do minimum przekształceń rzeźby terenu, np. poprzez maksymalne wykorzystanie naturalnych form terenu w fazie projektowania i planowania infrastruktury oraz podczas realizacji inwestycji (realizacja obiektów wkomponowanych w istniejący krajobraz);
- przed rozpoczęciem budowy należy zdjąć i zabezpieczyć warstwę glebową do ponownego wykorzystania
- wybór lokalizacji dla nowych inwestycji poprzedzony analizą walorów krajobrazowych, zwłaszcza dla inwestycji infrastrukturalnych agresywnie wkraczających w tereny otwarte, cenne przyrodniczo i krajobrazowo; unikanie miejsc o największej ekspozycji widokowej, zwłaszcza dolin rzecznych oraz wyniesień terenu;
- zapobieganie chaotycznemu rozwojowi zabudowy w oderwaniu od istniejących skupisk osadniczych i rozprzestrzeniającej się w sposób pasmowy wzdłuż dróg;
- poszanowanie historycznej tkanki i układów przestrzennych;
- uwzględnianie na równi wymogów zarówno estetycznych, jak i ochrony środowiska;
- aranżacja przestrzeni inwestycyjnej z wykorzystaniem materiałów wysokiej jakości;

- stosowanie zieleni izolacyjnej w przypadku obiektów dominujących i agresywnych krajobrazowo, która pełnić może funkcje nie tylko przesłaniające i izolujące uciążliwe oddziaływanie, ale i przyczynić się do procesów oczyszczania powietrza, retencji opadowej i zwiększenia różnorodności biologicznej, itd.;
- stosowanie wzdłuż powstających dróg wielorzędowych pasów zieleni, ułatwiających wkomponowanie nowych dróg rozcinających krajobraz, a jednocześnie skutecznie tłumiących hałas i pochłaniających zanieczyszczenia pochodzące z transportu;
- utrzymanie zieleni wzdłuż istniejących dróg;
- realizowanie sukcesywnej rekultywacji, tak aby eksploatacja możliwie jak najmniej ingerowała w krajobraz zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu użytkowania.

Tab. 28. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na krajobraz

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
2.1.2.	Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury
2.1.3.	Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.2.1.	Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.4.1.	Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
3.6.1.	Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej

Źródło: opracowanie własne.

1.11. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI I DOBRA MATERIALNE

W ramach realizacji celów i kierunków działań określonych dla Strategii na ogólną liczbę 46 kierunków działań przewiduje się imponującą przewagę istotnych pozytywnych oddziaływań – potencjalnie pozytywny wpływ na ludzi mieć może 43 (93,5%) kierunków działań, a na dobra materialne wszystkie (100%). W ocenie obu komponentów nie zidentyfikowano oddziaływań potencjalnie negatywnych. Oddziaływania o niskim poziomie istotności dla jakości życia ludzi stanowić mogą zaledwie 2,2% ogółu planowanych kierunków działań - jedynie 2 działania mogą mieć wpływ minimalnie negatywny.

Ludzie i dobra materialne – potencjalne oddziaływania pozytywne

Zdecydowana większość celów operacyjnych i celów horyzontalnych Strategii i przewidzianych w nich do realizacji kierunków działań sprzyjać będzie znaczącemu polepszeniu warunków życia mieszkańców województwa łódzkiego. Niemal wszystkie działania prowadzone będą długoterminowo i wywoływać będą stałe skutki (97,8%).

Oddziaływania na jakość życia i dobra materialne będą miały charakter bezpośredni (54,3%) lub, w konsekwencji aktywności ludzi związanych z wykorzystaniem pozostałych komponentów środowiska, pośredni (45,7%). Pośrednie pozytywne oddziaływanie przewiduje się w przypadku realizacji wszystkich kierunków działań zawartych w celach operacyjnych służących zwiększaniu potencjału badawczego i innowacyjnego (cel operacyjny 1.1.), podnoszeniu jakości kapitału ludzkiego (cel operacyjny 1.2.) oraz wsparciu rozwoju sektora MŚP i sektora rolnego (cel operacyjny 1.3), racjonalizacji gospodarki odpadami (cel operacyjny 3.5) oraz zwiększenia dostępności do usług teleinformatycznych (cel operacyjny 3.6.). Z kolei w przypadku rozwoju sektora rolnego i zwiększenia jego konkurencyjności (cel operacyjny 1.4.), poprawy stanu zdrowia mieszkańców (cel operacyjny 2.2.), ochrony i kształtowania krajobrazu (cel operacyjny 3.2.), zwiększania dostępności transportowej (cel operacyjny 3.3.) oraz

działań na rzecz efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo (cel horyzontalny) wszystkie działania będą miały charakter bezpośredni dla jakości życia i dóbr materialnych.

Zwiększenie dostępności transportowej (cel operacyjny 3.3.) zapewni komfortowe przemieszczanie się mieszkańców oraz przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i płynności ruchu. Pozytywny wpływ na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń transportowych do środowiska będzie miało przesunięcie modalne na rzecz rozwoju nowoczesnych i przyjaznych środowisku środków transportu. Z kolei włączenie w system szybkich połączeń kolejowych (m.in. w związku z kształtowaniem tzw. „szprych” doprowadzających do Centralnego Portu Komunikacyjnego), przy jednoczesnym zwiększaniu dostępności lotniczej województwa podniesie wartość materialną nieruchomości w województwie łódzkim oraz poziom mobilności mieszkańców. Pozytywnym aspektem realizacji działań będzie również wzrost potencjału przedsiębiorczości gospodarki poprzez poprawę dostępności i rozbudowę połączeń drogowych wpływających zarówno na zwiększanie atrakcyjności poszczególnych lokalizacji, jak i dostępności dla potencjalnych pracowników. Odsunięcie źródeł komunikacyjnych zanieczyszczeń powietrza od obszarów zurbanizowanych wpłynie na poprawę stanu czystości atmosfery oraz przeciwdziałać będzie kształtowaniu oddziaływań skumulowanych z zanieczyszczeniami pochodzącymi z systemów grzewczych w tych obszarach. Efekt ten wzmocniony zostanie działaniami na rzecz rozwoju nowoczesnej energetyki w województwie (cel operacyjny 3.4.), poprzez rozwój strategicznego systemu gazowego (3.4.2). Czystsze środowisko będzie wpływać na poprawę stanu zdrowia ludności, a jednocześnie stanowić będzie ważny czynnik lokalizacji istotnych instytucji finansowych czy przemysłów 4.0. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym (3.3.4.) przewiduje działania na rzecz wzmocnienia systemu połączeń i poprawy jakości infrastruktury publicznego transportu zbiorowego publicznym transportem zbiorowym (np. systemy Park&Ride, Bike&Ride), które obniżą emisyjność gospodarki i poprawią poziom bezpieczeństwa na drogach. Wpłyną również na zwiększanie mobilności wewnętrznej ludności, skrócenie czasów podróży, ułatwienie dostępu do usług i przestrzeni publicznych oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. Planowana modernizacja i budowa nowych stacji i przystanków kolejowych zwiększy dostępność transportu kolejowego i częstotliwości kursowania, z kolei optymalizacja siatki połączeń transportem zbiorowym zmniejszy obciążenie środowiska.

Na polepszenie warunków życia i zdrowia ludzi pozytywny wpływ mieć będzie budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich oraz promowanie wartości rodzinnych (2.1.1.), rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji (2.1.3.), czy podnoszenie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych oraz dostępności i jakości usług ochrony zdrowia (2.2.1., 2.2.2.). W konsekwencji nastąpi m.in. poprawa współpracy i wydajności pracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie lokalnym i regionalnym, a tym samym wzrost długości trwania życia i poziomu życia mieszkańców.

Pozytywne oddziaływanie na warunki życia mieszkańców województwa łódzkiego będzie miała realizacja działań zawartych w celu operacyjnym zakładającym podjęcie działań na rzecz przeciwdziałania negatywnym zmianom środowiska (Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska). Przykładowo, ograniczenie emisji, renaturyzacja rzek i zbiorników wodnych, rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych wpłyną na poprawę jakości powietrza i wód, ograniczą wpływ zjawiska suszy na środowisko oraz skutków zjawisk ekstremalnych na jakość życia człowieka.

Wiele korzyści w kontekście dóbr materialnych przyniosą działania na rzecz ochrony wartości i kształtowania dziedzictwa kulturowego (3.2.1.), ochrony i wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.) oraz rewaloryzowania, poszerzania i wzbogacania przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (3.2.3.). Będą to działania zapewniające zachowanie kompletności i integralności zasobu a w konsekwencji umożliwią rozwój turystyki zrównoważonej i tworzenie atrakcyjnej infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej.

Pozytywnie istotne dla życia mieszkańców działania zawiera cel podkreślający potrzebę ograniczania skali ubóstwa i wykluczenia społecznego (cel operacyjny 2.3.). Służyć temu będzie rozwój i upowszechnienie środowiskowych form usług opiekuńczych, rozwój dziennych ośrodków wsparcia czy systemu wspierania rodziny w środowisku. Pożądanym efektem tych działań również możliwość skutecznego rozwiązywania problemów społecznych na obszarach zdegradowanych i rewitalizowanych oraz wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem (2.3.1.).

Przeprowadzona analiza przewiduje jedynie potencjalne minimalnie negatywne oddziaływania na ludzi w przypadku realizacji działań służących rozwojowi strategicznego systemu elektroenergetycznego (3.4.1.) oraz

bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej (3.6.2.). W związku z wydobywaniem węgla brunatnego i utrzymaniem produkcji energii w okręgu energetycznym Bełchatowa należy spodziewać się utrzymania uciążliwości dla ludności związanych m.in. z: przekształcaniem rzeźby terenu, układów hydrograficznych i zmianą stosunków wodnych, pogorszeniem jakości zasobów wodnych, zanieczyszczeniem powietrza i hałasem.

Tab. 29. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ludzi

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.1.1.	Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji
1.1.2.	Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami
1.1.3.	Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji
1.1.4.	Wykorzystanie istniejących i kształtujących się potencjałów stymulujących rozwój gospodarczy
1.2.1.	Zwiększenie atrakcyjności uczelni w województwie łódzkim
1.2.2.	Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego
1.2.3.	Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych
1.2.4.	Rozwój kompetencji kluczowych
1.3.1.	Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw
1.3.2.	Wspieranie usieciowienia MŚP
1.3.3.	Poprawa efektywności i sprawności działania IOB
1.4.1.	Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
2.1.1.	Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych
2.1.2.	Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury
2.1.3.	Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji
2.1.4.	Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej
2.2.1.	Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych
2.2.2.	Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia
2.2.3.	Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej
2.3.1.	Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
2.3.2.	Rozwój usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług)
2.3.3.	Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej
3.1.1.	Poprawa jakości powietrza
3.1.2.	Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.1.	Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.3.3.	Zwiększenie dostępności lotniczej województwa
3.3.4.	Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
3.3.5.	Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych
3.4.2.	Rozwój strategicznego systemu gazowego
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
3.6.2.	Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług
a.	Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli
b.	Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem
c.	Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
Brak	

Tab. 30. Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na dobra materialne

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
1.1.1.	Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji
1.1.2.	Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami
1.2.1.	Poprawa atrakcyjności łódzkich uczelni
1.2.2.	Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego
1.2.3.	Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych
1.2.4.	Rozwój kompetencji kluczowych
1.3.1.	Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw

1.3.2.	Wspieranie usieciowienia MŚP
1.3.3.	Poprawa efektywności i sprawności działania IOB
1.4.1.	Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej
1.4.2.	Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych
2.1.1.	Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych
2.1.2.	Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury
2.1.3.	Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji
2.1.4.	Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej
2.2.1.	Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych
2.2.2.	Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia
2.2.3.	Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej
2.3.1.	Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
2.3.2.	Rozwój usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług)
2.3.3.	Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej
3.1.1.	Poprawa jakości powietrza
3.1.2.	Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
3.1.3.	Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
3.1.4.	Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
3.2.1.	Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego
3.2.2.	Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
3.2.3.	Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
3.3.1.	Zwiększenie dostępności drogowej województwa
3.3.2.	Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
3.3.3.	Zwiększenie dostępności lotniczej województwa
3.3.4.	Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
3.3.5.	Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych
3.4.1.	Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
3.4.2.	Rozwój strategicznego systemu gazowego
3.5.1.	Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
3.5.2.	Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
3.5.3.	Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu
3.6.1.	Rozwój przewodowej infrastruktury teleinformatycznej
3.6.2.	Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług
a.	Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli
b.	Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem
c.	Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów
d.	Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Potencjalne oddziaływania negatywne	
Brak	

Źródło: opracowanie własne.

2. ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW KIERUNKOWYCH WYNIKAJĄCYCH ZE STRATEGII NA CELE, PRZEDMIOT OCHRONY, INTEGRALNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ OBSZARU NATURA 2000

Analiza oddziaływania zapisów kierunkowych Strategii na obszary NATURA 2000 została przeprowadzona z uwzględnieniem oceny ich wpływu na cele, przedmiot, integralność i spójność form ochrony. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż większość ustaleń dokumentu wynikających z celów strategicznych sfery gospodarczej (nowoczesna i konkurencyjna) oraz społecznej (obywatelskie społeczeństwo równych szans) nie mają charakteru stricte przestrzennego (za wyjątkiem kierunków działań 1.4.1, 1.4.2., 2.1.3). Natomiast cel strategiczny sfery przestrzennej: atrakcyjna i dostępna przestrzeń, mimo iż dedykowany jest potencjalnym przedsięwzięciom o charakterze inwestycyjnym, to przypisane mu kierunki działań sformułowane są w dużym stopniu ogólności, bez wskazania konkretnej lokalizacji czy przebiegu. Potencjalne oddziaływania celu strategicznego sfery przestrzennej ocenione zostały na zasadzie domniemania wystąpienia.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) część analizowanych przedsięwzięć, będących następstwem wdrażania zapisów kierunkowych Strategii, prawdopodobnie zostanie zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla tych inwestycji przed rozpoczęciem realizacji wymagane będzie przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko, która da szczegółową odpowiedź, w jakim zakresie i w odniesieniu do których z celów oraz przedmiotów ochrony

wystąpi negatywne oddziaływanie. Wówczas możliwa będzie decyzja, czy i w jakim zakresie oraz pod jakimi warunkami i przy jakich działaniach kompensujących oraz minimalizujących negatywne oddziaływanie, dozwolona będzie realizacja poszczególnych inwestycji.

Wyniki oceny zostały zaprezentowane w formie matryc, które znajdują się w tabelach 31 i 32. Natomiast zestawienie analizowanych obszarów Natura 2000 wraz z ich przedmiotami ochrony oraz zagrożeniami wykazano w Załączniku 4. Podczas oceny przyjęto następujące stopnie oddziaływania:

- negatywne duże (N),
- negatywne minimalne (NM),
- negatywne minimalne w początkowej fazie (na etapie budowy), pozytywne w okresie użytkowania inwestycji (NM/P),
- pozytywne (P),
- brak stwierdzonych oddziaływań (B).

Spośród wszystkich prognozowanych dla poszczególnych kierunków działań oddziaływań na obszary Natura 2000, **negatywne oddziaływania o największym natężeniu (N)** odnotowano w zaledwie **8%** wszystkich przedstawionych w tabeli oddziaływań. Są związane z kierunkami działań: 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa oraz 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych. Oba kierunki realizują ważny interes publiczny, jakim jest poprawa warunków transportu i podróżowania. Jednak ze względu na konieczność wyboru najmniej szkodliwego wariantu oraz ewentualnego zastosowania kompensacji przyrodniczej prognozuje się, iż budowa tych inwestycji prawdopodobnie nie wpłynie w znaczący sposób na przedmioty ochrony, stan ochrony oraz integralność tych obszarów, a jedynie chwilowo oddziaływać będzie na etapie budowy inwestycji.

Oddziaływanie negatywne o minimalnym wpływie (NM), występujące w **13%** zdiagnozowanych oddziaływań, przypisano działaniom związanym z:

- wspieraniem inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej w kierunku działań 2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji
- realizacją inwestycji przeciwpowodziowych zawartych w kierunku działań 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
- utrzymaniem i rozbudową systemu elektroenergetycznego oraz wspieraniem zwiększenia udziału instalacji produkujących energię z OZE w ramach kierunku działań 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego

Zmienne oddziaływanie (MN/P), czyli skutkujące poprawą warunków środowiskowych, ale poprzedzone inwestycjami wymagającymi minimalnie negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, przewidziano w **8%** przypadków. W ten sposób oceniono działania związane z kierunkami działań takimi jak: 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości oraz 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego. Długofalowym skutkiem wdrażania zapisów wynikających z ww. kierunków działań będzie polepszenie jakości wód i powietrza, zwiększenie zasobów wodnych w województwie oraz skuteczniejsza ochrona walorów przyrodniczych.

Pozytywny (P) wpływ stwierdzono w **25%** wszystkich oddziaływań i przypisywano go potencjalnym działaniom, przewidzianym w ramach kierunków działań związanych z:

- ograniczaniem emisji oraz ochroną i tworzeniem korytarzy przewietrzających w ramach kierunku działań 3.1.1. Poprawa jakości powietrza;
- szeroko pojętą poprawą zdolności retencyjnych oraz racjonalną gospodarką rolną w ramach kierunku 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody;
- wszelkimi działaniami na rzecz regionalnego systemu obszarów chronionych i różnorodności biologicznej oraz ograniczaniem zjawiska suburbanizacji, w ramach kierunku działań 3.2.2. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
- tworzeniem terenów błękitno-zielonej infrastruktury w ramach kierunku działań 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni;
- z likwidacją miejsc nielegalnego deponowania odpadków (3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko).

Niewątpliwie korzystne skutki dla walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także obszarów Natura 2000, niesie ze sobą realizacja celu horyzontalnego: Efektywne i odpowiedzialnie zarządzany region, zwłaszcza jego ostatniego kierunku działań d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki

zrównoważonego rozwoju przestrzennego. Przewiduje się, że ww. zapisy spowodują powstrzymanie chaotycznego procesu rozpraszania zabudowy, stymulując zrównoważony rozwój, zwłaszcza w sferze przestrzennej, oraz w oddaleniu od obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.

Brak wpływu na przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (B), przypisywany był potencjalnym przedsięwzięciom o charakterze przestrzennym, inwestycyjnym czy też infrastrukturalnym, ale o znikomym prawdopodobieństwie lokalizacji ich w granicach obszarów Natura 2000 (wynikającym z przepisów prawa) lub o szczególnym charakterze związanym np. z terenami zurbanizowanymi, przemysłowymi lub dziedzictwem kulturowym. Brak wpływu na przedmiot i stan ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 oszacowano w **46%** oddziaływań.

Odpowiedzią na zdiagnozowane potencjalne oddziaływania negatywne (N, MN i MN/P) są propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, zawarte w tabelach nr 31 i 32. Są to zalecenia o charakterze uniwersalnym i bardzo ogólnym. Jest to uwarunkowane dużym stopniem ogólności ocenianego dokumentu, jakim jest Strategia. Dlatego też, uszczegółowienie zarówno charakteru oddziaływań, jak i propozycji działań minimalizujących oraz kompensujących, możliwe będzie po ustaleniu precyzyjnej lokalizacji inwestycji, a następnie wykonaniu szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej na etapie oceny oddziaływania na środowisko bądź na obszar Natura 2000 dla poszczególnych inwestycji.

Zaproponowane w prognozie działania minimalizujące i kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko w ramach oceny zapisów Strategii na obszary Natura 2000 mają dwójaki charakter. Można wśród nich wyróżnić zasady wykorzystywane na etapie projektowania danej inwestycji oraz na normy, których należy przestrzegać w trakcie wykonywania robót. Na przykład w miejscach kolizji inwestycji liniowych z obszarami cennymi przyrodniczo należy rozważać przebiegi alternatywne, wybierać warianty o najbardziej ograniczonym wpływie, czy też planować ingerencję w tereny czynne biologicznie w jak najbardziej oszczędnym stopniu. Wszelkie przekształcenia powierzchni ziemi, zmiany stosunków wodnych, ingerencję w szatę roślinną, itp. należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Organizacja prac i harmonogram robót winien uwzględniać normy ochrony środowiska m.in. poprzez dostosowanie do okresów lęgowych ptaków i okresów rozrodczych innych zwierząt, zapewnienie zwierzętom swobodnej migracji, lokalizację zaplecza budowlanego w bezpiecznym oddaleniu od miejsc występowania cennych siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt, itp. Ważną rolę w łagodzeniu negatywnego wpływu planowanych przedsięwzięć na środowisko odgrywać będzie edukacja mieszkańców.

Tab.31. Matryca oddziaływań kierunków działań wynikających ze Strategii na cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru Natura 2000 (Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków)

1. ZBIORNIK JEZIORSKO PLB100002, 2. DOLINA ŚRODKOWEJ WARTY PLB300002, 3. PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA PLB100001, 4. DOLINY PRZYSOWY I SŁUDWI PLB100003, 5. DOLINA PILICY PLB140003;			
Kierunki działań, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	Ocena	Opis potencjalnych oddziaływań	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko
1.	2.	3.	4.
CEL STRATEGICZNY 2 - OBYWATELSKIE SPOŁECZENSTWO RÓWNYCH SZANS Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego			
2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji	NM	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.); • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); • wzrost ruchu turystycznego skutkującego płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk roślin i zwierząt, zaśmiecaniem; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • kanalizowanie ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami ptaków będącymi przedmiotem ochrony i uwzględniający ich naturalną chłonność; • edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i turystów;
CEL STRATEGICZNY 3 - ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska			
3.1.1. Poprawa jakości powietrza	P	<ul style="list-style-type: none"> • pośrednie oddziaływanie w zakresie poprawy jakości powietrza m.in. poprzez utrzymanie i tworzenie korytarzy przewietrzających; 	

3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości	NM/P	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.), • pośrednie oddziaływanie w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • zachowanie możliwie najbardziej naturalnego charakteru rzek w miejscach, w których realizacja inwestycji nie ma realnych korzyści z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej ludzi i mienia; • pozostawienie w stanie nienaruszonym fragmentów rzeki będących schronieniem dla zwierząt w trakcie prac budowlanych; • umożliwienie zwierzętom migracji w trakcie prac;
3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody	P	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie naturalnej retencji; • przywrócenie naturalnych warunków przepływu; • zwiększenie powierzchni lasów i zadrzewień; • spowalnianie spływu wód; • odtworzenie mokradł i starorzeczy; • ochrona i zwiększenie ilości małych i średnich obiektów retencjonujących wodę; • poprawa stosunków wodnych; 	
3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych	NM	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.), • niszczenie siedlisk będących miejscem bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • zniszczenie miejsc gniazdowania, gniazd i żerowisk w wyniku zmian hydrologicznych (w wyniku zmiany poziomu piętrzenia, zwiększenia prędkości przepływu wody, itp.); • zmiany stosunków wodnych; 	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu			
3.2.1. Ochrona i kształtowanie wartości dziedzictwa kulturowego	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	P	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie powierzchni i poprawa spójności regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh); • zmniejszenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo; • pośrednie działania w zakresie ochrony, wzbogacania i odtwarzania różnorodności biologicznej; • ograniczanie rozwoju gatunków inwazyjnych; • kanalizacja ruchu turystycznego zmniejszająca jego negatywne oddziaływanie; 	
3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni	p	<ul style="list-style-type: none"> • rewaloryzacja przestrzeni; • poprawa adaptacyjności do zmian klimatu; • stworzenie terenów zieleni o wysokich walorach użytkowych, estetycznych oraz edukacyjnych; • pośrednie działania w zakresie ochrony, wzbogacania i odtwarzania różnorodności biologicznej; 	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej			
3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa	N	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.), 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji;
3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych	N	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.), • wzrost hałasu w wyniku zwiększenia natężenia ruchu kolejowego; • zmniejszenie ruchu samochodowego w wyniku uruchomienia linii kolejowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpatrywanie alternatywnych przebiegów nowych odcinków linii kolejowej, omijających ewentualne cenne siedliska; • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • ograniczenie wycinki drzew;
3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	

3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie			
3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	NM	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.); • zmiana poziomu piętrzenia zbiornika; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja inwestycji w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • ograniczenie wycinki drzew;
3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego	NM/P	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.); • negatywny wpływ na powierzchnię ziemi oraz zanieczyszczenie gleby; • pośrednie oddziaływanie w zakresie poprawy jakości powietrza; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja inwestycji w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • ograniczenie wycinki drzew;
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami			
3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	P	<ul style="list-style-type: none"> • likwidacja miejsc nielegalnego deponowania odpadów; 	
3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych			
3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNI I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO			
a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego	P	<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie wkraczaniu rozproszonej zabudowy w tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo; • poprawa jakości i dbałość o ład przestrzenny; • promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, w tym ochrona terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową; • edukacja ekologiczna w zakresie zagrożeń związanych z brakiem prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej; 	

Źródło: opracowanie własne.

Tab.32. Matryca oddziaływań kierunków działań wynikających ze Strategii na cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru Natura 2000 (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk/Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty)

6. PRADOLINA BZURY-NERU PLH100006, 7. SŁONE ŁĄKI W PEŁCZYSKACH PLH100029, 8. DĄBROWA GROTNICKA PLH100001, 9. GRĄDY NAD LINDĄ PLH100022, 10. SILNE BŁOTA PLH100032, 11. SZCZYPIORNIAK I KOWALIKI PLH100033, 12. BUCZYNA JANINOWSKA PLH100017, 13. WOLA CYRUSOWA PLH100034, 14. BUCZYNA GAŁKOWSKA PLH100016, 15. DĄBROWY ŚWIETLISTE KOŁO REDZENIA PLH100019, 16. POLANY PUSZCZY BOLIMOWSKIEJ PLH100028, 17. GRABINKA PLH140044, 18. DOLINA RAWKI PLH100015, 19. DOLINA DOLNEJ PILICY PLH140016, 20. LASY SPALSKIE PLH100003, 21. ŁĄKI CIEBŁOWICKIE PLH100035, 22. NIEBIESKIE ŹRÓDŁA PLH100005, 23. LASY SMARDZEWICKIE PLH100024, 24. LUBIASZÓW W PUSZCZY PILICKIEJ PLH100026, 25. DOLINA CZARNEJ PLH260015, 26. DOLINA ŚRODKOWEJ PILICY PLH100008, 27. OSTOJA PRZEDBORSKA PLH260004, 28. DOLINA GÓRNEJ PILICY PLH260018, 29. WIELKOPOLE JODŁY POD CZARTORIĄ PLH100031, 30. ŁĄKA W BĘCZKOWICACH PLH100004, 31. DĄBROWY W MARIANKU PLH100027, 32. LASY GORZKOWICKIE PLH100020, 33. LAS DĘBOWIEC PLH100023, 34. TORFOWISKA ŻYTNO-EWINA PLH100030, 35. CISY W JASIENIU PLH100018, 36. ŚWIĘTE ŁUGI PLH100036, 37. GRABIA PLH100021, 38. ZAŁĘCZAŃSKI ŁUK WARTY PLH100007, 39. TORFOWISKA NAD PROSNĄ PLH100037, 40. LIPICKIE MOKRADŁA PLH100025, 41. DĄBROWA ŚWIETLISTA W PERNIE PLH100002;			
Kierunki działań, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	Ocena	Opis potencjalnych oddziaływań	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko
1.	2.	3.	4.
CEL STRATEGICZNY 2 - OBYWATELSKIE SPOŁECZENSTWO RÓWNYCH SZANS Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego			
2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji	NM	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie, itp.), • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); • wzrost ruchu turystycznego skutkującego płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk roślin i zwierząt, zaśmiecaniem; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz siedlisk, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • kanalizowanie ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami będącymi przedmiotem ochrony i uwzględniający ich naturalną chłonność; • edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i turystów;
CEL STRATEGICZNY 3 - ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska			
3.1.1. Poprawa jakości powietrza	P	<ul style="list-style-type: none"> • pośrednie oddziaływanie w zakresie poprawy jakości powietrza m.in. poprzez utrzymanie i tworzenie korytarzy przewietrzających; 	
3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości	NM/P	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie, itp.), • negatywny wpływ na powierzchnię ziemi oraz zanieczyszczenie gleby; • pośrednie oddziaływanie w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz siedlisk, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • zachowanie możliwie najbardziej naturalnego charakteru rzek w miejscach, w których realizacja inwestycji nie ma realnych korzyści z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej ludzi i mienia; • pozostawienie w stanie nienaruszonym fragmentów rzeki będących schronieniem dla zwierząt w trakcie prac budowlanych; • umożliwienie zwierzętom migracji w trakcie prac;
3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody	P	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie naturalnej retencji; • przywrócenie naturalnych warunków przepływu; 	

		<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie powierzchni lasów i zadrzewień; • spowalnianiu spływu wód; • odtworzenie mokradeł i starorzeczy; • ochrona i zwiększenie ilości małych i średnich obiektów retencjonujących wodę; • poprawa stosunków wodnych; 	
3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych	NM	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie, itp.), • niszczenie siedlisk będących miejscem bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • zniszczenie miejsc gniazdowania, gniazd i żerowisk w wyniku zmian hydrologicznych (w wyniku zmiany poziomu piętrzenia, zwiększenia prędkości przepływu wody, itp.); • zmiany stosunków wodnych; 	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu			
3.2.1. Ochrona i kształtowanie wartości dziedzictwa kulturowego	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	P	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie powierzchni i poprawa spójności regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh); • zmniejszenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo; • pośrednie działania w zakresie ochrony, wzbogacania i odtwarzania różnorodności biologicznej; • ograniczanie rozwoju gatunków inwazyjnych; • kanalizacja ruchu turystycznego zmniejszająca jego negatywne oddziaływanie; 	
3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni	P	<ul style="list-style-type: none"> • rewaloryzacja przestrzeni; • poprawa adaptacyjności do zmian klimatu; • stworzenie terenów zieleni o wysokich walorach użytkowych, estetycznych oraz edukacyjnych; • pośrednie działanie w zakresie ochrony, wzbogacania i odtwarzania różnorodności biologicznej; 	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej			
3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa	N	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie, itp.), 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz siedlisk, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • ograniczenie wycinki drzew;
3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych	N	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie, itp.), • wzrost hałasu w wyniku zwiększenia natężenia ruchu kolejowego; • zmniejszenie ruchu samochodowego w wyniku uruchomienia linii kolejowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpatrywanie alternatywnych przebiegów nowych odcinków linii kolejowej, omijających ewentualne cenne siedliska; • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz siedlisk, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • ograniczenie wycinki drzew;
3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie			
3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	NM	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie, itp.), • negatywny wpływ na powierzchnię ziemi oraz zanieczyszczenie gleby; • przegrodzenie rzeki w wyniku budowy MEW; • utrata siedlisk przyrodniczych w wyniku budowy farm fotowoltaicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz siedlisk, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja inwestycji w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • ograniczenie wycinki drzew;

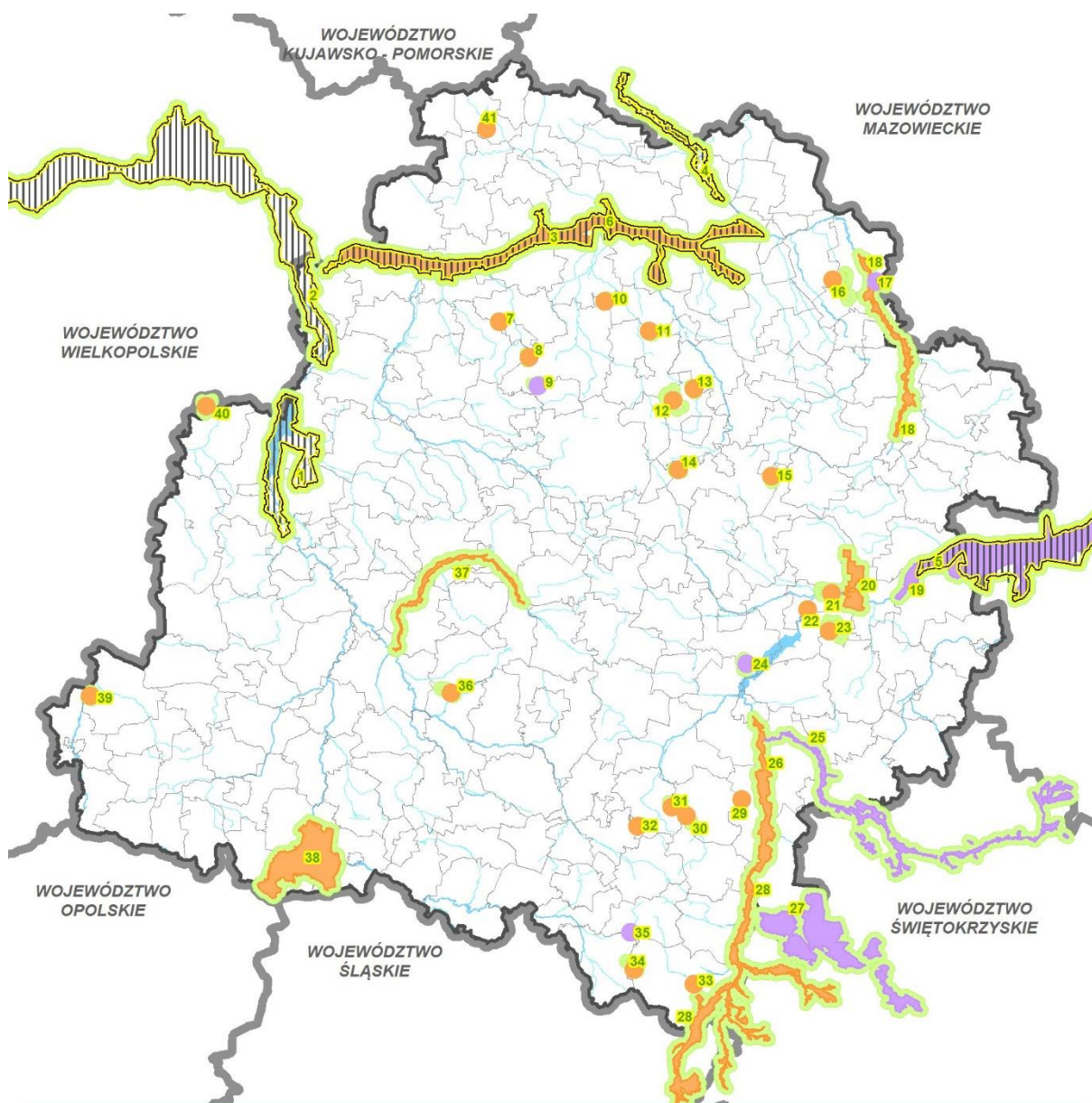
3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego	NM/P	<ul style="list-style-type: none"> • chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów, itp.); • negatywny wpływ na powierzchnię ziemi oraz zanieczyszczenie gleby; • pośrednie oddziaływanie w zakresie poprawy jakości powietrza; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja inwestycji w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • ograniczenie wycinki drzew;
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami			
3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	P	<ul style="list-style-type: none"> • likwidacja miejsc nielegalnego deponowania odpadów; 	
3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
CEL STRATEGICZNY 3 : ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEN			
Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych			
3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO			
a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów	B	Prognozowany brak wpływu na siedliska będące przedmiotem ochrony, na stan ich ochrony i integralność obszaru.	
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego	P	<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie wkraczaniu rozproszonej zabudowy w tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo; • poprawa jakości i dbałość o ład przestrzenny; • promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, w tym ochrona terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową; • edukacja ekologiczna w zakresie zagrożeń związanych z brakiem prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej; 	

Stopnie zastosowanej oceny: B – brak oddziaływania, NM – negatywne minimalne, N – negatywne duże, NM/P – negatywne minimalne w początkowej fazie (na etapie budowy), pozytywne w okresie użytkowania inwestycji, P – pozytywne oddziaływanie.

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 45. Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim

Źródło: opracowanie własne.

3. OCENA REALIZACJI ZAPISÓW STRATEGII NA FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ocenę zapisów kierunkowych wynikających ze Strategii na cele, przedmioty i zakazy obowiązujące na obszarach objętych wielkopowierzchniowymi formami ochrony przyrody (tj. parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) przeprowadzono dla obszarów posiadających aktualne podstawy prawne. Szczegółowa ocena została przeprowadzona na zasadzie porównawczej kierunków działań, których realizacja może potencjalnie negatywnie oddziaływać na obszar, z uwzględnieniem

obowiązujących zakazów. Przyjęto również zasadę, że jeżeli kierunek działań kwalifikował się do odstępstw od zakazu, nie został wówczas wskazany. Wyjątek stanowiły kierunki działań, które mogą kwalifikować się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko¹⁴⁹. Szczegółowa analiza została jest wskazana w załączniku 5. Należy dodać, że analiza nie objęła otulin parków krajobrazowych, ze względu na fakt, że zakazy, do których odnosi się ocena, obowiązują jedynie w granicach parków.

Prognoza oddziaływań na środowisko realizacji zapisów Strategii przewiduje potencjalne negatywne oddziaływanie na zakazy oraz cele ochrony parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. **Potencjalny negatywny wpływ** zachodzić może głównie podczas realizacji kierunków działań koncentrujących się na zwiększeniu dostępności drogowej województwa (3.3.1.) oraz włączeniu w system szybkich połączeń kolejowych (3.3.2.).

W załączniku 5 sformułowano propozycję działań o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe). Są to m.in.:

- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,
- utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych,
- ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej),
- utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień,
- ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
- budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych,
- wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz,
- preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji,
- możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko,
- ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu,
- ochrona obszarów źródłkowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych,
- prowadzenie zintegrowanych działań w celu niwelowania zaburzonych warunków hydrologicznych w wyniku istniejącej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa i Szczercowa.

Zapisy kierunków działań Strategii, które mogą w sposób **minimalnie negatywny** oddziaływać na zakazy oraz cele ochrony parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu to:

- 2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji - m.in. poprzez wspieranie inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej, w tym m.in. szlaków turystycznych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności fizycznej,
- 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych - m.in. poprzez realizację inwestycji przeciwpowodziowych (budowa obiektów hydrotechnicznych, w tym wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych),
- 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego - m.in. poprzez utrzymanie i rozbudowę systemu elektroenergetycznego (w tym m.in. wspieranie: budowy inteligentnych stacji i sieci elektroenergetycznych (smart grids); rozbudowę i modernizację istniejących stacji i sieci elektroenergetycznych (z uwzględnieniem smart grids); utrzymanie produkcji energii w Elektrowni Bełchatów do momentu zmiany miksu energetycznego.

Zapisy kierunków działań Strategii, które mogą w sposób **zmienny (pozytywny, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne)** oddziaływać na zakazy oraz cele ochrony parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu to:

¹⁴⁹ Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019, poz. 1839).

- 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości – m.in. poprzez rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych,
- 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego - m.in. poprzez wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji gazociągów wysokiego ciśnienia oraz stacji gazowych wysokiego ciśnienia.

Zapisy kierunków działań Strategii, w odniesieniu do których przypuszcza się **pozytywne** oddziaływanie na zakazy oraz cele ochrony parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu to:

- 3.1.1. Poprawa jakości powietrza,
- 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody,
- 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni,
- 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko,
- d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

Kluczową rolę w respektowaniu zakazów oraz celów ochrony m.in. parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu odgrywać będzie kierunek działań związany z **ochroną i wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych (3.2.2.)**, który w pewnym stopniu ograniczy presję urbanizacyjną, zminimalizuje negatywną ingerencję człowieka w krajobraz, w tym na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. Istotnymi działaniami na rzecz obszarów chronionych będą utrzymanie istniejących i powoływanie nowych form ochrony przyrody oraz uspojnienie systemu obszarów chronionych województwa (SOCh), co zapewni jego powiązanie z systemem krajowym i międzynarodowym. Działania koncentrujące się na utrzymaniu i kształtowaniu ostoi najwyższej różnorodności biologicznej, renaturalizacji ekosystemów zdegradowanych, jak również kontroli i ograniczaniu rozwoju gatunków inwazyjnych - bez wątplenia poprawią jakość tych obszarów. Jest to bardzo istotne działanie w odniesieniu do obszarów objętych ochroną prawną (m.in. rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000) zapobiegające degradacji cennych siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony oraz ekosystemów. Ponadto, ważnym działaniem wspomagającym będzie stworzenie kompleksowego monitoringu krajobrazowego. Duże znaczenie przypisuje się racjonalnemu wykorzystaniu walorów przyrodniczo-krajobrazowych, które powinno towarzyszyć realizacji przedsięwzięć na potrzeby turystyki zrównoważonej, w tym m.in. turystyki zdrowotnej (uzdrowskiej, rehabilitacyjnej), wykorzystującej zasoby wód leczniczych i termalnych.

Katalog najważniejszych **środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na obszary Natura 2000** obejmuje:

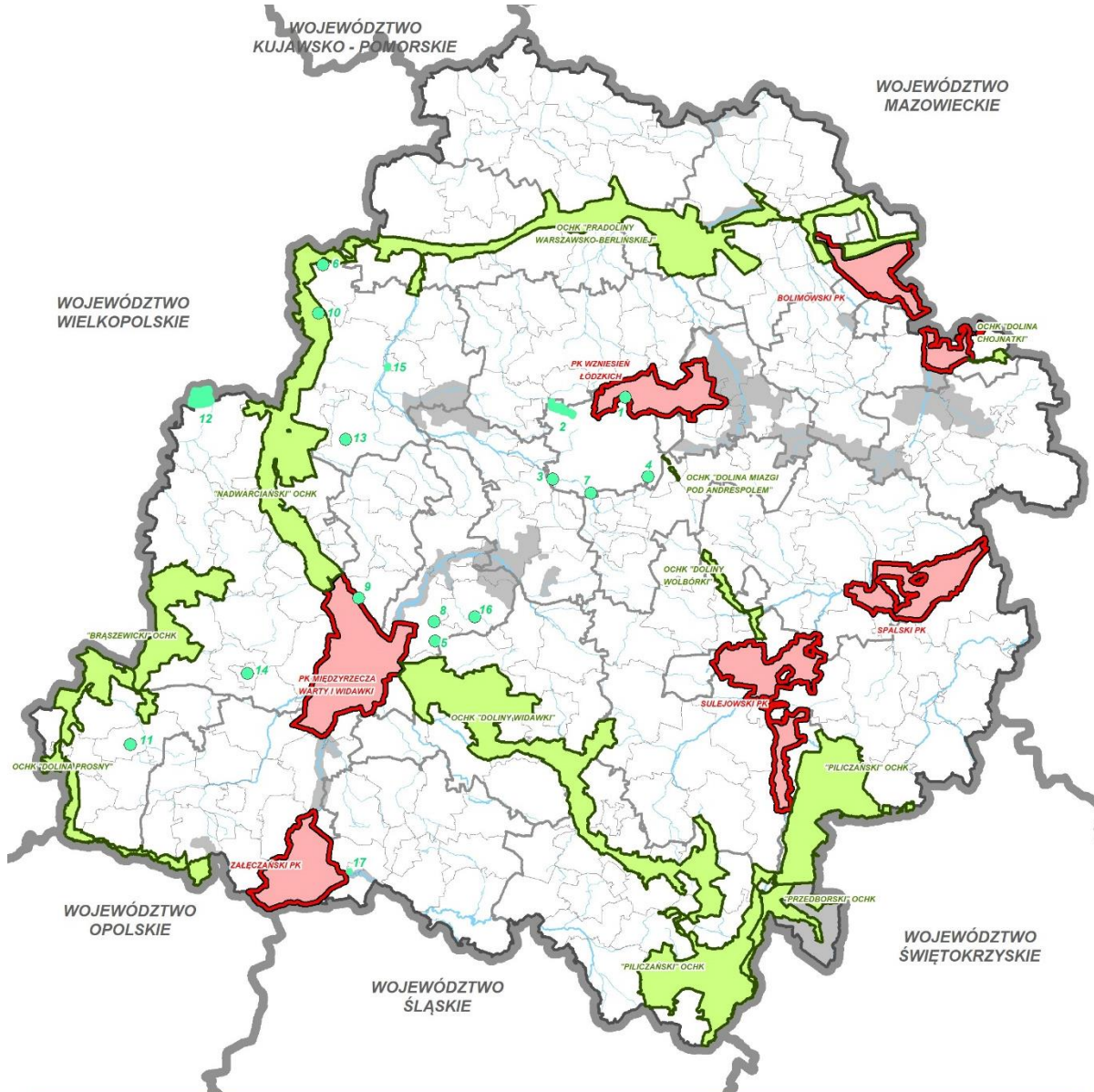
- prowadzenie liniowych elementów infrastrukturalnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne w sposób ograniczający ilość ich przecięć z realizowaną inwestycją,
- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu),
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych do występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków,
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieków wodnych (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.),
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków,
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji,
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych - poprawa lub odtworzenie stanu zachowania,
- przywracanie/odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych,
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania prac związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny (m.in. okres rozrodu ptaaków, lęgu ptaków).

Należy podkreślić, że już na poziomie celów operacyjnych oraz celu horyzontalnego dostrzeżono, że zapisy Strategii zawierają kierunki działań, które bezpośrednio równoważą, niwelują i kompensują negatywne

oddziaływania wynikające z innych działań. Istotne jest również przyjęcie założenia, że możliwość realizacji inwestycji w ramach działań uzależniona będzie od decyzji środowiskowych.

Rys. 46. Wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody poddane analizie (tj. parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) w kontekście aktualnych podstaw prawnych

Źródło: opracowanie własne.

- PARKI KRAJOBRAZOWE*
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE
- POZOSTAŁE WIELKOPOWIERZCHNIOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY, NIE POSIADAJĄCE AKTUALNYCH PODSTAW PRAWNYCH LUB DLA KTÓRYCH ZAKAZY UCHYLONO

ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

1. SUCHA DOLINA W MIOSKULACH	9. STREFA KRAWEDZIOWA DOLINY RZEKI WARTY
2. DOLINA SOKOŁÓWKI	10. UROCZYSKO ZIELEN
3. MIEDZYRZECZE NERU	11. PARK ZABYTKOWY W MIEJSCOWOŚCI SOKOLNIKI
4. ŹRÓDŁA NERU	12. LIPICKIE BŁOTA
5. LUCIEJÓW	13. PARK ZADZIM
6. ZABYTKOWY PARK PODWORSKI	14. PARKI ŻŁOCZEWSKIE
7. RUDA WILLOWA	15. PODDEBICKI
8. SĘDJEJOWICE	16. ZABYTKOWY PARK W BUCZKU
	17. RENESANSOWE ZAŁOŻENIE PAŁACOWO-PARKOWE W DZIAŁOSZYNI

* DLA BOLIMOWSKIEGO I SPALSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO ZAKAZY UCHYLONO WYROKIEM WSA Z DNIA 17 CZERWCA 2015 R. JEDYNAKŻE NA PODSTAWIE INFORMACJI UZYSKANEJ OD ZESPOŁU PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, ZGODNIE Z INTERPRETACJĄ DEPARTAMENTU PRAWNEGO URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, DLA SPALSKIEGO PK ZAKAZY OBOWIĄZAJĄ W ZWIĄZKU Z POWYŻSZYM, ZGODNIE Z SUGESTIĄ ZPKW. ANALOGICZNIE W PROGNOZIE POTRAKTOWANO ZAKAZY DLA BOLIMOWSKIEGO PK. NALŻY PODKREŚLIĆ, ŻE NINIEJSZA PROGNOZA NIE ROZSTRZYGA POWYŻSZYCH WĄTPLIWOŚCI.

VI. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE I ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEŃ STRATEGII

Strategia dostrzega potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego, która bezpośrednio lub pośrednio znajduje odzwierciedlenie w zapisach 9 spośród 13 celów operacyjnych, w jednym celu horyzontalnym oraz w 3 z 7 Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych (ZPS):

- **cel operacyjny 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP,**
kierunek działań 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, działania:
 - system wsparcia dla nowo powstałych podmiotów zakładający m.in. dofinansowanie działalności w pierwszym okresie ich funkcjonowania, wsparcie szkoleniowo-doradcze, dofinansowanie rozwiązań innowacyjnych i z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym;
 - wsparcie wdrażania nowych modeli biznesowych oraz nowoczesnych i proekologicznych rozwiązań wśród MŚP, w tym z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym;
- **cel operacyjny 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności,**
kierunek działań 1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej, działania:
 - modernizacja i restrukturyzacja gospodarstw rolnych, w tym rodzinnych m.in. poprzez poprawę struktury obszarowej (scalenia gruntów), wsparcie specjalizacji produkcji rolnej, wsparcie mechanizacji i automatyzacji w gospodarstwach, komputerowe zarządzanie gospodarstwem, wdrażanie modelu rolnictwa precyzyjnego;
 - wspieranie innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zwiększanie przepływów wiedzy i wzmacnianie powiązań między badaniami a praktyką;
 - wspieranie działań na rzecz produkcji innowacyjnych maszyn i urządzeń oraz usług dla rolnictwa;kierunek działań 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych, działania:
 - wspieranie tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz produkcji żywności wysokiej jakości: ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej;
 - wspieranie tworzenia zrównoważonego i konkurencyjnego przemysłu rolno-spożywczego;
- **cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego,**
kierunek działań 2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych, działania:
 - wspieranie szkoleń, programów edukacyjnych i konkursów promujących postawy proobywatelskie, prospołeczne i proekologiczne, tym m.in. kształcenie umiejętności współpracy, budowanie otwartości na innych, wspieranie podnoszenia kompetencji liderów społecznych, szkolenia wolontariuszy;
- **cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego,**
kierunek działań 2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, działania:
 - rozwój różnych form wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem energetycznym oraz mieszkających w substandardowych lokalach mieszkalnych¹⁵⁰, w tym położonych na wsi i na terenach starej zabudowy kamienicowej w miastach - poprzez ich kompleksową rewitalizację;
- **cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska,**
kierunek działań 3.1.1. Poprawa jakości powietrza, działania:
 - ograniczenie emisji powierzchniowej (w tym m.in. termomodernizacje, wymiana źródeł ciepła na proekologiczne (m.in. wykorzystujące OZE), wspieranie realizacji budownictwa pasywnego i energooszczędnego, budowa, rozbudowa i modernizacja systemów ciepłowniczych (m.in. kogeneracja i trigeneracja) i dystrybucyjnych systemów gazowniczych;
 - ograniczenie emisji ze źródeł o charakterze liniowym (w tym m.in.: rozwój spójnego systemu tras rowerowych - wraz z infrastrukturą oraz z systemami rowerów publicznych¹⁵¹); realizacja rozwiązań organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu zrównoważonego transportu; promocja ekomobilności i rozwój nowoczesnych form przemieszczania się; budowa systemów zasilania pojazdów zero-

¹⁵⁰ Substandardowy lokal mieszkalny – mieszkanie w złym stanie technicznym, bez toalety, łazienki, centralnego ogrzewania.

¹⁵¹ Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Łodzi do roku 2030.

i niskoemisyjnych; utrzymanie i tworzenie korytarzy przewietrzających, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień do ulic i placów;

kierunek działań 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości, działania:

- rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, w tym m.in.: rozbudowa i modernizacja ujęć wody pitnej i urządzeń do jej uzdatniania oraz sieci wodociągowej; rozbudowa kanalizacji w aglomeracjach ściekowych w KPOŚK w celu osiągnięcia pełnej obsługi tą siecią mieszkańców, budowa i rozbudowa kanalizacji na obszarach miejskich poza aglomeracjami ściekowymi i wiejskich oraz oczyszczalni ścieków; wdrażanie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągowo-kanalizacyjną;
- ograniczenie eutrofizacji wód powierzchniowych, w tym m.in. ochrona, poprawa oraz zapobieganie pogorszeniu stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych, zaniechanie i stopniowe eliminowanie emisji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych (m.in. substancji priorytetowych, substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego); renaturyzacja rzek i zbiorników wodnych, wdrażanie dobrych praktyk rolniczych minimalizujących produkcję zanieczyszczeń z wykorzystaniem rozwiązań biotechnologicznych i ekohydrologicznych; tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych systemu rzeczno i zbiorników retencyjnych;

kierunek działań 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody, działania:

- poprawa zdolności retencyjnych, w tym m.in. zwiększanie naturalnej retencji oraz przywracanie naturalnych warunków przepływu za pomocą wprowadzania zalesień i zadrzewień; ograniczenie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne; stosowanie rozwiązań służących spowalnianiu spływu wód; ochrona obszarów źródliskowych, terenów podmokłych, zbiorników wodnych; odtwarzanie mokradł i starorzeczy; budowa małych i średnich obiektów retencjonujących wodę (w tym wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych); odtwarzanie zdolności retencji dolinowej/korytowej; zagospodarowanie wód opadowych w miejscu ich powstawania, budowa i rozwój systemów odwodnienia ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań powtórnego wykorzystania wód;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, w tym wdrażanie najnowszych technologii agrotechnicznych, stosowanie upraw roślin bardziej odpornych na susze; przebudowa systemów melioracyjnych odwadniających na odwadniająco-nawadniające wraz z uwzględnieniem systemu małej retencji; odtwarzanie urządzeń piętrzących¹⁵²; zachowanie trwałych użytków zielonych i uprawa międzyplonów; utrzymywanie istniejących oraz tworzenie nowych ostoi bioróżnorodności (m.in. miedze, sady z tradycyjnymi odmianami drzew owocowych); redukcja gazów cieplarnianych ze źródeł rolniczych;

kierunek działań 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych, działania:

- rozwój infrastruktury przeciwwązrożeńowej, w tym m.in.: budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej (m.in. zwiększanie retencji podziemnej), systemu monitoringu wczesnego ostrzegania;
- realizacja inwestycji przeciwpowodziowych, m.in. ekologicznych zabezpieczeń przeciwpowodziowych; racjonalne gospodarowanie obszarami zagrożenia powodziowego;

▪ cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu,

kierunek działań 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego, działania:

- wykorzystanie potencjału dziedzictwa do celów użytkowych (w tym komercyjnych) i promocyjnych (rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie obiektów zagrożonych i nieużytkowanych m.in. na funkcje kulturalne, naukowo-edukacyjne, turystyczne i rekreacyjne, zapewnienie należytego stanu zachowania zwłaszcza unikatowych komponentów), z uwzględnieniem walorów krajobrazowych i przyrodniczych;

kierunek działań 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, działania:

- utworzenie spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh), utrzymanie ochrony jego istniejących elementów, weryfikację obszarów chronionego krajobrazu o nieuporządkowanym

¹⁵² Szczególnie inwestycji wynikających z Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030 (M.P. z dnia 4 października 2019 r., poz. 941) oraz zgłoszonych przez Marszałka Województwa Łódzkiego do projektu Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

statusie prawnym oraz powoływanie nowych i zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną,

- przeciwdziałanie i niwelowanie procesów niekontrolowanej suburbanizacji oraz postępującego chaosu przestrzennego;
- ochronę, wzbogacanie odtwarzanie i monitoring różnorodności biologicznej, utrzymanie istniejących form ochrony przyrody spoza SOCh oraz powoływanie nowych, utrzymanie i kształtowanie ostoi najwyższej różnorodności biologicznej, renaturyzację ekosystemów zdegradowanych, kontrolę i ograniczanie ekspansji gatunków inwazyjnych, stworzenie kompleksowego monitoringu krajobrazowego,
- wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych na potrzeby turystyki zrównoważonej, z uwzględnieniem m.in. turystyki: aktywnej, poznawczej, ekologicznej, rodzinnej, zdrowotnej (w tym uzdrowskiej i rehabilitacyjnej);

kierunek działań 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni, działania:

- tworzenie parków publicznych, ogrodów jordanowskich (wraz z takimi obiektami jak place zabaw, boiska, kameralne stadiony lokalne, siłownie na świeżym powietrzu, korty tenisowe), ogrodów terapeutycznych i ogrodów sensorycznych;
- tworzenie ogrodów owocowych (np. sady z tradycyjnymi odmianami drzew owocowych, winnice);
- tworzenie ogrodów edukacyjnych (m.in. ogrody botaniczne, arboreta, ogrody historyczne, ogrody tematyczne, popularnonaukowe);
- rewaloryzacja zabytkowych form zieleni, m.in. ogrodów, parków, alei, zieleni przy obiektach sakralnych i rezydencjalnych;
- tworzenie zielonych enklaw (np. zielone podwórka i przedogródki, ogrody społeczne, łąki kwietne, parki „kieszonkowe”, „zielone dachy”, „zielone przystanki”, „zielone ściany”) wraz z elementami uzupełniającymi tereny zieleni (pasieki na dachach, budki lęgowe dla ptaków);
- tworzenie Zielonych Sieci rozumianych jako połączenia ogrodów, zielonych pasaży, parków i lasów miejskich o różnorodnych funkcjach drogami rowerowymi, ścieżkami dla pieszych, wzbogacone infrastrukturą turystyczną i sportowo-rekreacyjną jak np. kąpieliska, stoki narciarskie, wiaty turystyczne i punkty widokowe;

▪ **cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej,**

kierunek działań 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym, działania:

- rozwój parku taborowego, w tym m.in. wspieranie: zakupu nowoczesnego zero- lub niskoemisyjnego taboru autobusowego, tramwajowego i kolejowego (np. o alternatywnych źródłach napędu), uwzględniającego wymogi osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych;

▪ **cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie,**

kierunek działań 3.4.1. Rozwój strategicznego¹⁵³ systemu elektroenergetycznego, działania:

- wdrażanie niskoemisyjnych, innowacyjnych rozwiązań w produkcji energii, np. wytwarzania wodoru (dla sektora energetycznego i transportowego), syntezy wodoru z dwutlenkiem węgla i wykorzystanie powstałego metanu do produkcji energii elektrycznej;
- wspieranie budowy i rozbudowy instalacji do spalania paliw ze źródeł odnawialnych w sektorze energetycznym;
- wspieranie budowy instalacji do pozyskiwania energii z OZE (m.in. geotermia, fotowoltaika);
- wspieranie badań umożliwiających pozyskiwanie energii z OZE;

▪ **cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami,**

kierunek działań 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, działania:

- usprawnienie systemu instalacji komunalnych do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów, instalacji do przetwarzania bioodpadów oraz instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych lub odpadów

¹⁵³ Obejmuje linie najwyższych (400 kV i 220 kV) i wysokich (110 kV) napięć oraz elektrownie i elektrociepłownie.

pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych z odzyskiem energii, poprzez ich budowę, rozbudowę i modernizację;

- dostosowanie systemu odbioru odpadów komunalnych do wymogów gospodarki cyrkularnej, w tym m.in. wspieranie budowy, rozbudowy, modernizacji: punktów odbioru selektywnie zbieranych odpadów, punktów napraw uszkodzonych urządzeń; sortowni i stacji przeładunkowych odpadów komunalnych;
- usprawnienie oczyszczalni ścieków komunalnych w zakresie modyfikacji metod przeróbki komunalnych osadów ściekowych;

kierunek działań 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko, działania:

- rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów komunalnych;
- likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów, w tym m.in. inwentaryzacja tzw. dzikich wysypisk, wyrobisk oraz zdegradowanych terenów przemysłowych;

kierunek działań 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu, działania:

- rozbudowa składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest;
- budowa składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest;
- wsparcie działań na rzecz skutecznego usuwania azbestu;

▪ **cel horyzontalny Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo,**

kierunek działań d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego, działania:

- wspieranie gmin w procesach planowania przestrzennego i uświadamianie zagrożeń związanych z brakiem prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej;
- wsparcie procesów zwiększających wzrost atrakcyjności przestrzeni miast i gmin, w tym w szczególności rewitalizacji, tworzenia przyjaznych przestrzeni publicznych i terenów zielonych, (w tym m.in. ogrodów, parków);
- wspieranie działań i inwestycji przyczyniających się do zagęszczania i uzupełniania zabudowy na obszarach o dobrej obsłudze komunikacyjnej i wyposażonych w sieci infrastruktury technicznej, w szczególności kanalizacyjnej;
- wsparcie działań i inwestycji podnoszących jakość i dbałość o ład przestrzenny;
- wsparcie zarządzania miastem, w tym wdrażanie systemów sterowania efektywnością energetyczną;
- promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, zakładającego ochronę terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową;

▪ **Zintegrowane Przedsięwzięcie Strategiczne 1. Innowacyjne Łódzkie;**

▪ **Zintegrowane Przedsięwzięcie Strategiczne 5. Zielone i Aktywne Łódzkie;**

▪ **Zintegrowane Przedsięwzięcie Strategiczne 6. Czyste Środowisko.**

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2e) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁵⁴ Prognoza określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym m.in. oddziaływania skumulowane, zapisów Strategii na cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru oraz na poszczególne elementy środowiska.

Oddziaływania skumulowane są określane jako rodzaj zmiany w środowisku, wywołane wpływem danego rodzaju działań, w połączeniu z innymi działaniami, które wystąpiły w przeszłości, zachodzą obecnie lub wystąpią w przyszłości, i które powodować będą łączne efekty. Oddziaływanie skumulowane jest modyfikowane przez szereg czynników, m.in.: rodzaj i technologię, lokalizację oraz charakter działania wraz czasem trwania.

W szczególnych przypadkach oddziaływania skumulowane mogą być skutkiem nawarstwienia się działań, które dodane do siebie mogą powodować duże negatywne efekty i charakteryzować się większą intensywnością oddziaływania.

¹⁵⁴ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247).

Na potrzeby niniejszej Prognozy dokonano analizy oddziaływań skumulowanych w odniesieniu do kierunków działań wynikających z celów operacyjnych oraz celu horyzontalnego Strategii, w zapisach której stwierdzono nakładanie się zarówno negatywnych, jak i pozytywnych oddziaływań¹⁵⁵.

Negatywne oddziaływania skumulowane przewiduje się w wyniku realizacji poniższych kierunków działań:

- 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa,
- 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych,
- 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych,
- 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego,
- 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu,

Pozytywne oddziaływania skumulowane przewiduje się w wyniku realizacji poniższych kierunków działań:

- 1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji,
- 1.1.2. Intensyfikacja współpracy między sferą B+R a przedsiębiorcami,
- 1.1.3. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji,
- 1.1.4. Wykorzystanie istniejących i kształtujących się potencjałów stymulujących rozwój gospodarczy,
- 1.2.1. Zwiększenie atrakcyjności uczelni w województwie łódzkim,
- 1.2.2. Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego,
- 1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych,
- 1.2.4. Rozwój kompetencji kluczowych,
- 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw,
- 1.3.2. Wspieranie usieciowienia MŚP,
- 1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB,
- 1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej,
- 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych,
- 2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych,
- 2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury,
- 2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji,
- 2.1.4. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej,
- 2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych,
- 2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia,
- 2.2.3. Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej,
- 2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem,
- 2.3.2. Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług),
- 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej,
- 3.1.1. Poprawa jakości powietrza,
- 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości,
- 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody,
- 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych,
- 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego,
- 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni,
- 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa,
- 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych,
- 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa,
- 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym,
- 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych,
- 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego,
- 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,

¹⁵⁵ W niniejszym opracowaniu za oddziaływania skumulowane (negatywne, pozytywne) uznano występowanie przynajmniej dwóch identycznych oddziaływań w ramach danego kierunku działań oraz komponentu.

- 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko,
- 3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług,
- a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli,
- b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem,
- c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów,
- d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

We wszystkich **oddziaływaniach skumulowanych przeważają wpływy korzystne**. Występowanie **negatywnych oddziaływań skumulowanych na komponenty** środowiska (receptory oddziaływania) stwierdzono w przypadku 9 spośród 16 (oprócz komponentów: wody powierzchniowe, klimat, powietrze, roślinność, zabytki, dobra materialne oraz ludzie). Natomiast **pozytywne oddziaływania skumulowane** odnotowano dla **wszystkich komponentów środowiska**.

Przewiduje się, że realizacja większości wskazanych w Strategii działań, w ujęciu globalnym i długoterminowym, będzie pozytywnie wpływała na środowisko przyrodnicze, zakładając, że adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska, ochrona i kształtowanie krajobrazu, nowoczesna energetyka w województwie oraz racjonalizacja gospodarki odpadami są warunkiem koniecznym do zapewnienia atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni. Niemniej jednak realizacja niektórych zapisów Strategii wiąże się ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, zwłaszcza lokalnie, negatywne oddziaływania. Wynika to z faktu, że przyjęte w Strategii zapisy kierunkowe zostały skonstruowane tak, aby ograniczyć niekorzystne oddziaływanie na środowisko w jak najmniejszym stopniu i możliwie najmniej ingerować w obszary cenne przyrodniczo, krajobrazowo oraz kulturowo. W przypadku negatywnych oddziaływań skumulowanych, które mogą się pojawić w wyniku realizacji zapisów kierunkowych, należy przyjąć konieczność ich minimalizacji oraz kompensację przyrodniczą.

VII. ANALIZA ODPORNOŚCI USTALEŃ STRATEGII NA ZMIANĘ KLIMATU

Adaptacja do zmian klimatu stanowi jeden z kluczowych problemów rozwojowych zaakcentowanych w Strategii. Za jedno z istotnych wyzwań uznano wysokie zagrożenie występowania suszy oraz innych ekstremalnych zjawisk pogodowych i klimatycznych. Zasadniczymi problemami związanymi ze zmianą klimatu w kontekście realizacji założeń Strategii na obszarze województwa łódzkiego są:

1. susze;
2. stepowienie;
3. niedobór wody;
4. fale upałów (w tym „miejska wyspa ciepła”);
5. deszcze nawalne;
6. powodzie (podtopienia, w tym powodzie miejskie);
7. huragany;
8. emisja gazów cieplarnianych.

Odporność na zmiany klimatu stanowi w Strategii istotny element warunkujący zrównoważony rozwój województwa. Realizacja celów operacyjnych w ramach sfery przestrzennej – celu strategicznego: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń, bezpośrednio wpłynie na możliwość adaptacji łódzkiego do zmian klimatu oraz mitygacji skutków zjawisk ekstremalnych. Kierunki działań bezpośrednio wpływające na odporność ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatyczne znalazły się w ramach:

- celu operacyjnego 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska: 3.1.1. Poprawa jakości powietrza, 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości, 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody, 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych;
- celu operacyjnego 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu: 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni.

Ponadto, w sposób pośredni na uzyskanie odporności na zmiany klimatyczne będzie miała realizacja kierunków działań w ramach:

- celu operacyjnego 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej: 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych, 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym;
- celu operacyjnego 3.4. Nowoczesna energetyka województwa: 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu energetycznego ;
- celu operacyjnego 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami: 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- celu horyzontalnego Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo: d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

Poprawa adaptacyjności regionu do zmian klimatycznych znajdzie również odzwierciedlenie w Zintegrowanych Przedsięwzięciach Strategicznych (ZPS), które są wyrazem operacjonalizacji celów Strategii oraz stosowanego na poziomie krajowym podejścia projektowego. Ich wdrożenie pozwoli na osiągnięcie efektu synergii w realizacji Strategii i dążeniu do zrównoważonego rozwoju województwa. Trzy z siedmiu przedsięwzięć odnoszą się bezpośrednio do problematyki środowiska przyrodniczego:

- INNOWACYJNE ŁÓDZKIE (1.),
- ZIELONE I AKTYWNE ŁÓDZKIE (5.),
- CZYSTE ŚRODOWISKO (6.).

Ponadto korzystny wpływ na powietrze będzie mieć również realizacja przedsięwzięcia 7. KOLEJ NA ŁÓDZKIE.

Realizacja zapisów Strategii w sposób bezpośredni i pośredni przyczyni się do uzyskania lepszej odporności województwa na zmiany klimatyczne, m.in. dzięki poprawie stosunków wodnych, zwiększeniu zdolności retencyjnych, ochronie różnorodności biologicznej, zwiększaniu powierzchni terenów zielonych (w tym kształtowaniu Zielonej Sieci z wykorzystaniem systemów błękitno-zielonej infrastruktury), prowadzeniu

racjonalnej gospodarki rolnej, ograniczeniu emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu samochodowego oraz sektora bytowo-komunalnego. Ponadto rozwój infrastruktury przeciwważeniowej, doposażenie służb usuwających skutki zjawisk ekstremalnych oraz realizacja inwestycji przeciwpowodziowych zapewnią poprawę bezpieczeństwa województwa w przypadku wystąpienia skutków zjawisk ekstremalnych.

Właściwe kształtowanie krajobrazu oraz zwiększanie potencjału przyrodniczego będzie mieć wpływ na poprawę adaptacyjności obszarów o intensywnej zabudowie do zmian klimatu. Istotną rolę w utrzymaniu odpowiednich warunków wilgotnościowych oraz termicznych, szczególnie na terenach zurbanizowanych, będzie odgrywać również wprowadzanie i aranżowanie terenów zieleni o wysokich walorach użytkowych, estetycznych oraz edukacyjnych.

Istotnymi dla środowiska działaniami adaptacyjnymi będzie także dbałość o zachowanie bioróżnorodności i ciągłości układów przyrodniczych, troska o tereny zielone, zwiększanie naturalnej retencji wodnej i glebowej, amortyzacja ekstremalnych zjawisk pogodowych, regulacja mikroklimatu (np. przez tereny leśne, zadrzewienia śródpolne, zieleń na terenach zabudowanych), a także uwzględnianie aspektów przyrodniczych w dokumentach planistycznych.

Przeprowadzona w ramach niniejszej Prognozy identyfikacja, analiza i ocena oddziaływań generowanych zapisami Strategii uwzględnia ich wpływ na klimat w zakresie: przeciwdziałania skutkom suszy, adaptacji do zmian klimatu, w tym zjawisk ekstremalnych oraz minimalizacji efektu cieplarnianego. Jednym z komponentów środowiska poddanych podobnej analizie w kontekście nasilających się zmian klimatycznych są wody powierzchniowe, dla których sformułowane kryteria oceny objęły m.in. wpływ na: zmianę stosunków wodnych, zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego. Kwestię odporności na zmiany klimatu wskazano również w ramach komponentów: roślinność (wpływ na zmniejszenie powierzchni dziko występujących gatunków roślin na skutek zmiany warunków siedliskowych (tj. m.in. osuszanie) oraz ludzie (wpływ na wzrost lub minimalizację zagrożeń dla zdrowia człowieka związanych m.in. ze skutkami zjawisk ekstremalnych).

Kluczowe z punktu widzenia analizy ustaleń odporności Strategii na zmiany klimatu jest również postawienie akcentów kierunkowych w ramach Obszarów Strategicznej Interwencji, zwłaszcza Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (dla których wśród istotnych działań wskazano poprawę stanu środowiska przyrodniczego) oraz Obszaru transformacji górniczo-energetycznej (przewidzianego do restrukturyzacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu).

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W Strategii sformułowano szereg celów, których osiągnięcie przyczyni się do zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, a także podnoszenia konkurencyjności gospodarki. Rezultatem realizacji przyjętych celów szczegółowych, operacyjnych, horyzontalnego i kierunków działań, będą różnego rodzaju oddziaływania na komponenty środowiska o zróżnicowanej i zmiennej skali natężenia oraz trwałości i zasięgu przestrzennym. Należy jednak podkreślić, że zapisy kierunkowe mają charakter ogólnych wytycznych i nie przesądzają o lokalizacji inwestycji z nich wynikających. Terytorializacja przedsięwzięć oraz sformułowanie konkretnych rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywny wpływ na środowisko będą możliwe dopiero na etapie ewentualnej procedury oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnych inwestycji. Niżej prezentowane rozwiązania mogą stanowić jedynie podstawę do późniejszego określenia właściwych i dokładnych rozwiązań łagodzących negatywny wpływ.

Dla zdefiniowania rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko, w tym obszary Natura 2000, kluczowe znaczenie ma wskazanie oddziaływań negatywnych oraz minimalnie niekorzystnych dla środowiska. Przeprowadzona ocena celów szczegółowych i kierunków działań Strategii wskazuje, że największe natężenie i skala negatywnych zmian w środowisku potencjalnie wiązać się będzie z działaniami realizowanymi w następujących celach operacyjnych, związanych ze sferą przestrzenną:

- 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej, 25%;
- 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie, 12,5%;
- 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami 18,7% (przy czym kierunek działań 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko, wiązać się będzie z pozytywnymi dla środowiska działaniami, m.in. polegającymi na rekultywacji składowisk i likwidacji nielegalnych miejsc deponowania odpadów).

Przyjąć należy, że podstawowym wyprzedzającym sposobem ograniczania niekorzystnych oddziaływań na środowisko powinno być odpowiednie i intencjonalne lokalizowanie poszczególnych inwestycji, poprzedzone rozpoznaniem środowiskowym (np. poprzez prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych) obszarów przeznaczonych pod inwestycje komunikacyjne i infrastrukturalne, w celu wyboru najmniej uciążliwego dla środowiska wariantu oraz określenia negatywnych skutków i potencjalnych działań kompensacyjnych. Z przyczyn oczywistych fundamentalne znaczenie będzie mieć przestrzeganie przepisów prawa (np. z zakresu prawa ochrony środowiska) oraz stosowanie rozwiązań technicznych i procesów technologicznych skutecznie ograniczających np. emisję zanieczyszczeń.

W rozdziale V. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań strategii na środowisko oraz obszary Natura 2000 (podrozdziały 1.1. do 1.11.) Prognozy zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym potencjalnych przedsięwzięć/inwestycji. Największe znaczenie powinny mieć propozycje rozwiązań sugerujące konieczność ograniczania do niezbędnego minimum zakresu przekształceń rzeźby terenu (np. poprzez maksymalne wykorzystanie naturalnych form terenu w fazie projektowania i planowania infrastruktury oraz podczas realizacji inwestycji), ograniczanie powierzchni przekształcanej w procesach inwestycyjnych, zmniejszenie ingerencji w tereny nieprzekształcone, a także potrzebę odtwarzania np. struktur glebowych - w miarę możliwości do stanu z okresu poprzedzającego wprowadzenie negatywnych zmian. Ważnym aspektem będą ponadto wybory lokalizacji inwestycji o możliwie najmniejszym wpływie na obszary cenne przyrodniczo i obszary objęte ochroną przyrody, jak również na doliny rzeczne, obszary wodno-błotne i leśne. Sugeruje się także przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji pod kątem identyfikacji miejsc bytowania cennych gatunków zwierząt i lokalizacji stanowisk unikatowych gatunków flory oraz przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla np. zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego

(zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płyty roślinności szuwarowej, mokradła, itp.). Wdrażanie założeń gospodarki o obiegu zamkniętym, polegających m.in. na racjonalizacji eksploatacji surowców naturalnych i wykorzystania materiałów budowlanych, chronić będzie głównie powierzchnię ziemi, gleby, zasoby naturalne w przypadku realizacji kierunków działań sfery przestrzennej.

Należy podkreślić fakt, iż planowany w Strategii rozwój województwa będzie mieć charakter zrównoważony. Kierunki działań, w mniejszym bądź większym zakresie, z założenia wpisują się w zakres rozwiązań mających na celu zapobieganie degradacji środowiska. Wynika to bezpośrednio z wizji Strategii, której jednym z podstawowych założeń jest województwo charakteryzujące się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego i zwiększoną adaptacyjnością do zmian klimatu. Założeniem dokumentu jest osiągnięcie tzw. wysokiej efektywności środowiskowej celów strategicznych oraz dążenie do neutralności klimatycznej. W celu realizacji idei zrównoważonego rozwoju w dokumencie zapisano wiele działań mających pośrednio służyć zapobieganiu, minimalizowaniu oraz kompensacji przyrodniczej skutków presji antropogenicznej.

Duże znaczenie w minimalizacji i kompensacji negatywnych zjawisk spowodowanych wprowadzeniem w życie założeń kierunków działań celów 3.3., 3.4. i dwóch kierunków działań z celu 3.5., przypisać można działaniom zawartym w celach 3.1. i 3.2, które uwzględniają rozwiązania łagodzące negatywny wpływ inwestycji infrastrukturalnych na środowisko, a także poprawiają jego jakość. Wśród nich wyróżnić należy:

- Poprawa jakości powietrza (w tym m.in. ograniczanie emisji powierzchniowej oraz ze źródeł o charakterze liniowym, utrzymanie i tworzenie korytarzy przewietrzających),
- Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości (w tym m.in. rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, ograniczanie eutrofizacji wód powierzchniowych),
- Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody (np. poprawa zdolności retencyjnych, zalesienia, zadrzewienia, spowolnienie odpływu itd., a także prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, tworzenie ostoi bioróżnorodności),
- Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych (poprzez m.in. rozwój infrastruktury przeciwważeniowej, w tym budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej - wraz ze zwiększeniem retencji podziemnej),
- Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego (m.in. poprzez wykorzystanie potencjału dziedzictwa z uwzględnieniem walorów krajobrazowych),
- Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych (poprzez m.in. utworzenie spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych czy też ochronę, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej),
- Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni.

Większość działań w celach 3.1. i 3.2 prezentuje czytelny, pozytywny kontekst pro-środowiskowy i w przeważającej mierze nie zawiera kierunków działań zdiagnozowanych jako mogące znacząco negatywnie wpływać na komponenty środowiska. W konsekwencji celom tym dedykowano stosunkowo wąską grupę rozwiązań kompensujących, właściwie tylko oddziaływania o charakterze minimalnie niekorzystnym, zwłaszcza na etapie realizacji. Przykładowym zaleceniem jest prowadzenie prac budowlanych z wykorzystaniem maszyn i urządzeń o wysokich normach emisji spalin oraz zraszanie materiałów pyłących. Innym rozwiązaniem będzie ograniczanie ingerencji w obszary nieprzekształcone, w tym również sąsiadujące z terenem budowy, zwłaszcza w obszary podlegające ochronie, służące neutralizacji potencjalnych szkód w siedliskach roślin i zwierząt.

Prognoza przewiduje również wystąpienie oddziaływań o charakterze zmiennym, ocenianych negatywnie jedynie na etapie realizacji działania, w konsekwencji wprowadzanych okresowo do środowiska uciążliwości. Ostatecznie działania te przynoszą zmiany określane jako korzystne. Oddziaływania negatywne w tej sytuacji wymagają interwencji i rozwiązań analogicznych jak w przypadku oddziaływań istotnie niekorzystnych i minimalnie negatywnych.

Równie ważne jest wskazanie rozwiązań przeciwdziałających negatywnym oddziaływaniom w odniesieniu do celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Co istotne oceniane zapisy kierunkowe nie posiadają konkretnych wskazań lokalizacji. Z tego powodu potencjalnym przedsięwzięciom przypisano najszerzej zakrojone działania minimalizujące i kompensacyjne. Powinny być to takie czynności jak m.in. wybór lokalizacji inwestycji w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk będących przedmiotem ochrony, uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, zwłaszcza dotyczących ochrony gatunkowej, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach

realizacji inwestycji, a także ograniczenie wycinki drzew. Działania minimalizujących będzie wymagać przede wszystkim realizacja kierunków działań 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa, 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych oraz 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego. Potencjalne ryzyko wystąpienia zagrożeń związanych z realizacją inwestycji w tych kierunkach może wystąpić w niewielu obszarach, lub ich bezpośrednim sąsiedztwie, a działania minimalizujące ich minimalnie negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000, zostały wskazane analogicznie jak w przypadku zaleceń ogólnych opisanych powyżej. Z niewielką presją wiąże się realizacja zapisów kierunku działań 3.2.2., w ramach którego zaplanowano działania polegające na wykorzystaniu walorów środowiska naturalnego na potrzeby turystyki zrównoważonej. W tym zakresie rekomenduje się przede wszystkim takie rozwiązania minimalizacyjno-kompensacyjne jak: organizacja ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami zwierząt będących przedmiotem ochrony i uwzględniający ich naturalną chłonność, dostosowanie ruchu kajakowego do wymogów ochrony środowiska, np. dotyczących okresów rozrodu szczególnie gatunków cennych, edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i uczestników ruchu turystycznego. Istotne będzie również rozpatrywanie alternatywnych przebiegów liniowych elementów infrastruktury transportowej i technicznej (głównie nowych realizacji odcinków dróg kołowych, linii kolejowych i obwodnic, linii energetycznych), omijających w miarę możliwości cenne ekosystemy.

IX. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W STRATEGII

Istotą procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a w szczególności towarzyszącej jej Prognozy, było wyeliminowanie lub minimalizacja potencjalnych konfliktów środowiskowych w procesie tworzenia Strategii poprzez optymalizację wskazanych rozwiązań, ukierunkowaną na zachowanie równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w tym ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych i materialnych. Mając na uwadze powyższe stwierdzono, że nie ma potrzeby określania rozwiązań alternatywnych w stosunku do założeń przyjętych w Strategii, ponieważ ustalenia dokumentu uwzględniają zasadę zrównoważonego rozwoju, programując proces przemian społeczno-gospodarczych w sposób gwarantujący możliwości zaspokajania potrzeb zarówno współczesnego społeczeństwa, jak i przyszłych pokoleń.

Ze względu na duży poziom ogólności Strategii i brak terytorializacji inwestycji wynikających z zapisów kierunkowych pozwalających na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów wskazuje się, że rozwiązania alternatywne powinny zostać sprecyzowane na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko prowadzonej dla poszczególnych projektów i inwestycji już na etapie realizacyjnym.

X. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ STRATEGII ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA

Podstawowym punktem odniesienia w monitorowaniu realizacji Strategii jest zestaw wskaźników obrazujących oczekiwane rezultaty realizacji Strategii, odnoszących się do poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Wśród zaproponowanych wskaźników część dotyczy bezpośrednio lub pośrednio elementów środowiska przyrodniczego.

Głównym dokumentem w procesie monitoringu będzie okresowy Raport z realizacji SRWŁ 2030, przedkładany do zatwierdzenia Zarządowi Województwa Łódzkiego. Raport przygotowywany będzie nie rzadziej niż co dwa lata i będzie składał się z części poświęconej poziomowi realizacji celów Strategii oraz oceny sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa. Prowadzony monitoring Strategii będzie podstawą do oceny stopnia i dynamiki postępu w realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych Strategii.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie procesu monitorowania realizacji SRWŁ 2030 jest Zarząd Województwa Łódzkiego, który realizować będzie ww. zadanie poprzez jednostki podległe: Departamenty UMWŁ, Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi oraz właściwe jednostki i instytucje odpowiedzialne za wdrażanie Strategii. Jednostką wyznaczoną do prowadzenia monitoringu i sporządzania Raportów z realizacji SRWŁ 2030 jest Regionalne Obserwatorium Terytorialne działające w strukturach Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi. Ponadto ocena skutków realizacji Strategii będzie możliwa dzięki prowadzonemu procesowi ewaluacji, zwłaszcza ewaluacji on-going (przeprowadzonej w połowie okresu obowiązywania Strategii) oraz ewaluacji ex-post (przeprowadzonej po zakończeniu realizacji Strategii).

Tab. 33. Wskaźniki do analizy skutków realizacji zapisów Strategii (w tym bezpośrednio i pośrednio związane ze środowiskiem przyrodniczym)

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym dla województwa łódzkiego	Pozycja w Polsce	Wartość w roku bazowym dla Polski/ śr. krajowa	Wartość docelowa dla województwa w 2030 r.	Źródła danych
1. SFERA GOSPODARZA – CEL STRATEGICZNY: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA						
Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego						
1.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w relacji do PKB (ceny bieżące) [%]	0,94% (2018 r.)	7.	1,21% (2018 r.)	średnia krajowa	GUS
2.	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw [%]	14,8% (2019 r.)	8.	15,4% (2019 r.)	średnia krajowa	GUS
Cel operacyjny 1.2 Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego						
3.	Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym [%]	78,9% (2019 r.)	5.	77,1% (2019 r.)	82,0%	GUS
4.	Odszetek osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu	3,0% (2019 r.)	14.	4,8% (2019 r.)	średnia krajowa	GUS
Cel operacyjny 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP						
5.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 036 (2019 r.)	10.	1 175 (2019 r.)	1165	GUS
6.	Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności	4,3 (2018 r.)	9.	7,3 (2018 r.)	4,5	GUS
Cel operacyjny 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności						
7.	Globalna produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych wg nowej definicji [zł]	8 641 zł (2018 r.)	5.	7 719 zł (2018 r.)	10 000 zł	GUS
8.	Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym [ha]	7,98 ha (2020 r.)	13.	11,04 ha (2018 r.)	8,60 ha	ARIMR
2. SFERA SPOŁECZNA – CEL STRATEGICZNY: OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS						
Cel operacyjny 2.1 Rozwój kapitału społecznego						
9.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców	35,3 (2019 r.)	14.	38,3 (2019 r.)	średnia krajowa	obliczenia własne na podstawie GUS
10.	Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, kluby, świetlice na 1 000 mieszkańców	657 (2019 r.)	16.	977 (2019 r.)	średnia krajowa	GUS
Cel operacyjny 2.2 Poprawa stanu zdrowia mieszkańców						
11.	Przeciętne trwanie życia mężczyzn/kobiet	72,5/81,0 (2019 r.)	16. 15.	74,1/81,8 (2019 r.)	średnia krajowa	GUS

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym dla województwa łódzkiego	Pozycja w Polsce	Wartość w roku bazowym dla Polski/ śr. krajowa	Wartość docelowa dla województwa w 2030 r.	Źródła danych
12.	Liczba łóżek w hospicjach, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych na 100 tys. osób	89,2 (2019 r.)	9.	96,3 (2019 r.)	średnia krajowa	GUS
Cel operacyjny 2.3 Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego						
13.	Liczba osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu objętych usługami opiekuńczymi na 1000 osób w wieku 65 lat i więcej	14,6 (2019 r.)	b.d.	b.d.	20,0	obliczenia własne na podstawie RCPS i GUS
14.	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców	312,7 (2019 r.)	10.	314,0 (2019 r.)	250	GUS
15.	Odsetek mieszkań wyposażonych w podstawowe media (fazienkę) (miasto), (wieś)	90,5% – miasto 75,2% – wieś (2019 r.)	16. 13.	95,7% – miasto 83,3% – wieś (2019 r.)	99% – miasto 95% – wieś	GUS
3. SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ						
Cel operacyjny 3.1 Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska						
16.	Udział powierzchni terenów zieleni w miastach w powierzchni ogółem [%] ¹⁵⁶	5,97% (2019 r.)	5.	4,77% (2019 r.)	więcej niż w roku bazowym	obliczenia własne na podstawie GUS
17.	Powierzchnia obszaru przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 [km ²]	501 (2019 r.)	b.d.	b.d.	mniej niż w roku bazowym	GIOŚ
18.	Powierzchnia obszaru przekroczenia poziomu docelowego Benzo(a)pirenu [km ²]	2 238 (2019 r.)	b.d.	b.d.	mniej niż w roku bazowym	GIOŚ
19.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych [tys. t/rok]	38 212,6 (2019 r.)	1.	198 440,7	mniej niż w roku bazowym	GUS
20.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności na wsi	26,4 (2019 r.)	14.	42,2 (2019 r.)	śr. krajowa	GUS
21.	Lesistość [%]	21,5 (2019 r.)	16.	29,6 (2019 r.)	więcej niż w roku bazowym	GUS
22.	Pojemność ogółem obiektów małej retencji [dam ³]	19 251 (2019 r.)	8.	839 607,41	więcej niż w roku bazowym	GUS
Cel operacyjny 3.2 Ochrona i kształtowanie krajobrazu						
23.	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego (wraz z informacją o liczbie wpisów i skreśleń) [szt.]	2 551 (2018 r.)	b.d.	b.d.	nie mniej niż w roku bazowym	badanie własne na podstawie danych NID i ŁWKZ
24.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa ogółem [%]	19,5 (2019 r.)	15.	32,3 (2019 r.)	29,0	GUS
Cel operacyjny 3.3 Zwiększenie dostępności transportowej						
25.	Gęstość sieci autostrad i dróg ekspresowych w województwie [km/1000 km ²]	24,7 (2019 r.)	2.	13,1 (2019 r.)	33,4	GUS
26.	Linie kolejowe ogółem na 100 km ² w województwie łódzkim	5,9 km/km ² (2019 r.)	10.	6,2 km/km ² (2019 r.)	7,1 km/km ²	GUS
27.	Udział taboru komunikacji miejskiej przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych w taborze ogółem [%]	55,5 (2019 r.)	16.	80,5 (2019 r.)	śr. krajowa	obliczenia własne na podstawie GUS
28.	Wielkość ładunków obsłużonych w terminalach intermodalnych (TEU)	494 129 (2019 r.)	b.d.	b.d.	więcej niż w roku bazowym	badanie własne na podstawie danych operatorów terminali
Cel operacyjny 3.4 Nowoczesna Energetyka w województwie						
29.	Produkcja energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (GWh)	1 805,3 (2019 r.)	6.	25 354,0/ 1584,625 (2019 r.)	więcej niż w roku bazowym	GUS
30.	Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności	39,6 (2019 r.)	14.	52,9 (2019 r.)	średnia krajowa	GUS

¹⁵⁶ Wskaźnik uwzględnia udział powierzchni terenów zieleni takich jak: parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej, zieleń uliczna, cmentarze, lasy gminne w ogólnej powierzchni miast.

Cel operacyjny 3.5 Racjonalizacja gospodarki odpadami						
31.	Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]	32,6 (2019 r.)	5.	31,2 (2019 r.)	65,0	GUS
Cel operacyjny 3.6 Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych						
32.	Udział gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu w liczbie gospodarstw domowych ogółem [%]	78,2 (2019 r.)	11.	80,2 (2019 r.)	100	GUS
CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO						
33.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]	32,8 (2018 r.)	6.	30,8 (2018 r.)	50	GUS

Źródło: Strategia rozwoju województwa łódzkiego, BPPWŁ w Łodzi, 2019 r.

Ze względu na konieczność pełnego uchwycenia zmian zachodzących w środowisku w Prognozie zaleca się prowadzenie ciągłego monitoringu wskaźników bezpośrednio związanych ze środowiskiem przyrodniczym w cyklu rocznym.

Oprócz wskazanych w Strategii wskaźników można uwzględnić wykaz mierników uzupełniających o charakterze czysto ekologicznym poszerzających analizę skutków realizacji postanowień Strategii w zakresie ich wpływu na środowisko.

Poniżej podano zestaw wskaźników uzupełniających wraz ze źródłem pozyskania danych:

- powierzchnia gruntów zabudowanych (GUS);
- grunty leśne wyłączone na cele nieleśne (GUS);
- zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w: przemyśle rolnictwie i leśnictwie, eksploatacja sieci wodociągowej (BDL GUS);
- ścieki odprowadzone ogółem (GUS);
- ścieki zawierające substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego (GUS);
- ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania w hm³ (BDL GUS);
- dysproporcje pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (BDL GUS);
- udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach [%];
- liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków (BDL GUS);
- liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (BDL GUS);
- liczba stacji pomiarowych powietrza na terenie województwa z podziałem na typy stacji (automatyczne, manualne, pasywne) (GiOŚ);
- niezrekultywowana powierzchnia składowisk odpadów (GUS);
- odpady komunalne odebrane, zebrane, odzyskane, unieszkodliwione (UM DOŚiR);
- odpady niebezpieczne wytworzone, odzyskane, unieszkodliwione (UM DOŚiR);
- odpady przemysłowe wytworzone, odzyskane, unieszkodliwione (UM DOŚiR);
- udział energii elektrycznej wytwarzanej z OZE, w tym z mikroźródeł w ogólnym jej zużyciu w województwie (GUS);
- liczba miast objętych monitoringiem hałasu i liczba punktów pomiarowych w stosunku do ogólnej liczby miast w województwie (GiOŚ);
- liczba punktów pomiarowych przekroczonym poziomem hałasu (GiOŚ);
- liczba zdarzeń z udziałem substancji niebezpiecznych (WKPSP);
- liczba zakładów dużego ZDR i zwiększonego ryzyka ZZR (WKPSP);
- tereny zdegradowane i zdewastowane wymagające rekultywacji oraz tereny zrehabilitowane [ha] (GUS);
- grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w województwie łódzkim w ciągu roku [ha] (GUS);
- udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych w powierzchni ogółem w województwie łódzkim [%] (GUS);
- stan JCWP w województwie łódzkim (GiOŚ);
- roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce (IMGW);
- temperatura średnia w Polsce (IMGW);
- odchylenie średniej temperatury w Polsce;
- emisja wybranych gazów cieplarnianych i ich prekursorów według województw (GUS);
- miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM_{2,5} – powyżej normy 25 ug/m³ (GiOŚ);
- wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM₁₀ odnotowane w stacjach pomiarowych (GiOŚ);
- wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM_{2,5} odnotowane w stacjach pomiarowych (GiOŚ);

- wartości średnioroczne poziomu stężenia BaP (w pyłe PM10) w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych (GiOŚ);
- udział powierzchni obszarów chronionych w województwie łódzkim (%) (GUS).

Monitoring wskaźników powinien być powiązany również z analizami prowadzonymi przez instytucje branżowe związane z ochroną środowiska. Rokiem bazowym, będącym odniesieniem dla oceny efektów realizacji Strategii, jest rok 2019, z wyjątkiem składników, dla których dostępne dane były na lata 2018. Mierzalne efekty będą odnoszone zarówno do roku bazowego, jako postęp, a także do roku 2030, jako stopień realizacji osiągnięcia założonych celów Strategii.

XI. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Konieczność oceny ewentualnego transgranicznego oddziaływania na środowisko reguluje art. 51 ust. 2, pkt 1d) oraz art. 104 ust. 1, pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁵⁷. Wspomniane oddziaływanie jest oceniane w kontekście granic międzynarodowych. Województwo łódzkie nie leży w obszarze przygranicznym, zatem realizacja celów i kierunków działań założonych w „Strategii województwa łódzkiego 2030” nie powinna powodować skutków o charakterze transgranicznym w horyzoncie czasowym Strategii – do 2030 r.

¹⁵⁷ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247).

XII. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Tab. 34. Wnioski i rekomendacje

Lp.	Elementy poddane analizie i ocenie w Strategii	Wnioski i rekomendacje
1.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Strategii i sposób ich uwzględnienia w dokumencie	Ocena spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska, zawartymi w dokumentach międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych, potwierdza istnienie zbieżności jego zapisów z ustaleniami dokumentów wyższego szczebla.
2.	Stopień i sposób uwzględnienia zasady zrównoważonego rozwoju w badanym dokumencie, w tym założeń i wytycznych polityki ekologicznej polskiej i UE	Zasada zrównoważonego rozwoju została w pełni uwzględniona w zapisach projektu Strategii. Odnosi się kierunków działań zarówno sfery społecznej i gospodarczej, jak również przestrzennej oraz celu horyzontalnego. Sfera przestrzenna będzie realizowana zgodnie z przepisami odrębnymi, na podstawie których dopuszcza się do konkretnej lokalizacji inwestycji.
3.	Wskazanie potencjalnych zagrożeń i pól konfliktów ekologicznych związanych z realizacją Strategii, w tym identyfikacja znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione, w tym Natura 2000	Według Prognozy część zamierzeń inwestycyjnych będących następstwem zapisów kierunkowych Strategii prawdopodobnie zostanie zaliczona do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla inwestycji tych przeprowadzona zostanie procedura oceny oddziaływania na środowisko. Na podstawie wykonanej oceny zostaną podjęte decyzje administracyjne o wariacie realizowanym oraz działaniach kompensujących i minimalizujących. Głównie dotyczyć to będzie inwestycji takich jak: budowa i rozbudowa dróg, kolei dużych prędkości, linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, gazociągów i stacji gazowych, instalacji do pozyskania energii z OZE, budowa terminali multimodalnych, infrastruktury na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, budowa/rozbudowa sieci kanalizacyjnych,
4.	Istniejący stan środowiska i problemy z zakresu ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Strategii	W wyniku analizy istniejącego stanu poszczególnych komponentów środowiska, mając na uwadze realizację Strategii, stwierdzono istnienie problemów ochrony środowiska, które ze względu na rodzaj, charakter i zasięg prognozowanych oddziaływań mają kluczowy wpływ na jakość przestrzeni województwa, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • fragmentacja środowiska przyrodniczego, w szczególności zmniejszenie bioróżnorodności, • postępująca presja urbanizacyjna, • degradacja powierzchni ziemi w wyniku kontynuacji eksploatacji kopalin, • degradacja krajobrazu, • wysokie zagrożenie suszą, pogłębiające proces stepowania oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe, • zagrożenie i ryzyko powodziowe, • deficyt wód powierzchniowych, • zmiany klimatu, • niska jakość wód powierzchniowych, • niska jakość powietrza, • niekorzystny klimat akustyczny, • zagrożenia związane z gospodarką odpadami, • ryzyko wystąpienia poważnych awarii.
5.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku odstąpienia od realizacji Strategii	W Prognozie wskazano prawdopodobne zmiany środowiska przyrodniczego w przypadku odstąpienia od realizacji Strategii. Rezygnacja z wdrażania założeń Strategii będzie powodować m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • brak ciągłości systemu obszarów chronionych województwa oraz utrzymania jej z województwami sąsiednimi, • niewielką powierzchnię obszarów prawnie chronionych, • niewystarczającą ochronę walorów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej, • zmniejszenie drożności korytarzy przewietrzających, • zaburzanie i ograniczanie kształtowania stref ekotonowych, • zmniejszenie lesistości województwa,

		<ul style="list-style-type: none"> • • zmniejszenie liczby gatunków roślin i zwierząt, w tym rzadkich i zagrożonych wyginięciem oraz siedlisk przyrodniczych, w szczególności na obszarach objętych ochroną prawną, • ograniczenie powierzchni terenów biologicznie czynnych, w tym trwałych użytków zielonych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, • rozpraszanie zabudowy i brak ładu przestrzennego, • degradację krajobrazu i utratę różnorodności biologicznej skutkująca fragmentacją oraz postępującą presją urbanizacyjną, szczególnie w rejonach obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, • degradację walorów przyrodniczo-krajobrazowych m.in. w wyniku kontynuacji wydobycia węgla w rejonie Bełchatowa, • zwiększoną wrażliwość na skutki suszy, • pogłębiający się deficyt wód, • zwiększanie uciążliwości klimatycznych, szczególnie na obszarach zurbanizowanych (m.in. wyspa ciepła, zagrożenie lokalnymi podtopieniami, uciążliwe skutki długotrwałej suszy), • wzrost niedoboru wody na skutek zmniejszenia powierzchni zadrzewień i zakrzewień zwłaszcza na obszarach o wysokim niedoborze wody w sezonie wegetacyjnym ekstremalnie i bardzo zagrożonych suszą rolniczą, • zahamowanie rozwoju systemów błękitno-zielonej infrastruktury, • spadek jakości gleb w wyniku nadmiernego nawożenia oraz stosowania środków ochrony roślin, • niewystarczającą poprawę zasobów wód powierzchniowych, • nasilenie eutrofizacji wód powierzchniowych, • powolną i niewystarczającą poprawę jakości wód powierzchniowych, • niewystarczającą poprawę zdolności retencyjnych zlewni, • nieracjonalną gospodarkę wodno-ściekową oraz gospodarkę odpadami stwarzające zagrożenie dla zasobów i jakości wód podziemnych, • niewystarczająco rozbudowane systemy kanalizacji, • presję urbanizacyjną na tereny zagrożenia powodziowego, • powolną poprawę jakości powietrza, • kumulowanie się dużych ładunków szkodliwych substancji na niewielkiej przestrzeni, o dużej gęstości zaludnienia i niekorzystnych warunkach przewietrzania, sprzyjających powstawaniu zjawiska smogu, • zahamowanie rozwoju proekologicznego transportu, • zwiększanie uciążliwości akustycznych, • niesprawne systemy selektywnej zbiórki odpadów, • obciążanie środowiska odpadami komunalnymi, • niską skuteczność usuwania odpadów zawierających azbest, • zagrożenie związane ze składowaniem i transportem materiałów niebezpiecznych.
6.	<p>Wsparcie efektu synergii związanego z wykorzystaniem cech środowiska w procesie prowadzenia polityki regionalnej państwa w kontekście rozwoju zrównoważonego</p>	<p>Analiza przyjętych w Strategii kierunków działań, w odniesieniu do wszystkich aspektów, wskazuje na kompleksowe i komplementarne projektowanie rozwiązań rozwojowych w skali województwa, ukierunkowane na uzyskanie optymalnych rezultatów w procesie zrównoważonego rozwoju. Realizacja poszczególnych celów polityki przestrzennej regionu, z naciskiem na innowacyjność i proekologiczność zakładanych rozwiązań, będzie prowadzić do postępu w zakresie społeczno-gospodarczym, z jednoczesną dbałością o zachowanie równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.</p>

7.	Przewidywane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska	W ocenie przyjęto założenie, że realizacja zapisów Strategii będzie przebiegała z poszanowaniem wymogów dotyczących ochrony środowiska, przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych technologii, w celu maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Tym niemniej część potencjalnych inwestycji będących następstwem wdrażania zapisów Strategii, zwłaszcza wśród zagadnień transportowych i infrastrukturalnych, będzie się zawierać w grupie przedsięwzięć o znaczącym oddziaływaniu - zawsze lub potencjalnie. Z uwagi na brak w Strategii wskazania lokalizacji ewentualnych zamierzeń, szczegółowa ocena ich wpływu na środowisko powinna mieć miejsce w ramach procedury oceny oddziaływania zgodnie z przepisami odrębnymi.
8.	Możliwości występowania oddziaływań skumulowanych wywołanych realizacją dokumentu	W Prognozie oceniono oddziaływania skumulowane wynikające z przyjętych kierunków działań. Ze względu na brak dokładnych wskazań lokalizacyjnych inwestycji trudno ocenić ich wpływ skumulowany. Generalnie stwierdzono, iż niekorzystnym wpływem skumulowanym odznaczają się kierunki działań o charakterze infrastrukturalnym. Pozytywny wpływ skumulowany zanotowano zwłaszcza przy działaniach dotyczących ochrony środowiska i krajobrazu.
9.	Rozwiązania mające na celu ograniczenie lub przyrodniczą kompensację negatywnych oddziaływań	Zakłada się, że wskazane w Prognozie możliwe negatywne i minimalnie niekorzystne oddziaływania na środowisko, mogą w znacznym stopniu być ograniczone lub w niektórych przypadkach wyeliminowane poprzez zastosowanie zaproponowanych rozwiązań minimalizujących i kompensujących. Jednocześnie w przypadku oddziaływań o zmiennym charakterze rozwiązania minimalizujące stanowią mogą immanentny atrybut realizacji poszczególnych działań, redukując uciążliwość. Należy jednak pamiętać, że zaproponowane działania minimalizujące i kompensujące negatywny wpływ stanowią ogólne założenia, które należy doprecyzować na etapie procedur administracyjnych związanych z realizacją przedsięwzięć.
10.	Możliwości i zasady ograniczenia potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją postanowień dokumentu	W Prognozie wskazuje się rozwiązania służące minimalizacji wpływu potencjalnych przedsięwzięć, które wpisują się będą w kierunki działań Strategii, na środowisko m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzanie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko szczegółowo i wnikliwie, z odpowiednią analizą wariantową, uwzględniając ochronę środowiska; • podejmowanie decyzji dotyczących inwestycji ze szczególnym uwzględnieniem zasad ochrony środowiska, tj. w sposób nieszkodliwy lub mało uciążliwy dla terenów przyrodniczo cennych, • skuteczną egzekucję zapisów decyzji administracyjnych i obowiązków wynikających z innych aktów prawnych, w zakresie działań kompensacyjnych; • prowadzenie wnikliwych inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji, • kierowanie się zasadą zrównoważonego rozwoju przy wyborze lokalizacji oraz wariantowania na etapie projektu inwestycji.
11.	Rozwiązania alternatywne do zawartych w Strategii	Brak możliwości sformułowania rozwiązań alternatywnych do zapisów kierunkowych Strategii, ze względu na duży stopień ogólności dokumentu oraz brak wytycznych co do lokalizacji i horyzontu czasowego realizacji potencjalnych przedsięwzięć z nich wynikających.
12.	Monitoring skutków realizacji Strategii, w tym skutków środowiskowych i przestrzennych	W Prognozie zaproponowano metody analizy skutków realizacji postanowień Strategii przy użyciu 33 wskaźników monitorowania realizacji Strategii. Dodatkowo wskazano 36 mierników określających wpływ dokumentu na środowisko.
13.	Oddziaływania transgraniczne	Nie stwierdzono w Prognozie występowania oddziaływań transgranicznych.
14.	Odporność Strategii na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych	Strategia uwzględnia problematykę zmian klimatycznych. Realizacja zapisów kierunkowych przyczyni się do uzyskania lepszej odporności województwa na zjawiska ekstremalne i klęski żywiołowe spowodowane zmianami klimatycznymi.

Źródło: opracowanie własne.

XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawy prawna, cel, zakres, metoda

Podstawą prawną opracowania „Prognozy oddziaływania na środowisko” (dalej: Prognoza) dla zapisów „Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2030” (dalej: Strategia) jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁵⁸. Ponadto Prognoza jest zgodna z zakresem uzgodnionym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi.

Głównym celem Prognozy jest określenie wystąpienia możliwych skutków w środowisku, które mogą powstać w wyniku realizacji zapisów Strategii.

Przy sporządzeniu Prognozy uwzględniono akty powszechnie obowiązującego prawa z zakresu środowiska i jego ochrony. Zgodnie z przepisami i uzgodnieniami opracowując Prognozę dokonano oceny oddziaływań celów operacyjnych i kierunków działań na 16 komponentów środowiska, tj. powierzchnia ziemi, gleby, zasoby naturalne, wody powierzchniowe, wody podziemne, klimat, powietrze, roślinność, zwierzęta, różnorodność biologiczna, ciągłość układów przyrodniczych, obszary chronione, w tym Natura 2000, zabytki, krajobraz, dobra materialne, ludzie. W ocenie wpływu zapisów Strategii uwzględniono sposób oddziaływań (pozytywny, negatywny, minimalny negatywny, zmienny, brak wpływu) oraz charakter oddziaływania (bezpośredniość, czas trwania, częstotliwość oddziaływania). Ocena uwzględniała zależności między elementami środowiska oraz oddziaływaniami na ww. komponenty.

Mocny akcent w zakresie oceny wpływu zapisów Strategii położono na analizę oddziaływań na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru NATURA 2000.

Informacja o „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030”

Podstawowym narzędziem do prowadzenia przez samorząd województwa polityki rozwoju na poziomie regionalnym jest strategia rozwoju województwa. Dokument wskazuje cele i kierunki działań, które podejmuje samorząd województwa oraz pozostali interesariusze strategii, a także pełni funkcję koordynacyjną dla pozostałych dokumentów programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym. Stanowi również kompendium wiedzy o regionie. Strategia uwzględnia wszystkie kluczowe zagadnienia dla rozwoju regionu, określając w szczególności:

- ✓ wizję rozwoju województwa łódzkiego,
- ✓ cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań w wymiarach: gospodarczym, społecznym, przestrzennym,
- ✓ cel horyzontalny,
- ✓ zintegrowane przedsięwzięcia strategiczne,
- ✓ Obszary Strategicznej Interwencji,
- ✓ system realizacji Strategii wskazujący: podmioty, zasady, źródła finansowania, narzędzia, system monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii.

Procedowany dokument co do istoty jest spójny z założeniami dokumentów międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych w zakresie celów ochrony środowiska. Uwzględnia ustalenia opracowań strategicznych, planistycznych, programowych (w tym zamierzenia inwestycyjne podmiotów publicznych) poziomu krajowego i regionalnego, obowiązujących w sferze planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego w perspektywie średnio- i długookresowej. Na poziomie europejskim istotnym uwarunkowaniem, wpływającym na formułowanie celów i kierunków interwencji w Strategii, są cele Polityki Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

¹⁵⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z z 2021 r., poz. 247)

Analiza i ocena stanu środowiska

Województwo łódzkie, położone centralnie, graniczy z województwami: mazowieckim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim, wielkopolskim oraz kujawsko-pomorskim. Obejmuje terytorium o powierzchni 18 219 km², co stanowi 5,83% powierzchni kraju. Administracyjnie region dzieli się na 24 powiaty (21 ziemskich i 3 grodzkie) oraz 177 gmin. Według danych GUS w czerwcu 2020 r. wynosiła 2 448 713 (6,4% ludności kraju), przy wyraźnym trendzie spadkowym. Według stosowanej regionalizacji fizyczno-geograficznej województwo łódzkie usytuowane jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geomorfologicznych: pasa nizin (Niż Środkowoeuropejski) oraz obszaru wyżyn (Wyżyny Polskie) i charakteryzuje się klimatem umiarkowanym ciepłym, przejściowym. O specyfice hydrograficznej obszaru decyduje jego położenie pomiędzy dorzeciami dwóch największych rzek: Wisły i Odry. Głównymi rzekami regionu są: Warta, Pilica i Bzura, a największymi zbiornikami retencyjnymi: Zbiornik Sulejowski oraz Zbiornik Jeziorsko. Województwo łódzkie jest zasobne w wody podziemne (8,4% zasobów kraju). Region jest bogaty w surowce naturalne, zwłaszcza złoża kopalin energetycznych oraz piasków formierskich i surowców szklarskich, a także wody geotermalne. Jednocześnie Łódzkie odznacza się niewielkim wskaźnikiem lesistości (21,5%) i glebami niskiej jakości o wysokim stopniu zakwaszenia.

Na terenie województwa występują obszary o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych objęte ochroną prawną, które wchodzi w skład regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh). W 2019 r. na terenie województwa występują w całości lub części następujące formy ochrony przyrody: 1 park narodowy – Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach, stanowiący część Kampinoskiego Parku Narodowego (72,4 ha¹⁵⁹), 87 rezerwatów przyrody (7 070,33 ha¹⁶⁰), 7 parków krajobrazowych (powierzchnia 117 628,42 ha¹⁶¹), 17 obszarów chronionego krajobrazu (244 238,8 ha)¹⁶², 41 obszarów Natura 2000 (5 Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków – 40 258,63 ha, 7 specjalnych obszarów ochrony siedlisk – 8 863,75 ha, 29 Obszarów Mających Znaczenie dla Wspólnoty – 55 467,67 ha)¹⁶³, 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (11 998,6 ha)¹⁶⁴, 4 stanowiska dokumentacyjne¹⁶⁵, 882 użytki ekologiczne (o łącznej powierzchni 1 784,6 ha)¹⁶⁶, 2 017 pomników przyrody¹⁶⁷.

W Prognozie przeprowadzono analizę istniejącego stanu środowiska (w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem) obejmującą najbardziej istotne zagadnienia z zakresu ochrony środowiska dla wybranych elementów, tj.: kopaliny, gleby, lasy, krajobraz, stan wód podziemnych i powierzchniowych, jakość powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego oraz warunki klimatyczne. Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska, które ze względu na rodzaj, charakter i zasięg oddziaływania, mają kluczowy wpływ na rozwój województwa, zaliczono m.in. fragmentację środowiska przyrodniczego, postępującą presję urbanizacyjną, degradację powierzchni ziemi w wyniku eksploatacji kopalin, degradację krajobrazu, niski poziom lesistości, nadmierne zakwaszenie gleb, niską jakość wód powierzchniowych, występowanie suszy oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych i klimatycznych, stepowanie, zagrożenie i ryzyko powodziowe, niską jakość powietrza atmosferycznego (np. znaczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłów zawieszonych), niekorzystny klimat akustyczny, zagrożenia związane z gospodarką odpadami oraz ryzyko

¹⁵⁹ <https://www.kampinoski-pn.gov.pl/edukacja/ohz-w-smardzewicach>

¹⁶⁰ Opracowanie własne na podstawie Rejestru form ochrony przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) www.lodz.rdos.gov.pl oraz obowiązujących aktów prawnych

¹⁶¹ Opracowanie własne na podstawie obowiązujących aktów prawnych (stan na 23.09.2020 r.) www.lodz.rdos.gov.pl oraz obowiązujących aktów prawnych.

¹⁶² Opracowanie własne na podstawie:

- obowiązujących aktów prawnych (z wyjątkiem trzech OChK: Bolimowsko-Radziejowicki z doliną środkowej Rawki, Dolina Przysowy oraz Doliny Bzury ustanowionych rozporządzeniami byłych wojewodów, częściowo leżących na terenie sąsiednich województw, których powierzchnię oszacowano z wykorzystaniem narzędzi GIS),

- Rejestru form ochrony przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) www.lodz.rdos.gov.pl.

¹⁶³ Powierzchnia zdublowana. Opracowanie własne na podstawie obowiązujących aktów prawnych oraz Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2021/161 z dnia 21 stycznia 2021 r. ws. przyjęcia czternastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2021) 21) (Dz.Ur. Unii Europejskiej L 51/330 z 15 lutego 2021 r.).

¹⁶⁴ Opracowanie własne na podstawie Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) – www.lodz.rdos.gov.pl z korektą powierzchni ZPK „Strefa krawędziowa doliny rzeki Warty”, która według Uchwały Nr LIV/448/2017 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 20 października 2017 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego „Uroczysko Zieleni” wynosi 79,432 ha. Powierzchnię ZPK „Kolumna-Las” i „Parki Złoczewskie” oszacowano na podstawie narzędzi GIS.

¹⁶⁵ Opracowanie własne na podstawie Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim (stan na 23.09.2020 r.) – www.lodz.rdos.gov.pl.

¹⁶⁶ Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (stan na 9.02.2021 r.) <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> oraz obowiązujących aktów prawnych.

¹⁶⁷ Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (stan na 9.02.2021 r.) <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>.

wystąpienia poważnych awarii.

W przypadku braku realizacji dokumentu obowiązywać będzie Strategia przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r. Zapewnienie optymalnych warunków środowiskowych w województwie jest możliwe przy uznaniu ochrony środowiska za jeden z kluczowych celów rozwojowych, któremu towarzyszyć będzie delegowanie odpowiednich środków finansowych. W sytuacji braku realizacji Strategii może nastąpić zaostrzenie konfliktów pomiędzy potrzebami ochrony środowiska a rozwojem regionu oraz zahamowanie korzystnych przemian dla środowiska, co może prowadzić do degradacji walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych. Prognoza, wśród szeregu negatywnych skutków braku realizacji Strategii, wskazuje na możliwe problemy, związane z koordynacją polityki przestrzennej na różnych szczeblach planowania przestrzennego.

Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań Strategii na środowisko oraz obszary NATURA 2000

Zgodnie z przyjętą metodyką dokonano oceny oddziaływań zapisów Strategii na środowisko oraz obszary NATURA 2000.

Z przeprowadzonej analizy i oceny oddziaływania zapisów kierunkowych Strategii wynika, że jej realizacja w większości pozostaje bez wpływu na komponenty środowiska. Dotyczy to głównie celów strategicznych: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka oraz Obywatelskie społeczeństwo równych szans, a także celu horyzontalnego: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo. Wynika to w znacznej mierze z faktu, że Strategia jest dokumentem o charakterze ogólnym, a jej zapisom trudno przypisać wymiar przestrzenny. Jedynym celem strategicznym, dla którego analizy wykazały zróżnicowane oddziaływania, jest Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Większość oddziaływań diagnozowanych dla tego celu ma przede wszystkim charakter pozytywny (35%). Odnotowano również istotny udział oddziaływań o charakterze minimalnie negatywnym (21%), negatywnym (10%) i zmiennym (12%). Zróżnicowanym wpływem odznaczają się kierunki w ramach sfery przestrzennej, których realizacja będzie związana z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Najbardziej inwazyjne w stosunku do komponentów środowiska są kierunki działań zapisane w ramach celów operacyjnych: 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej oraz 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie oraz częściowo 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami.

W Prognozie dokonano również analizy i oceny oddziaływania zaplanowanych przedsięwzięć na cele, przedmioty ochrony oraz integralność 41 obszarów Natura 2000, dla których stwierdzono, że negatywne oddziaływania o największym natężeniu mogą być potencjalnie generowane przez inwestycje związane z budową Kolei Dużych Prędkości (kierunek działań 3.3.2) oraz dopełnieniem strategicznego układu drogowego poprzez budowę dróg (kierunek działań 3.3.1.). Oddziaływanie negatywne o minimalnym natężeniu przypisano kierunkom związanym z wspieraniem inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (kierunek działań 2.1.3.), realizacją inwestycji przeciwpowodziowych (kierunek działań 3.1.4.), utrzymaniem i rozbudową systemu elektroenergetycznego oraz ze wspieraniem udziału instalacji produkujących energię z OZE (kierunek działań 3.4.1.). Zmienne oddziaływanie, tj. o charakterze negatywnym na etapie realizacji i niosące pozytywny wpływ na środowisko i obszary Natura 2000 w trakcie eksploatacji inwestycji, przypisywano działaniom związanym z ochroną zasobów i poprawą jakości wód (kierunek działań 3.1.2) oraz rozwojem strategicznego systemu gazowego (kierunek działań 3.4.2.). Typowo pozytywne oddziaływanie będzie mieć zamykanie oraz rekultywowanie składowisk odpadów, również tych nielegalnych (kierunek działań 3.5.2.), działania na rzecz poprawy jakości powietrza (kierunek działań 3.1.1.), przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody (3.1.3.), szerokie spektrum działań na rzecz ochrony i wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych (kierunek działań 3.2.2.) oraz działania związane z rewaloryzowaniem, poszerzaniem i wzbogacaniem przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni (kierunek działań 3.2.3.). Korzystnie oceniono wpływ części celu horyzontalnego Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo, związanej z prowadzeniem zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

Przewidywane oddziaływania skumulowane i ich wpływ na środowisko wynikające z ustaleń Strategii

Na potrzeby niniejszej Prognozy dokonano analizy oddziaływań skumulowanych w odniesieniu do kierunków działań wynikających z celów operacyjnych Strategii, w zapisach której stwierdzono nakładanie się zarówno negatywnych, jak i pozytywnych oddziaływań.

We wszystkich oddziaływaniach skumulowanych przeważają wpływy korzystne. Występowanie negatywnych oddziaływań skumulowanych na komponenty środowiska (receptory oddziaływania) stwierdzono w przypadku 9 spośród 16 (oprócz komponentów: wody powierzchniowe, klimat, powietrze, roślinność, zabytki, dobra materialne oraz ludzie). Natomiast pozytywne oddziaływania skumulowane odnotowano dla wszystkich komponentów środowiska.

Przewiduje się, że realizacja większości wskazanych w Strategii działań, w ujęciu globalnym i długoterminowym, będzie pozytywnie wpływała na środowisko przyrodnicze, zakładając, że adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska, ochrona i kształtowanie krajobrazu, nowoczesna energetyka w województwie oraz racjonalizacja gospodarki odpadami są warunkiem koniecznym do zapewnienia atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni. Niemniej jednak realizacja niektórych zapisów Strategii wiąże się ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, zwłaszcza lokalnie, negatywne oddziaływania. Wynika to z faktu, że przyjęte w Strategii zapisy kierunkowe zostały skonstruowane tak, aby ograniczyć niekorzystne oddziaływanie na środowisko i możliwie jak najmniej ingerować w obszary cenne przyrodniczo, krajobrazowo oraz kulturowo. W przypadku negatywnych oddziaływań skumulowanych, które mogą się pojawić w wyniku realizacji zapisów kierunkowych, należy przyjąć konieczność ich minimalizacji oraz kompensację przyrodniczą.

Analiza odporności ustaleń strategii na zmianę klimatu

Przeprowadzona w ramach niniejszej Prognozy identyfikacja, analiza i ocena oddziaływań generowanych zapisami Strategii dowiodła, iż uwzględniają one działania zwiększające zdolność adaptacyjną i odporność na zmiany klimatu (m.in. skutki suszy i zjawisk ekstremalnych).

Realizacja zapisów Strategii zarówno w sposób bezpośredni i pośredni przyczyni się do uzyskania lepszej odporności województwa na zmiany klimatyczne, m.in. poprzez utrzymanie właściwych stosunków wodnych, zwiększenie zdolności retencyjnych, kształtowanie systemów błękitno-zielonej infrastruktury (w tym zwiększanie powierzchni terenów zielonych), ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu samochodowego oraz sektora bytowo-komunalnego. Ponadto rozwój infrastruktury przeciwwązrożeńowej, doposażenie służb usuwających skutki zjawisk ekstremalnych oraz realizacja inwestycji przeciwpowodziowych zapewnią poprawę bezpieczeństwa województwa w przypadku wystąpienia skutków zjawisk ekstremalnych.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru

Planowany w Strategii rozwój województwa będzie mieć charakter zrównoważony. Kierunki działań, w mniejszym bądź większym zakresie, z założenia wpisują się w zakres rozwiązań mających na celu zapobieganie degradacji środowiska województwa łódzkiego. Wynika to bezpośrednio z wizji Strategii, której podstawowym założeniem jest region charakteryzujący się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego i zwiększoną adaptacyjnością do zmian klimatu. Założeniem dokumentu jest osiągnięcie tzw. wysokiej efektywności środowiskowej celów strategicznych. W celu realizacji idei zrównoważonego rozwoju w dokumencie zapisano wiele działań mających pośrednio służyć zapobieganiu, minimalizowaniu oraz działań na rzecz środowiska wyrównujących straty przyrodnicze będące skutkami intensywnej działalności człowieka.

W związku z potencjalnymi negatywnymi oddziaływaniami zapisów kierunkowych Strategii związanych z potencjalnymi zamierzeniami inwestycyjnymi, w Prognozie rekomendowano szereg rozwiązań ograniczających niekorzystne procesy i efekty. Zasadnicze znaczenie mają propozycje dotyczące m.in.: lokalizowania inwestycji wynikających z zapisów Strategii poprzedzonego rozpoznaniem środowiskowym, stosowania rozwiązań gospodarki niskoemisyjnej, prowadzenia gospodarki cyrkulacyjnej oraz racjonalizacji eksploatacji zasobów,

jak również zapobiegania fragmentacji środowiska przyrodniczego i zwiększania różnorodności biologicznej oraz redukcję ingerencji w tereny nieprzekształcone, cenne przyrodniczo i objęte ochroną przyrody.

Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Strategii

Cele operacyjne i kierunki działań zawarte w Strategii zostały sformułowane przy założeniu maksymalnego ograniczenia potencjalnych konfliktów środowiskowych.

Duży poziom ogólności Strategii nie pozwala na określenie dokładnej lokalizacji przedsięwzięć wynikających z jej zapisów. Ewentualne rozwiązania alternatywne powinny zostać sprecyzowane na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów.

Metody analizy skutków realizacji postanowień Strategii oraz częstotliwości jej prowadzenia

Stopień realizacji Strategii będzie mierzony w drodze systematycznego monitoringu przeprowadzanego nie rzadziej niż raz na dwa lata. Narzędziem analizy skutków założeń Strategii będzie Raport z realizacji SRWŁ 2030. Monitoring realizacji Strategii będzie sporządzany przez Regionalne Obserwatorium Terytorialne, działające w strukturach Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska i innych instytucji oraz badania własne na podstawie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na konieczność pełnego uchwycenia zmian zachodzących w środowisku w Prognozie zaleca się prowadzenie ciągłego monitoringu wskaźników bezpośrednio związanych ze środowiskiem przyrodniczym w cyklu rocznym.

Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Województwo łódzkie nie jest położone w obszarze przygranicznym, zatem realizacja założeń przyjętych w Strategii nie powinna wywoływać skutków o charakterze transgranicznym.

XIV. SPIS TABEL

- Tab. 1.** Kryteria oceny komponentów środowiska uwzględniane przy analizie oddziaływania na skutek realizacji przyjętych celów i kierunków działań w Strategii
- Tab. 2.** Kategorie wpływu ze względu na sposób oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie
- Tab. 3.** Kategorie wpływu ze względu na charakter oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie
- Tab. 4.** Klasyfikacja ocen zastosowanych w analizie wpływu inwestycji wynikających ze Strategii na cele, przedmiot ochrony i integralność obszaru Natura 2000
- Tab. 5.** Wykaz konwencji i dokumentów strategicznych uwzględnionych w analizie powiązań Strategii z celami ochrony środowiska wynikającymi z konwencji wielostronnych (międzynarodowych) i dokumentów szczebla europejskiego, krajowego i regionalnego
- Tab. 6.** Zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
- Tab. 7.** Ocena wpływu kierunków działań w ramach celów operacyjnych sfery gospodarczej Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska
- Tab. 8.** Ocena wpływu kierunków działań w ramach celów operacyjnych sfery społecznej Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska
- Tab. 9.** Ocena wpływu kierunków działań w ramach celów operacyjnych sfery przestrzennej Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska
- Tab. 10.** Ocena wpływu kierunków działań w ramach celu horyzontalnego Strategii na poszczególne wybrane komponenty środowiska
- Tab. 11.** Ocena wpływu na środowisko celów operacyjnych i kierunków działań sfery gospodarczej Strategii
- Tab. 12.** Ocena wpływu na środowisko celów operacyjnych i kierunków działań sfery społecznej Strategii
- Tab. 13.** Ocena wpływu na środowisko celów operacyjnych i kierunków działań sfery przestrzennej Strategii
- Tab. 14.** Ocena wpływu na środowisko kierunków działań celu horyzontalnego Strategii
- Tab. 15.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powierzchnię ziemi
- Tab. 16.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na glebę
- Tab. 17.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zasoby naturalne
- Tab. 18.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody powierzchniowe
- Tab. 19.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody podziemne
- Tab. 20.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na klimat
- Tab. 21.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powietrze
- Tab. 22.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na roślinność
- Tab. 23.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zwierzęta
- Tab. 24.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na różnorodność biologiczną
- Tab. 25.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ciągłość układów przyrodniczych
- Tab. 26.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na obszary chronione, w tym Natura 2000
- Tab. 27.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zabytki
- Tab. 28.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na krajobraz
- Tab. 29.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ludzi
- Tab. 30.** Wykaz kierunków działań zapisanych w Strategii o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na dobra materialne
- Tab. 31.** Matryca oddziaływań kierunków działań wynikających ze Strategii na cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru Natura 2000 (Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków)
- Tab. 32.** Matryca oddziaływań kierunków działań wynikających ze Strategii na cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru Natura 2000 (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk/Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty)
- Tab. 33.** Wskaźniki do analizy skutków realizacji zapisów Strategii (w tym bezpośrednio i pośrednio związane ze środowiskiem przyrodniczym)
- Tab. 34.** Wnioski i rekomendacje

XV. SPIS RYSUNKÓW

- Rys. 1. Powiązania międzyregionalne - korytarze ekologiczne
- Rys. 2. Istniejące wybrane formy ochrony przyrody w województwie łódzkim w 2020 r.
- Rys. 3. Udokumentowane złoża kopalin w 2019 r.
- Rys. 4. Klasyfikacja genetyczna gleb
- Rys. 5. Lesistość w województwie w 2019 r.
- Rys. 6. Typy krajobrazów w województwie łódzkim
- Rys. 7. Udział form pokrycia terenu w powierzchni województwa w 2018 r.
- Rys. 8. Wody podziemne
- Rys. 9. Pojemność całkowita obiektów małej retencji wodnej wg województw w 2010 i 2019 r. [dam3]
- Rys. 10. Stan jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)
- Rys. 11. Stan ekologiczny i chemiczny JCWP w latach 2014-2019
- Rys. 12. JCWP i JCWPd wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych
- Rys. 13. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2019 r. [tys. t/rok]
- Rys. 14. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2019 r. [tys. t/rok]
- Rys. 15. Emisja wybranych gazów cieplarnianych i ich prekursorów według województw w 2019 r.
- Rys. 16. Emisja gazów z zakładów szczególnie uciążliwych w 2019 r. [t/rok]
- Rys. 17. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM10 – w tym powyżej normy 40 ug/m3 w 2019 r.
- Rys. 18. Miasta Polski o najwyższej liczbie dni ze stężeniem PM10 większym niż 50 ug/m3 w 2019 r. w skali kraju
- Rys. 19. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym BaP w pyłe PM10 (norma 1 ng/m3) w 2019 r.
- Rys. 20. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM2,5 – w tym powyżej normy 25 ug/m3 w 2019 r.
- Rys. 21. Wartości średnioroczne poziomu stężenia BaP (w pyłe PM10) w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych
- Rys. 22. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM10 w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych
- Rys. 23. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM2,5 w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych
- Rys. 24. Źródła promieniowania elektromagnetycznego z zakresu 0,003 GHz – 3 GHz na terenie województwa łódzkiego
- Rys. 25. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2010 r.
- Rys. 26. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2019 r.
- Rys. 27. Temperatura średnia w Polsce w 2010 r.
- Rys. 28. Temperatura średnia w Polsce w 2019 r.
- Rys. 29. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2018 r.
- Rys. 30. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2019 r.
- Rys. 31. Deficyt wód w 2019 r.
- Rys. 32. Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni miast w 2019 r.
- Rys. 33. Powierzchnia terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta w 2019 r.
- Rys. 34. Zagrożenie powodziowe
- Rys. 35. Ośrodki miejskie szczególnie podatne na zjawisko smogu, w których odnotowano przekroczenia wartości zanieczyszczeń poziomu dopuszczalnego lub docelowego PM10, PM2,5
- Rys. 36. Liczba pojazdów osobowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019
- Rys. 37. Liczba pojazdów ciężarowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019
- Rys. 38. Składowiska odpadów w województwie łódzkim w połowie 2019 r.
- Rys. 39. Problemy środowiska wynikające z zagrożeń
- Rys. 40. Udział poszczególnych rodzajów wpływu kierunków działań Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach sfer i celu horyzontalnego
- Rys. 41. Rodzaj wpływu kierunków działań Strategii na wybrane komponenty środowiska
- Rys. 42. Bezpośredniość oddziaływań na środowisko zapisów Strategii
- Rys. 43. Czas trwania oddziaływań na środowisko zapisów Strategii
- Rys. 44. Częstotliwość oddziaływań na środowisko ustaleń Strategii
- Rys. 45. Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim
- Rys. 46. Wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody poddane analizie (tj. parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) w kontekście aktualnych podstaw prawnych

XVI. BIBLIOGRAFIA

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju
2. Atlas Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony 1990, Red. Nauk A.S. Kleczkowski AGH, Kraków.
3. Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2020 r.
4. Błękitno-zielona infrastruktura dla łagodzenia zmian klimatu w miastach – Narzędzia strategiczne. Ecologic Institute i Fundacja Sendzimira 2020 r.
5. Dane z banku danych BPPWŁ w Łodzi.
6. Dane z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi.
7. Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania w województwie łódzkim; Pracownia Projektowa URBIOŚ Agnieszka Kowalewska; grudzień 2018.
8. DYREKTYWA 2000/60/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.
9. DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy.
10. DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.
11. DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (wersja przekształcona).
12. DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.
13. Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia, IGiPZ PAN, Warszawa 2015 r.
14. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich.
15. Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski Zielony Ład. Komisja Europejska. Bruksela, dnia 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final.0
16. Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej
17. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)
18. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017, przyjęty przez Radę Ministrów 31 lipca 2017 roku.
19. Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego – Projekt ISOK przygotowany przez KZGW, 2015 r. i 2020 r.
20. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017 – 2019 w województwie łódzkim – w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska. GIOŚ 2020 r.
21. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2019. GIOŚ 2020 r.
22. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019.
23. Operat wodnoprawny na odwodnienie Zakładu Górniczego KWB „Bełchatów”, Poltegor-projekt, 2014 r.
24. Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, BPPWŁ w Łodzi, 2008 r.
25. Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Łodzi do roku 2030.
26. Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028.
27. Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry.
28. Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły.
29. Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla województwa łódzkiego. ŁUW w Łodzi 2018 r.
30. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Odry.
31. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły.
32. Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego dnia 27 października 2015 r.
33. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w zakresie sieci komunikacyjnej w międzywojewódzkich i międzynarodowych przewozach pasażerskich w transporcie kolejowym – dokument przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 8 grudnia 2016 r.
34. Plany adaptacji do zmian klimatu 44 miast Polski – Publikacja podsumowująca”, Warszawa 2018 (www.44mpa.pl).
35. Polityka ekologiczna Państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.
36. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku.

37. Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027
38. Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego z uwzględnieniem aneksu do tego programu, HYDEKO Sp. z o.o. 2008 (WZMiUW).
39. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Łódzkie 2030+.
40. Prognoza oddziaływania na środowisko Regionalnego Planu Transportowego Województwa Łódzkiego.
41. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Łódzkiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024 r., przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXXI/415/16 z dnia 20 grudnia 2016 r.
42. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020,
43. Projekt „Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028”
44. Projekt aktualizacji „Strategii rozwoju łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+” - wersja z 25 stycznia 2018 r.)
45. Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Fundusz na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji z 14.01.2020 r.
46. Projekt Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+, Łódź 2017.
47. Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w skali 1:50 000 w ramach projektu Systemu Osłony Przeciwsuwiskowej (SOPO)
48. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2016 r.
49. Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu - stan na 2019 rok. GIOŚ 2020 r.
50. Raporty o stanie środowiska w województwie łódzkim, WIOŚ w Łodzi.
51. Regionalna Polityka Miejska Województwa Łódzkiego 2030+, BPPWŁ, Łódź 2017 r.
52. Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego spełniający kryteria warunku ex ante dla celu tematycznego 7 do RPO Wł na lata 2014 – 2020 (wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko), przyjęty przez Komisję Europejską dnia 29 września 2016 r.
53. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej nr C(2014) 10171 z dnia 18 grudnia 2014 r.
54. Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim z Aneksem – raport wojewódzki za rok 2019. GIOŚ 2020 r.
55. Roczni GUS – Ochrona Środowiska, GUS w Warszawie.
56. ROZPORZĄDZENIE DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W POZNANIU z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.Ur.z. z dnia 1 marca 2017 r., poz. 1077)
57. ROZPORZĄDZENIE DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (Dz.Ur.z. z dnia 31 marca 2017 r., poz. 1668).
58. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego
59. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu". Program uwzględnia postanowienia tzw. Dyrektywy Azotanowej (Dyrektywa UE 91/676/EWG).
60. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012r. w sprawie nadania statusu uzdrowiska miastu Uniejów wraz z sołectwami: Spycimierz, Spycimierz-Kolonia, Zieleń i Człopy położonym na obszarze gminy Uniejów (Dz.U. z 10 lipca 2012 r., poz. 782).
61. Skarby przyrody i krajobrazu Polski, Olaczek R., Multico, Warszawa 2008 r.
62. Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2016. GIOŚ 2017 r.
63. Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2017. GIOŚ 2018 r.
64. Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020. GIOŚ 2021 r.
65. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – dokument przyjęty Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.
66. Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+, uchwała Nr 2/2018 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny z dnia 12 lutego 2018 r.
67. Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030, przyjęta przez RM dnia 14 lipca 2015 r.
68. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Zarząd Województwa Łódzkiego, BPPWŁ w Łodzi, 2013 r.
69. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin województwa łódzkiego.

70. Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, RZGW w Warszawie, Małopolska Grupa Geodezyjno – Projektowa, Warszawa, 2005 r.
71. Studium granic bezpośredniego zagrożenia powodzią dla zlewni Warty, RZGW Poznań, 2002 r.
72. Unijna Strategia Ochrony Różnorodności Biologicznej do 2020 r.
73. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.
74. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.
75. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu.
76. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.
77. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.
78. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
79. Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego wraz z Aneksem, BIPROMEL, WZMiUW w Łodzi, BPPWŁ w Łodzi, 2010 r.
80. Wojewódzki programu opieki nad zabytkami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2019, przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXV/319/16 z dnia 21 czerwca 2016 r.
81. Województwo łódzkie. Podregiony, powiaty, gminy 2004 - 2008. Urząd Statystyczny w Łodzi.
82. Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko - łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030, Łódź 2015.

Materiały udostępnione na stronach internetowych:

• Główny Urząd Statystyczny	www.stat.gov.pl
• Baza danych GUS – Bank Danych Lokalnych	bdl.stat.gov.pl/
• Ministerstwo Środowiska	www.mos.gov.pl
• Urząd Marszałkowski woj. łódzkiego	www.lodzkie.pl
• Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	www.gios.gov.pl
• Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi	www.wios.lodz.pl
• Państwowy Instytut Geologiczny	www.pig.gov.pl
• Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	www.kzgw.gov.pl

XVII. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. POWIĄZANIA „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030” Z CELAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WYNIKAJĄCYMI Z AGENDY NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030

ZAŁĄCZNIK 1A. POWIĄZANIA „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030” Z CELAMI WYNIKAJĄCYMI Z AGENDY NA RZECZ EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU 2030

ZAŁĄCZNIK 2. POWIĄZANIA „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030” Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONY NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM

ZAŁĄCZNIK 3. ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030” NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA

ZAŁĄCZNIK 4. MATRYCA ODDZIAŁYWAŃ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030” NA CELE, PRZEDMIOT OCHRONY, INTEGRALNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ OBSZARU NATURA 2000

ZAŁĄCZNIK 5. OCENA REALIZACJI ZAPISÓW „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030” NA CELE, PRZEDMIOTY I OBOWIĄZUJĄCE ZAKAZY W PARKACH KRAJOBRAZOWYCH, OBSZARACH CHRONIONEGO KRAJOBRAZU I ZESPOŁACH PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH

ZAŁĄCZNIK 6. OŚWIADCZENIE AUTORA, A W PRZYPADKU GDY WYKONAWCĄ PROGNOZY JEST ZESPÓŁ AUTORÓW - KIERUJĄCEGO TYM ZESPOŁEM, O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST.2

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji																	
2.1.4. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej																	
Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców																	
2.2.1 Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych																	
2.2.2 Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia																	
2.2.3 Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej																	
Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego																	
2.3.1 Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem																	
2.3.2 Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług)																	
2.3.3 Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej																	
3. SFERA PRZESTRZENNA - CEL STRATEGICZNY ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ																	
Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska																	
3.1.1 Poprawa jakości powietrza																	
3.1.2 Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości																	
3.1.3 Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody																	
3.1.4 Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych																	
Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu																	
3.2.1 Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego																	
3.2.2 Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych																	
3.2.3 Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni																	
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej																	
3.3.1 Zwiększenie dostępności drogowej województwa																	
3.3.2 Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych																	
3.3.3 Zwiększenie dostępności lotniczej województwa																	
3.3.4 Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym																	
3.3.5 Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych																	
Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie																	
3.4.1 Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego																	
3.4.2 Rozwój strategicznego systemu gazowego																	
Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami																	
3.5.1 Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym																	
3.5.2 Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko																	
3.5.3 Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu																	
Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych																	
3.6.1 Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej																	
3.6.2 Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług																	
Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo																	
a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli																	
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem																	
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów																	
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego																	

Źródło: opracowanie własne.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

KIERUNKI DZIAŁAŃ	CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z AGENDY ONZ							
	1. Osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.	2. Dostarczenie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii	3. Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym	4. Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby	5. Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność	6. Stworzenie sprawliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego – od pola do stołu	7. Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności	8. Osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
3. SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ								
Cel operacyjny 3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA								
3.1.1. Poprawa jakości powietrza								
3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości								
3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody								
3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych								
Cel operacyjny 3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU								
3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego								
3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych								
3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni								
Cel operacyjny 3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ								
3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa								
3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych								
3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa								
3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym								
3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych								
Cel operacyjny 3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE								
3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego								
3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego								
Cel operacyjny 3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI								
3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym								
3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko								
3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu								
Cel operacyjny 3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH								
3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej								
3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług								
Cel horyzontalny: EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO								
a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli								
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem								
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów								
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego								

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK 2.

Powiązania „Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2030” z celami ochrony środowiska ustanowiony na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym

Tab. 1. Analiza powiązań zapisów Strategii z celami ochrony środowiska wynikającymi z konwencji wielostronnych

KONWENCJE WIELOSTRONNE	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w Strategii (kierunki działań)
Europejska Konwencja Krajobrazowa (sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.)	
Promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej	3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z dnia 16 listopada 1972 r.	
Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego o wyjątkowej powszechnej wartości, m.in. przez nadawanie międzynarodowego statusu ochrony, poprzez wpisanie na listę dziedzictwa światowego	3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.)	
Ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegłby niebezpiecznej, antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
Konwencja o Dostępie do Informacji, Udziale Społeczeństwa w Podejmowaniu Decyzji oraz Dostępie do Sprawiedliwości w Sprawach Dotyczących Środowiska (sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r.)	
Ochrona prawa każdej osoby, z obecnego oraz przyszłych pokoleń, do życia, w środowisku odpowiednim dla jej zdrowia i pomyślności, każda ze Stron zagwarantuje, w sprawach dotyczących środowiska, uprawnienia do dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Konwencja o Obszarach Wodno-Błotnych Mających Znaczenie Międzynarodowe, zwłaszcza jako Środowisko Życiowe Ptactwa Wodnego, (sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.)	
Ochrona i utrzymanie w niezmiennym stanie obszarów określanych jako "wodno-błotne"	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Konwencja o Ochronie Wędrownych Gatunków Dzikich zwierząt (CMS) – konwencja bońska (sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r.)	
Ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Konwencja o Różnorodności Biologicznej (CBD) (sporządzone w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.)	
Ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Konwencja o Ochronie Dzikiej Fauny i Flory Europejskiej oraz ich Siedlisk Naturalnych (sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979 r.)	
Zachowanie dzikiej fauny i flory, która odgrywa pierwszorzędą rolę w utrzymaniu równowagi biologicznej, która stanowi naturalne dziedzictwo o wartości przyrodniczej, estetycznej, naukowej, kulturowej, rekreacyjnej, gospodarczej	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Program Działań z Nairobi w sprawie Oddziaływania, Wrażliwości i Adaptacji do Zmian Klimatu z 2006, przyjęty na Forum Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ws. Zmian Klimatu (UNFCCC)	
Konieczność włączenia się krajów do oceny możliwego wpływu zmian klimatu na różne dziedziny życia i stworzenia strategii ograniczenia tego wpływu poprzez dostosowanie do tych zmian	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Przekształcamy Nasz Świat: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 25 września 2015 r.)	
Realizacja przyjętych 17 celów Zrównoważonego Rozwoju, spośród których 4 odnoszą się bezpośrednio do różnych aspektów ochrony środowiska, w tym: - zapewnienie wszystkim ludziom zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu (Do 2030 roku znacząco obniżyć liczbę zgonów i chorób powodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby), - zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, - podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, - ochrona, przywracanie oraz promowanie i zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowania lasami, zwalczanie	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

pustynnienia, powstrzymanie i odwracanie procesu degradacji gleby oraz powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej.	3.3.5 Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Porozumienie Paryskie w sprawie zmian klimatu (Paryż 12 grudnia 2015)	
Redukcja emisji CO ₂ tak szybko jak to możliwe i utrzymanie światowego ocieplenia na poziomie znacząco niższym niż 2 °C.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5 Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
Konwencja Waszyngtońska (CITES) - Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Waszyngton, 3.03.1973 r.)	
Działania oparte o międzynarodową współpracę na rzecz ochrony dzikich gatunków zwierząt i roślin poprzez m.in. kontrolę, monitoring i ograniczanie nielegalnego handlu nimi, ich rozpoznawalnymi częściami i produktami pochodnymi; podnoszenie świadomości na temat presji człowieka na dziko żyjące gatunki roślin i zwierząt.	3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych

Tab. 2. Analiza powiązań zapisów Strategii z celami ochrony środowiska wynikającymi z celów polityki UE w dziedzinie środowiska naturalnego określone w art. 191 ust 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)

DOKUMENTY SZCZEBŁA UE	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w Strategii (kierunki działań)
Art. 191 ust 1 Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)	
Zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, ostrożne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, ochrona zdrowia człowieka, promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego, w szczególności zwalczania zmian klimatu	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu
Dyrektywa NEC, (ang. „National Emission Ceilings” – Dyrektywa o Krajowych Pułapach Emisji) DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE	
Zbliżenie się Państw Członkowskich do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska,	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Ramowa Dyrektywa Wodna, Dyrektywa 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r.	
Osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód poprzez: - zaspokojenie zapotrzebowania na wodę ludności, rolnictwa i przemysłu, - promowanie zrównoważonego korzystania z wód, - ochronę wód i ekosystemów znajdujących się w dobrym stanie ekologicznym, - poprawę jakości wód i stanu ekosystemów zdegradowanych działalnością człowieka, - zmniejszenie zanieczyszczenia wód podziemnych, - zmniejszenie skutków powodzi i suszy.	3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy	
Unikanie, zapobieganie lub ograniczanie szkodliwego oddziaływania zanieczyszczeń pochodzących zwłaszcza z emisji punktowej na zdrowie ludzi i środowisko jako całość	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim	
Zmniejszenie ryzyka występowania powodzi, a także minimalizacji skutków ich występowania na terenie UE	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku	
Zapobieganie lub zmniejszanie szkodliwych skutków narażenia na działanie hałasu	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.1.1. Poprawa jakości powietrza
Dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych	
Ochrona środowiska przed niekorzystnymi skutkami odprowadzania ścieków poprzez wyposażenie wszystkich aglomeracji powyżej 2000 RLM w systemy zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych zgodnie z kryteriami w niej zawartymi.	3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów	
Poprawa efektywności wykorzystania zasobów i zapewnienie, aby odpady były cenione jako zasoby, w celu ułatwienia przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę materiałami oraz model gospodarki o obiegu zamkniętym	3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbest

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	
Działania na rzecz osiągnięcia wspólnego celu wszystkich państw członkowskich polegającego m.in. na osiągnięciu do roku 2030 udziału energii ze źródeł odnawialnych w całej Unii na poziomie co najmniej 32%.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE	
Ustanowienie zasad funkcjonowania Europejskiego Systemu Handlu Emisjami (EU ETS).	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Dyrektywa (UE) 2018/2002 zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej	
Zwiększenie efektywności energetycznej o co najmniej 32,5% do 2030 r. m.in. poprzez wprowadzenie nowych wymagań w zakresie opomiarowania zużycia energii, czy obowiązku wykonywania audytów energetycznych.	3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Dyrektywa parlamentu europejskiego i rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, tzw. Dyrektywa Ptasia	
Określenie gatunków ptaków dziko występujących na terenie UE, dla ochrony których należy powoływać obszary Natura 2000; zasady ich ochrony oraz możliwości odłowu i handlu.	3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Dyrektywa rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywa Siedliskowa	
Określenie gatunków dziko występujących na terenie UE roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla ochrony których należy powoływać obszary Natura 2000; zasady ich ochrony oraz możliwości jednoczesnego kontrolowanego gospodarczego wykorzystywania terenów, na których występują.	3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020	
Przedstawia 3 priorytety tj. wzrost inteligentny, wzrost zrównoważony oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu. Jednym z celów w priorytecie 3 jest ZMNIJSZENIE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH O 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Agenda Miejska dla Unii Europejskiej	
Katalog 12 priorytetowych tematów dla rozwoju obszarów miejskich tworzą: m.in. gospodarka o obiegu zamkniętym, adaptacja do zmian klimatycznych, przemiany energetyczne, zrównoważone użytkowanie gruntów i rozwiązania oparte na zasobach naturalnych	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu
Nowa Karta Lipska (z dnia 30 listopada 2020 r.)	
Kształtowanie polityki miejskiej, której głównym założeniem jest transformacja w kierunku miast zielonych, sprawiedliwych i produktywnych.	1.2.1. Zwiększenie atrakcyjności uczelni w województwie łódzkim, 1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych 2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury 2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji 2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem 2.3.2. Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług), 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym, 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego, 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej 3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027	
CP2 - Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa – wdrażająca porozumienie paryskie i inwestująca w transformację sektora energetycznego, w odnawialne źródła energii oraz walkę ze zmianą klimatu CP 3 – Lepiej połączona Europa ze strategiczną infrastrukturą transportową i sieciami cyfrowymi	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
Strategia Biodźnorodności Unii Europejskiej do 2030 r.	
Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemów UE oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu	3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Europejska Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej	
Spadek emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu do poziomu niższego o co najmniej 60 % od poziomu w 1990 r. Dalsze konsekwentne ograniczanie aż do poziomu zerowego. Emisje szkodliwych dla zdrowia zanieczyszczeń powietrza pochodzące z transportu muszą niezwłocznie zostać drastycznie zmniejszone	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem (11.10.2018 r.COM(2018) 673 final)	
Stworzenie zrównoważonej biogospodarki o obiegu zamkniętym	3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 – aktualne ambicje	
<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.), • zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii • zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej 	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego
Projekt Polityka energetyczna Polski do 2040 r.	
Celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego
Pakiet Odpadowy Gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)	
Utrzymywanie wartości produktów i zasobów w gospodarce jak najdłużej, poprzez zwiększenie recyklingu i ponownego użycia oraz zmniejszenie ilości składowanych odpadów, co przynosić będzie korzyści zarówno środowisku, jak i gospodarce.	3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów komunalnych na środowisko
Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”	
Poprawa efektywności energetycznej do 2030 roku o 32,5%, oraz udział energii ze źródeł odnawialnych co najmniej 32% końcowego zużycia brutto w UE	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Biała Księga – Plan utworzenia jednolitego obszaru transportu	
Zapewnienie wzrostu sektora transportu i wspieranie mobilności przy jednoczesnym osiągnięciu celu obniżenia emisji gazów cieplarnianych o 60%	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5 Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych
Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2019 (COP25) w Madrycie (Hiszpania) (2019/2712(RSP))	
Ogłoszenie kryzysu klimatycznego i środowiskowego, konieczność pełnej oceny wpływu wszystkich istotnych wniosków ustawodawczych i budżetowych na klimat i środowisko przez Komisję, uznanie swojej odpowiedzialności za zmniejszenie śladu węglowego, konieczność reformy polityki Unii w zakresie rolnictwa, handlu, transportu, energii i infrastruktury.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
Europejski Zielony Ład	
<ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.; - Europa bez zanieczyszczeń powietrza, wody oraz przemysłowych; - plan przejścia na gospodarkę cyrkularną do marca 2020 r.; - strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności,; - zielona Wspólna Polityka Rolna wynikająca z wysokich ambicji środowiskowych i program "od pola do stołu" m.in. w celu redukcji pestycydów i nawozów oraz zwiększenie upraw organicznych; - czysta, bezpieczna i tania energia - podniesienie ambicji państw członkowskich w ramach krajowych strategii energetycznych i klimatycznych; - wsparcie finansowe dla regionalnych planów transformacji energetycznej, zielone innowacje i inwestycje publiczne; - strategia na rzecz różnorodności biologicznej jako europejskiego kapitału naturalnego do 2030 r.; 	1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
Europejskie Prawo o Klimacie	
<ul style="list-style-type: none"> - neutralność klimatyczna unijnej gospodarki i społeczeństwa do 2050 r. osiągnięta w sposób sprawiedliwy społecznie oraz racjonalny finansowo; - system monitorujący postępy i dający podstawy do korekty działań w razie potrzeb; - gwarancja nieodwracalności zmian poczynionych w kierunku neutralności klimatycznej; 	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym

Tab. 3 . Analiza powiązań zapisów Strategii z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentów szczebla krajowego

DOKUMENTY SZCZEBLA KRAJOWEGO	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w Strategii (kierunki działań)
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	
<p>Cel główny: Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego</p>
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybnactwa 2030	
<p>Głównym celem jest wzrost dochodów mieszkańców obszarów wiejskich przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym polskiej wsi Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska Kierunki interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej II.2. Dostępność wysokiej jakości usług publicznych II.3. Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom</p>	<p>1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji 1.1.2. Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami 1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych 2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych 2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej 3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług</p>
Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i Obszarów Wrażliwych na Zmiany Klimatu do roku 2020 z Perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)	
<p>Cel główny Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. - Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. - Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. - Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu. - Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. - Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. - Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Kierunek działań 1.1. Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu. Kierunek działań 1.4. Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Kierunek działań 1.5. Adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Kierunek działań 1.6. Zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu. Kierunek działań 4.1. Monitorowanie stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie). Kierunek działań 5.2. Budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Kierunek działań 6.1. Zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu.</p>	<p>2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych 2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego</p>
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	
<p>Celem SRT2030 jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Realizacja tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju, który jest funkcją dostępności. Zrealizowanie celu SRT2030, wymaga osiągnięcia m. In. następujących kierunków interwencji: 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p>
Krajowa Polityka Miejska 2023	
<p>Cel strategiczny polityki miejskiej Strategicznym celem polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Cel szczegółowy 2 Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji (miasto zwarte i zrównoważone). Cele działań ukierunkowanych na zrównoważony rozwój miast i otaczających je obszarów obejmują:</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<ol style="list-style-type: none"> 1. umożliwianie miastom jednoczesnego i skoordynowanego dążenia do ładu przestrzennego, przejścia do gospodarki niskoemisyjnej i budowanie miasta „zielonego”, zwiększenia efektywności energetycznej, ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. 2. dążenia do realizacji koncepcji miasta zwarteo. Przeciwdziałanie niekorzystnym procesom chaotycznej suburbanizacji i dezurbanizacji odbywać się będzie poprzez podnoszenie jakości i znaczenia planowania przestrzennego, wspieranie współpracy gmin w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych, wypracowanie mechanizmów naprawy nieefektywnie zaplanowanych obszarów oraz działania edukacyjne. 3. działania dotyczące ochrony środowiska, nakierowane w miejskich obszarach funkcjonalnych w pierwszej kolejności na ochronę powietrza, redukcję miejskiej wyspy ciepła i przeciwdziałanie zasklepieniu powierzchni. Działania te uzupełniane będą aktywnością miast w zakresie adaptacji do zmian klimatu. 4. wspieranie zrównoważonych i efektywnych działań w sektorze transportu, dotyczy to zwłaszcza rozwijania efektywnych i niezawodnych sieci transportu w miejskich obszarach funkcjonalnych ze szczególnym naciskiem na upowszechnianie transportu zbiorowego oraz promowanie ruchu rowerowego i pieszego. 	
Polityka Surowcowa Państwa (projekt)	
<p>Nadrzędnym celem polityki surowcowej państwa jest zapewnienie dostępu do niezbędnych surowców w perspektywie wieloletniej, uwzględniającej potrzeby przyszłych pokoleń. Dostęp do surowców powinien stanowić stabilne zaplecze rozwoju gospodarczego i gwarantować bezpieczeństwo energetyczne w zakresie dostępności surowców, co zapewni także wysoki komfort życia obywateli i poprawi dostęp do towarów i usług. Celem polityki surowcowej będzie racjonalne gospodarowanie zasobami surowców i wyznaczanie kierunków inwestycji w tej dziedzinie, zgodne z obecnym stanem wiedzy i etapem rozwoju, równocześnie przyczyniające się do wzmocnienia pozycji naszego kraju na arenie międzynarodowej. Do osiągnięcia tego celu niezbędne są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zrównoważone i odpowiedzialne korzystanie z zasobów surowcowych, optymalizacja eksploatacji udokumentowanych zasobów surowcowych ze źródeł pierwotnych (złóż kopaliny); - Minimalizacja szkód w środowisku naturalnym, eliminacja trwałej utraty gruntów rolnych, w szczególności tych o najlepszych klasach bonitacyjnych, eliminacja trwałej utraty gruntów leśnych, bezwzględna eliminacja trwałego szkodliwego oddziaływania na zasoby wód podziemnych i powierzchniowych; - Realizacja programów badawczych związanych z pozyskiwaniem surowców mineralnych oraz ich substytucją - opracowanie i wykorzystanie innowacyjnych technologii usprawniających poszukiwanie, wydobywanie i przetwarzanie kopaliny, substytucję surowców, zmniejszanie materiałochłonności procesów itp. (w tym z zastosowaniem procesów mikrobiologicznych); - Wzrost poziomu recyklingu surowcowego w zgodzie z zasadami ochrony środowiska oraz postulatami gospodarki o obiegu zamkniętym; - 6) Planowanie przestrzenne uwzględniające gospodarowanie wnętrzem Ziemi i uwarunkowania środowiskowe, prowadzone we współpracy, dialogu i konsultacjach ze społeczeństwem, zwłaszcza na szczeblu lokalnym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2023	
<p>Program uwzględnia cele przyjętej przez Radę Europejską w dniu 3 marca 2010 r. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „Europa 2020”, mającej zapewnić UE wyjście z kryzysu i przygotowanie europejskiej gospodarki na wyzwania następnego dziesięciolecia. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; - rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; - rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji 1.1.2. Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami 1.1.3. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw 1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych 2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych 2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury 2.1.4. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym <p>c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów</p>
Program Wodno-Środowiskowy Kraju	
<p>Głównym celem Programu wodno-środowiskowego kraju jest wskazanie działań zmierzających do osiągnięcia przez JCW celów środowiskowych określonych w RDW.</p> <p>Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie pogarszanie stanu części wód, - osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, - spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych, (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), - zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. 	<ol style="list-style-type: none"> 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza	
<p>Zobowiązania Polski w zakresie redukcji emisji odnoszą się do dwóch okresów, które obejmują lata: od 2020 do 2029 roku oraz od 2030 roku. Zobowiązania redukcyjne ustala się poprzez odniesienie do emisji w roku referencyjnym 2005. Zobowiązania te zostały określone odpowiednio dla obu wskazanych wyżej okresów dla SO₂ o 59% i 70%, dla NO₂ o 30% i 39%, dla NMLZO o 25% i 26%, dla NH₃ o 1% i 17% oraz dla PM_{2,5} o 16% i 58%.</p> <p>W celu osiągnięcia redukcji emisji wskazanych powyżej, uchwałą Nr 34 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2019 r. został przyjęty Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza</p>
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	
<p>Celem głównym Krajowego Programu Ochrony Powietrza jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. 	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>
Krajowy Program Zwiększania Lesistości (Aktualizacja 2014 r.)	
<p>Zapewnienie warunków do zwiększania lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni</p>
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	
<p>Ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków oraz minimalizowanie osadów ściekowych na oczyszczalniach, a co za tym idzie ochrona środowiska przed ich niekorzystnymi skutkami. Cel zostanie osiągnięty przez realizację ujętych w Programie inwestycji w aglomeracjach o RLM powyżej 2000 na terenie województwa (oczyszczalnie ścieków i sieci kanalizacyjne).</p>	<p>3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p>
Mapa drogowa Transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	
<p>Utrzymywanie wartości produktów i zasobów w gospodarce najdłużej, jak to jest możliwe, przy równoczesnym ograniczeniu odpadów do minimum (np. wprowadzanie lepszych gwarancji, propagowanie szerszych możliwości naprawy i modernizacji produktów, projektowanie z myślą o recyklingu oraz zwiększanie popytu na tworzywa sztuczne pochodzące z recyklingu)</p>	<p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p>
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032	
<p>Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest. Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju. Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.</p>	<p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	
<p>I. oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki: II. oś priorytetowa - ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu: III. oś priorytetowa - rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego V. oś priorytetowa - rozwój transportu kolejowego w Polsce: VI. oś priorytetowa - rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach VII. oś priorytetowa - poprawa bezpieczeństwa energetycznego: VIII. oś priorytetowa - ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury: zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.2.3. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	
<p>P4: Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem: 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnie ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów, 4C) Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą. P5: Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu: 5C) Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki. 5D) Redukcja emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa 5E) Promowanie ochrony pochłaniania dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie. 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich.</p>	<p>1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko</p>
Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (projekt)	
<p>2.1. Wymiar „obniżenie emisyjności” 2.1.1. Emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych 2.1.2. Energia ze źródeł odnawialnych (cel ramowy na rok 2030) 2.2. Wymiar „efektywność energetyczna” 2.3. Wymiar „bezpieczeństwo energetyczne” 2.4. Wymiar „wewnętrzny rynek energii” 2.4.1. Wzajemne połączenia elektroenergetyczne (cel ramowy na rok 2030) 2.4.2. Infrastruktura do przesyłu energii</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

2.4.3. Integracja rynku 2.4.4. Ubóstwo energetyczne 2.5. Wymiar „badania naukowe, innowacje i konkurencyjność”	
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	
Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami: zapobieganie powstawaniu odpadów, następnie zapewnić ich przygotowanie do ponownego użycia, recykling, w dalszej kolejności inne procesy odzysku, a w ostateczności unieszkodliwianie, w celu przerwania powiązania pomiędzy wzrostem gospodarczym a wytwarzaniem odpadów mających wpływ na środowisko.	3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu
Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły	
1. Celem środowiskowym dla JCWP rzecznych w zakresie elementów hydromorfologicznych jest osiągnięcie dobrego stanu wód (II klasa). Istotne jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego. W przypadku JCW monitorowanych, które zgodnie z wynikami oceny stanu przeprowadzonej przez GIOŚ osiągają bardzo dobry stan ekologiczny, celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu – a więc I klasy jakości wód. - Uszczegółowionym celem środowiskowym jest dobry stan lub potencjał ekologiczny oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego 2. Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry	
1. W poszczególnych kategoriach JCWP celem środowiskowym jest głównie osiągnięcie co najmniej dobrego lub dobrego stanu/potencjału ekologicznego i utrzymanie dobrego stanu chemicznego. 2. Uszczegółowionym celem środowiskowym jest dobry stan lub potencjał ekologiczny oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego 3. Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły	
1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego. 2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego. 3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. 4. Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Odry	
1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego. 2. Minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego. 3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Założenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	
Cel główny: Zwiększenie retencji wodnej w Polsce Głównym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest wieloaspektowe określenie, a następnie wdrożenie działań, których realizacja zwiększy retencję wody i umożliwi zatrzymanie jej przez długi czas w środowisku, a następnie wykorzystanie jej w okresach zagrożenia deficytem. Program uwzględniać będzie wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę – mikro-, małą i dużą retencję – oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną. PPNW obejmie również retencję krajobrazową oraz glebową, a także retencję wód podziemnych będących w strefie aktywnej ich wymiany z wodami powierzchniowymi. Cel główny Programu przeciwdziałania niedoborowi wody został podzielony na trzy priorytety: 1. Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej 2. Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych 3. Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody	3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (projekt)	
Cele szczegółowe precyzujące cel główny, jakim jest przeciwdziałanie skutkom suszy, wynikają bezpośrednio z konstrukcji zakresu określonego ustawowo w art. 184 ust. 2 ustawy Prawo wodne oraz obszarów ryzyka suszy. Do celów szczegółowych PPSS należą: - skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, - zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, - edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, - formalizacja i finansowanie działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Polityka Wodna Państwa 2030 (projekt)	
1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów 2. Zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki 3. Ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka występowania sytuacji nadzwyczajnych 4. Wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - Strategia Rozwoju W Obszarze Środowiska i Gospodarki Wodnej	
1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych 3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

3. Środowisko i klimat. Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych
4. Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjne zaaranżowane tereny zieleni
5. Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	
Rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju. Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami skutkująca redukcją odpadów na składowiskach i zwiększeniem stopnia ich powtórnego wykorzystania.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
Narodowy Program Zdrowia na lata 2016–2020	
Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020, zwanego dalej „NPZ”, jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Cele operacyjne obejmują: 4. Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki.	2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych 2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia 2.2.3. Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej
Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku (KPK)	
Wzmocnienie roli transportu kolejowego w zintegrowanym systemie transportowym kraju poprzez stworzenie spójnej i nowoczesnej sieci linii kolejowych. Transport ma dążyć do ograniczania zużycia energii i lepiej korzystać z infrastruktury, ograniczając negatywny wpływ na środowisko.	3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
Program Budowy i Uruchomienia Przewozów Kolejami Dużych Prędkości w Polsce	
Cel podstawowy: - (...) wpływ KDP na redukcję emisji CO2 w transporcie pasażerskim, dzięki przejściu pracy przewozowej od środków transportu wysokoemisyjnych (samochód, samolot).	3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych
Program Rozwoju Sieci Lotnisk i Lotniczych Urządzeń Naziemnych	
m.in.: - stworzenie systemu lotnisk cywilnych wpisanych w system transportowy państwa i UE; włączenie lotnisk krajowych w sieć transportu intermodalnego i sieci TEN-T; - rozwój infrastruktury lotniskowej w tempie wyprzedzającym wzrost popytu na usługi lotnicze; - konkurencyjność lotnisk krajowych w stosunku do infrastruktury państw sąsiednich; - przeciwdziałanie izolacji regionów niedysponujących infrastrukturą lotniskową; - zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu lotniczego na środowisko;	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa
Program Polskiej Energetyki Jądrowej	
Wdrożenie w Polsce energetyki jądrowej, zapewnienie dostaw odpowiedniej ilości przystępnej cenowo energii elektrycznej, obniżenie emisji zanieczyszczeń powietrza.	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku	
Celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Kierunki Polityki energetycznej Polski do 2040 roku 1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych 5. Wdrożenie energetyki jądrowej 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji 8. Poprawa efektywności energetycznej gospodarki	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu	
Regulacje wdrażające dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991 r.)	1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
Rządowy Program Dostępność Plus 2018-2025	
Likwidowanie barier dla osób niepełnosprawnych lub ograniczonych ruchowo stale lub czasowo m.in. w przestrzeni publicznej – np. budynki mieszkalne wielorodzinne, urzędy, szkoły, placówki służby zdrowia, instytucje kultury, dworce, itp.), tereny rekreacyjne, obiekty sportowe, itp.;	2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury 2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego
Plan Rozwoju Elektromobilności w Polsce „Energia do przyszłości”	
- stworzenie warunków dla rozwoju elektromobilności w Polsce; - stabilizacja sieci elektroenergetycznej - poprawa jakości powietrza;	3.1.1. Poprawa jakości powietrza
Kierunki Rozwoju Transportu Intermodalnego do 2030 r. z perspektywą do 2040 (projekt)	
- zwiększanie udziału transportu kolejowego i intermodalnego jako przyjaznego środowisku, w transporcie towarowym;	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych
Strategia 5G dla Polski	
Cel: Szybkie wdrożenie w pełnym wymiarze sieci 5G w Polsce. Cel szczegółowy: Przyjęcie spójnej polityki wdrożenia 5G w Polsce. Wybrane działania: Wzmocnienie uprawnień kontrolnych i monitoringu z zakresu oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku; Nowelizacja przepisów wykonawczych, dotyczących pomiarów pola elektromagnetycznego w środowisku, w zakresie odpowiadającym specyfice sieci 5G. Regulacje w zakresie oddziaływania pola elektromagnetycznego są kluczowe dla planowania i użytkowania sieci mobilnych. W szczególności dotyczy to ustanowionych dopuszczalnych limitów pola elektromagnetycznego w środowisku. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ochrona przed polami elektromagnetycznymi ma zapewnić najlepszy możliwy stan ochrony środowiska.	3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej 3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030

Narodowy Plan Szerokopasmowy do 2025 roku

Konieczność wprowadzenia zmiany do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów, poprzez ich dostosowanie do Zaleceń Rady 1999/519/EC z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie ograniczenia narażenia ludności na pola elektromagnetyczne.

- 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej
- 3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

Tab. 4. Analiza powiązań zapisów Strategii z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentów szczebla regionalnego

DOKUMENTY SZCZEBLA REGIONALNEGO	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w Strategii (kierunki działań)
Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z Perspektywą do 2024	
<p>Cel główny Dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami.</p> <p>OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.</p> <p>ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie łódzkim.</p> <p>PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.</p> <p>GW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>GW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.</p> <p>GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.</p> <p>ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.</p> <p>GL.I. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.</p> <p>GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa łódzkiego.</p> <p>ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.</p> <p>ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.</p> <p>- PAP.I. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza</p> <p>3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości</p> <p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni</p> <p>3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>
Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2020 na lata 2021-2024 (projekt) z perspektywą do 2028	
<p>Program ochrony środowiska województwa łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 (dalej Program 2016) jest aktualizacją programu opracowanego w 2012 r. Jest to dokument strategiczny województwa zbierający wszystkie istotne kwestie związane z ochroną środowiska opracowany zgodnie z dokumentami sektorowymi oraz dokumentami krajowymi.</p> <p>OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.</p> <p>ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie łódzkim.</p> <p>GW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>GW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.</p> <p>GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.</p> <p>ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.</p> <p>GL.I. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.</p> <p>GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa łódzkiego.</p> <p>ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.</p> <p>ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.</p> <p>PAP.I. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza</p> <p>3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości</p> <p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	
<p>Celem jest usprawnienie gospodarowania odpadami wraz z integracją sieci instalacji poprzez:</p> <p>1) zmniejszenie ilości powstających odpadów,</p> <p>2) zwiększanie świadomości społeczeństwa, przedsiębiorstw na temat właściwego gospodarowania odpadami,</p> <p>3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,</p> <p>4) zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).</p>	<p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi	
<p>OSADNICTWO CEL SZCZEGÓŁOWY I - REGION SPÓJNY, O ZRÓWNOWAŻONYM SYSTEMIE OSADNICZYM</p> <p>I.4. Rozwój wysokiej jakości Miejskich Obszarów Funkcjonalnych miast powiatowych - regionalnych, subregionalnych i ponadlokalnych biegunów wzrostu , m.in. poprzez:</p> <p>I.4.3. rozwój proekologicznych systemów transportu indywidualnego,</p> <p>I.4.4. rozwój proekologicznych systemów infrastrukturalnych i wprowadzanie rozwiązań energooszczędnych,</p> <p>I.5. Rozwój miast o znaczeniu lokalnym i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, m.in. poprzez:</p> <p>I.5.3. rozwój funkcji środowiskowej obszarów wiejskich,</p> <p>INFRASTRUKTURA TECHNICZNA CEL SZCZEGÓŁOWY III - REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ</p> <p>III.2. Rozwój energetyk i wykorzystującej OZE , m.in. poprzez:</p> <p>III.2.1. budowę elektrowni wiatrowych, w tym m.in. budowę elektrowni wiatrowych w strefie, gdzie nie obowiązuje zakaz ich lokalizacji określony w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, rozwój energetyki prosumenckiej;</p> <p>III.2.2. budowę elektrowni słonecznych, w tym m.in. budowę elektrowni fotowoltaicznych na obszarach nie objętych ochroną prawną oraz cennych przyrodniczo i krajobrazowo, rozwój energetyki prosumenckiej;</p> <p>III.2.3. budowę elektrowni wodnych</p> <p>III.2.4. budowę, rozbudowę ciepłowni geotermalnych</p> <p>III.6. Rozwój systemów kanalizacyjnych , m.in. poprzez:</p> <p>III.6.1. budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji w wyznaczonych zasięgach aglomeracji oraz budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),</p> <p>III.6.2. budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji oraz budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków poza zasięgami aglomeracjami w</p>	<p>1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji</p> <p>1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej</p> <p>1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych</p> <p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza</p> <p>3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości</p> <p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<p>KPOŚK, szczególnie na obszarach gdzie występują duże dysproporcje między długościami sieci wodociągowych a kanalizacyjnych,</p> <p>III.6.3. budowę zbiorczych systemów kanalizacji oraz budowę oczyszczalni ścieków poza aglomeracjami w KPOŚK, szczególnie na obszarach, gdzie ich brak,</p> <p>III.6.4. budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, których objęcie zbiorowym systemem kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadnione,</p> <p>III.7. Racjonalizacja gospodarki odpadami,</p> <p>III.7.1. rozbudowę i modernizację Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), wyznaczonych do obsługi Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK),</p> <p>III.7.2. budowę RIPOK,</p> <p>III.7.3. pozbawienie statusu instalacji do zastępczej obsługi RGOK wybranych składowisk odpadów komunalnych,</p> <p>III.7.4. zmniejszenie udziału odpadów składowanych na składowiskach przemysłowych, zamykanie i rekultywację składowisk odpadów niespełniających wymogów ochrony środowiska oraz likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów,</p> <p>III.8. Poprawa efektywności oczyszczania województwa z azbestu, m.in. poprzez:</p> <p>III.8.1. rozbudowę składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest</p> <p>III.8.2. budowę składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest</p> <p>ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE CEL SZCZEGÓŁOWY IV - REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO</p> <p>IV.1. Racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, m.in. poprzez:</p> <p>IV.1.1. ochronę gleb</p> <p>IV.1.2. ochronę i racjonalne gospodarowanie złożami kopalni,</p> <p>IV.1.3. przywracanie wartości użytkowej gruntom zdewastowanym i zdegradowanym,</p> <p>IV.2. Zwiększanie i poprawa jakości zasobów wodnych, m.in. poprzez:</p> <p>IV.2.1. ochronę zasobów wód powierzchniowych oraz poprawę zdolności retencyjnych zlewni,</p> <p>IV.2.2. poprawę jakości wód powierzchniowych,</p> <p>IV.2.3. ochronę zasobów i jakości wód podziemnych,</p> <p>IV.3. Poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez:</p> <p>IV.3.1. wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza dla stref, w których notuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń,</p> <p>IV.3.2. wdrażanie czystych technologii węglowych,</p> <p>IV.4. Kształtowanie zasobów leśnych, m.in. poprzez:</p> <p>IV.4.1. ochronę i wzbogacanie istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień,</p> <p>IV.4.2. zwiększanie lesistości,</p> <p>IV.5. Zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej, m.in. poprzez:</p> <p>IV.5.1. ochronę, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej,</p> <p>IV.6. Zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego, m.in. poprzez:</p> <p>IV.6.1. kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych,</p> <p>IV.6.2. ochronę pozostałych terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo,</p> <p>IV.6.3. kształtowanie korytarzy ekologicznych,</p> <p>IV.7. Przeciwdziałanie zagrożeniom, m.in. poprzez:</p> <p>IV.7.1. poprawę klimatu akustycznego,</p> <p>IV.7.3. ograniczanie zagrożenia awariami,</p> <p>IV.7.4. ograniczanie zagrożenia ruchami masowymi ziemi,</p> <p>IV.7.5. ograniczenie zagrożenia powodziowego,</p> <p>IV.7.6. przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu,</p> <p>PLAN MOF - WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA CEL SZCZEGÓŁOWY III - MIEJSKI OBSZAR FUNKcjONALNY SPÓJNY WEWNĘTRZNI, O WYSOKIEJ JAKOŚCI PRZESTRZENI ŻYCIA, UKSZTAŁTOWANEJ Z POSZANOWANIEM HISTORYCZNYCH STRUKTUR INDUSTRIALNYCH I DBAŁOŚCIĄ O ZIELONĄ INFRASTRUKTURĘ</p> <p>III.2. Rozwój spójnego systemu zielonej infrastruktury m.in. poprzez:</p> <p>III.2.1. ochronę i zwiększanie udziału terenów zieleni w miastach,</p> <p>III.2.2. ochronę prawną najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych,</p> <p>III.2.3. ochronę i zwiększanie zasobów wodnych,</p>	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (wersja 6.0 z 18 sierpnia 2020 r.)	
<p>- Oś priorytetowa III – Transport</p> <p>Zwiększone wykorzystanie transportu publicznego.</p> <p>Lepsza dostępność transportowa województwa w ruchu drogowym .</p> <p>Lepsza dostępność transportowa województwa w ruchu kolejowym</p> <p>- Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna</p> <p>Zwiększona produkcja energii ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Lepsza jakość powietrza.</p> <p>Zmniejszone zanieczyszczenie powietrza w regionie</p> <p>- Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska</p> <p>Zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe w regionie</p> <p>Ograniczone składowanie odpadów w regionie</p> <p>Lepsza gospodarka odpadami w województwie łódzkim</p> <p>Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.</p> <p>Wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie</p> <p>Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.</p> <p>Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.</p> <p>Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.</p> <p>Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza</p> <p>3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości</p> <p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.2. Zmniejszenie negatywnego wpływu odpadów-na środowisko</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu.</p>
Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego	
<p>Poprawa bilansu zasobów wodnych województwa.</p>	<p>3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości</p> <p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”	
<p>Priorytet 1: Specjalizacja regionalna, m.in. w branży energetycznej, w tym EE i OZE. Cele operacyjne: 1.1. Budowa świadomości w zakresie specjalizacji regionalnej. 1.2. Budowa potencjału intelektualnego w zakresie specjalizacji regionalnej. 1.3. Poprawa komunikacji w obszarze specjalizacji regionalnej. 1.4. Wsparcie projektów współpracy w ramach klastrów i obszarów specjalizacji. 1.5. Zapewnienie systemu finansowania projektów mających na celu specjalizację regionu. Priorytet 2: Rozwój potencjału innowacyjnego regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki województwa Łódzkiego. Cel operacyjny 2.2. Promocja wiedzy o innowacyjności i przedsiębiorczości. Działanie 2.2.2. Promocja eko-innowacyjności.</p>	<p>1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji 1.1.2. Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami 1.1.3. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji 1.1.4. Wykorzystanie istniejących i kształtujących się potencjałów stymulujących rozwój gospodarczy 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw 1.3.2. Wspieranie usieciowienia MŚP 1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB 1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego</p>
Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla aglomeracji łódzkiej (UCHWAŁA NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka)	
<p>Kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia standardu jakości powietrza, w zakresie: 1. ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego; 2. ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej; 3. ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej); 4. ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej; 5. gospodarowania zużyтыми oponami; 6. gospodarowania odpadami komunalnymi; 7. edukacji ekologicznej i reklamy; 8. planowania przestrzennego; 9. identyfikacji źródeł emisji oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza; 10. finansowania realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego</p>
Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Uchwała Nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej)	
<p>Przywrócenie standardu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 w zakresie: 1. ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego; 2. ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej; 3. ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej); 4. ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej; 5. gospodarowania zużyтыми oponami; 6. gospodarowania odpadami komunalnymi; 7. edukacji ekologicznej i reklamy; 8. planowania przestrzennego; 9. identyfikacji źródeł emisji oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego</p>
Program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu (uchwała nr XIX/287/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu)	
<p>Osiągnięcie poziomu docelowego ozonu, w możliwie jak najkrótszym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Podstawowe kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia poziomu docelowego ozonu: Kierunek 1 – w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej): a) upłynnienie ruchu pojazdów w mieście poprzez wprowadzenie m.in. inteligentnego sterowania ruchem lub rozwiązań takich jak zielona fala, b) rozwój komunikacji publicznej w stronę wykorzystania pojazdów niskoemisyjnych lub bezemisyjnych, a także w kierunku polepszenia dostępności komunikacji publicznej; Kierunek 2 – w zakresie edukacji ekologicznej: a) edukacja ekologiczna w celu uświadamiania społeczeństwa w zakresie ograniczenia emisji prekursorów ozonu (NO X, NMLZO) poprzez promowanie oraz rozpowszechnianie: - korzyści, jakie niesie dla środowiska korzystanie ze zbiorowych systemów komunikacji lub alternatywnych systemów transportu (rower, poruszanie się pieszo), - utrzymanie w dobrym stanie technicznym pojazdów mechanicznych, - używania farb i środków czyszczących niepowodujących nadmiernej emisji prekursorów ozonu, - informacji o szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, - korzyści płynących z podłączenia do centralizowanych źródeł ciepła, - termomodernizacji, - ograniczenia zużycia energii; Kierunek 3 – w zakresie planowania przestrzennego: a) zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni zabudowy miast.</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego</p>
Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Łodzi do 2030 roku	
<p>Skuteczna adaptacja miasta do zmian klimatu w celu utrzymania zrównoważonego rozwoju oraz zapewnienia bezpieczeństwa jego mieszkańców. 1. Zwiększenie odporności miasta na występowanie powodzi nagłych/miejskich. 2. Zwiększenie odporności miasta na występowanie deszczy nawalnych. 3. Zwiększenie odporności miasta na występowanie wyższych temperatur maksymalnych. 4. Zwiększenie odporności miasta na występowanie fal upałów. 5. Zwiększenie odporności miasta na występowanie zanieczyszczeń powietrza. 6. Zwiększenie odporności miasta na występowanie smogu. 7. Zwiększenie odporności miasta na występowanie burz (w tym burz z gradem).</p>	<p>3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym</p>

ZAŁĄCZNIK. 3.

Analiza i ocena oddziaływania celów i kierunków działań „Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2030” na komponenty środowiska

Tab. 1. Ocena wpływu kierunków działań sfery gospodarczej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 1.1.

SFERA GOSPODARCZA	CEL OPERACYJNY 1.1. ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU BADAWCZEGO I INNOWACYJNEGO									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Dobra materialne	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	8	13	0	0	0	0	0	0	56	88

Tab. 2. Ocena wpływu kierunków działań sfery gospodarczej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 1.2.

SFERA GOSPODARCZA	CEL OPERACYJNY 1.2. PODNOSZENIE JAKOŚCI KAPITAŁU LUDZKIEGO									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Dobra materialne	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	8	13	0	0	0	0	0	0	56	88

Tab. 3. Ocena wpływu kierunków działań sfery gospodarczej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 1.3.

SFERA GOSPODARCZA	CEL OPERACYJNY 1.3. WSPARCIE ROZWOJU MŚP									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Dobra materialne	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	6	13	0	0	0	0	0	0	42	88

Tab. 4. Ocena wpływu kierunków działań sfery gospodarczej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 1.4.

SFERA GOSPODARCZA	CEL OPERACYJNY 1.4. ROZWÓJ SEKTORA ROLNEGO I ZWIĘKSZENIE JEGO KONKURENCYJNOŚCI									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Gleby	1	50	0	0	0	0	0	0	1	50
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Wody powierzchniowe	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Wody podziemne	1	50	0	0	0	0	0	0	1	50
Klimat	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Powietrze	0	0	0	0	1	50	0	0	1	50
Roślinność	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Zwierzęta	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Różnorodność biologiczna	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Krajobraz	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Dobra materialne	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	12	38	0	0	7	22	0	0	13	41

Tab. 5. Ocena wpływu kierunków działań sfery społecznej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 2.1.

SFERA SPOŁECZNA	CEL OPERACYJNY 2.1. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	1	25	3	75
Gleby	0	0	0	0	0	0	1	25	3	75
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	1	25	0	0	3	75
Zabytki	3	75	0	0	0	0	0	0	1	25
Krajobraz	3	75	0	0	0	0	0	0	1	25
Dobra materialne	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	14	22	0	0	1	2	2	3	47	73

Tab. 6. Ocena wpływu kierunków działań sfery społecznej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 2.2.

SFERA SPOŁECZNA	CEL OPERACYJNY 2.2. POPRAWA STANU ZDROWIA MIESZKAŃCÓW									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Dobra materialne	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	6	13	0	0	0	0	0	0	42	88

Tab. 7. Ocena wpływu kierunków działań sfery społecznej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 2.3.

SFERA SPOŁECZNA	CEL OPERACYJNY 2.3. OGRANICZENIE SKALI UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody powierzchniowe	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Wody podziemne	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Klimat	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Powietrze	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Dobra materialne	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	10	21	0	0	0	0	0	0	38	79

Tab. 8. Ocena wpływu kierunków działań sfery przestrzennej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 3.1.

SFERA PRZESTRZENNA	CEL OPERACYJNY 3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	1	25	0	0	1	25	2	50	0	0
Gleby	1	25	0	0	1	25	2	50	0	0
Zasoby naturalne	2	50	0	0	0	0	0	0	2	50
Wody powierzchniowe	3	75	0	0	0	0	0	0	1	25
Wody podziemne	3	75	0	0	0	0	0	0	1	25
Klimat	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	1	25	0	0	0	0	3	75	0	0
Zwierzęta	1	25	0	0	0	0	3	75	0	0
Różnorodność biologiczna	1	25	0	0	0	0	3	75	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	2	50	0	0	1	25	1	25	0	0
Obszary chronione, w tym Natura 2000	2	50	0	0	1	25	1	25	0	0
Zabytki	0	0	0	0	2	50	0	0	2	50
Krajobraz	1	25	0	0	0	0	3	75	0	0
Dobra materialne	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	34	53	0	0	6	9	18	28	6	9

Tab. 9. Ocena wpływu kierunków działań sfery przestrzennej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 3.2.

SFERA PRZESTRZENNA	CEL OPERACYJNY 3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	1	33	0	0	0	0	2	67	0	0
Gleby	1	33	0	0	0	0	2	67	0	0
Zasoby naturalne	2	67	0	0	0	0	0	0	1	33
Wody powierzchniowe	2	67	0	0	0	0	1	33	0	0
Wody podziemne	2	67	0	0	0	0	1	33	0	0
Klimat	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	2	67	0	0	0	0	0	0	1	33
Roślinność	2	67	0	0	0	0	1	33	0	0
Zwierzęta	2	67	0	0	0	0	1	33	0	0
Różnorodność biologiczna	2	67	0	0	0	0	1	33	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary chronione, w tym Natura 2000	2	67	0	0	0	0	0	0	1	33
Zabytki	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Krajobraz	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobra materialne	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	36	75	0	0	0	0	9	19	3	6

Tab. 10. Ocena wpływu kierunków działań sfery przestrzennej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 3.3.

SFERA PRZESTRZENNA	CEL OPERACYJNY 3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	3	60	1	20	0	0	1	20
Gleby	0	0	3	60	1	20	0	0	1	20
Zasoby naturalne	0	0	3	60	1	20	0	0	1	20
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	4	80	0	0	1	20
Wody podziemne	0	0	0	0	4	80	0	0	1	20
Klimat	2	40	0	0	3	60	0	0	0	0
Powietrze	2	40	0	0	3	60	0	0	0	0
Roślinność	0	0	1	20	3	60	0	0	1	20
Zwierzęta	0	0	2	40	3	60	0	0	0	0
Różnorodność biologiczna	0	0	2	40	2	40	0	0	1	20
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	2	40	1	20	0	0	2	40
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	2	40	0	0	0	0	3	60
Zabytki	1	20	0	0	2	40	1	20	1	20
Krajobraz	0	0	2	40	2	40	0	0	1	20
Dobra materialne	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	15	19	20	25	30	38	1	1	14	18

Tab. 11. Ocena wpływu kierunków działań sfery przestrzennej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 3.4.

SFERA PRZESTRZENNA	CEL OPERACYJNY 3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	1	50	1	50	0	0	0	0
Gleby	0	0	1	50	1	50	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	2	100	0	0	0	0
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	1	50	0	0	1	50
Wody podziemne	0	0	1	50	0	0	0	0	1	50
Klimat	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	0	0	0	0	1	50	1	50	0	0
Zwierzęta	0	0	0	0	1	50	1	50	0	0
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	1	50	1	50	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	1	50	1	50	0	0
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	1	50	1	50	0	0
Zabytki	0	0	0	0	1	50	1	50	0	0
Krajobraz	0	0	1	50	0	0	1	50	0	0
Dobra materialne	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	7	22	4	13	12	38	7	22	2	6

Tab. 12. Ocena wpływu kierunków działań sfery przestrzennej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 3.5.

SFERA PRZESTRZENNA	CEL OPERACYJNY 3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	1	33	2	67	0	0	0	0	0	0
Gleby	1	33	2	67	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	1	33	0	0	2	67	0	0	0	0
Wody powierzchniowe	1	33	1	33	0	0	0	0	1	33
Wody podziemne	1	33	1	33	0	0	0	0	1	33
Klimat	1	33	1	33	0	0	0	0	1	33
Powietrze	1	33	1	33	0	0	0	0	1	33
Roślinność	1	33	0	0	2	67	0	0	0	0
Zwierzęta	1	33	0	0	2	67	0	0	0	0
Różnorodność biologiczna	1	33	0	0	2	67	0	0	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	1	33	0	0	2	67	0	0	0	0
Obszary chronione, w tym Natura 2000	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Zabytki	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Krajobraz	1	33	1	33	1	33	0	0	0	0
Dobra materialne	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	2	67	0	0	0	0	1	33	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	19	40	9	19	11	23	1	2	8	17

Tab. 13. Ocena wpływu kierunków działań sfery przestrzennej Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu operacyjnego 3.6.

SFERA PRZESTRZENNA	CEL OPERACYJNY 3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	1	50	0	0	1	50
Gleby	0	0	0	0	1	50	0	0	1	50
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
Krajobraz	0	0	1	50	0	0	0	0	1	50
Dobra materialne	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	3	9	1	3	3	9	0	0	25	78

Tab. 14. Ocena wpływu kierunków działań Strategii na wybrane komponenty środowiska w ramach celu horizontalnego

CEL HORYZONTALNY	CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO									
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	1	25	3	75
Gleby	0	0	0	0	0	0	1	25	3	75
Zasoby naturalne	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Wody powierzchniowe	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Wody podziemne	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Klimat	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Powietrze	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Roślinność	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Zwierzęta	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Różnorodność biologiczna	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Ciągłość układów przyrodniczych	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	1	25	0	0	3	75
Zabytki	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Krajobraz	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Dobra materialne	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	19	30	0	0	1	2	2	3	42	66

ZAŁĄCZNIK 4.

Tab.1. Przedmiot ochrony oraz rodzaje zagrożeń obszaru Natura 2000

1. ZBIORNIK JEZIORSKO PLB100002		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Jeziorsko PLB100002 (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 11 marca 2014 r., poz. 1181)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
A004 perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i> ; A005 perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> ; A022 bączek <i>Ixobrychus minutus</i> ; A027 czapla biała <i>Egretta alba</i> ; A028 czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> ; A038 łabędź krzykliwy <i>Cygnus Cygnus</i> ; A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ; A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ; A043 gęgawa <i>Anser anser</i> ; A048 ohar <i>Tadorna tadorna</i> ; A051 krakwa <i>Anas strepera</i> ; A052 cyraneczka <i>Anas crecca</i> ; A053 krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i> ; A059 głowienka <i>Aythya Felina</i> ; A127 żuraw <i>Grus grus</i> ; A142 czajka <i>Vanellus vanellus</i> ; A156 rycyk <i>Limosa limosa</i> ; A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i> ; A162 krwawodziób <i>Tringa tetanus</i> ; A177 mewa mała <i>Hydrocoloeus minutus (Larus minutus)</i> ; A193 rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> ; A196 rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybrida (Chlidonias hybridus)</i> ; A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> ; A249 brzegówka <i>Riparia riparia</i> ; A336 remiz <i>Remiz pendulinus</i> ; A391 kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> .	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; F02.01 Rybołówstwo bierne; F02.03 Wędkarstwo; F03.01 Polowanie; G01.01.01 Motorowe sporty wodne; G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; G05.04 Wandalizm; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe); K03.04 Drapieżnictwo.	C03.03 Produkcja energii wiatrowej; E01.04 Inne typy zabudowy; F05.05 Odstrzał; G05.04 Wandalizm; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.

2. DOLINA ŚRODKOWEJ WARTY** PLB300002		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
A008 perkoz zausznik <i>Podiceps nigricollis</i> ; A021 bąk zwyczajny <i>Botaurus stellaris</i> ; A022 bączek zwyczajny <i>Ixobrychus minutus</i> ; A023 ślepowron zwyczajny <i>Nycticorax nycticorax</i> ; A027 czapla biała <i>Egretta alba</i> ; A028 czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> ; A030 bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> ; A031 bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> ; A037 łabędź czarnodzioby <i>Cygnus columbianus bewickii</i> ; A038 łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> ; A043 gęgawa <i>Anser anser</i> ; A050 świstun <i>Anas penelope</i> ; A051 krakwa <i>Anas strepera</i> ; A052 cyraneczka <i>Anas crecca</i> ; A054 rożeniec <i>Anas acuta</i> ; A055 cyranka <i>Anas querquedula</i> ; A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i> ; A068 bielaczek <i>Mergus albellus</i> ; A072 trzmielojad zwyczajny <i>Pernis apivorus</i> ; A073 kania czarna <i>Milvus migrant</i> ; A074 kania ruda <i>Milvus milvus</i> ; A075 bielik zwyczajny <i>Haliaeetus albicilla</i> ; A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> ; A082 błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i> ; A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> ; A089 orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> ; A119 kropiatka <i>Porzana porzana</i> ; A120 zielonka <i>Porzana parva</i> ; A122 derkacz <i>Crex crex</i> ; A127 żuraw zwyczajny <i>Grus grus</i> ; A137 sieweczka obroźna <i>Charadrius hiaticula</i> ; A140 siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i> ; A142 czajka <i>Vanellus vanellus</i> ; A151 batalion <i>Philomachus pugnax</i> ;		m.in.: A01 Uprawa; A02 Zmiana sposobu uprawy; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; D01.02 Drogi, autostrady; D01.05 Mosty, wiadukty; D02.01 Linie elektryczne i telefoniczne; E01.02 Nieciągła miejska zabudowa; E01.03 Zabudowa rozproszona; E02.01 Fabryka; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; E04.01 Obiekty, budynki rolnicze stanowiące element krajobrazu; F02.03 Wędkarstwo; F03.01 Polowanie; F03.02 Pozyskiwanie/ usuwanie zwierząt (ładowych); G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; H04 Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną; J01 Pożary i gaszenie pożarów; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie; K01.02 Zamulenie.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<p>A153 bekas kszczyk <i>Gallinago gallinago</i>; A154 bekas dubelt <i>Gallinago media</i>; A156 rycyk <i>Limosa limosa</i>; A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i>; A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i>; A168 brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i>; A193 rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>; A195 rybitwa białoczelna <i>Sterna albifrons</i>; A196 rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybridus</i>; A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>; A198 rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>; A222 uszatka błotna <i>Asio flammeus</i>; A224 lelek zwyczajny <i>Caprimulgus europaeus</i>; A229 zimorodek zwyczajny <i>Alcedo atthis</i>; A232 dudek <i>Upupa epops</i>; A234 dzięcioł zielonosiwý <i>Picus canus</i>; A236 dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>; A238 dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>; A246 lerka <i>Lullula arborea</i>; A255 świergotek polny <i>Anthus campestris</i>; A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>; A307 jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>; A320 muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>; A321 muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>; A338 gąsiorek <i>Lanius collurio</i>; A379 ortolan <i>Emberiza hortulana</i>.</p>		
--	--	--

3. PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA PLB100001		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 (Dz.Urz.W.t. z dnia 24 marca 2016 r., poz. 1404 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
<p>A004 perkozec <i>Tachybaptus ruficollis</i>; A005 perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i>; A006 perkoz rdzawoszyi <i>Podiceps grisegena</i>; A008 zausznik <i>Podiceps nigricollis</i>; A021 bąk <i>Botaurus stellaris</i>; A037 łabędź czarnodzioby <i>Cygnus columbianus bewickii</i>; A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>; A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>; A043 gęgawa <i>Anser anser</i>; A051 krakwa <i>Anas strepera</i>; A055 cyranka <i>Anas querquedula</i>; A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i>; A059 głowienka <i>Aythya ferina</i>; A061 czernica <i>Aythya fuligula</i>; A075 bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>; A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>; A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>; A118 wodnik <i>Rallus aquaticus</i>; A119 kropiatka <i>Porzana porzana</i>; A120 zielonka <i>Porzana parva</i>; A122 derkacz <i>Crex crex</i>; A123 kokoszka <i>Gallinula chloropus</i>; A125 łyska <i>Fulica atra</i>; A140 siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>; A153 kszczyk <i>Gallinago gallinago</i>; A156 rycyk <i>Limosa limosa</i>; A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i>; A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i>; A196 rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybrida</i>; A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>; A198 rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>; A232 dudek <i>Upupa epops</i>; A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>; A292 brzczeńka <i>Locustella luscinioides</i>; A294 wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>; A323 wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>; A336 remiz <i>Remiz pendulinus</i>; A338 gąsiorek <i>Lanius collurio</i>; A371 dziwonia <i>Carpodacus erythrinus</i>.</p>	<p>A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie użytkowania; F03.01 Polowanie; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K03.04 Drapieżnictwo.</p>	<p>C03.03 Produkcja energii wiatrowej; D02.01.01 Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; F03.01 Polowanie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

4. DOLINY PRZYSOWY I SŁUDWI PLB100003		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 26 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003 (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 28 sierpnia 2013 r., poz. 4131 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ; A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ; A043 gęgawa <i>Anser anser</i> ; A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> ; A122 derkacz <i>Crex crex</i> ; A140 siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i> ; A156 rycyk <i>Limosa limosa</i> ; A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i> ; A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> ; A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> .	A03 Koszenie/ścianianie trawy; A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych (Płoszenie gęsi, siewek z pól); F02.03 Wędkarstwo; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.	A02 Zmiany sposobu uprawy (zmiana zagospodarowania gruntów); A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; C03.03 Produkcja energii wiatrowej; J01.01 Wypalanie (traw i szuwarów); J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.

5. DOLINA PILICY PLB140003		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB140003 (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 9 kwietnia 2014 r., poz. 1660 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i> ; A070 Nurogęś <i>Mergus merganser</i> ; A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> ; A119 Krociatka <i>Porzana porzana</i> ; A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> ; A122 Derkacz <i>Crex crex</i> ; A136 Sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i> ; A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> ; A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i> ; A151 Batalion <i>Philomachus pugnax</i> ; A162 Krwawodziób <i>Tringa totanus</i> ; A168 Brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i> ; A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> ; A195 Rybitwa białoczelna <i>Sterna albifrons</i> ; A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> ; A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i> ; A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> ; A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> .	A02 Zmiana sposobu uprawy; A03.01 Intensywne koszenie; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; J01.01 Wypalanie; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.04.02 Brak zalewania; J03.03 Zapobieganie, zmniejszanie, brak erozji; K01.03 Wyschnięcie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04 Drapieźnictwo.	B01 Zwiększenie obszarów leśnych, zalesianie; B02.01 Nasadzenia na obszarach leśnych po wycince; F02.03 Wędkarstwo; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; J02.01 Zasypywanie i osuszanie starorzeczy, melioracje terenu; J02.01.03 Wypełnianie rowów, starorzeczy, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; K03.04 Drapieźnictwo.

6. PRADOLINA BZURY-NERU PLH100006		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006 (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 21 marca 2014 r., poz. 1421 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i> ; 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>); 6430 Ziółorośla górskie (<i>Adenostylian alliariae</i>) i ziółorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>); 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherin elatioris</i>); 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum Tilio-Carpinetum</i>); !91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>);	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime); B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; D01.05 Mosty, wiadukty; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematiczne gatunki rodzime; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03. Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.02 Usuwanie osadów;	A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A04.01 Intensywny wypas; B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime); B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.05 Mosty, wiadukty; E01.04 Inne typy zabudowy; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; E03.04 Inne odpady; F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; G05.04 Wandalizm; H01.03 Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1149 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 4038 czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i> ; 5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	J02.02.01 Bagrowanie/ usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; J02.04.02 Brak zalewania; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; K01.02 Zamulenie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K04.01 Konkurencja.	H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypanywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 Wyschnięcie; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.
--	---	---

7. SŁONE ŁĄKI W PEŁCZYSKACH PLH100029		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Słone Łąki w Pełczyskach PLH100029 (Dz.U. z dnia 18 sierpnia 2020 r., poz. 4628)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!1340 śródłądowe słone łąki, pastwiska i szuwały (<i>Glauco-Puccinietalia</i> część – zbiorowiska śródłądowe).	A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; H05 Zanieczyszczenie gleby i odpady stałe (z wyłączeniem zrzutów); J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek.	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; E01.01 Ciągła miejska zabudowa; E04.01 Obiekty, budynki rolnicze stanowiące element krajobrazu; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech środowiska.

8. DĄBROWA GROTNICKA* PLH100001		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!9110 Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i> (zespół świetlistej dąbrowy <i>Potentillo albae-Quercetum</i>); 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galia-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> (zespół grądu subkontynentalnego <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli</i>); 4068 dzwonecznik wonny <i>Adenophora lilifolia</i> .	W odniesieniu do fitocenozy dąbrowy świetlistej – sukcesja w kierunku grądu. Duża antropopresja na rezerwat. Obecność obcych, inwazyjnych gatunków roślin, przede wszystkim dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , czeremchy późnej <i>Padus serotina</i> . W odniesieniu do dzwonecznika wonnego – zanik gatunku na stanowisku wskutek skrajnie małej liczebności populacji.	

9. GRĄDY NAD LINDA* PLH100022		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galia-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> (zespół grądu subkontynentalnego <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli</i>); !91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe (zespoły: łęgu jesionowo-olszowego <i>Fraxino-Alnetum</i> oraz olsu źródłiskowego <i>Ribeso nigri-Alnetum chrysosplenietosum</i>).	Duża antropopresja, związana z bliskością uczęszczanej drogi oraz rozwijającej się zabudowy mieszkalnej. Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych, w szczególności dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , czeremchy późnej (amerykańskiej) <i>Padus serotina</i> i robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> .	Zmiana stosunków wodnych w rejonie występowania źródeł.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

10. SILNE BŁOTA PLH100032		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2020 r. w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Silne Błota PLH100032 (Dz.U.W.Ł. z dnia 18 sierpnia 2020 r., poz. 4629)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> .	A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych; A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; J02.01 Zасыpywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie.	A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych.

11. SZCZYPIORNIAK I KOWALIKI** PLH100033		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!91D0 Bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; !91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródliskowe; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> .	B Leśnictwo; B02.02 Wycinka lasu; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane; E01.03 Zabudowa rozproszona; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F03.01 Polowanie; F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo; G02.01 Pole golfowe.	

12. BUCZYNA JANINOWSKA* PLH100017		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9110 kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagetum</i> .	Penetracja rezerwatu przez ludzi. Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych. Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem.	

13. WOLA CYRUSOWA PLH100034		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 3 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wola Cyrusowa PLH100034 (Dz.U.W.Ł. z dnia 11 sierpnia 2020 r., poz. 4536)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych; K01.03 Wyschnięcie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	E03.01 Odpady, ścieki; H01.03 Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych; K03.04 Drapieżnictwo.

14. BUCZYNA GAŁKOWSKA* PLH100016		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9110 kwaśna buczyna niżowa <i>Luzulo pilosae-Fagetum</i> .	Wysoka presja antropogeniczna.	Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem; Niekorzystna zmiana stosunków wodnych na terenie rezerwatu lub w jego sąsiedztwie.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

15. DĄBROWY ŚWIETLISTE KOŁO REDZENIA** PLH100019		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; I910 Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i> ; 4068 dzwonecznik wonny <i>Adenophora liliifolia</i>	A01 Uprawa; B Leśnictwo; B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); B02.02 Wycinka lasu; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe; F03.01 Polowanie.	

16. POLANY PUSZCZY BOLIMOWSKIEJ PLH100028		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polany Puszczy Bolimowskiej PLH100028 (Dz.U.W.Ł. z dnia 21 grudnia 2020 r., poz. 7102)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i> ; 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion</i>); 1617 starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i> ; 6177 modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) telejus</i> ; 6179 modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i> .	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; I01 Obce gatunki inwazyjne; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematiczne gatunki rodzime; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin.	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia.

17. GRABINKA PLH140044		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 16 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabinka PLH140044 (Dz.U.W.Ł. z dnia 22 kwietnia 2015 r., poz. 1701)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> .	B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K06 Inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin.	I01 Obce gatunki inwazyjne; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; K01.01 Erozja; K02.04 Zakwaszenie (naturalne).

18. DOLINA RAWKI PLH100015		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 25 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 (Dz.U.W.Ł. z dnia 31 marca 2014 r., poz. 1510)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> ; 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodion rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.; 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>); 6430 ziółorośla górskie <i>Adenostylin alliariae</i> i ziółorośla nadrzeczne <i>Convolvuletalia sepium</i> ; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ;	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.02.05 Nieintensywny wypas zwierząt mieszanych; A05.01 Hodowla zwierząt; A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; D01.04 Drogi kolejowe, w tym TGV; D01.05 Mosty, wiadukty; D05 Usprawniony dostęp do obszaru; E01.03 Zabudowa rozproszona; E03 Odpady, ścieki; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; E03.04 Inne odpady; F02.03 Wędkarstwo;	A04.01 Wypas intensywny; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince – (drzewa rodzime); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B03.04 Eksploatacja lasu bez odnawiania, czy naturalnego odrastania; C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru; D01.02 Drogi, autostrady; E01.03 Zabudowa rozproszona; E01.04 Inne typy zabudowy; E03.04 Inne odpady; F03.02.03 Chwytność, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.08 Inne rodzaje aktywnego wypoczynku – kajakerstwo; G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna; G05.04 Wandalizm;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<p>!91D0 bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne; !91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródliskowe; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>; 1149 koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>; 1617 starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i> (= <i>Ostericum palustre</i>).</p>	<p>F04.02 Zbieractwo grzybów, porostów, jagód, itp.; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna, jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; G01.02.03 Turystyka piesza, jazda konna, jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; J05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja; K03.04 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt, drapieżnictwo.</p>	<p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże - ogólnie; J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.02 Zamulenie; K01.03 Wyschnięcie; K02.03 Eutrofizacja; K04.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe); L08 Powódź (procesy naturalne); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów; M01.03 Powodzie i zwiększenie opadów.</p>
--	--	--

19. DOLINA DOLNEJ PILICY PLH140016 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016 (Dz.U.W.Ł. z dnia 9 kwietnia 2014 r., poz. 1661 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
<p>3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nympeion</i>, <i>Potamion</i>; 4030 Suche wrzosowiska <i>Calluno-Geniston</i>, <i>Pohlio-Callunion</i>, <i>Calluno-Arctostaphyilion</i>; !6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>; 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i>; 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 9170 Grąd śródkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Gallio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>; !91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe); 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i>; !91I0 Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>; 1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>; 1130 Boleń <i>Aspius aspius</i>; 1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>; 1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>; 1149 Koza <i>Cobitis taenia</i>; 1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>; 1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>; 1355 Wydra europejska <i>Lutra lutra</i>; 2503 Brzanka <i>Barbus peloponnesius</i>; 4056 Zatoczek tamiłowy <i>Anisus vorticolus</i>; 5339 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>.</p>	<p>A03.03 Zaniechanie, brak koszenia; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); D05 Usprawniony dostęp do obszaru; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F01 Akwakultura słodkowodna; F02.03 Wędkarstwo; F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G05.04 Wandalizm; H01.01 Zanieczyszczenie wód ze źródeł punktowych; H01.04 Rozproszone zanieczyszczenia za pośrednictwem przelewów burzowych lub odprowadzenia ścieków komunalnych; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; H05.01 Odpadki i odpady stałe; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematiczne gatunki rodzime; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K03.04 Drapieżnictwo; K03.07 Inne formy międzygatunkowej konkurencji wśród zwierząt; L08 Powódź; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów; M01.05 Zmiany przepływu wód.</p>	<p>A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F01 Akwakultura słodkowodna; F01.01 Intensywna hodowla ryb; G01.01.01 Motorowe sporty wodne; G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; H05.01 Odpadki i odpady stałe; I02 Nierodzące gatunki zaborcze; J01.01 Wypalanie; J02.01.02 Osuszanie terenów bagiennych; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.02 Usuwanie osadów (mułu); J02.02.01 Bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 Wyschnięcie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja (naturalna);</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		K05.01 Zmniejszenie płodności/degresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt; L08 Powódź (procesy naturalne); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów; M02.04 Migracja gatunków.
--	--	--

20. LASY SPALSKIE PLH100003		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Spalskie PLH100003 (Dz.U.W.Ł. z dnia 20 lutego 2014 r., poz. 740 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i> ; !91D0 bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; !91I0 ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i> ; !J084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> ; 1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i> ; 1323 nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i> ; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i> .	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji, uprawiane w plenerze; G05.04 Wandalizm; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt; K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin.	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; C03.03 Produkcja energii wiatrowej; E06.01 Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka; E06.02 Odbudowa, remont budynków; F03.01.01 Szkody spowodowane przez zwierzyńną łowną (nadmierna gęstość populacji); G05.04 Wandalizm; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.02 Osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K03 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt; K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.

21. ŁĄKI CIEBŁOWICKIE PLH100035		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 6 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Ciebłowickie PLH100035 (Dz.U.W.Ł. z dnia 10 lutego 2014 r., poz. 550 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i> ; 6430 ziołorośla górskie <i>Adenostylian alliariae</i> i ziołorośla nadrzeczne <i>Convolvuletalia sepium</i> ; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i> ; !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> ; 1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak niżiny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 5339 różanka <i>Rhedeus sericeus amarus</i> .	A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H05.01 Odpadki i odpady stałe; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie; K01.02 Zamulenie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja (naturalna).	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; B01 Zalesianie terenów otwartych; B02.02 Wycinka lasu; B07 Inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej; D01.02 Drogi, autostrady; F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo; G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.02 Usuwanie osadów (mułu...); J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże – ogólnie; K03.05 Antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

22. NIEBIESKIE ŹRÓDŁA PLH100005		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Niebieskie Źródła PLH100005 (Dz.U.W.Ł. z dnia 20 lutego 2019 r., poz. 1005)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i> ; !91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe.	D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E03 Odpady; ścieki; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematiczne gatunki rodzime; K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; I02 Problematiczne gatunki rodzime; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna).

23. LASY SMARDZEWICKIE** PLH100024		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Gallio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; 91F0 łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i> ; 91P0 wyżyny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i> ; !1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> .	m.in.: A03 Koszenie/ścianianie trawy; A05.01 Hodowla zwierząt; B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; D01.04 Drogi kolejowe, w tym TGV; F03.01 Polowanie; F04 Pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych-ogólnie.	

24. LUBIASZÓW W PUSZCZY PILICKIEJ* PLH100026		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> ; !91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> ; 91P0 jodłowy bór świętokrzyski (wyżyny jodłowy bór mieszany) <i>Abietetum polonicum</i> .	Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych. Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem.	

25. DOLINA CZARNEJ PLH260015		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 (Dz.U.W.Ł. z dnia 13 maja 2014 r., poz. 2136 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi <i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i> ; 3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i> ; 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośniczników <i>Ranuncion fluitantis</i> ; 4030 suche wrzosowiska <i>Calluno-Geniston</i> , <i>Pohlio-Callunio</i> , <i>Calluno-Acrostaphylio</i> ; !6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> -płaty bogate florystycznie); 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinio</i> ; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i> ;	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucanie pasterstwa, brak wypasu; B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; E03.01 Pozyskiwanie się odpadów z gospodarstw domowych; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypanywanie terenu, melioracje i osuszenie-ogólnie; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; K01.02 Zamulenie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; D01.02 Drogi, autostrady; E01.03 Zabudowa rozproszona; E06.02 Odbudowa, remont budynków; F05.04 Kłusownictwo; G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; J02.01 Zasypanywanie terenu, melioracje i osuszenie-ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; K01.03 Wyschnięcie zbiornika;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<p>9110 kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagetum</i>; !91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; 91P0 wyżynny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i>; 91T0 sosnowy bór chrobotkowy <i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>; 1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>; 1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>; 1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>; 1065 przeplatka aurinia <i>Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i>; 1098 minogi czarnomorskie <i>Eudontomyzon spp.</i>; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>; 1149 koza <i>Cobitis taenia</i>; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus ((Triturus cristatus cristatus))</i>; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>; 1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i>; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>; 5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>; 6177 modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleus</i>.</p>		<p>K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna).</p>
--	--	--

26. DOLINA ŚRODKOWEJ PILICY PLH100008 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Pilicy PLH100008 (Dz.U.W.Ł. z dnia 12 marca 2014 r., poz. 1235 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
<p>2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi <i>Corynephorus, Agrostis</i>; 3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>; 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.; 4030 suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphyilion</i>); !6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>; 6210 murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis Festucion pallentis</i>; !6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i>-platy bogate florystycznie); 6430 Ziołorośla górskie <i>Adenostylian alliariae</i> i ziołorośla nadrzeczne <i>Convolvuletalia sepium</i>; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 9170 łąki środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Gallio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>; !91D0 bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; 91F0 łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i>; 1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>;</p>	<p>A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; A11 Inny rodzaj praktyk rolniczych; B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D05 Usprawniony dostęp do obszaru; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F03.02.03 Chwytnianie, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; H01.01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych z zakładów przemysłowych; H01.03 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych; H01.04 Rozproszone zanieczyszczenia za pośrednictwem przelewów burzowych lub odprowadzenia ścieków komunalnych; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; H05.01 Odpadki i odpady stałe; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże-ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 Wyszchnięcie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p>	<p>A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A04.01 Wypas intensywny; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); B01 Zalesianie terenów otwartych; B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania; B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); C01.03 Wydobywanie torfu; E Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; E03 Odpady, ścieki; F02.01.02 Połowy siecią; F03.02.01 Kolekcjonowanie (owadów, gadów, płazów); G01.01.01 Motorowe sporty wodne; G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich, słonawych); J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.02.01 Bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych;</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1149 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>); 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> .	K02.04 Zakwaszenie; K.03.04 Drapieźnictwo; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów; M01.05 Zmiany przepływu wód.	J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże-ogólnie; L08 Powódź (procesy naturalne); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.
--	--	--

27. OSTOJA PRZEDBORSKA PLH260004		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Przedborska PLH260004 (Dz.U.W.Ł. z dnia 30 kwietnia 2014 r., poz. 2015 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!6210 murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis Festucion pallentis</i>); 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>); !7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Schuechzeria-Caricetea</i>); 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i> ; 9110 kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagetum</i> ; 9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>); 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; !91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźwososnowe bagienne lasy borealne; !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinosoincanae</i>) i olsy źródłiskowe; 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i> ; !91I0 ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i> ; 91P0 wyżynny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i> ; 1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 1323 nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteini</i> ; 4030 szlaczkoń szafiraniec <i>Colias myrmidone</i> .	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematiczne gatunki rodzime; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; B02.02 Wycinka lasu (starodrzew); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; C01.03 Wydobywanie torfu; F03.02.02 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm: Rozbieranie tam i żerem; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; H.01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; J01 Pożary i gaszenie pożarów; J01.01 Wypalanie (łąk i poboczy); J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).

28. DOLINA GORNEJ PILICY** PLH260018		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
2330 wydmy śródłądowe z murawami napiaskowymi <i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i> ; 3130 brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> ; 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> ; 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośniczników <i>Ranunculion fluitantis</i> ; 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodion rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.; 4030 suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphyilion</i> ; !6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> -płaty bogate florystycznie); 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i> ;		

<p>6430 ziótorośla górskie <i>Adenostylian alliariae</i> i ziótorośla nadrzeczne <i>Convolvuletalia sepium</i>; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>; !7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); 7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Schuechzeria-Caricetea</i>); 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>; !91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 91T0 sosnowy bór chrobotkowy <i>Cladonia-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>; 1014 poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>; 1016 poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>; 1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>; 1146 koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>; 1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>; 1082 kreślinek nizinny <i>Graphoderus bilineatus</i>; !1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>; 1149 koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>); 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>; 1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i>; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>; 2484 minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>; 4038 czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>; 4056 zatoczek łamliwy <i>Anisus vorticulus</i>; 6177 modraszek teleius <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>; 6179 modraszek nausitus <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>.</p>		
---	--	--

29. WIELKOPOLE JODŁY POD CZARTORIA* PLH100031		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 Grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> ; 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i> .	Penetracja rezerwatu przez ludzi. Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych. Niekorzystne zmiany stosunków hydrologicznych i wilgotnościowych. Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem.	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

30. ŁĄKA W BĘCZKOWICACH PLH100004		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąka w Bęczkowicach PLH100004 (Dz.U.W.Ł. z dnia 20 lutego 2014 r., poz. 741)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i> ; 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>); !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> .	B03 Eksploatacja lasu bez odnowienia czy naturalnego odrastania; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód–ogólnie; K01 Abiotyczne procesy naturalne; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja.	A02 Zmiana sposobu uprawy; A04.01 Wypas intensywny; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); A08 Nawożenie (nawozy sztuczne); B01 Zalesianie terenów otwartych; C01.03 Wydobywanie torfu; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F04.01 Płądrowanie stanowisk roślin; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H05.01 Odpadki i odpady stałe; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zасыpywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; K01.03 Wyschnięcie; K01.04 Zatopienie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja.

31.DĄBROWY W MARIANKU** PLH100027		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>); 9190 kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robur-petraeae</i>); !91I0 ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>).	A01 Uprawa; B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych–ogólnie.	

32. LASY GORZKOWICKIE** PLH100020		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>); !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe.	A01 Uprawa; A03 Koszenie/ścinanie trawy; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych–ogólnie; J01 Pożary i gaszenie pożarów.	

33. LAS DĘBOWIEC** PLH100023		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i> ; 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Gallio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i> ; !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 91F0 łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i> .	m.in.: B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych–ogólnie.	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

34. TORFOWISKA ŻYTNO-EWINA** PLH100030		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); !91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	m.in.: B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/ usuwanie roślin lądowych-ogólnie; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych.	

35. CISY W JASIENIU* PLH100018		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe.	Przecięcie rezerwatu drogą publiczną i związane z tym zwiększone zagrożenie penetracją ludzi; Antropopresja na rezerwat.	Zaburzenia reżimu hydrologicznego w rezerwacie, polegające głównie na stopniowym przesuszaniu terenu rezerwatu jak i terenów go otaczających, spowodowane w szczególności gospodarką na graniczących z rezerwatem stawach rybnych. Zamieranie cisa w wyniku nadmiernego zacinienia.

36. ŚWIĘTE ŁUGI** PLH100036		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); 7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji; 91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; 1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>); 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> .	B Leśnictwo; B02.02 Wycinka lasu; B02.03 Usuwanie podszytu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; C01.04.01 Kopalnie odkrywkowe; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F03.01 Polowanie; F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo.	

37. GRABIA PLH100021 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabia PLH100021 (Dz.U.W.Ł. z dnia 21 lutego 2014 r., poz. 785 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
2330 wydmy śródłądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>); 3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i> ; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; !91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> ; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> ; 1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> ;	A03.01 Intensywnie koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.01 Wypas intensywny; D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe; D01.02 Drogi, autostrady; E03 Odpady, ścieki; E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem, etc.; F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja; G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie;	A02 Zmiana sposobu uprawy; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; A05 Hodowla zwierząt (bez wypasu); A08 Nawożenie (nawozy sztuczne); B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.02 Wycinka lasu (wycinka, usunięcie wszystkich drzew); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania; E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<p>1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>; 1098 minogi czarnomorskie <i>Eudontomyzon spp.</i> (2484 minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>); 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>; 1149 koza <i>Cobitis taenia</i>; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>.</p>	<p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H01.02 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych z przelewów burzowych; H01.04 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych za pośrednictwem przelewów burzowych lub odpływów ścieków komunalnych; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.06 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu transportu i infrastruktury niezwiązanych z kanałami/zamiarkami; H01.09 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych, niewymienionych powyżej; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; J02.06.05 Pobór wód powierzchniowych przez farmy rybne; K01.02 Zamulenie; K01.03 Wyschnięcie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K03 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt; K03.01 Konkurencja.</p>	<p>F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja; G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H01.01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych z zakładów przemysłowych; H01.03 Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.02 Usuwanie osadów (mutu...); J02.02.01 Bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J02.05.03 Modyfikowanie akwenów wód stojących; J02.05.04 Zbiorniki wodne; J02.06 Pobór wód z wód powierzchniowych; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja.</p>
--	--	--

38. ZAŁĘCZANSKI ŁUK WARTY PLH100007		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007 (Dz.U.W.Ł. z dnia 10 kwietnia 2014 r., poz. 1685 ze zm.)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
<p>3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i>, <i>Potamion</i>; !6210 murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>); 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>; 8310 jaskinie nieudostępnione do zwiedzania; 9190 kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robur-petraeae</i>); !91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; !91I0 ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>); 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>; 1098 minogi czarnomorskie <i>Eudontomyzon spp.</i> (2484 minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>); 1130 boleń <i>Aspius aspius</i>; 1146 koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>; 4068 dzwoniecznik wonny <i>Adenophora lilifolia</i>; 5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>.</p>	<p>B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F05.04 Kłusownictwo; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.04.02 Speleologia; G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; J03.01 Zmniejszenie lub strata określonych cech siedliska; J03.02.01 Zmniejszenie migracji/bariery dla migracji; K01.03 Wyschnięcie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.02 Nagromadzenie materii organicznej; K02.03 Eutrofizacja (naturalna); L08 Powódź (procesy naturalne); M.01.02 Susze i zmniejszenie opadów.</p>	<p>A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych w rolnictwie; B01 Zalesianie terenów otwartych; B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru; C03 Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej; C03.03 Produkcja energii wiatrowej; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G05.04 Wandalizm; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

39. TORFOWISKA NAD PROSNĄ PLH100037		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 21 listopada 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska nad Prosną PLH100037 (Dz.U.W.Ł. z dnia 23 listopada 2017 r., poz. 4869)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> .	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia.	G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; H02.02 Zanieczyszczenie wód podziemnych; J02.01 Melioracje osuszające; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.

40. LIPICKIE MOKRADŁA PLH100025		
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lipickie Mokradła PLH100025 (Dz.U.W.Ł. z dnia 21 stycznia 2021 r., poz. 263)		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!7210 torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>).	E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; E03.04 Inne odpady; J01 Pożary i gaszenie pożarów; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie –ogólnie; J02.05.04 Zbiorniki wodne; J03.01 Zmniejszanie lub utrata określonych cech siedliska; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).

41. DĄBROWA ŚWIETLISTA W PERNIE* PLH100002		
Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego
1.	2.	3.
!9110 ciepłolubna dąbrowa <i>Quercetalia pubescenti petraeae</i> .	Brak odnowień dębowych. Zbyt duże zwarcie podszytu, zdominowanego przez gatunki grądowe (grab pospolity, lipa drobnolistna, klon zwyczajny, jesion wyniosły, paklon). Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych: dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> i czerechmy późnej <i>Padus serotina</i> . Ekspansja gatunków zacieniających dno lasu i ograniczających występowanie termofilnych składników flory. Antropopresja, związana z planowanym wprowadzeniem udostępniania turystycznego i dydaktycznego.	Możliwość doprowadzenia do długofalowych zmian siedliska w związku z występowaniem sosny zwyczajnej, gatunku powodującego zakwaszenie podłoża. Wpływ eksploatacji złoża Grodno III (kopalni kruszywa naturalnego).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie planów zadań ochronnych (PZO) dla obszarów Natura 2000. W przypadku obszarów Natura 2000 zawierających w swym zasięgu rezerwy przyrody za źródło informacji w zakresie przedmiotów ochrony przyjęto zarządzenia w sprawie zadań ochronnych rezerwatu – obszary oznaczone (*). W przypadku braku PZO za źródło informacji w zakresie przedmiotów ochrony przyjęto aktualne SDFy – obszary oznaczone (**).

! – Siedlisko przyrodnicze/gatunek o znaczeniu priorytetowym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. z 30.10.2014 r., poz. 1 713).

ZAŁĄCZNIK 5.

Tab. 1. Ocena realizacji zapisów Strategii na cele, przedmioty i obowiązujące zakazy w parkach krajobrazowych

Nazwa obszaru /obowiązująca podstawa prawna	Obowiązujące zakazy (odstępstwa od zakazu)	Kierunki działań, których realizacja może potencjalnie wpływać na naruszenie obowiązujących zakazów	Proponowane działania o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na formę
1.	2.	3.	4.
<p>1. PARK KRAJOBRAZOWY WZNIESIEŃ ŁÓDZKICH</p> <p>UCHWAŁA NR LV/1545/10 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie: dostosowania formy prawnej Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich (Dz.U.W.Ł. Nr 165 z 9 czerwca 2010 r. poz. 1359)</p>	<p>1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247) (nie dotyczy: - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego.)</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej*</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>

	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybactwiej*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	8. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	9. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* zakazy <u>nie</u> dotyczą: 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11)		
<p>2. PARK KRAJOBRAZOWY MIĘDZYRZECZA WARTY I WIDAWKI</p> <p>ROZPORZĄDZENIE Nr 9/2006 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 11 stycznia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza i Widawki (Dz.U.W.Ł. Nr 20 z 23 stycznia 2006 r., poz. 194)</p> <p>ROZPORZĄDZENIE Nr 1/2008 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 11 stycznia 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Łódzkiego w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki (Dz.U.W.Ł. Nr 17 z 17 stycznia 2008 r., poz. 204)</p>	<p>1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, ze zm.)⁽¹⁾, za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego*</p> <p>⁽¹⁾aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247)</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p> <p><i>Działania zlokalizowane poza obszarem parku krajobrazowego i jego otuliny, o znacznym oddziaływaniu przestrzennym, zwłaszcza w zakresie istniejących i prognozowanych lejów depresyjnych:</i></p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; – prowadzenie zintegrowanych działań w celu niwelowania zaburzonych warunków hydrologicznych w wyniku istniejącej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa, Szczercowa, – ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania terenów eksploatacyjnych, szczególnie w zakresie warunków hydrologicznych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych.
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej,	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy

	leśnej, rybackiej i łowieckiej*		
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej, zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego, albo budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub budowa, odbudowa, utrzymaniem, remontem lub naprawa urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradel oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. budowa nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów następujących rzek: Warty, Widawki, Grabi, Niecieczy, Oleśnicy, za wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyłączeniem strefy zagrożenia powodziowego (nie dotyczy przedsięwzięć realizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia).	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

			środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	13. używania łośdzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych *	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* zakazy <u>nie dotyczą</u> : 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11)		
3. SULEJOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY UCHWAŁA Nr XLVII/614/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U.W.Ł. z 2018 r., poz. 1342)	1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247) (<u>nie dotyczy</u> : realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego.)	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych,

			<ul style="list-style-type: none"> – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego, lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy: 1) zadrzewień na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin; 2) usuwania drzew lub krzewów w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego)	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych (nie dotyczy terenu położonego w miejscowości Barkowice Mokre w gminie Sulejów, obejmującego działki o nr ewid.: 1414/1, 1414/5, 1414/6, 1415/5, 1415/11, 1415/12, 1415/6, 1415/8, 1415/9, 1416/1, 1416/6, 1416/9, 1416/10 obręb Barkowice)	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek

			<p>wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:</p> <p>a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne</p> <p>– z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej; Natomiast dla terenu:</p> <p>1) położonego w miejscowości Barkowice w Gminie Sulejów, obejmującego działki o nr ewid.: 315/2, 344/1, 344/2, 343, 342, 341/1, 341/2, 341/3, 340/1, 340/3, 339/1, 339/3, 338/1, 338/3, 337/1, 337/3, 336/1, 336/3, 335/1, 335/3, 334/1, 334/3, 333/5, 333/9, 333/3, 333/7, 332/9, 332/6, 332/8, 332/10, 332/11, 332/5, 331/1, 331/3, 326/5, 329/1, 329/5, 329/6, 328/1, 328/5, 328/6, 327/10, 327/11, 327/8, 326/6, 327/6, 326/3, 324/3, 324/7, 324/6, 323/5, 323/6, 1482/5, 323/3, 322/3, 322/6, 322/7, 322/8, 322/9, 322/10, 321/2, 325/1, 325/2, 1482/6, 408/1, 1482/7 obręb Barkowice;</p> <p>2) położonego w miejscowości Dąbrowa nad Czarną w Gminie Aleksandrów, obejmującego działki usytuowane po południowej stronie drogi gminnej – stanowiącej działkę o nr ewid. 65 obręb Dąbrowa nad Czarną;</p> <p>3) położonego w miejscowości Ostrów w Gminie Aleksandrów, obejmującego działki usytuowane po północnej i południowej stronie drogi gminnej – stanowiącej działkę o nr ewid. 104 obręb Ostrów;</p> <p>4) położonego w miejscowości Ostrów w Gminie Aleksandrów, obejmującego działki usytuowane po wschodniej i zachodniej stronie drogi gminnej – stanowiącej działkę o nr ewid. 119/2 obręb Ostrów; przyjmuje brzmienie: „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 40 m od:</p> <p>a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne</p> <p>– z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej”.</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	<p>8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu.</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych (nie dotyczy: 1) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego o mocy silnika do 4 kW na obszarze Zbiornika Sulejowskiego zawartym od linii łączącej cypel we wsi Lubiaszów i miejscowość Zarzęcin do linii wyznaczonej przez początek zwężenia Zbiornika Sulejowskiego na wysokości miejscowości Barkowice Mokre, zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszej uchwały; 2) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na obszarze Zbiornika Sulejowskiego zawartym od tamy w miejscowości Smardzewice do linii Bronisławów – cypel na wysokości wsi Lubiaszów – wieś Zarzęcin, zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszej uchwały; 3) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego należącego do Polskiego Związku Wędkarskiego podczas pełnienia obowiązków patrolowych i interwencyjnych na całym obszarze Zbiornika Sulejowskiego.)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>4. ZAŁĘCZAŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY</p> <p>ROZPORZĄDZENIE NR 45/2005 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 24 listopada 2005 r. w sprawie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa łódzkiego (Dz.U.W.Ł. Nr 348 z 2005 r., poz. 3119)</p> <p>ROZPORZĄDZENIE Nr 14/2008 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 4 czerwca 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Łódzkiego w sprawie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa łódzkiego (Dz.U.W.Ł. Nr 198 z 2008 r., poz. 1860)</p>	<p>1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, ze zm.)⁽¹⁾, za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego*</p> <p>⁽¹⁾aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247)*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej*</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt w granicach projektowanego obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty, kod obszaru PLH100007*</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>

	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegu rzeki Warty, za wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej, oraz obiektów zlokalizowanych na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyłączeniem strefy zagrożenia powodziowego* (<u>nie dotyczy</u>: obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* zakazy <u>nie dotyczą</u> : 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11);		

<p>5. SPALSKI PARK KRAJOBRAZOWY</p> <p>ROZPORZĄDZENIE NR 26/2006 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie Spalskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U.W.Ł. Nr 258 z 24 lipca 2006 r., poz. 1990)</p> <p>Zakazy zawarte w rozporządzeniu uchylone wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej nr sygn. akt IISA/ŁD266/15 z dnia 17 czerwca 2015 r. ** (Dz.U.W.Ł. z 7 września 2015 r., poz. 3466)</p> <p>**Jednakże na podstawie informacji uzyskanej od Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa łódzkiego, zgodnie z interpretacją Departamentu Prawnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego, dla Spalskiego PK zakazy obowiązują.</p> <p>Należy podkreślić, że niniejsza Prognoza nie rozstrzyga powyższych wątpliwości.</p>	<p>1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, ze zm.)⁽¹⁾, za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego*</p> <p>⁽¹⁾aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247)</p> <p>2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej*</p> <p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*</p> <p>4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p> <p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p> <p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p> <p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; <p>Nie dotyczy</p> <p>Nie dotyczy</p> <p>Nie dotyczy</p>
--	--	---	--

	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej* (nie dotyczy: obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* zakazy <u>nie</u> dotyczą: 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11)		

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<p>6. BOLIMOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY</p> <p>UCHWAŁA NR LXI/1684/10 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 26 października 2010 r. w sprawie: powiększenia obszaru Bolimowskiego Parku Krajobrazowego znajdującego się w granicach województwa łódzkiego (Dz.U.W.Ł. Nr 342 z 1 grudnia 2010 r., poz. 3013)</p> <p>Zakazy zawarte w Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 17 października 2005 r. nr 36/2005 w sprawie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego uchylone wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej nr sygn. akt IISA/ŁD265/15 z dnia 17 czerwca 2015 r.** (Dz.U.W.Ł. z 7 września 2015 r., poz. 3465)</p> <p>**Jednakże na podstawie informacji uzyskanej od Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa łódzkiego, zgodnie z interpretacją Departamentu Prawnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego, dla Spalskiego PK zakazy obowiązują. W związku z powyższym, zgodnie z sugestią ZPKWŁ analogicznie w Prognozie potraktowano zakazy dla Bolimowskiego PK.</p> <p>Należy podkreślić, że niniejsza Prognoza nie rozstrzyga powyższych wątpliwości.</p>	<p>1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, ze zm.)⁽¹⁾, za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego*</p> <p>⁽¹⁾aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. Z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247)</p> <p>2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;</p> <p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;</p> <p>4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p> <p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p> <p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p> <p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; <p>Nie dotyczy</p> <p>Nie dotyczy</p> <p>Nie dotyczy</p>
---	---	---	--

	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>7. budowania nowych obiektów budowlanych pasie szerokości 100 m od linii brzegowej jezior, rzeki Rawki i zbiorników retencyjnych utworzonych na tej rzece oraz w pasie o szerokości 50 m od pozostałych rzek i innych zbiorników wodnych – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej (<u>nie dotyczy</u>: obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego);</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* zakazy <u>nie dotyczą</u> : 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11)		
<p>7. PRZEDBORSKI PARK KRAJOBRAZOWY ROZPORZĄDZENIE Nr 9/2002 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie określenia granic Przedborskiego Parku Krajobrazowego i ustanowienia planu ochrony Przedborskiego Parku Krajobrazowego w województwie łódzkim oraz wyznaczenia Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz.U.W.Ł. Nr 175 z 2002 r., poz. 2481). Zakazy nieaktualne.</p>			

Tab. 2. Ocena realizacji zapisów Strategii na cele, przedmioty i obowiązujące zakazy w obszarach chronionego krajobrazu

Nazwa obszaru /obowiązująca podstawa prawna	Obowiązujące zakazy (odstępstwa od zakazu)	Kierunki działań, których realizacja może potencjalnie wpływać na naruszenie obowiązujących zakazów	Proponowane działania o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na formy
1.	2.	3.	4.
<p>1. BRĄSZEWICKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU</p> <p>UCHWAŁA NR XXVII/511/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 28 sierpnia 2012 r.</p>	<p>1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247)</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dyszarmicznych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy: - prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane: na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>

	<p>minerałów i bursztynu (<u>nie dotyczy</u>: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru)</p>		
	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych (<u>nie dotyczy</u>: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane: na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka (<u>nie dotyczy</u>: - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane: na terenach</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien

	przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)		<ul style="list-style-type: none"> i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
<p>2. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINA CHOJNATKI</p> <p>UCHWAŁA NR XXXI/612/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r.</p>	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	2. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	3. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	<p>5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
<p>3. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINA PROSNY</p> <p>UCHWAŁA NR XXX/398/16 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 29 listopada 2016 r.</p>	<p>1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką</p> <p>2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu może być wymagane, realizowanych na terenie gminy i miasta Wieruszów)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p> <p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>Nie dotyczy</p> <ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych,

			<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; 	
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; 	
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji - ograniczanie lokalizacji 	

		<p>drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<p>wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;</p>
	<p>8. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym wydawanym na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne: - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Bolesławiec, zostaje rozszerzony o treść: "z wyłączeniem zakazu, co do nieruchomości zabudowanych znajdujących się w strefie"; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Łubnice, przyjmuje brzmienie: "lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od linii brzegowej rzeki Proсны i rzeki Pyszny, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej"; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Mokrsko, przyjmuje brzmienie: "lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 20 m od linii brzegowej rzeki Ożarki i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej"; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Skomlin, przyjmuje brzmienie: "lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od linii brzegowej rzeki Proсны, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej" <u>(nie dotyczy:</u> - lokalizacji obiektów na terenach określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieruszów, przyjętym uchwałą nr XXV/191/2016 Rady Miejskiej w Wieruszowie z dnia 24 maja 2016 r., jako tereny pod zabudowę oraz tereny infrastruktury technicznej; - terenu położonego w miejscowości Mesznary w gminie Wieruszów, obejmującego działki o nr ewid.: 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 3267, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2994, 2995, 2996, 3348, 3000, 3001, 3002, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839 obręb Klatka;</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;</p>

	<p>- obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)</p> <p>* zakazy <u>nie dotyczą</u>:</p> <p>- terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały;</p> <p>- lokalizacji obiektów na terenach określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieruszów, przyjętym uchwałą nr XXV/191/2016 Rady Miejskiej w Wieruszowie z dnia 24 maja 2016 r., jako tereny pod zabudowę oraz tereny infrastruktury technicznej;</p> <p>- terenu położonego w miejscowości Mesznary w gminie Wieruszów, obejmującego działki o nr ewid.: 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 3267, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2994, 2995, 2996, 3348, 3000, 3001, 3002, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839 obręb Klatka)</p>		
<p>4. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINY WOLBÓRKI</p> <p>UCHWAŁA NR XXXI/613/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r.</p>	<p>1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych - ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) - utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, - wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (<u>nie dotyczy</u> prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	<p>4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służyć innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	8. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej (<u>nie dotyczy</u> obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego)	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
<p>5. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINY WIDAWKI</p> <p>UCHWAŁA NR XIV/237/11 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 30 sierpnia 2011 r.</p> <p>(zmiany: UCHWAŁA NR XXII/422/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 marca 2012 r.; UCHWAŁA NR XXXI/661/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r.)</p>	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (<u>nie dotyczy</u> Obszaru położonego na terenie gminy Widawa)	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (<u>nie dotyczy</u> prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (<u>nie dotyczy</u> : – terenów, dla których udzielono koncesji na	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy

	<p>wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej Uchwały; - Obszaru położonego na terenie gmin Masłowice, Widawa, Wielgomłyny, Wola Krzysztoporska; - Obszaru położonego na działkach o nr ewid. 45/3, 45/4, 45/5, 45/8, 45/9, 45/10, obręb Bukowa, w gminie Bełchatów); - Obszaru położonego na terenie gminy Kluki, na działkach o nr ewid. 74, 75, 83 - obręb Kuźnica Kaszewska; 625, 626/1, 626/2, 627/1 - obręb Osina; 792/1, 792/2, 793, 794, 795, 796, 797/1, 797/2, 741/1, 741/2, 742, 743/1, 743/2, 801/1, 801/2, 802, 803/1, 803/2 - obręb Zarzecze; 364, 365, 359, 361, 1467 - obręb Trząs, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczanych obszarów górniczych."</p>		
	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych <u>(nie dotyczy:</u> - Obszaru położonego na terenie gminy Masłowice oraz Obszaru położonego na działkach o nr ewid. 45/3, 45/4, 45/5, 45/8, 45/9, 45/10, obręb Bukowa, w gminie Bełchatów."; - Obszaru położonego na terenie gminy Kluki, na działkach o nr ewid. 74, 75, 83 - obręb Kuźnica Kaszewska; 625, 626/1, 626/2, 627/1 - obręb Osina; 792/1, 792/2, 793, 794, 795, 796, 797/1, 797/2, 741/1, 741/2, 742, 743/1, 743/2, 801/1, 801/2, 802, 803/1, 803/2 - obręb Zarzecze; 364, 365, 359, 361, 1467 - obręb Trząs, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczanych obszarów górniczych.")</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość

			<p>przyrodniczą,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagiennie-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
<p>6. NADWARCIAŃSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU</p> <p>UCHWAŁA NR XXXI/614/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r.</p> <p>(zmiana: UCHWAŁA NR L/909/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 26 sierpnia 2014 r.)</p>	<p>1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (nie dotyczy: - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu może być wymagane, na terenach już zainwestowanych w części Obszaru położonego w sąsiedztwie elektrowni wiatrowej w Siedlątkowie na terenie gminy Pęczniew; - części Obszaru położonego na zurbanizowanych i zainwestowanych terenach miasta Sieradz - dzielnicy Monice, terenów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz w rejonie Wzgórza Zamkowego)</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	<p>lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych</p>	<p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;</p>
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką (nie dotyczy części Obszaru, na których realizuje się przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym miasta Sieradz)</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;</p>
	<p>7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;</p>
	<p>8. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; zakaz dotyczy również: 1) pasa o szerokości 10 m na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 14/2, położonej w obrębie geodezyjnym Uniejów; 2) pasa o szerokości 20 m na działkach oznaczonych numerami ewidencyjnymi 74/2, 74/3, 75/1, 75/2, położonych w obrębie</p>	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych</p>

	<p>geodezyjnym Zieleni;</p> <p>3) pasa o szerokości 40 m na działkach oznaczonych numerami ewidencyjnymi 2146/8, 2146/21, 2146/23, położonych w obrębie geodezyjnym Uniejów.”</p> <p>(nie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; - lokalizacji obiektów związanych z obsługą ruchu tury-stycznego, takich jak budynki pensjonatowe, hotelowe, rekreacji sezonowej, usługowej, urządzeń sportu i rekreacji oraz obiektów służb bezpieczeństwa, w części Obszaru położonego na terenie gminy Pęczniew; - części Obszaru położonego na zurbanizowanych i zainwestowanych terenach miasta Sieradz - dzielnicy Monice, terenów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz w rejonie Wzgórza Zamkowego; - nie dotyczy lokalizowania obiektów budowlanych na działkach oznaczonych następującymi numerami ewidencyjnymi: 5/9, 5/10, 6/1, 6/3, 6/5, 12/1, 12/2, 12/3, 12/4, 12/5, 12/6, 12/8, 12/9, 12/10, 12/11, 13, 14/3, 2146/25, 2146/27, 2146/29, 2146/30, 2146/31, położonych w obrębie geodezyjnym Uniejów) 		<ul style="list-style-type: none"> - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
<p>7. PILICZAŃSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU</p> <p>UCHWAŁA NR XXII/407/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 marca 2012 r.</p>	<p>1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką</p> <p>(nie dotyczy wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego – 3 – Poz. 1472 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy) 	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko</p> <p>(nie dotyczy realizacji przedsięwzięć, dla których nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko)</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych - ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) - utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, - wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

			<p>uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz,</p> <ul style="list-style-type: none"> – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: <p>1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego – 3 – Poz. 1472</p> <p>2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej Uchwały; - Obszaru położonego na terenie działek o nr ewid.: 561, 560, 559/1, 559/2, 347, 348, 349, 350/1, 350/2, 351/1, 351/2, 352, 353, 354/1, 354/2, 355/1, 355/2, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 566, 574, 104, 579, 569 obręb Stara Kolonia oraz działek o nr ewid.: 177, 178, 179, 180, 181/1, 181/2, 182/1, 182/2, 183, 184, 185/1, 185/2, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196/1, 196/2, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207/1, 207/3, 207/4, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 254, 255, 256, 257, 258/1, 258/2, 259, 260/2, 260/3, 260/4, 261/1, 261/2, 262, 263, 264/1, 264/2, 265/1, 265/2, 265/3, 266, 267, 637, 268, 269, 270, 271, 272/1, 272/2, 273/1, 273/2, 273/3, 273/4, 274/1, 274/2, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286/1, 286/2, 287, 288/1, 288/2, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295/1, 295/2, 296, 297/1, 297/2, 298, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 395/1, 395/2, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>

	<p>476, 278, 199, 253, 299 obręb Wolica, na terenie sołectw Stara Kolonia oraz Wolica, w gminie Aleksandrów, powiat piotrkowski, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczanych obszarów górniczych, w odległości nie mniejszej niż 250 m od granicy rezerwatu Diabla Góra;</p> <p>- Obszaru położonego na terenie gminy Wielgomłyny;</p> <p>- terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej Uchwały;</p> <p>- terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej Uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru)</p>		
	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych (nie dotyczy Obszaru położonego na terenie działek o nr ewid.: 561, 560, 559/1, 559/2, 347, 348, 349, 350/1, 350/2, 351/1, 351/2, 352, 353, 354/1, 354/2, 355/1, 355/2, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 566, 574, 104, 579, 569 obręb Stara Kolonia oraz działek o nr ewid.: 177, 178, 179, 180, 181/1, 181/2, 182/1, 182/2, 183, 184, 185/1, 185/2, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196/1, 196/2, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207/1, 207/3, 207/4, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 254, 255, 256, 257, 258/1, 258/2, 259, 260/2, 260/3, 260/4, 261/1, 261/2, 262, 263, 264/1, 264/2, 265/1, 265/2, 265/3, 266, 267, 637, 268, 269, 270, 271, 272/1, 272/2, 273/1, 273/2, 273/3, 273/4, 274/1, 274/2, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286/1, 286/2, 287, 288/1, 288/2, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295/1, 295/2, 296, 297/1, 297/2, 298, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 395/1, 395/2, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 278, 199, 253, 299 obręb Wolica, na terenie sołectw Stara Kolonia oraz Wolica, w gminie Aleksandrów, powiat piotrkowski, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczanych obszarów górniczych, w odległości nie mniejszej niż 250 m od granicy</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	<p>rezerwatu Diabla Góra; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dziennik Urzędowy Województwa łódzkiego – 3 – Poz. 1472 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)</p>		
	<p>6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służy innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka (nie dotyczy wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dziennik Urzędowy Województwa łódzkiego – 3 – Poz. 1472 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	Nie dotyczy
	<p>7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	Nie dotyczy
<p>8. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PRADOLINY WARSZAWSKO – BERLIŃSKIEJ</p>	<p>1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	Nie dotyczy
<p>ROZPORZĄDZENIE NR 6/2009 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 24 marca 2009 r.</p>	<p>2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych,

			<ul style="list-style-type: none"> – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; 	
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; 	
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, 	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	* zakazy nie dotyczą: 1) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 3) realizacji inwestycji celu publicznego - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru		
9. PRZEDBORSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU UCHWAŁA NR XXVIII/510/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 28 sierpnia 2012 r.	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dyszarmicznych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy

	<p>(nie dotyczy: - prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)</p>		
	<p>4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - 1) terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; 2) terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru)</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
	<p>5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych (nie dotyczy: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - 1) terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; 2) terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane:</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)		
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką (nie dotyczy: wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienny-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienny-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
10. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINA MIAZGI POD ANDRESPOLEM UCHWAŁA NR XLIX/466/06 RADY GMINY ANDRESPOL z dnia 8 czerwca 2006 r. (zmiana: UCHWAŁA NR LI/496/06 RADY GMINY ANDRESPOL z dnia 3 sierpnia 2006 r.)	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką* 2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
		3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej) – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji

		i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		<p>krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<p>konfliktowych lokalizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>* nie dotyczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa), 2. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym, 3. realizacji inwestycji celu publicznego. 		

Tab. 3. Ocena realizacji zapisów Strategii na cele, przedmioty i obowiązujące zakazy w zespołach przyrodniczo-krajobrazowych

Nazwa obszaru /obowiązująca podstawa prawna	Obowiązujące zakazy (odstępstwa od zakazu)	Kierunki działań, których realizacja może potencjalnie wpłynąć na naruszenie obowiązujących zakazów	Proponowane działania o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na formy
1.	2.	3.	4.
<p>1. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „SUCHA DOLINA W MOSKULACH”</p> <p>UCHWAŁA NR XCI/1599/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r.</p>	<p>1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	<p>2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródliskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródliskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

		azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* zakazy nie dotyczą: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
<p>2. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „DOLINA SOKOŁÓWKI”</p> <p>UCHWAŁA NR XCI/1600/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych systemu elektroenergetycznego 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

	<p>2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. uszkodzania i zanieczyszczenia gleby*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	<p>4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji

			<p>infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,</p> <ul style="list-style-type: none"> – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; 	
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, 	
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy	
* zakazy nie dotyczą: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony		–	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	<p>przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.</p>		
<p>3. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „MIĘDZYRZECZE NERU I DOBRZYŃKI”</p> <p>UCHWAŁA NR XCI/1602/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r.</p>	<p>1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*</p> <p>2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p> <p>3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p> <p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,</p> <p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;</p> <p>Nie dotyczy</p>

		zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	Nie dotyczy
	5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	minerałów i bursztynu*		
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* Zakazy nie dotyczą: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
<p>4. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „ŹRÓDŁA NERU”</p> <p>UCHWAŁA NR XCI/1603/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby

		<p>zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybnej*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom	– minimalizowanie negatywnego

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		<p>suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>wplywu etapu realizacji inwestycji na środowisko,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	<p>* <u>nie dotyczy</u>:</p> <p>1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,</p> <p>4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.</p>		
<p>5. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY "LUCIEJÓW"</p> <p>UCHWAŁA NR XXVI/193/16 RADY GMINY SĘDZIEJOWICE z dnia 29 grudnia 2016 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

	2. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	3. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłkowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagiennie-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

		<p>walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>7. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgów zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką</p>	<p>Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>6. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWY „ZABYTKOWY PARK PODWORSKI W CZEPOWIE DOLNYM”</p> <p>UCHWAŁA NR XXVIII/153/04 RADY MIEJSKIEJ W UNIEJOWIE z dnia 30 września 2004 r.</p>	<p>1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	<p>2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	6. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	8. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* nie dotyczy: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
<p>7. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „RUDA WILLOWA”</p> <p>UCHWAŁA NR XLV/1191/17 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 5 kwietnia 2017 r. (t.j.)</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

		<p>zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłkowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienny-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłkowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienny-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		<p>wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>na środowisko,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych z wyjątkiem wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	<p>* nie dotyczy:</p> <p>1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,</p> <p>4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych;</p> <p>- nie dotyczą wydziałów oznaczonych jako A, B, C, D i E – wskazanych na mapie stanowiącej załącznik Nr 1 do uchwały, z wyjątkiem gruntów leśnych ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków.</p>		
<p>8. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „SĘDZIEJOWICE”</p> <p>UCHWAŁA NR XXVI/192/16 RADY GMINY SĘDZIEJOWICE z dnia 29 grudnia 2016 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

	2. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	3. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłkowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagiennie-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgów zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
<p>9. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „STREFA KRAWĘDZIOWA DOLINY RZĘKI WARTY”</p> <p>UCHWAŁA NR XXVIII/199/13 RADY GMINY ZAPOLICE z dnia 27 lutego 2013 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych

			oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	6. zmiany sposobu użytkowania ziemi	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	
	7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	8. umieszczania tablic reklamowych	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, rybacką i łowiecką	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
<p>10. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „UROCZYSKO ZIELEŃ”</p> <p>UCHWAŁA NR LIV/448/2017 RADY MIEJSKIEJ W UNIEJOWIE z dnia 20 października 2017 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	2. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	3. wylwania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników

		z azbestu	wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwszstormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgów zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
11. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY LIPICKIE BŁOTA ROZPORZĄDZENIE NR 1/2005 WOJEWODY	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru zespołu*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

<p>ŁÓDZKIEGO z dnia 3 lutego 2005 r.</p>		<p>i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>doliny, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,</p>
	<p>2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów doliny, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;</p>
	<p>3. uszkodzenia i niszczenia gleby*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów doliny, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,</p>
	<p>4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<p>– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów doliny, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienne-</p>

			<p>torfowiskowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	<p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają	Nie dotyczy

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

		zakazu	
	<p>* <i>nie dotyczy:</i></p> <p>1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,</p> <p>4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.</p>		
<p>12. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY PARK ZABYTKOWY W MIEJSCOWOŚCI SOKOLNIKI</p> <p>UCHWAŁA NR XXI/136/05 RADY GMINY SOKOLNIKI z dnia 27 października 2005 r.</p>	<p>1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wewnątrz dolin,
	<p>2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wewnątrz dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. uszkodzenia i niszczenia gleby*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wewnątrz dolin,

		3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródliskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	6. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	8. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umieszczenia tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	<p><i>* nie dotyczy:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych. 		
<p>13. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „PARK ZADZIM”</p> <p>UCHWAŁA NR XXXV/189/05 RADY GMINY ZADZIM z dnia 10 listopada 2005 r.</p>	<p>1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	<p>2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*</p>	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	<p>3. uszkodzenia i niszczenia gleby*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

		w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	6. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	8. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	9. umieszczenia tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* <u>nie dotyczy</u> : 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony		

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	<p>przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,</p> <p>4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.</p>		
<p>14. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „PARKI ZŁOCZEWSKIE”</p> <p>UCHWAŁA NR XXIII/165/04 RADY MIEJSKIEJ W ZŁOCZEWIE z dnia 29 października 2004 r.</p>	1. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgówisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	3. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	4. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. uszkadzania i niszczenia gleby*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

	<p>* nie dotyczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym Zespół, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym Zespół, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych. 		
<p>15. „PODDĘBICKI” ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY</p> <p>UCHWAŁA NR X/51/07 RADY MIEJSKIEJ W PODDĘBICACH z dnia 26 czerwca 2007 r.</p>	<p>1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	<p>2. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	<p>3. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody*</p>	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

			<p>terenów bagienno-torfowiskowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	4. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	5. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgówisk zwierzęcych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	<p>* <u>nie dotyczy:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych. 		
<p>16. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „ZABYTKOWY PARK W BUCZKU”</p> <p>UCHWAŁA NR XXI/103/04 RADY GMINY BUCZEK z dnia 18 października 2004 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

		teleinformatycznej	
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienny-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	<p>walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
10. umieszczenia tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
<p>* <u>nie dotyczy</u>:</p> <p>1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,</p> <p>3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,</p> <p>4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia</p>		

	akcji ratowniczych.		
<p>17. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „RENASANSOWE ZAŁOŻENIE PAŁACOWO-PARKOWE W DZIAŁOSZYNIE”</p> <p>UCHWAŁA NR XXVIII/195/05 RADY MIEJSKIEJ W DZIAŁOSZYNIE z dnia 31 sierpnia 2005 r.</p>	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	<p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*	<p>3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody</p> <p>3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych</p> <p>3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa</p> <p>3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych</p> <p>3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego</p> <p>3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym</p> <p>3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu</p> <p>3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej,	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030**

	wodnej lub rybackiej*	3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu	<ul style="list-style-type: none"> – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
	6. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	7. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy „Strategii...” nie naruszają zakazu	Nie dotyczy
	* <u>nie dotyczy</u> : 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		

ZALĄCZNIK 6.

Łódź, dnia 2 marca 2021 r.

Dane podmiotu składającego oświadczenie:

**BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁÓDZI**

Marta Pabich-Makoska
(kierownik Zespołu Środowiska i Krajobrazu)

.....
Imię i nazwisko/nazwa

ul. Piłsudskiego 12, 90-051 Łódź

.....
Adres siedziby

42 630-57-69 do 72

.....
telefon kontaktowy

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

(w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem)

Dotyczy przedsięwzięcia pn.:

**„PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA
ŁÓDZKIEGO 2030”**

Oświadczam, że spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

KIEROWNIK
Zespołu Środowiska i Krajobrazu
Marta Pabich-Makoska
.....
Marta Pabich-Makoska
Czytelny podpis osoby składającej oświadczenie

Biuro Planowania Przestrzennego
Województwa Łódzkiego w Łodzi

<http://bppw.lodzkie.pl>

województwo[®]
łódzkie